Eşcinsel Hayat Tarzını Değiştirenlerin Hikâyeleri

Değişim Terapisi Vaka İncelemeleri

Dr. **Joseph Nicolosi**

kaknüs
psikooji

Dr. Joseph NICOLOSI

Dr. Joseph Nicolosi, istenmeyen eşcinsellik sorunuyla kendisine danışan binlerce erkekle çalıştığı uzun bir kariyerin ardından, 2017 yılında 70 yaşında hayata gözlerini yumdu. ABD'de Reparative Therapy'nin (Değişim Terapisi) kurucusuydu. Değişim Terapisi, genel bir kavram olan "dönüşüm terapisi" ile karıştırılmamalıdır.

Dr. Nicolosi, ülkede Değişim Terapisi'nin yapıldığı en büyük merkez olan Thomas Aquinas Psikoloji Kliniği'nin kurucusu ve Klinik Direktörü'ydü. Aynı zamanda Ulusal Eşcinsellik Araştırma ve Terapi Derneğinin (NARTH) de kurucusudur.

Dr. Nicolosi eğitimini New School for Social Research ve Kaliforniya Profesyonel Psikoloji Okulunda aldı. *Erkek Homoseksüeller İçin Onarım Terapisi; Utanç ve Bağlanma Yitimi: Onarım Terapisi Pratiği; Anne Babalar İçin Gençlerde Homoseksüelliği Önleme Rehberi* kitaplarının ve birçok meslekî yayında yer alan makalelerin yazarıdır. Sık sık eğitmenlik yapmış, ayrıca birçok televizyon programına da katılmıştır. (*bkz.* www.josephnicolosi.com)

kaknüs yayınları: 882
psikoloji: 81

isbn: 978-975-256-670-5
yayıncı sertifika no: 11216

1. basım; istanbul, 2022

kitabın adı: değişim terapisi vaka incelemeleri,
eşcinsel hayat tarzını değiştirenlerin hikâyeleri
kitabın orjinal adı: case stories of reparative therapy
yazarı: dr. joseph nicolosi
ingilizceden çeviren: gül aktaş

yayın yönetmeni: seda darcan çiftçi
teknik hazırlık: kaknüs ajans
kapak: mustafa sabri saldamlı
baskı: alemdar ofset
cilt: çevik matbaacılık

kaknüs yayınları
kızkulesi yayıncılık ve tanıtım hiz.
merkez: mimar sinan mah., selâmi ali efendi cad., no: 33, üsküdar, istanbul
tel: (0 216) 341 08 65 kitap@kaknus.com.tr
dağıtım: çatalçeşme sk., defne han, no: 27/3, cağaloğlu, fatih, istanbul
tel: (0 212) 520 49 27 satis@kaknus.com.tr
www.kaknus.com.tr /kaknusyayinevi

Dr. Joseph Nicolosi

Değişim Terapisi Vaka İncelemeleri

Eşcinsel Hayat Tarzını Değiştirenlerin Hikâyeleri

Türkçesi:
Gül Aktaş

kaknüs

İçindekiler

Beni bu çalışmayı yapmaya hazırlayan
örnek bir baba; disiplinde güçlü ve sevgide cömert olan
FRANK NICOLOSI *için*

Giriş

Bu kitap, ses kaydı yapılan seanslardan elde edilen gerçek metinleri kullanarak, Dr. Nicolosi'nin önceki eseri *Erkek Homoseksüeller İçin Onarım Terapisi* isimli çalışmasının temel ilkelerini ortaya koyar. Bu kitapta, gerçek eril benliklerini belirsizleştiren çatışmalar ve çarpıklıklarla karşı karşıya kalan danışanlarla çalışma yöntemlerine dair zihinde canlandırılabilecek örnek seanslar bulacaksınız.

Değişim sürecinin ana konularının vurgulanabilmesi için, sözlü ifadelerin biraz sıkıştırılması ve klinik sorunların basitleştirilmesi gerekmiştir. Ayrıca, beylerin mahremiyetini korumak adına, her bir vaka geçmişi, benzer sorunları olan birkaç danışanın bir bileşimi olarak düzenlenmiştir. Hiçbir vaka hikâyesi tüm ayrıntılarıyla, belirli bir danışana uymaz. Belirli bir kişiye olan benzerlikler tamamen rastlantısaldır.

Dr. Nicolosi her zaman danışanlarının gerçek sözlerine sadık kaldı, çünkü yalnızca onlar mücadeleyi ve hayal kırıklığını, değişim sürecinin getirdiği içgörü ve memnuniyeti ifade edebilirdi. Danışanlarının sözel ifadesine sadık kalarak, değişim terapisinin temelini oluşturan insani dramı iletmeye çalıştı.

Gey Özgürlük Hareketi, şahsi beyanların yarattığı drama sayesinde, halkla ilişkiler alanında çok başarılı olmuştur. Biz bu-

nun aksi yönündeki şahsi beyanları sunuyoruz; eşcinsel kimliğini kabul etmeye çalışan ama bundan hiç memnun olmayan ve çoğu eşcinselliğin arkasında yatan cinsiyet-kimlik çatışmasından kurtulmada Değişim Terapisi'nden faydalanan eşcinsel erkeklerin beyanlarını.

Her danışanın kendine has bir hikâyesi olsa da Dr. Nicolosi eşcinsel danışanları tedavi ettiği yıllarda karşılaştığı birçok kişiliğin temsilcisi olarak sekiz erkeği seçti. Her birimiz, eşcinsel ya da heteroseksüel olalım, bu sekiz adamın bazı yönlerine sahibiz. Albert'in kırılganlığı, Charlie'nin bütünlüğü, Dan'ın öfkesi, Steve'in narsizmi ve Roger'ın kararsızlığı gibi.

Dr. Nicolosi'nin terapötik müdahalesinin yönlendirici tarzı, bazı okuyucuları şaşırtabilir. Bu izlenim kısmen metnin editoryal sentezinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca, kısa ve anlaşılır olması için, bazı ince farklardan ödün verilmesi gerekti.

Değişim Terapisi, nispeten daha katılımcı bir terapist gerektirmektedir; katılımcı olmayan, duygusal olarak donuk bir analist isteyen önceki terapötik geleneğin aksine, "yardımsever bir provokatör." Terapist, göze çarpan eril bir duruş sergilemek için devreye girmelidir. Danışanı aktif olarak zorlama halini, baba-oğul, mentor-öğrenci modelini izleyen sıcak bir teşvikle dengelemelidir. Bu, Değişim Terapisi'nin temel ilkesidir.

Değişim teorisi, eşcinselliğin tüm biçimlerini değil; Dr. Nicolosi'nin çalışmalarında bulduğu baskın sendromu açıklar.

Değişim Terapisi elbette ki tüm eşcinsellere uygulanmaz. Birçok kişi Eşcinsel Olumlayıcı Psikoterapi'yi tercih edecektir.

Ancak birçok eşcinsel "Ben böyle doğdum" düşüncesini tercih etmektedir; böylece burada uğraştığımız sorunları ele almaktan kaçınmaktadır. Yine de medya uzun zaman önce halkı, Amerikan Psikoloji Derneğinin bizzat onayladığı gibi, aksi yönde ikna etmeyi başarmış olsa da, eşcinselliği kaçınılmaz kılacak biyolojik temellere dair kesin bir kanıt bulunamamıştır.

Bazı erkeklerin eşcinsel olarak gelişiminde biyolojik bir etkinin olduğunu inkâr etmiyoruz. Dr. Nicolosi birçok danışanında

pasifliğe ve duygusal hassasiyete (ve dolayısıyla eşcinselliğe yol açabilecek cinsiyet kimliği hasarına) alışılmışın dışında bir yatkınlık bulmuştur. Oysa "Ben böyle doğdum" sözü, Dr. Nicolosi için, aslında 'Beni eşcinsel yapan gelişimsel meseleleri görmek istemiyorum' demenin bir başka yoluydu.

Değişim Terapisi, istenmeyen herhangi bir durum için yapılan psikoterapide olduğu gibi, danışanın sorunlarını basitçe "silmez." Bunun yerine, motivasyonu yüksek olan danışanı, zorlayıcı olan ve istenmeyen arzularını ön plandan arka plana atma yoluna sokar. Danışan, istenmeyen yöne sürüklenmesinin altında yatan sebepleri anlar; kendine, bir mücadeleci olarak şefkat geliştirir ve hayatı boyunca zaman zaman karşılaştığı bu çekim hissiyle etkili bir şekilde başa çıkmak için araçlar elde eder.

Bu kitap ilk olarak 1993 yılında Jason Aronson, Inc. Tarafından *Healing Homosexuality: Case Stories of Reparative Therapy* adıyla yayınlandı. Daha sonra Rowman & Littlefield tarafından yeniden basıldı ve telif hakkı 2019'da Liberal Mind Publishers tarafından alındı.

Kitap ilk olarak, eşcinselliğin siyasi, yasal ve psikoterapötik meseleleri üzerinde eşi görülmemiş kamuoyu tartışmalarının yaşandığı dönemde yazılmıştır. İlk yayın döneminde, ordudaki eşcinsellerle, izci eşcinsellerle ve bazı eyaletlerdeki eşcinsel haklarıyla ilgili şiddetli tartışmalar yapılıyordu. Eşcinsel evlilik tartışması henüz başlamamıştı.

Ruh sağlığı uzmanlığının her dalında, istenmeyen eşcinsellik için yapılacak her türlü terapiyi, hiçbir değişiklik yaratmadığı ve danışana yarardan çok zarar verdiği gerekçesiyle yasa dışı ve etik dışı olarak değiştirme girişiminde bulunuldu. Bu güncel yazının yazıldığı dönemde (2019 sonları), danışanların tedavi haklarına yönelik tehditler daha da arttı ve artık tehlikeli bir seviyeye yükseldi.

Eşcinselliği tedavi etmeye çalışan her türlü psikoterapinin, şüpheciliği kışkırtması olasıdır. Tedavi tarihi göz önüne alındığında, bu reaksiyon anlaşılabilir. Eşcinselin, tedavi adına uzun

zamandır maruz kaldığı düşmanca eylemler arasında elektroşok tedavisi, hadım etme ve beyin cerrahisi bulunmaktadır. Eşcinsellere, eşcinselliğin gelişimsel bozukluk olarak nitelendirilmesini mazeret olarak kullananlar tarafından, büyük bir toplumsal adaletsizlik uygulanmıştır.

Bizim niyetimiz tepkisel düşmanlığa katkıda bulunmak değildir. Bununla birlikte, bilim ve politika arasında bir ayrım gözetilmeli ve bilim, eşcinsel siyasal baskıya boyun eğmemelidir. Eşcinsellikle ilgili gerçek gizlenmemelidir. Dr. Nicolosi ise eşcinsel durumun psikolojik sebep ve sonuçlarıyla ilgili gerçeği kavramada ustaydı.

Yukarıda bahsedilen bu kötü tedavi yöntemleri aslında uzun, çok uzun bir zaman önce ortadan kaybolmuştur. Bununla birlikte, gey aktivistler bu yanlışları; hâlâ kullanılıyormuş gibi yasa koyuculara sunarak, yasa koyucuları istenmeyen eşcinselliği azaltmaya yönelik etik çabaları yasaklamaya ikna etmek için bir Truva Atı olarak kullanıyorlar.

Ulusal Eşcinsellik Araştırma ve Terapi Derneği (NARTH), bilimsel meselelerin ve tedavi meselelerinin siyasileştirilmesiyle mücadele etmek amacıyla 1990'larda kurulmuştur. NARTH, terapistlerin; derin kimliklerinin bir parçası olarak kabul etmedikleri rahatsız edici düşünceler, hisler ve davranışlarla mücadele eden danışanlar için tedavi teknikleri araştırmaya ve geliştirmeye yönelik haklarını savunmaya devam etmektedir.

Dr. Nicolosi; Ödip öncesi onarıcı dürtü geleneği içinde yer alan ve danışanlarını daha iyi anlamasını sağlayan önceki psikanaliz araştırmacılarına, özellikle de Dr. Sandor Rado, Dr. Irving Bieber, ve Dr. Charles W. Socarides'e takdirlerini iletmek istemiştir.

—*Linda Ames Nicolosi* (2019)

1
Albert
İçimdeki Küçük Çocuk

Albert temkinli bir şekilde ofisime girdi, sanki neden bana geldiğini bilmiyor gibi kararsız görünüyordu. Bana hızlı ve utangaç bir bakış attı, daha sonra pencereden görünen Ventura Bulvarı'nın manzarasıyla kendisini oyaladı.

"Tanıştığımıza memnun oldum, Bay O'Connor." Ona oturması için koltuğu gösterdim, çekinerek yavaşça oturdu.

Albert'in karşısındaki koltuğa oturdum ve düzgün giyimli, hafif tombul bu genç adamın solgun yüzüne baktım. Albert odaya şöyle bir göz geçirdi: "Bitkilerinizi beğendim. Ofisiniz bir botanik bahçesine benziyor," yorumunu yaptı.

Yeşil her zaman en sevdiğim renk olmuştur. Ofisimin orman yeşili duvarlarında Yüksek Rönesans dönemine ait klasik İtalyan tabloları asılıdır. Kanepenin üzerinde Da Vinci'nin *Madonna and Child*'ının yumuşak bir kehribar renginde narin görünümlü bir reprodüksiyonu bulunur. *İtalyan toprak saksılarda* panaromik pencerelerin üzerinden tavana kadar yükselen gür bitkiler göze çarpar. Karşılıklı iki duvar, koyu renk ceviz ağacın-

dan bombeli kitaplıklarla kaplıdır, raflarında kitapların yanı sıra aşk merdiveni ve sarmaşık saksıları yer alır. Albert'in ambiyanstan hoşlanacağını biliyordum.

Telefonda bana bir kreşte çalıştığını söylemişti.

Sonraki sözleri, "Burası, evdeki odama benziyor, o da yemyeşil bitkilerle dolu," oldu. Hafifçe gülümsedi. "Nerede olursam olayım, etrafımı her zaman bitki ve çiçeklerle kuşatmaya çalışıyorum." Albert, kaybolmuş bir çocuğun hüzünlü haliyle, hafifçe kadınsı bir tonda konuşmaya başladı.

"Bugün yaşlı bir kadın, solmaya yüz tutmuş bir aşk merdiveniyle kreşe girdi" dedi. "Ona 'Yeterince ışık almıyor. Aşk merdivenleri, doğrudan güneş ışığı almamak şartıyla, aydınlık seven bitkilerdir" dedim. Çok memnun oldu. "İnsanlara böyle yardım etmeyi seviyorum," dedi. Hoşnut bir gülümseme yayıldı yüzüne. "Ben de yaşamımda genellikle, düzgün bakılmayan, solmaya yüz tutmuş o aşk merdiveni gibi hissettim."

Albert'te bir kırılganlık, neredeyse bir zayıflık olduğunu sezdim; çocukluğun hayalperest dünyasında, çok gerilerde kalmış gibi görünüyordu. Albert hâlâ ailesiyle birlikte Malibu'da, içinde büyüdüğü derme çatma çiftlik evinde yaşıyordu. Üvey ağabeyi onun tek kardeşiydi; uzun zaman önce evden ayrılmış ve evlenmişti.

Albert ilk birkaç seansında suskundu; samimi kahverengi gözleriyle, bazen ne söyleyeceğini bilmiyormuş gibi bana bakakalıyordu. Nihayet birkaç hafta sonra kendini, yoğun cinsel duygularını ortaya koymaya yetecek kadar rahat hissetti. Albert kendini, kabullenmek istemediği arzuların küçük düşürdüğü bir adamın vücudunda sıkışıp kalmış küçük bir çocuk gibi hissediyordu. Bana hikâyesini anlatırken, uslu küçük çocuk imajı bozuldu ve sözleri daha müstehcen bir hal aldı. Sonra sesi neredeyse histerik denecek kadar tizleşti. Yağmurlu bir günde Albert, eşcinsel

deneyimlerde yaygın görülen ve benim *"bedene yabancılaşma"* adını verdiğim bir durum hakkında konuşmaya başladı.

Eşcinsellerin çoğu, kendi bedenlerine nesnel bir hayranlık duyduklarını söyler; heteroseksüel erkeklerin ise bedenleriyle huzurlu bir aşinalık kurdukları görülür. Aslında, eşcinsel erkeklere genellikle cazip gelen de heteroseksüel erkeklerin kendi bedenleriyle olan bu doğal rahatlığıdır. Albert'in bedenine yabancılaşması aşırı boyuttaydı. Maskülen vücudun utanç verici ve kirli kabul edildiği bir evde yetiştirilmişti.

O gün koltuğuna neredeyse meydan okur gibi oturdu, çocuksu sesiyle şöyle dedi: "Kötü bir hafta geçirdim ve bir sürü tuhaf duygu yaşıyorum. Onlarla zar zor baş edebiliyorum."

Suçlu bir ses tonuyla, "Abazan hissediyorum" dedi.

"Kötü bir hafta oldu çünkü abazan hissediyorsunuz?"

"Evet. Uyuyamadım. Sebebi nedir bilmeden öfkeli hissediyordum" dedi. "Fark ettim ki, herhangi bir cinsel duygu karşısındaki tepkim hep korku oluyor, akabinde de öfke" diyerek devam etti.

"Öfkeniz korkuya karşı bir savunma, ama neyin korkusu?

Cinsel duygular sizi niçin korkutuyor?"

"Bilmiyorum," diye cevap verdi çaresizce. Sonra, "Bendeki fiziksel herhangi bir şeyle ilgili olarak bir sürü çatışma, hatta utanç yaşıyorum."

Başımla onaylayarak dinliyordum.

"Annem bedenle ilgili meselelerden ötürü her zaman büyük olay çıkarırdı."

"Öyle mi?"

"Evet. Küçükken ne zaman kontrolü kaybedip yatağımı ıslatsam, o her seferinde âdeta kalp krizi geçirecek gibi olurdu. Hastalandığım zaman bütün teyzelerimi ve amcalarımı çağırırdı ve neredeyse sinir krizi geçirirdi. Sonra bir keresinde beni

kuzenimle bir tür seks oyunu oynarken yakaladığındaysa gerçekten çıldırmıştı."

"Ne olmuştu?"

"Kuzenim başlatmıştı. Yıllarca yaptı bana bunu. Seksi asla bir taciz olarak görmedim. Beni istismar ettiğini hiç fark etmedim. Dahası, en iyi arkadaşım olduğunu düşünmüştüm."

"Başladığında kaç yaşındaydınız?" diye sordum.

"Ben 9 yaşındaydım, kuzenim 15. Cinsel olarak çok saldırgandı. O hep dalgasına bakmak istedi. Kimseye bağlanmadığım, yalnız olduğum o dönemdeydim. Ve sevgiye aşırı muhtaçtım. Şimdi ise seksi sevgi olarak gördüğüm için kendimi affetmem gerekiyor. Yanlış olduğunu hissettiğim ve nefret ettiğim şeyleri kuzenimin bana yapmasına izin verdim. İçten içe ağlıyordum ama hoşlanıyormuş gibi davrandım ve istediği her şeyi yapmasına müsaade ettim."

"Bu ne sıklıkta oldu?" diye sordum.

"Pek çok kez oldu. Yıllar boyunca; bizim eve her gelişinde."

"Peki ya aileniz? Onlar orada değil miydi?"

"Onlar neredeydi bilmiyorum. Hiçbir fikrim yok. Bunlar olurken ben sadece çaresiz hissettim. Eğer kuzenimin istediği şekilde hareket etmeseydim onunla arkadaş olamayacaktım. O doğuştan bir manipülatör. Küçüklüğümden beri, benden istediği şeyi elde etmek için beni manipüle etti. Uzun bir süre görünürde ona uydum ama içimden bunu asla gerçekten istemedim. Bana yaptığı şey, sevildiğimi düşünürken bile bende nefret uyandırırdı.

"Sonunda, kuzenim beni bir kenara attı. Lisedeki başka biriyle de bir ya da iki defa aynı türden cinsel şeyler yaşadım; benimle arkadaş olsun diye onun gönlünü hoş ediyordum. Erkeklerin beni kendi arzuları doğrultusunda yönlendirmelerine ne-

den izin verdiğimi bilmiyorum. Sanırım, maceracı ve ilginç göründükleri ve sonrasında da birlikte eğlenceli şeyler yaptığımız içindir." Albert, uslu küçük bir erkek çocuğun hayatında eksik olan erkeksi maceraperestlik ve eğlenceden bahsediyordu.

"Peki anneniz sizi o sefer kuzeninizle yakaladığında ne yaptı?"

"Beni cezalandırdı... Kemerle vurdu ve birkaç saatliğine banyoya kilitledi. Bugün hâlâ kapalı yerlerden korkmamın sebebinin bu olduğunu düşünüyorum. Tanrı'nın, benim gibi işler yapan insanlar yüzünden bütün bir şehri yok ettiğini söyledi."

Albert devam etti, "Dediğim gibi, kuzenimle yaşadığım o olaylardan beri sadece birkaç kez seks yaptım. Her defasında görünürde eşlik etsem de içten içe nefret ettim. Önce 'İstemiyorum, canımı acıtıyor,' diye düşünürdüm. Hemen ardından da 'Haydi ama, acıtmıyor. Sadece çocukken taciz edildiğinde canın yandı' derdim kendime. Seks söz konusu olduğunda kendimi hâlâ bir çocuk gibi hissediyorum."

Albert'e onarım dürtü teorisini açıkladım; bu teoriye göre, çocukken oynadığı seks oyunu, diğer erkeklerle iletişim kurarak kendi erkekliğini keşfetme ve güvenceye alma çabasıydı. Değişim Terapisi'ne giren çoğu erkek gibi Albert de, eşcinsel davranışının, kendi erkeklik duygularına hissettiği yabancılaşmayı telafi etme girişimi olduğunu anlayarak rahatladı ve güven hissetti.

Albert bana çok yalnız bir çocukluk tasvir etmişti. Diğer erkek çocuklarla çok az temas kurmuş, annesi ve babası da erkekliğini onaylamamıştı. Kendisini erkek olarak yetersiz hissettiği için eşcinsel temas yoluyla ilgi, sevgi ve onay (ISO) almaya çalışmıştı. Annesinin ona aktardığı utanç, erkekliğe yabancılaşma duygusunu derinleştirmekten başka bir işe yaramadı.

"Daha rahat olmalısınız ve bedeninizi kabul etmelisiniz," dedim.

"Biliyorum," dedi Albert. "Sanki büyük bir kamyonun direksiyonundayım, ama ehliyetim yok. Kendimi erkek bedenindeki küçük bir çocuk gibi hissediyorum." Sonra çocuksu sesi ciddileşti ve daha yüksek perdeden çıkmaya başladı. "Benim için bu gerçekten zor, çok zor bir şey. Kendimi kontrol edemediğim zamanlar hep suçlu hissettim."

"Annenizle babanızın, erkek bedeninizi kabullenmediğini hissettiniz."

"Tıraş olmaktan oldum olası nefret ettim," dedi, "abazanlık gezmekten de. Aslına bakarsanız hâlâ da nefret ediyorum."

Albert, uzun zamandır gömülü olan derin hayal kırıklığını, sanki hayatında ilk kez biri tarafından dinleniyor ve anlaşılıyormuşçasına özgürce ifade etti. "Bedensel herhangi bir işlev, problemmiş gibi gözükür." Kesik kesik konuşuyordu. "Vücudum yapmak zorunda olduğu şeyi her yaptığında -yani tahrik olduğumda- çok gergin oluyorum. Kontrolü kaybedeceğimi ve mastürbasyon yapacağımı biliyorum. Sonra da birinin bunu anlayacağından korkuyorum. Bir seyahate çıkmadan önce hep kendimi boşaltmaya çalışıyorum. Bir arkadaşımın evinde kalırsam ya da biriyle kampa gidersem, ıslak rüyalar göreceğimden korkuyorum. Birinin yatağımın ıslak olduğunu göreceği fikri beni dehşete düşürüyor.

"Kreşte erkekler tuvaletine gitmem gerektiğinde, boş olması için dua ediyorum. Sonunda pisuarlardan birine gidip işemeye çalışıyorum."

"İşeme utangacısınız," dedim.

"Ne?" diyerek bana baktı, şaşırmıştı.

"Bir adam umumi tuvalette işemekte zorlandığında buna 'işeme utangacı' denir. Bu eşcinsellikle ilintilendirilen bir meseledir."

Sessizleşti ve sonra, "Tahrik olan, erekte olan, cinselliği olan bir insan olduğum için kendimi çok kötü hissediyorum. Daha da kötüsü ise erkeklerle seks yapmayı düşünüyor olmam," dedi.

Sonra ürkekçe sordu, "Bu aşağılanmayı neden hak ediyorum, Dr. Nicolosi? Ne suç işledim?"

"Sizin 'suçunuz,'" dedim, "bir erkek bedenine sahip olmanız."

"Cinsel hislerimden ötürü aşağılanmış hissediyorum," diye itiraf etti.

Sonra hüzün dolu bir şekilde, "Ben bu hislerden tamamen, tamamen, tamamen utanıyorum," dedi. "Bana seksten bahsetmedikleri için ailemi mastürbasyon yaparak cezalandırıyorum. Bu benim, annemden, babamdan ve kilisemden, cinselliğe sahip olmama izin vermedikleri için öç alma yöntemim."

"Kısırlaştırılmış bir varlık muamelesi görmeye karşı bir isyan bu," diye altını çizdim. "Mastürbasyonunuz aslında bir hakkını arama eylemi."

"Evet," dedi Albert, gurulu bir sesle. "Esasen bu, hayatımdaki en acı verici şeye ilişkin bir "s*ktir git" tavrıdır. On beş yıldır bu savaşın içindeyim. Bu, annemle babama, 'Erkek olan *beni* gerçekten tanımıyor ya da istemiyordunuz, bu yüzden *beni* dışarı çıkarmanın bir yolunu bulmak zorundaydım.' demenin bir yöntemi benim için."

"Eşcinsel erkeklerin heteroseksüel erkeklerden daha sık mastürbasyon yapma eğiliminde olduklarını biliyoruz," dedim. "Bu, kaybolan erkeklikle bağlantı kurmak için, penisle ritüel bir temasa geçme girişimidir."

Albert söylediklerim üzerinde düşünerek başını salladı. "İçimde o kadar çok korku var ki..." diye itiraf etti. "Erkeksi olmaktan korkuyorum, bir erkek olmaktan korkuyorum. 'Ah!, sen zaten bunu yapamazsın!' düşüncesi de peşimi bırakmıyor."

Cesareti kırılmıştı; omuz silkerek derin bir iç çekti. "Bunları kendime neden söylüyorum?"

"Bu sizin sürdürmekten kendinizi alamadığınız bir senaryo," dedim.

"Cinsellik neden herkes için iyi de, benim için değil?" diye sordu. "Neden ben de herkes gibi büyüyemiyorum?" Kendisini, benim yapabileceğim en doğru şekilde cevapladı.

"Annemle ve babamla hâlâ yetişkin biri gibi bağ kuramıyorum. Kendimi onların etrafında hâlâ bir çocuk gibi hissediyorum," dedi.

Eşcinsel danışanlarımdan bu sözleri yeterince sık duymuştum. "Anne ve babamın yanında küçük, uslu bir oğlan çocuğu olabiliyorum ama onlarla birlikteyken nasıl erkek olunur bilmiyorum."

Aylar ilerledikçe, Albert küçük ama kayda değer şekillerde gelişim göstermeye devam etti. Kendini ifade etme konusunda adım atıyordu ve cinsel duygularından ötürü suçluluk duyarak kendine çok fazla işkence etmiyordu.

Albert'in durumu, kendi doğal erkeksi arzularını kabul edemeyen bir adamın dramatik bir örneğidir. Yine de birçok eşcinsel, benzer bir geçmişe sahip olduğunu ve kendisine cinsellikten uzak, saf, iyi bir çocuk gibi davranıldığını anlatır.

Bu sahte kimlik çocuğa genellikle annesi tarafından verilir. Eril özdeşleşmenin tek sağlam kaynağı olan baba, duygusal olarak mevcut değildir. Baba, karısının aşırı etkisine müdahalede bulunamaz, hatta bunu fark edemez.

Eşcinsel erkeklerin geçmişinde endişeli annelerin bulunması oldukça yaygındır. Müdahaleci olan, çocuklarının etrafında dönen bu anneler, oğulları için en iyisini yapmak ister ancak onları tanıyamaz ve onların hakiki ihtiyaçlarına yanıt veremezler.

"Kickball oynarken bazı çocuklar duygularımı incittiğinde, annemin bana olumlu şeyler söylediğini hatırlıyorum. Ama doğru olmadıklarını biliyordum. O zamanlar 8 yaşlarında olmalıydım; beceriksiz sayılırdım. Annemin şöyle dediğini hatırlıyorum: 'O çocuklara ihtiyacın yok. Zaten onlara fazla gelirsin.'"

Kederli bir şekilde güldü. "Onun beni teselli etmesi iyi hissettirmişti ama o zaman bile yalan söylediğinden şüpheleniyordum. Kendimi iyi hissettirdiği için, annemin söylediklerini kabul ettim."

"Peki yalan olan neydi?"

"Her nedense diğer çocuklardan daha iyi olduğum, onlarla oynamaya ihtiyacım olmadığı."

Albert'in annesi endişeli ve aşırı müdahaleci biri olmasına rağmen, çelişkili bir biçimde de ihmalkârdı. Albert bana, küçük bir çocukken kronik kulak enfeksiyonu yaşadığını söyledi. Doğru olanı yapma kaygısı taşıyan annesi, ona sürekli antibiyotik kullandırarak aşırı ilaç vermişti. Sonuç olarak penisiline karşı şiddetli bir reaksiyon geliştirmişti ve bu durum bugün hâlâ problem olmaya devam ediyor.

Albert "Annemle babamın beni nasıl küçük düşürdüklerinin farkındayım," diyerek durumu dile getirdi. Üzgün bir sesle devam etti, "Sadece sizin yanınızda o çirkin yanımı serbest bırakmaya çekinmiyorum." Durdu, şaşkın bir sesle ekledi, "Çok tuhaf. Son zamanlarda kendimi annemle babamdan gittikçe daha uzak hissetmeye başladım. Bu uzaklaşma çok garip. Çünkü her şeye rağmen onları hâlâ seviyorum."

"Hayır, tuhaf değil," diye güven verdim. "Uzun süredir var olan önemli meselelerle yüzleşiyorsunuz. Sonunda ailenize ve sizi nasıl etkilediklerine dürüst bir şekilde bakıyorsunuz. Bunu yapmak için geriye çekilmek zorundasınız," dedim.

Yılgın görünerek içini çekti. .

Keşke bir ay boyunca her gün sizinle görüşebilsem, böylece bu mücadeleyi arkamda bırakabilirdim. İşimden bir ay izin alıp bu saçmalığı bitirmek istiyorum."

"Kendini kabul etme sürecini aceleye getiremezsiniz," dedim. "Kendimizi görme biçimimizi değiştirmek kolay değildir. Küçük başarıları temel alan, yavaş ilerleyen bir iştir."

Albert hayal kırıklığına uğramış görünüyordu. "En azından zorlantılı mastürbasyonum üzerinde kontrol kazandım. Eskisi gibi bir savaş olmaktan çıktı artık.

"Bir süre önce, bir yıldan fazla bir süre mastürbasyon yapmadım. Dua ettim, kilometrelerce yürüdüm, aklımı bedenimin taleplerinden kurtarmak için elimden geleni yaptım. Bunun, burnumu sürten bir deneyim olduğunu hissettim. Ama sonra tekrar kontrolü kaybetmeye başladım. Sürekli eşcinsel fanteziler kuruyordum. Sürekli seks hakkında düşünüyordum. Cinselleştirilebilecek her kelimeyi cinselleştiriyordum. Mesela ne zaman "boş" kelimesini duysam, boşalmak hakkında düşünüyordum. Bu halim korkutuyordu beni, işte böyle bir zamanda size geldim."

Araya girdim, "Bir yıl dizginlemenize rağmen mastürbasyon hâlâ iradenize hâkim olabiliyor. Eğer bunun üzerinde kontrol sahibi olacaksanız, gerginliği üstünüzden atmanız ve kendinize daha hoşgörülü yaklaşmanız gerekecek."

İtirafına devam etti. "Kontrolümü kaybettiğimde pis konuşurum. Aklınıza gelebilecek en iğrenç porno öykülerini yazabilirim." Kıkırdadı. "Tam bir pornografi." Sonra ekledi, "Bu bir nefret tepkisidir. Bir öfke tepkisi. Bunları söyleyen, gerçek ben değilimdir. Ben hep dini bütün Aziz Francis olmuşumdur." Alaycı bir şekilde gülümsedi. "Ağaçların ve çiçeklerin koruyucusu."

Albert'in obsesif-kompülsif eğilimden muzdarip olduğu açıktı. Bu kaygı veren "kirli sırları" terapide anlatmasına (özellikle

başka bir erkeğe anlatmasına) müsaade edilmesi, bu eğilimin yoğunluğunun hafiflemesini sağladı.

Sesindeki histerik ton tekrar ağır basarak: "Öyle olmam gerekirken, yaşadığım bu kafa karışıklığı durumunu nasıl değiştirebilirim?" diye sordu. "Annemle babam iyi bir çocuk istiyor. Oysa vücudum beni farklı bir yöne sevk ediyor. Bu sanki fıtrî bir çelişki gibi görünüyor."

"Siz kesinlikle bu çelişkiyi yaşıyorsunuz," dedim. "Aynı anda hem iyi bir çocuk *hem de* takıntılı şekilde mastürbasyon yapan biri olmaya çalışıyorsunuz. Ve sanki şizofrenmişsiniz gibi, kendinizi kendi cinsiyetinizden ayırmaya çalışıyorsunuz," diye ekledim.

Albert düşünceli bir şekilde, "Sanırım benim davranışlarımın çoğu, küçük bir oğlan çocuğuyken sadece erkek çocuk olduğum için uğradığım tüm istismarlara verilen bir karşılık," dedi. "Şöyle düşündüğümü hatırlıyorum, 'Tanrım, belki bir kız olsaydım, ailem beni severdi.'"

"Neden sizi kız olduğunuz için daha çok sevsinler ki?" diye sordum.

"Bilmiyorum," dedi, şaşkınlıkla. "Ama annem erkek oluşumla kesinlikle başa çıkamadı. Babama gelince... her iki halde de cidden umursamazdı. Onun benimle pek ilgisi yoktu. İlgili davrandığında ise, ilk evliliğinden olan çocuğu David'le bir şeyler yapardı."

Albert sessizleşti ve çocukluğunda yaşadığı bir başka engellenmeden bahsetti. "Evi annem yönetirdi. Her zaman benim ve babamın tepesindesiydi. Günün yirmi dört saati. Benim gibi babam da onun hâkimiyeti altında tamamen ezilmişti. Babamın söylediği herhangi bir şeyin bana tesir edebildiğinden şüpheliyim."

Sonra sesi bir kez daha histerikleşerek, "Neden babamla birlikte yaptığımız şeyleri hatırlamıyorum?" diye sordu. "Bu anılar

neden bu kadar derine gömülü, neden bu kadar uzakta?" Kendisi cevap verdi: "Çünkü babama dair her anı annem tarafından gölgelendi. Her şey onun hâkimiyetindeydi ... tamamen onun kontrolündeydi.

Sonra, neredeyse bağırarak, "Sizce neden bu kadar güçsüz hissediyorum?" dedi. "Hâlâ avucunun içindeyim. Bugün bile başımda dikilip her şeye hükmediyor."

"Kesinlikle haklısınız," dedim.

Biraz sakinleşti, sonra daha normal bir sesle devam etti, "Bu *benim* hayatım değil, bu yaşadığım *onun* hayatı. Şaka yapmıyorum. Her Allah'ın günü, yapmak zorunda olduğumu düşündüğüm bir *Anne işi* çıkıyor. Mesela biliyorum ki mutfakta kraker yerken yere kırıntı dökmesem iyi olur. 'Kırıntılar karıncaları çeker Albert.' Banyo lavabosundaki saçların kâğıt peçeteyle silinmesi gerekir. 'İyi çocuklar banyoyu aynen buldukları gibi bırakırlar Albert.' Bu *Anne işleri* üstüme üstüme geliyor."

İşte bu yüzden Albert baktığı bitkilerle özdeşleşmişti.

Bitkilerine, kendisine yapılmasını istediği gibi, nazikçe ve kibarca annelik yapıyordu.

"Bir seçim yapmam gerektiğinin farkındayım," dedi Albert. "Burada sizinle birlikteyken çok kibar ve yüzeysel olmayı seçebilirim veya hunharca dürüst olup bu zamanı iyileşmem için kullanabilirim."

"Doğru söylüyorsunuz," dedim. "Terapinin özü, acıyı yavaş yavaş hatırlamak, sonra da acı yüzünden koptuğunuz gerçek benliğinizi yavaşça geri kazanmaktır."

"Buraya geldiğimden beri," dedi Albert çok öfkeli bir şekilde, "Kendimi daha çok, denetimsiz ve duygusal, küçük bir çocuk gibi hissediyorum. Son birkaç haftada, son beş yılda ağladığımdan daha fazla ağladım."

Terapinin saklı duyguları ortaya çıkardığını açıkladım ve bunun böyle olması gerektiğini söyledim.

Albert sertçe, "Son zamanlarda duyguların kontrolü ele geçirmesine izin verdiğim bir noktaya geldim, çok sağ ol," dedi.

Duyduğumun bir iğneleme olup olmadığından emin değildim ama bunu sorgulamamaya karar verdim. "Ağladığınızda nasıl hissediyorsunuz?" diye sordum. "Utanmış, tabii ki. Ben küçük bir çocukken, asla ağlamayacağıma dair yemin ettim ve bu yemine her zaman sadık kaldım," dedi. Sesinde gurur vardı. "Fakat bu ağlamalar gerçekten derinden geliyor. Gerçek bir acıdan, derin bir yaradan kaynaklanıyor... Sanki hâlâ özlem duyduğum bir şeyden çok erken koparılmışım, ayrılmışım gibi."

"Derin özlem duyduğunuz o şeye hâlâ dönebilirsiniz," dedim.

"Bunu nasıl yapacağım?" diye sordu.

"İçgörü yoluyla, sonra da yeni ilişkiler yoluyla."

"Yeni ilişkiler mi?"

"Evet. Çünkü, bir şeyin sadece akılla kavranması, insanları gerçekten değiştirmez."

"Peki ne değiştirir?" diye düşünceli bir şekilde sordu Albert.

"İnsanları yeni deneyimler değiştirir. Henüz bir erkekle cinsel olmayan bir yakınlık yaşamıyorsunuz. Üzerinde çalışmanız gereken bir sonraki zorluk bu."

Albert seanslara düzenli olarak geldi. Her bir ânı değerli sayarcasına bir saniye bile geç kalmadı. Bir gün her geçen gün kendinden daha emin, daha kararlı hâle gelen ses tonuyla, "Büyük yenilikler yapmaya burada başladım," dedi. "Büyük aydınlanmalar, farkındalık şokları yaşadım. Bir ilerleme kaydettiğimi görebiliyorum."

Bir defasında da, Albert bana daha önce bahsetmediği bir şeyi açıkladı. "Terapi almam için beni gerçekten teşvik eden kişi

annemdi. Yalnız ve mutsuz olduğumu görebiliyordu, bu yüzden biriyle konuşmamın yardımı dokunur diye düşündü. Kreşten çok para kazanmıyorum, buraya gelmem için annem ve babam para veriyor" dedi. Şaşırmıştım. Oğlunun, gerçek benliğiyle ilgili daha fazla şey öğrenmesini isteyecek bir kadına benzemiyordu. Elbette, oğlunun uğraştığı gerçek sorunlardan bihaberdi.

"Annenizle babanız anlayışlı davranmış," dedim. "Aslında sadece annem," diye düzeltti. "Babam sadece onun kararlarına uyuyor."

Hollywood'da dedikleri gibi, bedava öğle yemeği diye bir şey yoktur; o yüzden, "Peki, terapinin parasını annenizle babanızın ödemesi konusunda ne hissediyorsunuz?" diye sordum. Albert'in, onların cömertliğinden ötürü taviz vermiş gibi hissedebileceğinden endişe duyuyordum.

"İyi!" dedi üzerine basa basa. "Beni bu karmaşanın içine onlar soktular, çıkarsınlar!"

Albert'ın içinde bulunduğu duruma bakılınca, bu mantıklıydı. O an için cevabını kabul ederek, anne babasının izinsiz müdahaleleri konusunda dikkatli olmak üzere not aldım.

Albert "Son zamanlarda erkeklere daha çok baktığımı fark ediyorum," dedi. "Zihnimde tartarak, alıcı gözle bakıyorum, bu da beni daha kötü hissettirmekten başka bir işe yaramıyor. Dün gece alışveriş merkezine gittiğimde benim yaşlarımda bir adam gördüm, hem ona manyetik bir çekim hissediyordum hem de onu iterek uzaklaştırma ihtiyacı duyuyordum."

"Bence diğer erkeklere bakmanızın sebebi," dedim, "henüz içinizde doğru bir erkek imajının bulunmaması, bu yüzden bu imajı dışarıda aramaya devam ediyorsunuz."

Albert başını salladı. "Cazibenin büyük kısmı meraktan geliyor sanki; ben sadece, erkeklerin nasıl insanlar olduğunu bilmek istiyorum," dedi. Sesinde çaresizlik vardı.

"Peki uzaklaştığını hissettiğiniz parçanız hangisiydi?"

"Erkeklerden korkan parçam."

Albert'in hemcinslerine çelişik duygular hissettiğini görüyordum; bu, eşcinsel durumun çok karakteristik bir özelliğidir. Erkekleri erotize ederken bile, onların etrafında olmasından rahatsız oluyordu.

Görünüşe bakılırsa Albert acı veren çelişkileriyle yüzleşmekten kaçma ihtiyacı duyuyordu. Bunun yerine, mutlu çocukluğunu konuşmaya koyuldu. Ona uymaya karar verdim.

"Keşke seks ve yetişkinlikle ilgili tüm çatışmaları unutabilsem," dedi. "Keşke bir bebekken özgürce hissettiğim o sevgiye geri dönebilsem ve sadece var olduğum için mutlu olsam. Hayatın gerçeklikleri zamanla her şeyi kötü bir kâbusa dönüştürdü."

"Bu kadar mutlu bir yaşamı böylesine tatsızlaştıran şey tam olarak neydi?" diye sordum.

Bir başka kısa sessizliğin ardından Albert, "Sanırım annemle aramdaki derin bağ kurma duygusunu kaybettiğimde, korku başladı. Annemden vazgeçtiğimde, bana uyan hiçbir yetişkin kimliği yoktu. Sadece uzaklaştırıldığımı, terk edildiğimi hissediyordum," dedi.

"Bir açıdan öyleydiniz. Gelişiminizin çok önemli bir döneminde *-cinsiyet kimliği aşamasında-* kendinizi annenizden ayırıp bireyleşmeniz ve babanız aracılığıyla eril bir kimlik geliştirmeniz gerekiyordu. Dış dünyanın taleplerini temsil eden kişi babanızdı. Freud'un dediği gibi baba, Gerçeklik İlkesi'ni temsil eder. Fakat ondan ya da başka bir eril figürden, gereken desteği hiç almadınız."

Albert aniden konuyu değiştirdi ve tekrar, daha keyifli bir konu olan hayalperest çocukluğu hakkında konuşmaya başladı. "Eskiden çok resim çizerdim. İyi bir ressamdım. Tüm resim-

lerimde kadınsı şeyler vardı; güller, renkli kuşlar, tütüler içinde bir balerin gibi. Asker ya da araba değil de güzellik simgeleri olurdu. Asla bir erkek resmi çizmedim. Zihnimde, erkeklere dair sağlam bir resim yoktu. Bir adamın nasıl görünmesi gerektiğinden pek emin değildim."

"Kutsal Aile'yi çizmeye kalksam, bebek normal bir bebek yüzü gibi görünürdü. Ama en çok zamanı Kutsal Anne'yi resmetmek için harcardım. Duvağının kıvrımları, kat yerleri; saçları, burnu, dudakları. En üstün, en güzel Madonna'yı yaratmak için çok çalışırdım. Ama iş Aziz Joseph'e geldiğinde, hiçbir fikrim olmazdı; yüzünü çizemezdim.

"Sonra 11-12 yaşlarına geldiğimde pornografik resimler çizmeye çalıştığımı ama bir türlü içime sinmediğini hatırlıyorum çünkü erkeği çizmeyi başaramazdım. Bu beni rahatsız ederdi çünkü kadınsı görünen erkekler çizerdim. Pornografik erkek resimleri çizmeye çalıştım ama eninde sonunda hepsi Madonna'ya benziyordu."

Dindar bir ses tonunu taklit ederek dedim ki, "Madonna Tanrı'yı kesinlikle pornografiden daha çok memnun eder."

Albert, "Muhtemelen," diyerek güldü. "Ama belki de bazı eşcinsel erkeklerin kadın modası tasarlıyor olmasının sebebi budur... Annelerini hâlâ Madonna olarak görüyorlar." "Annem, insanları algılayışımı bulandırmayı hep başarırdı. Onun nerede bittiğine ve benim nerede başladığıma karar vermekte de kafamı karıştırdığı söylenebilir," diye ekledi.

"Şimdi bile, kreşteki bir kadın müşteriyle konuşurken ve onunla iletişim kurarken, onun benzeriymişim gibi, onun aynısıymışım gibi hissediyorum; sanki iki kadın sohbet ediyor gibi oluyor. Bunu istemiyorum. Bu bana ergenliğimi ve bir kız arkadaşımı Dairy Queen'e götürdüğüm zamanı hatırlatıyor. Dışarıdan sevgili gibi görünüyorduk, ama içeriden aynı olduğu-

muzu hissediyordum. Ah! Bundan nefret ediyorum. Hatırladığımda, tiksiniyorum!"

Kadınsı olandan ayrışıp bireyleşme sürecinin devam etmekte olduğunu bildiğim için, Albert'in rahatsızlığını tarif etmesine sevinmiştim.

"Bilirsin," dedi Albert, "bazen tek başına vakit geçirmeyi istersin. Delikanlı adamsın sonuçta.

"Ben de forma girmeye çalışıyorum, bu yüzden garaja ağırlıklar koydum, orada egzersiz yapıyorum. Terlediğim zaman iç çamaşırıma kadar soyunurum. Annem aniden garaja girip 'Oo harika! Haydi birlikte egzersiz yapalım,' diyor.

"Ona, 'Ama ben birlikte egzersiz yapmak istemiyorum' diyorum. Ben orada üzerimde sadece bokser külot olduğu halde ter atıyorum, ağırlık kaldırıyorum ama bunların hiçbiri onu çekinmesine neden olmuyor.

"Annemle ben aynı spor salonuna aboneyiz ve hep salona beraber gidelim istiyor. Annem sürekli bir arada olan, geniş bir ailede büyümüş. İşlerin nasıl olması gerektiğine dair yaptığı çıkarım bu; birlikte olmak," dedi Albert.

"Belki de ona kendinizi anlatmalısınız," dedim. "O hiçbir zaman genç bir erkek olmadı. Sizin nasıl hissettiğinizi bilmiyor."

Albert'in ailesiyle ilgili şikâyeti erkek eşcinsellerin tipik şikâyetlerinden biriydi; bir erkek çocuk olarak babaya hiç doymamıştı, annesinin ise fazla gelmişti. Babasının hayatında yer almayışına içerlerken, annesinin de müdahaleciliği ve işine karışması zoruna gidiyordu. Baba asla güçlendirmedi, anne ise onun sahip olduğu gücü tüketti. "Annenize, ihtiyaç duyduğunuz, başarmaya çalıştığınız şeyi açıklayın" diye ısrar ettim.

Albert, cesaretsiz bir ses tonuyla şunu söyledi, "Sorun şu ki, ona nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum." Kafası karışmış gibiydi. "Beni anladığını sanmıyorum. Neticede hep tartışıyoruz."

"Bu da enerjinizi alıp götürüyor," diye yorum yaptım.

"Öyle. Kimse benim enerjimi annem gibi tüketemez." Tekrar ettim, "Kimse sizin eril enerjinizi anneniz gibi tüketemez."

Albert gizli düşüncelerine dalarken derinden iç çekiyordu ve yüzünde hüzün vardı.

Bununla bağlantılı bir fikre ulaşmaya karar verdim. "İşte bu yüzden kadınlarla yakınlaşmaya korkuyorsunuz."

Şaşırmış bir çocuk gibi, "Öyle mi?" dedi.

"Evet. Çünkü kadınlara güvenmiyorsunuz. Platonik kız arkadaşlarınız var, ama bir kadına yakınlık hissetmeye başladığınızda, kontrolü ona kaptıracağınızdan korkuyorsunuz. Anneniz gibi onun da, kişisel gücünüzü sizden alacağından korkuyorsunuz."

Ardından, "Annenizle konuşup onunla birlikteyken nasıl hissettiğinizi söyleyebilir misiniz?" dedim.

"O beni anlamaz," dedi sakin ama kesin bir şekilde. "Bağımsız olma ihtiyacımı açıklamaya çalışırsam kendini reddedilmiş ve hakarete uğramış hissedecektir."

"Ona söylemeye hazır hissettiğiniz bir şey var mı?"

"Bazı eksiklikler, ihtiyaçlar."

"Peki," diyerek kabul ettim. "Zaten eşcinsel sorunun özü de budur. Onunla, erkekliğinize dair daha sağlam bir anlayış geliştirmeyi isteyen bir dille konuşun."

Albert, "Son iki haftadır, bisiklet kulübünden tanıştığım Jack diye biriyle beraber bisiklete biniyoruz. Kreşe gitmeden önce, Sahil Yolu'nda on mil yapıyoruz."

"Müthiş. Peki, o birlikte olmaktan hoşlandığınız birisi mi?"

"Evet. Sabahları erken kalkıyorum ama bu öyle çekinerek, yataktan sürünerek çıkmak gibi bir şey olmuyor. Ben erken kalkmayı *severim*, tam gün ışımaya başladığında ve sahil havası da hâlâ serinken.

"Jack ve ben gerçekten iyi anlaşıyoruz; en iyi kısmı da benim hakkımda ne düşündüğünden endişe etmiyor oluşum. Ama bisiklete binmek konusunda hâlâ biraz çekingenim. Başka birinin beni seyredip, 'O, bu adam ibnenin teki" diye düşünmesinden endişe ediyorum. Bazen, bir kayaya çarpıp kıçımın üstüne düşerim diye korkuyorum. Ama hazırlanır hazırlanmaz bu düşünce yok oluyor. Kendi kendime 'Ne yapıyorsan ona odaklan' diyorum. Kendimi izlemeyi ve nasıl göründüğümü düşünmeyi bıraktığımda, güçlendiğimi hissediyorum."

"İyi ilerleme kaydediyorsunuz. İçinizde bir ateş yükseliyor, ve şimdiki asıl zorluk bunu devam ettirmek. Güzel bir ateş uyandırdıktan sonra içine bir kütük daha atmazsanız, kendini tüketmeye başlar. Ateş gelişimsel hızınız, kütükler de yeni zorluklardır. Bu kütüklerden biri annenizle konuşmak olacak. Bir diğeri, o uzun mesafeli bisiklet sürüşlerini yapmak olabilir. Yine bir kütük de heteroseksüel erkek arkadaşlıkları sürdürmek olacak. Bunlar ateşi canlı tutan şeyler."

Birkaç ay sonra Albert ofisime geldi ve heyecanla anlatmaya başladı. "Sizi son gördüğümden beri inanılmaz bir şey oldu." Sesi şimdi çok daha güçlüydü. Böyle heyecanlıyken bile, sesinde o histerik tını yoktu. Artık yüzüme bakarak konuşuyor, gözlerini kaçırmıyordu.

"Son seansta kendimi zayıf ve yalnız hissettim. Sanırım kendim için üzülüyordum. Ama siz bana cehennemi yaşattınız. Bana meydan okudunuz ve bunun canımı yaktığını itiraf etmeliyim. Dört gece sonra, grubumuzdan Steve beni aradı ve o da bana cehennem azabı çektirdi."

"Öyle mi?" Steve'in bu kadar kararlı bir müdahale yapabilmesine şaşırarak memnun oldum.

"Bana saldırdı. Sanki beni tekrar tekrar bıçakladı. 'Gerçekten oraya gidip savaşmalısın,' dedi. Bana dırdır etmeyi bırakmamı ve

büyümemi söyledi. Aşağılanmıştım, 'Ne demek istiyorsun? Sana inanamıyorum, Steve.' dedim. Ama devam etti, 'Albert O'Connor için dünyanın en büyük acıma partisini veriyorsun. Dr. van den Aardweg'in o kitabını hatırlamıyor musun? Kendini bu kadar ciddiye almaktan vazgeç. Kendine acımaktan kurtulmak istiyorsan önce onu abart, sonra da ona gül.' Steve'in söylediği şey canımı yakmıştı."

Derin bir nefes aldı. "Telefonu kapattıktan sonra, kendimi gerçekten kötü hissettim. İhanete uğramış gibiydim. Çifte darbe almıştım. Önce siz, sonra o. 'Kahretsin!' dedim. Sonra düşünmeye başladım. Steve tam üstüne basmıştı. İkiniz de öyle. İkiniz de aynı şeyi söylüyorsunuz."

"O gün bugündür ne zaman kendime acımaya başladığımı hissetsem, kasten, neredeyse saçma bir şekilde bunu abartıyorum ve sonra da kahkahalara boğuluyorum."

Devam etti: "Size söylemiştim, son zamanlarda şu kompülsif mastürbasyon maratonlarına girme isteğim çok azaldı. Bunun neyle ilgili olduğunu artık anlamaya başladığımı hissediyorum."

"Bir şeyler olmaya başladı." Onun ilerleyişinden memnundum.

"İnanılmaz, çok özgürleştirici! Hayatımda ilk kez, yaşadığımı hissediyorum," dedi.

Sonra Albert bana bisiklet kulübünden bahsetti. "İlk başta o uzun mesafe yarışçılarının yanında kendimi zayıf hissettim, ama vazgeçmedim," dedi. "Geçen hafta kulüp gezilerinden birine gelen bir kızı fark ettim. Olağanüstü güzel biri değildi. Yüzü sivilceliydi. Ama onun kişiliğinde beni heyecanlandıran bir şey vardı. Cinsel bir şey değildi; ama ilk kez, kendimi kız gibi hissetmedim. Kendi tarzımda, kendim gibi hissettim."

Kızla ilgili duygularını hatırlamak kendi vücuduyla ilişkili çağrışımlara yol açtı. "Şu anda, sadece burada otururken bile, vücudumla ilgili hiçbir çekingenlik hissetmiyorum," dedi.

"Neden?" diye sordum.

"Tam şu anda ellerimle herhangi bir şey yapma konusunda rahat hissediyorum." Sağ elini havada salladı, ve "El hareketim nonoş hareketi mi... yani kadınsı mı?" diye sordu. "Ne derseniz deyin, her iki durumda da beni rahatsız etmiyor."

"Sadece sallanan bir el," dedim ve ekledim, "Size iyi bir şeyler oluyor, hem de bir sürü."

O seansta, ilk kez endişeli göründü. "Ama tabii siz daha önce de benim böyle keyifli olduğumu, akabinde de yıkıldığımı görmüştünüz," dedi.

"Evet" dedim. "Yıkılırsanız, ne olur yani? Birçok çöküş yaşayabilirsiniz ama bu önemli değil. Önemli olan engellerden ders çıkarmak ve toparlanma süresini kısaltmaktır."

"Toparlanma süresi' ne demek?" diye sordu.

"Başarısızlık ile yeniden harekete geçmeniz arasındaki zamandır." dedim. Kendi kendini engellemeyi, bu hal içinde debelenmeyi reddetmek şarttır."

"Hareket halindeyken, kendimi azat edilmiş gibi özgür hissediyorum," dedi. Daha mutlu görünüyordu. "Sadece burada bulunmakla, kendimi gerçek ben gibi hissediyorum."

"*Bu*, gerçek sizsiniz," dedim. "Başka bir adamla doğal, eşit, dürüst, doğrudan ve samimi bir şekilde konuşan bir siz. Diğer erkekleri romantikleştirmeye ya da kıskanmaya ihtiyaç duymayan siz."

Albert'in yavaş yavaş gittikçe özgürleştiğini düşündüm.

Sonraki seansta Albert önemli bir konuyu gündeme getirdi. Oturduktan hemen sonra bana, "Annemin özellikle sağlığım konusunda her zaman telaşlı, gergin, asabi, kaygılı olduğunu hatırlıyorum. Gerçekten takıntılıydı. Bu kısmen, çocukken kendi sağlığı oldukça zayıf olduğu için böyleydi. 'Annem ço-

cukken çok kötü baş ağrıları yaşarmış. Bu baş ağrılarından dolayı yaşadığı paniği bana aktardığını düşünüyorum. Çocukken ben de çok kötü karın ağrıları yaşardım. Bunlardan ötürü paniklerdi. O karın ağrıları başladı mı neredeyse dünyanın sonu gelirdi. Bana hep zencefilli gazoz veya çay içirirdi ve beni bir hafta okula göndermezdi.

"Herhangi bir burun akıntısı müthiş abartılarak büyük bir dehşete dönüştürülürdü. Annem hastalıkları ya da ağrıları hiçbir zaman doğal görmedi. Sanki ailemiz korkunç bir suç işlemişti de bundan dolayı hastalıkla cezalandırılıyorduk. Bisiklete binmenin benim için bu kadar önemli olmasının nedeni bu sanırım. Bu kırılgan vücut imgesini zorlamak istiyorum.

"Ne zaman bir başarı yakalasam bu sanki ip üzerinde yürümek gibi olurdu. Her an düşebileceğimi bilirdim, bu yüzden de hiç zevk almazdım. Annem her zaman kıçımın üstüne düşebileceğimi hatırlatırdı, bu yüzden kendimi hiç iyi, mutlu ya da heyecanlı hissetmedim."

Albert'in her halükârda hayal kırıklığı ile sonlanan bu zor durumu bana, Dr. Althea Horner'ın *içsel güç* kavramının önemini hatırlattı. Bu kavramı şu sloganla tanımlıyor: "Yapıyorum," "Yapabilirim," ve "Yapacağım." Bir kimsenin bu güce sahip olma hâli, anne babası tarafından aktarılır. Bir erkek çocuğun güç anlayışı temelde onun erkekliği ile bağlantılıdır. Bu içsel gücü, erkekliği sayesinde keşfeder. Eğer kendini tamamen erkeksi hissetmezse, bir şekilde hep güçsüz hissedecektir.

Albert "Bugün sadece bisiklete binmek için erken kalkmakla yetinmedim, dışarı çıkıp basketbol oynamayı da istedim. Çocukken bunu hiç yapmadım. Bunca yıldan sonra, o topu elimin içinde hissetmek ve onu bir potadan geçirmenin nasıl bir deneyim olduğunu tatmak istedim. Acemi biri gibi görünmek umurumda değildi."

Ben de, "Gerçek bir dönüşümün; değişimin birçok küçük tecellisini keşfettiğimizde meydana geldiğini biliyoruz. Hepsi birlikte tek bir şeyi gösterir; bir şeylerin gerçekten değiştiğini. İçinizde gerçekten bir şeyler oluyor."

Albert, "İnsanların, eşcinsellerin değişmeye çalışmaması gerektiğini söylediğini duyuyorum," dedi; bundan rahatsız olduğu sesinden belli oluyordu. "Eşcinsel bir erkeğin, hoşlansa da hoşlanmasa da duygularının peşinden gitmesi gerektiğini söylüyorlar." Sert bir ses tonuyla, "Peki, onlar kim ki değişmemem gerektiğini söylüyorlar?" dedi. "Eskisi gibi yaşamak bana hiçbir zaman doğru gelmedi. Yavaş yavaş farklı bir insan oluyorum. Sonunda kendim oluyorum."

Albert ofisime ilk girdiği günden neredeyse üç yıl sonra terapiden ayrıldı. Konuşması çok daha güvenliydi. Arada sırada olan histerik patlamalar artık yoktu. Daha sık gülümsüyordu ve bir gün kendi kreşine sahip olmaktan bahsediyordu.

Albert'inki gibi bazı anneler, oğullarının eril bireyleşmeleri pahasına olsa da onların her zaman ellerinin altında olması için çok emek harcıyor. Kendilerini narsistik ihtiyaçlarına o kadar kaptırıyorlar ki, oğullarının neye ihtiyacı olduğunu asla göremiyorlar. Robert Bly şöyle der: "Kadınlar erkek çocuk yetiştirir ama sadece erkekler erkek yetiştirebilir." Albert'i yetiştirecek bir erkek yoktu, çünkü babası, sağlıksız anne-oğul yakınlığını bozacak kadar güçlü değildi. Albert, kendisiyle nasıl ilişki kuracağını bilmeyen bir babayla duygusal olarak hayatta kalmak zorundaydı.

Bunu yapmak için de kendini erkeklerden koruyan bir soyutlanma geliştirmek zorundaydı. İngiliz psikanalist John Bowlby tarafından ortaya konan *soyutlanmış savunmacılık* terimi, psikolog Elizabeth Moberly tarafından eşcinselliğe uyarlanmıştır. Bu terim, çocuğun duygusal acı karşısında kendini korumak için çocukça önlem almasını tasvir eder.

Albert'in babasıyla olan yaralayıcı ilişkisi böyle bir savunmacı soyutlanmaya yol açtı. Travma (ihmâl, kötü muamele veya düşmanlık yoluyla) korku yaratır; yabancılaşmanın temelinde bu korku vardır. Korku tarafından kıstırıldığımızda, ona sebep olan insanlara yabancılaşmaya devam ederiz. Albert'in savunmacı soyutlanması diğer erkeklerle olan ilişkisine taşındı. Erkeklerden ve erkeklikten duygusal olarak soyutlanınca, onları romantikleştirdi. Erkekler, onun sahip çıkmadığı parçasını temsil ettiler.

Eşcinsel, diğer erkeklere âşık olmasına ve onlarla cinsel yakınlık kurmasına rağmen, erkeklikle özdeşleşmek için kendine asla müsaade etmez. Buna hayran olur, romantikleştirir ve hatta yüzeysel bir şekilde erkek rolünü bile oynayabilir, ancak eril kimliğin bütününü talep etmeye karşı içsel bir direnç vardır. Bu savunmacı soyutlanma direnci, erkek ilişkilerinde; eleştiricilik, hata bulma ve rastgele cinsellik şeklinde ortaya çıkar. Eşcinsel, diğer erkekleri sevebilir ama aynı zamanda onlara karşı husumet ve korku da taşır. Dolayısıyla erkeklerle olan ilişkileri sürekli çelişkilidir.

Eşcinsel erkek sadece yakın, kabul edici, dürüst ve cinsel olmayan uzun vadeli erkek ilişkileri içindeyken hemcinslerine çelişkili duygular hissetmesine neden olan savunmacı soyutlanmayı çözmeye başlayabilir. Albert bu soyutlanmayı, birçok erkekle ilişki kurarak çözmeye başlamıştı; benimle, iş yerindeki erkeklerle ve gruptaki beylerle.

Erkek olsun kadın olsun, her birimiz romantik aşkın gücü tarafından yönlendiriliyoruz. Bu, doğanın insan ırkının devam etmesini sağlamak için kullandığı yöntemlerinden biri. Delice âşık olma deneyimi, gücünü bilinçaltından gelen tamamlanmış bir insan olma dürtümüzden alır. Bu güçlü dürtü heteroseksüellerde, dişi ve erkeği birbirine özlem duygusu içinde bir araya getirir. Fakat eşcinsel erkeklerde bu dürtü, orijinal cinsiyetin bütünlüğünde yer alan bir açığı kapatmaya yönelik bir girişim-

dir. Bu yüzden, iki erkek asla tam ve açık bir şekilde birbirlerini anlayamazlar. Sadece doğal bir anatomik uygunsuzluk değil, doğuştan gelen bir psikolojik yetersizlik de mevcuttur. Her iki partner de sembolik olarak orijinal cinsiyetini ikmal etmeye çalıştığından, aynı eksiklik ile ilişki kurarlar.

Bir yıl kadar sonra Albert *durum değerlendirmesi* için beni aradı, biz öyle diyorduk. Seansların sonlanmasından itibaren, çok istifade ettiğini söylediği "eski eşcinseller destek grubu"na katılmıştı. Anne babasının, kendi hayatında hâlâ devam eden tesirini anlamak amacıyla, anne babasıyla olan geçmiş ilişkisini bu grupla beraber araştırmaya devam etmişti.

Albert bana kreşte tanıştığı Helene adındaki kız arkadaşından bahsetti. Bana, "Helene, Afrika menekşelerini seviyor," dedi hevesle. Altı aydır istikrarlı bir şekilde çıkıyorlardı. Albert ben daha sormadan, "Evet, her şeyi biliyor," dedi. Helene'i, "hayatımda sahip olduğum en iyi arkadaş" diyerek tanımladı. Aklımdan ne geçiyorsa ona söyleyebiliyorum, o da beni destekliyor," dedi. İlişkilerinin "bedensel boyutu olduğunu ama henüz cinsel boyutu olmadığını" söyledi.

Albert'in Helene'e olan hislerini tarif edişi, eşcinsel geçmişi olan bir erkek için sıra dışı değildi. Bu tür erkeklerin bir kadınla cinsel ilişki kurmaya doğru yavaşça ilerlemesi yaygındır. İlişkileri genellikle üç evrede gelişir: arkadaşlık, sevgi ve ardından bu sevginin cinsellikle ifade edilmesi. Bu, kadına önce cinsel çekim duyan, sonra onu bir arkadaş olarak tanıyan heteroseksüel erkeğin zıttıdır.

Eşcinsel geçmişe sahip birçok erkek, bir kadına, heteroseksüel erkek tarzında çekim duymayı bekler. Ancak kadınlara yaklaşımları her zaman farklı olabilir. Eski geyler, geçmişleri nedeniyle, aynı hedefe ulaşmak için farklı bir yol -önce arkadaşlık, sonra seks- benimseyebileceklerine dair teskin edilmeye ihtiyaç duyar.

Albert eşcinselliğiyle ilgili olarak şunu söyledi: "Geçmişte olduğundan çok farklı. Helena sayesinde, hiçbir zaman geliştirmediğim heteroseksüelliğe tamamen sahip çıkmayı amacım haline getirdim. Ve ilişkimizde kendimi sorumlu hissediyorum. Artık sadece ben yokum, Helene ve ben varız. Bu yüzden o eski çekim hissi ortaya çıktığında, 'Dur bakalım, burada ne oluyor şimdi?' diyorum.

Bunun ardından da, diğer erkeklere beslediğim duyguların kendimle ilgili hangi hislerden kaynaklandığını bulabiliyorum; mesela 'korkuyorum,' 'stresliyim,' falan gibi.

"Bu çekim hislerinin, çocukken hak ettiğim ama bana verilmeyen bir şeyi temsil ettiğini anlıyorum. İhtiyacım olan şeyi destek grubum yoluyla ve öteki erkeklere içimi dökmem vesilesiyle gittikçe daha fazla alıyorum. Bu, benim için harika bir şey."

"Peki bu, çekim hislerinin tamamen kaybolmadığı anlamına mı geliyor?" diye sordum.

Albert, alışılmadık kararlı bir tonda şöyle cevapladı: "Yaşadığım mahrumiyetin yoğunluğundan dolayı, arada sırada geri dönebileceklerine inanıyorum. Gelişimimi, devam eden bir süreç olarak görüyorum. Helene'den ve destek grubumdaki erkeklerden sevgi ve destek almak her şeyi değiştiriyor."

Albert konuşurken, sahte benlik kavramını nihayet anlamış görünüyordu; sahte benlik, kişinin kendine vurduğu gey damgasının arkasında yatan kimlik yapısıdır. "Yetiştirilme tarzımı ve bunun şu an üzerimdeki etkilerini kavramaya devam ediyorum. Küçük bir çocukken bütün kalbimle benimsediğim mesajlar şunlardı: 'Sen zayıfsın, sen maço değilsin, sen hiçbir şeysin.' Ergenlik çağında bu, 'Sen gey olmalısın'a dönüştü. Şimdi başkalarının bana yüklemeye çalıştığı o kimliği, başkalarının beni öyle olduğuma inandırdığı kimliği reddediyorum. Hayır, gey değilim. Artık olmak istediğim adam *olmaya* kararlıyım; o adama âşık olmaya değil."

2
Tom
Evli Bir Adam

Encino'daki ofisime gelen Thomas James, yaklaşık 1.80 boyunda, dikkat çekici, yakışıklı bir adamdı. Pürüzsüz ve bronz bir yüzü vardı, cildi iyi temizlenmiş ve nemlendirilmişti; gözleri polo tişörtünün pastel rengiyle uyumlu, yoğun mavi renkteydi. Tiril tiril bir pamuklu pantolon ve cilalanmış, kahverengi makosen ayakkabı giymişti.

Elimi uzattım ve gülümsedim. Tom hızlı ve güçlü bir şekilde tokalaşarak selamımı aldı, sonra işaret ettiğim goblen baskılı sandalyeye oturdu.

Koltuğuna yerleşirken, sanki nasıl bir yer olduğunu anlamak ister gibi odada göz gezdirdi. Merakını giderdikten sonra, ceketinin cebinden bir paket Camel sigarası çıkardı, öne doğru eğildi ve konuşmaya başladı.

"Öncelikle, Dr. Nicolosi, size durumu anlatayım. 40 yaşındayım. On beş yıldır evliyim, 10 ve 7 yaşlarında iki çocuğum var, bir oğlan bir kız. West Valley Spor Mağazası'nın sahibiyim; on yıldır iş hayatındayım ve açık söylemek gerekirse bu sürede mağazayı iyi bir noktaya getirdim."

Bir sigara yaktı, sabırsızca bir nefes çekip sigarayı kül tablasına bıraktı.

"Karım Cynthia'yla birkaç ay önce ayrıldık. Mağazadaki çalışanlarımdan biri olan Andy adında genç bir çocukla ilişkim vardı. 24 yaşında." Güldü. "Babası olacak yaştayım."

"Cynthia öğrendiğinde çok öfkelendi. 'Bugün toparlanıp bu evi terk etmeni istiyorum,' dedi."

"Bu ne kadar önce oldu?" diye sordum.

"Altı ay önce. Eşimi ve çocuklarımı, bu berbat hayatı yalnız başına yaşamak için terk etmişim."

Sessizlik oldu, sonra Tom, "Doktor, ben gerçekten karımdan hoşlanmıyorum," dedi. "Çocuklarımız için iyi bir anne, ama bana ve benimle ilgili olan her şeye karşı çok olumsuz. Biz çok farklıyız... Ben hırslı ve dışa dönük biriyimdir ama Cynthia eve ve çocuklara saplanıp kaldı. Evle ilgili her şeyin kontrolünü elinde tutuyor. Evde kendimi önemsiz hissediyorum."

Başını salladım. "Peki, Andy ile olan ilişkinizi nasıl öğrendi?"

"Bir cumartesi gecesi, evden uzaklaşmam gerektiğini hissettim. Genelde olduğu gibi huzursuzdum, ben de Andy'yi arayıp sık sık gittiğimiz bir gey barda buluşmak için sözleştim.

"Kapıdan çıkarken Cynthia beni durdurdu ve nereye gittiğimi bilmek istedi. Bir anda, neden yaptım bilmiyorum ama, bütün hikâyeyi yumurtlayıverdim. Ona eşcinsel olduğumu, sevgilimle buluşacağımı söyledim.

"Afallamıştı. 'Birlikte olduğumuz onca yıl boyunca, neden bana bunu söylemedin?' diye sordu. İlk başta ne cevap vereceğimi bilemedim. Sonra itiraf ettim: 'Çünkü aynı anda iki türlü hayatımı sürdürebilirim sandım.'

"Sonra ona sevgilimin Andy olduğunu söyledim. Bu çocuk bir nevi aile dostuydu. Ailesi şehir dışında yaşadığı için, geçen Şükran Günü'nde ve Noel'de onu misafir etmiştik.

"Cynthia, sevgilimin Andy olduğunu duyduğunda çileden çıktı. 'Ben o *çocuğu* evde ağırlarken sen arkamdan onunla seks mi yapıyordun?' dedi." Tom bir an durakladı, sigarasına uzandı ve koltuğuna yaslanarak gerindi.

Odaya bakınarak sigarasından derin bir nefes çekip dumanını üfledi, sessizlikten hoşnut görünüyordu.

Sonra onu asıl rahatsız eden şeyden bahsetti. "Evden uzakta daha mutlu olacağımı düşünüyordum. Birilerinin bir şeyler talep edip durmadığı... sadece kendi isteklerimin söz konusu olduğu bir hayat... Ama ailemi terk ettiğimden beri kendimi değersiz ve boş hissediyorum."

Sonra üzgün başını bir şekilde salladı. "Erkekle sevişen yalnız yatar. Erkek erkeğe ilişkiler uzun sürmez ve bunun bir nedeni de dürüst olmamaktır. Çok fazla kandırmaca ve aldatma olur. Benim eşcinsel olmakla ilgili en büyük korkum bu. Sonunda yalnız kalmak, gidecek bir yuvanın olmaması."

Sonraki sözleri sanki kendisini azarlıyormuş gibi ani ve keskindi. "Neden burada olduğumu bilmiyorum Dr. Nicolosi. Tek bildiğim, hayatıma çizdiğim bu yolu sevmediğim. Karıma yalan söyledim, anneme yalan söyledim. Hayatıma giren son üç adamın gelmesiyle gitmesi bir oldu. Andy bile beni terk etti ve artık tamamen yalnızım. Çocuklarımı kaybettim... Şimdi, onları rahatça ziyaret bile edemiyorum. Bir yuvam yok. Çocuklarımı görmek için eve gittiğimde, 'Acaba karım arkadaşlarımıza benden ve eşcinselliğimden bahsetti mi?' diye merak ediyorum. Aşırı depresif hissediyorum ve bu yeni hayatın sonunun nereye varacağını bilmiyorum."

Biraz daha sessizlik. Sonra geniş omuzlarını silkti ve şöyle dedi: "Uzun süredir bir yalanın içinde yaşıyorum, iyileşebilir miyim bilmiyorum. Belki iyileşmeyi istemiyorum bile. Bir ileri bir geri gidiyorum. Bazen bunun bir cevabının olmadığını düşünüyorum."

"O halde eşcinsel erkeklerin cinselliklerini değiştirmelerine yardımcı olduğumu duymuş olmalısınız."

Başını salladı. "Yaptığınızı işin genel akımın dışında olduğunu duydum. Yaptığınız işten hoşlanmayan bir sürü eşcinsel terapisti var. Ama sizin hakkınızda duyduklarım hoşuma gitti, bu yüzden buradayım."

"Güzel." Yaklaşımımı anladığına memnun olmuştum. "Çünkü boşanmak ve gey sevgilinizle bir hayat kurmak için yardım istiyorsanız, yardımcı olamam. Öte yandan, eğer neden eşcinsel olduğunuzu anlamak ve bunu değiştirmek için ne yapabileceğinizi öğrenmek isterseniz, hemen başlayabiliriz" dedim.

Tom bana minnetle baktı ve güldü. "Yaklaşımınızı sevdim. Hiç vakit kaybetmiyorsunuz, değil mi?" dedi.

Sigarasından derin bir nefes çekip kül tablasına bıraktı. "Nereden başlayayım?"

"Size yardım etmek için bilmem gereken şeyleri anlatın."

Ertesi hafta Tom odaya girdiğinde ciddi ve endişeli görünüyordu. Hal hatır sormakla neredeyse hiç vakit kaybetmeden, geçen haftaki öyküsüne kaldığı yerden devam etti. Bana kendinden bahsederken Tom'un, ofisime gelen çoğu eşcinsel erkekten biraz farklı olduğu ortaya çıktı. Çoğu danışanım gibi Tom'un da, babasıyla ilgili derin serzenişleri vardı. O da onlar gibi, iç dünyasında erkekliğiyle ilişkili bir yetersizlik duygusu yaşıyordu. Ancak Tom'da cinsiyet kimliği yetersizliği olduğuna dair görünür bir kanıt yoktu. Diğer erkekler karşısında hakkını aramakta herhangi bir sorun yaşamıyordu ve işini yönetirken insanları etkili bir şekilde idare edebiliyordu. Enerjik bir şekilde hedeflerinin peşinden gidebiliyordu. Dışa dönük ve kendinden emin bir görünüm sergiliyordu. Ama yine de bu görüntünün altında, diğer birçok eşcinsel danışanda gözlemlenen duygusal kırılganlık mevcuttu.

Ancak Tom kişisel ilişkilerini, iş ilişkilerini yürüttüğü şekilde yürütmüyordu. Sevdikleri karşısında, tıpkı Cynthia, Andy ve çocukları ile olan ilişkisindeki gibi, pasif olma eğilimindeydi. Bu boyun eğme davranışı, çocukluğun ilk dönemlerinde geliştirilmiş ilişkisel örüntünün bir parçasıydı.

Tom bana erkeklerle olan ilişkilerindeki sorunlarından bahsetti. "Zaman zaman bana yanaşıp arkadaşlık kurmaya çalışan harika adamlarla karşılaşıyorum, ama çok yaklaştıklarında onlara, 'Geri çekil!' diyorum. Erkeklere mesafeli davranabildiğimde, benden daha genç ya da daha güçsüz olduklarında ve onları kontrol edebildiğimde daha iyi hissediyorum." Kinayeli bir kahkaha attı. "Sanırım bu yüzden işteyken kendimi çok özgür hissediyorum. Orada patron benim.

"Ama sonra, bilemiyorum; ipleri elimde tuttuğum hissine ne kadar ihtiyaç duysam da, işin içine seks girer girmez bir şeyler kontrolden çıkıyor" diye devam etti. "Bilirsiniz," diye ekledi, "bir erkeğe karşı duygularınızı cinselleştirdiğinizde onunla hiçbir zaman gerçekten arkadaş olamazsınız. Bu, 'onları sev ve terk et' tarzı bir hayat." Sesi ciddileşti. "Terapinin, ilişkiyi cinselleştirmeksizin başka bir adamla kurabileceğim yegâne yakınlık olduğunu düşünüyorum."

"Bu mükemmel bir bakış açısı," dedim.

"Aslında değişim terapisinin özü; cinsel olmayan yakın erkek ilişkilerinin nasıl kurulacağını öğrenmektir. Çünkü birçok eşcinsel gibi sizin de, bir cinsel problemden çok daha fazla sorununuz var. Diğer erkeklerdeki *bir şeye ihtiyacınız* var. Erkeklerle kurulan bir ilişkide gidermek istediğiniz temel ihtiyaçlar nelerdir?"

Bir dakika düşündü, sonra aniden "Beğenilmeye ihtiyaç duyuyorum," dedi. Sesi samimiydi, ihtiyacının yoğunluğunu anlamamı istiyordu. "Bu erkek ilgisinden özel bir heyecan duyu-

yorum. İçimde, bir erkekle seks yaparken canlanan bir şey var." Uygun kelimeleri bulmaya çalışarak, "O erkekliği yönetmenin bana etkileyici geldiği bir elektrik anı, bir güç anı var," dedi.

Eşcinsel davranışın, babayla ilişkide asla karşılanmamış üç duygusal ihtiyacı karşılama dürtüsünün kanıtı olduğunu Tom'a açıklamanın zamanının geldiğini düşündüm; baba sevgisi, ilgisi ve onayı. Dışa dönük tiplerin çoğu gibi, Tom da en çok dikkat çekmeye ihtiyaç duyuyordu.

"Bir oğlan çocuğu olarak, tesadüfi sayılabilecek nedenlerden ötürü hiç erkek arkadaşım olmadı. Benim yaşımdaki çocuklar sanki sürekli mahalleden taşınıyordu ve ben de sonunda kız kardeşlerimle baş başa kalıyordum. Nedense erkek arkadaşlarımın bana hep ihanet ettiğini hissettim."

Bana çocukluğu hakkında daha fazla şey anlatması için onu sıkıştırdım.

"Çocukluğumun büyük bir kısmı bulanık. Ailemin benimle olan ilişkisini pek iyi hatırlamıyorum, çocukluğumun ilk yıllarında neler olduğunu da... Çoğunlukla boşluk."

"Aklınıza gelen herhangi bir şey yok mu?" diye sordum.

Durdu, akabinde pek düşünmeden, "Babam bir sefer bana tavşan alacağına söz verdi ama almadı. Kız kardeşim bir keresinde beni karnavala götürmeye söz verdi ama sonra unuttu. Büyürken hiçbir zaman çok da neşeli hissetmedim," dedi.

"Başka?" dedim.

Bir an düşündükten sonra anımsadı, "10 yaşındayken yan komşumuzun büyük oğlu, beni kendi beyzbol maçlarına davet etmeye başladığında gerçekten gururum okşanmıştı. Daha sonra beni cinsel içerikli oyunlara ve başka şeylere de bulaştırdı.'

"Bu ilginç," dedim.

"Nedir ilginç olan?"

"Hatırlayabildiğiniz anıların sırf ihanetle ilgili olması."

Tom acı bir şekilde güldü. "Andy'le ayrılığım yüzünden zihnimin çizdiği çerçeveden dolayı olmalı." Benim yorumumun önemini azaltmaya çalıştığını gördüm ve anlattığı anılar koleksiyonunun arkasında bu çerçevenin yattığına katılmadığımı söyledim. Aslında çocuklukta yaşanan hayal kırıklığı ve ihanet, danışanlarımın hayatlarında sürekli tekrar eden bir konudur. Yetişkinlikte, savunmasız hissetme korkusu aynen devam eder.

"Büyürken, kimliğinizden ödün vermek zorunda hissettiniz mi kendinizi?" diye sordum. "Anneniz ya da babanız, onlardan sevgi veya ilgi görebilmeniz için onların istediği biçimde davranmanız gerektiğini herhangi bir şekilde size aksettirdi mi?"

Delici mavi gözlerden bunu sorgulayan bir ifade geçti. "Tam olarak bir şey diyemem. Benimle olan ilişkilerini veya çocukluğumda olanları hatırlamıyorum. Genellikle boşluktan ibaret."

Şaşırmamıştım. İstismar edilen çocukların çocukluk anıları genelde pusludur, çünkü gerçek benlikleri uzun zaman önce, uyumlanmayı öğrendikleri sahte benliklerin altına gömülmüştür. Tom'un bana olan güveni arttıkça anıların ortaya çıkacağını biliyordum. Ama şimdilik sadece konuşmaya devam etmesi gerektiği açıktı, bu yüzden bu meselenin peşine düşmemeye karar verdim. Konuyu değiştirerek, "Eşcinsel yaşam tarzına çok maruz kaldınız mı?" diye sordum.

"Oldukça fazla," dedi. "Mümkün olduğunca çok sayıda, farklı çeşidini deneyimledim; mesela son moda barlar, San Francisco'daki Castro Sokağı'na yaptığım hafta sonu gezileri. Hatta bir haftamı geyler için hazırlanan bir seyahat gemisinde geçirdim; Cynthia'ya da iş için bir yere gitmem gerektiğini söyledim. Meraklıydım, her şeyi denemek istiyordum."

"Neler gördünüz? Nasıl bir izlenim edindiniz?"

"Kendi tecrübelerime dayanarak, çok fazla mutsuzluk olduğunu söyleyebilirim. Heteroseksüel dünyada, insanların sadık

kalmasını sağlayan daha çok şey mevcut gibi görünüyor. Gey dünyasındaki sosyal ve cinsel fırsatlar çok fazla. Ve geyler, evliliğin getirdiği sosyal desteğe sahip değiller."

"Erkek ilişkilerinin doğasında bir sorun görüyor musunuz? Yoksa tek eşli eşcinsel ilişkileri sürdürmeyi bu kadar zorlaştıran şey sosyal damgalama mı?'

Bu ayrımı yapması için Tom'a baskı yaptım. Gey ilişkilerindeki mutsuzluğun sadece toplumun damgalamasından kaynaklandığını düşünen bir adam, değişim terapisine aday olamaz. Bu terapi için kişi, eşcinsel hayattan gelen derin ve şahsi bir tatminsizlikle harekete geçmelidir.

"Gay ilişkilerinin doğası gereği zor olan bir şey var," dedi. Tom, kabullenerek. "Muhtemelen toplumun yargılarından daha çetin bir şey." Sonra itiraf etti, "Birlikte olan iki adamın kendileriyle ilgili olan bir şey."

Tom, sadece her iki hayatı da tatmış bir adamın sunabileceği fikirlerini paylaşmaya devam etti. "Erkekler daha az verici olma eğilimindedir, kadınlar kadar isteyerek ve spontane şekilde verme eğilimleri yoktur. Kadınlarsa kendilerini ikinci plana koyabilecek kadar güçlü görünüyorlar. Çoğu zaman kendilerinden önce erkeklerini düşünüyorlar. Egolarını daha az sırtlanmış gibiler."

"Erkeklerin samimiyetten korkmaya bir meyli var," diyerek devam etti.

"Sizce iki erkek arasındaki yakınlığın derinliği, bir erkek ve bir kadın arasındaki kadar olabilir mi?" diye sordum.

Cevabı, aradaki gerçek farkı işaret ediyordu. "Sanmıyorum. Çünkü kadınlar ilişkiye, tamamlayıcı bir şey getirirler. Erkeğin ilişkiye getirdiği nitelikleri dengelerler."

Her ikisini de deneyimlediği için bu durumu iyi bilecek bir konumda olduğunu ifade ettim. Sonra, "Erkekler arasındaki

seksin, kadınlar ve erkekler arasındaki seksten ne açıdan farklı olduğunu tarif edebilir misiniz?" diye sordum.

"Erkeklerle yaşanan cinsel tecrübe daha..." doğru kelimeyi arıyordu, 'daha cinsel.' Bunu söylemek tuhaf geliyor ama kadınlarla yapılan seks daha uysal, daha ölçülü. Erkekle ilişkide, saf hayvansı tahrik oluş daha fazladır; bir kadınla birlikte olmak ise daha duygusal, daha bütünsel bir deneyimdir."

"Büyük bir fark daha var. Hepsinde değilse de çoğu eşcinsel deneyimde, seks ta en başında başlar. Bir araya gelen iki erkek hemen seks yapmak ister," diyerek devam etti.

"Peki sonra ne olur?" diye sordum.

"Tecrübelerime göre, ilişkinin cinsel yönü genel olarak ilişkiyi korumaz. Çoğu durumda ilişki çabucak biter."

"Bu, eşcinsel ilişkiler üzerine yapılan araştırmaların çoğunu destekler görünüyor," dedim. Sonra da "Erkeklerle ne kadar cinsellik yaşadınız?" diye sordum.

"Küçük yaştan beri, erkeklerle seks yapmak fikri zihnimi meşgul ediyor. Her şey ağabeyim ben 8 yaşındayken benimle seks yaptığında başladı.

"Sonrasında, yan komşunun oğlu vardı, o da aralıklarla yaklaşık bir yıl sürdü. Ondan sonra, lisede iki kişi oldu, akabinde üniversitede bir iki kişi... Sonra Cynthia'ya âşık oldum ve kızımız doğana kadar beş yıl boyunca ona sadık kaldım. Doğumdan kısa bir süre sonra Andy hayatıma girdi."

Tom'un ilk çocuk doğana kadar karısına sadık kalması önemli. Kadın ilk çocuğa hamile kaldığında erkeğin eşcinsel davranışının yeniden ortaya çıkması yaygın bir durumdur. Bu durum sorumluluklardan kaçma ihtiyacıyla alâkalıdır; Tom örneğinde ise yaklaşan ebeveynlik sorumluluğuyla ilgilidir. Eşcinsel dürtüleriyle mücadele eden adam, eş ve baba rolünün gereklerinden

bunalmış hisseder. Bu hisler, eşcinselliğiyle mücadele eden erkekler arasında sıkça görülen, ilişkisel sorumluluktan kaçınma eğiliminin bir parçası olarak nitelendirilebilir.

Bu örüntünün yaygınlığı, eşcinsel durumun, cinsel yönelimle ilgili bir sorun değil de ilişkisel toylukla ilgili bir sorun olduğunu ikna edici bir şekilde gösteriyor. Genellikle, böyle bir danışanın olgun bir ilişkisel özveri geliştirme yeteneğini teşvik etmek gereklidir.

Tom'un daha sonra söyledikleri benim fikrimi doğruladı.

"Andy ile ilişkim süresince, başka erkeklerle de ilişkilerim oldu. Zaman zaman, özellikle de Andy ile geçinemediğimiz zamanlarda, seks bir takıntı haline geldi."

"Andy'yle ilişkiniz varken yabancı adamlarla nasıl seks yapabildiniz?"

Omuzlarını silkti. "Bilmiyorum," dedi mutsuzca. "Cynthia ile evliyken neden Andy ile seks yaptığımı bilmediğim gibi."

Bir an düşündü, sonra devam etti, "Evde, önemli biri olduğumu hissetmiyorum. Sevgililerimle ise iplerin benim elimde olduğunu hissedebiliyorum. Cynthia ile birlikteyken bir şekilde rahatsız hissediyorum.

"Ama biliyor musunuz," dedi, "her şeye rağmen, hâlâ Cynthia'ya güveniyorum. Beni evden attıktan sonra Andy ile aynı eve çıktık. Sonra Andy taşındı; benim duygusallığımı, gel-gitli ruh halimi kaldıramadı. O kadar bunalımdaydım ki, omzunda ağlamak için Cynthia'ya telefon ettim."

"Bir dakika," diyerek böldüm. "Anladığımdan emin olmama müsaade edin. Andy sizi terk ettiğinde Cynthia'nın sizi teselli etmesini mi beklediniz?"

Küçük bir çocuk gibi başını salladı.

"Bu biraz... Gerçekçilikten uzak değil miydi?" diye sordum.

"Karınızın arkasından iş yerindeki genç bir adamla -bir aile dostuyla- ilişki yaşıyorsunuz. Adam sizi terk ediyor ve siz karınızın sizi teselli etmesini mi bekliyorsunuz?"

"Ne yapacağımı, kime gideceğimi bilmiyordum," dedi. "Sanırım o anda çok acı çekiyordum, krizdeydim." Bir an için düşündü. "Şimdi siz söyleyince... Onu bu kadar incittiğime inanamıyorum. Çünkü onu *hakikaten* seviyorum. Onunla evli kalmamın bir sebebi var. On sekiz yıldır iyi arkadaşız."

Tom'un narsisizmi net bir şekilde görülebiliyordu ama başka bir olasılık daha vardı. "Duyarsızlığınızın düşmanlık boyutuna vardığını düşünüyor musunuz?"

Tom bana baktı, şaşkındı. Uzun bir süre sessiz kaldı ve sonra, "Geriye bakıp düşününce, bunun gün gibi ortada olduğunu görüyorum," dedi.

"Sadece kendi acılarınızla meşgul olmanızın dışında, başka hangi nedenden onu incittiğinizi düşünüyorsunuz?"

"Bildiğiniz gibi, Cynthia'nın yanında kendim olamıyorum. Onun evine ayak bastığım anda bir hiç oluyorum. Orası onun evi, onun yuvası. Yani evet, belki de ona, Andy'nin bana davrandığı gibi davranıyordum."

Tom'un cevabında evli eşcinsel erkek danışanlarımın çoğunda sık rastlanan şikâyetleri tekrar duydum; kontrolü eşlerine kaptırma duygusu ve eşlerine güçlü bir şekilde içerlemek.

Ardından Tom yine sustu, ben de sessiz kaldım. Sonra gururlu bir ses tonuyla, "Andy ile tanışana kadar oldukça iyi iş çıkardım. Ta ki o, durumu tersine çevirip beni alt edene, yaşlı adamı aptal gibi gösterene kadar."

Tom'un terapi almaya sevk eden şeyin bu akut acı olduğunu görebiliyordum. İkili hayatı artık işlemiyordu. Onu, yaşadığı hayatı gözden geçirmeye iten bu travmaydı.

Tom'un daha önce söylediği şeye tekrar dönmek istedim. "Bana evde Cynthia'yleyken nasıl hissettiğinizi anlatın."

"Onun tarafından takdir edildiğimi hiç hissetmedim," dedi. "Ve evde hep bir huzursuzluk hissediyorum. Sanki dışarı çıkmak zorunda gibiyim. Çılgınca bir şey yapmak. Biraz heyecan yaşamak."

"Neden," diye devam etti, "neden hayatım boyunca kendimi bu kadar savrulmuş hissettim? Ve bu kadar huzursuz ve endişeli? Hiçbir zaman hiçbir şeyden uzun süreli memnuniyet duymadım."

Bu, eşcinsellerin hayatlarına dair sürekli duyduğum bir şey. Kontrolden çıkmışdırlar, ihtiyaçlarının başkaları tarafından fark edilmediğini hissederler ve kendilerini uyumlu, işbirliği içindeki bir görüntünün arkasında kapana kısılmış olarak görürler. Onların, bu sahte uyumluluk duygusundan kurtulma yöntemi, cinsel olarak harekete geçmektir. Sıkıntı, endişe ve depresyon çoğu zaman eşcinsel davranışlara yol açan bir ruh hali olarak tanımlanır. Yaşadıkları ilişki sona erdiğinde de, psikiyatrist Harry Gershman'ın "taşlaşmış varoluş örüntüsü" dediği şeye geri dönerler.

Gey savunucuları, bu adamların memnuniyetsizliklerinin, benimsemeye zorlandıkları doğal olmayan evli yaşam tarzından kaynaklandığını savunuyorlar. Fakat ben problemin, dayatılmış sosyal uyumdan çok daha fazlası olduğuna inanıyorum. Bu duygu iniş çıkışlarından rahatsız olan kişiler yalnızca evli eşcinseller değil. Eşcinsel ilişki içinde olan erkeklerin hayatında da -önlenemeyen tatminsizlik ve homoerotik coşku arasında gidip gelen- benzer bir dalgalanma örüntüsü gözlemledim.

Tom'un ruh hali aniden değişti ve sesi tizleşti. "Bu yalanı o kadar uzun süre yaşadım ki *değişebilir miyim* bilmiyorum. Bu tamamen umutsuz bir durum gibi görünüyor. Bu döngüde dibe vurduğumda, bazen kendimi öldürmeyi düşündüm," dedi.

Sustu, sonra geniş omuzlarını silkti ve şöyle dedi: "Belki de Tanrı beni böyle yaratmıştır. Eğer geysem, beni Tanrı gey yaptı. Ama Tanrı aşkına söyleyin, neden bana iyi bir eş ve çocuklar verdi ki?"

Burada gerçek çaresizlikle karışık aşırı dramatizasyonun dalgalanmalarını duydum. Aşırı dramatizasyon hakkında yorum yapmamaya karar verdim, aksi takdirde gerçek çaresizliğe empati yapmayan biri olarak yanlış anlaşılacaktım. "Ben gey doğdum," ifadesinin kısaca, "Eşcinsel olmama neden olan erken çocukluk deneyimlerine bakmak istemiyorum," anlamına geldiğini biliyordum. "Gey geni yok," dedim. "Bu bir kimlik meselesidir."

Birkaç ay sonra bir gün, Tom ofise zinde bir yürüyüşe girdi ve kendini sandalyeye löp diye bıraktı. Konuşkan bir ruh hali içindeydi ve benimle olmaktan mutlu görünüyordu.

"Birkaç yıl önce gey bir psikologla terapideydim. Geyliğimle, benliğimle ve evliliğimle mücadele ediyordum. Cynthia ve ben pek iyi geçinemiyorduk. Birkaç kez evi terk etmiştim. Onu terk etmek istedim. Sıkılmıştım. Beni orada tutan tek şey çocuklarıma duyduğum sevgiydi. Erkeklerle çok sayıda kısa ilişkilerim oluyordu ve Andy beni deli ediyordu."

"Psikolog beni bu yaşam tarzını sürdürmeye aktif olarak zorlamamış olsa da, cesaretimi de kesinlikle kırmamıştı. Genelde susuyordu ve çok az yorum yapıyordu." Sonra hemen gülümsedi, "Sizin gibi değildi," dedi.

"Dürüst olmak gerekirse, onun beni biraz daha yönlendirmesini isterdim. Mesela 'Hey, hayatını düzene sokalım, doğru olanı yapmaya başlayalım, şu çılgın flörtü bırakalım' demesini. Sanırım benim kendi yolumu bulacağımı düşündü. Bulamadım."

"Terapiniz nasıl sona erdi?" diye sordum.

"Cynthia ile olan ayrılık dönemlerinden birinde, kızımın altıncı doğum gününde ansızın sona erdi. Ailemi kaybetmekten

korkuyordum ve terapistin bana, "Aileni kaybetmiyorsun. Sevgilinle gitsen bile çocuklarını hâlâ görebilirsin" demesine çok bozulmuştum, hayal kırıklığına uğramıştım. 'Çocuklar sabahın üçünde uyanıp babalarını istedikleri için ağladıklarında ben orada olmayacağım,' diye düşünmekten kendimi alamıyordum."

"Ailenizi *gerçekten* kaybediyordunuz," dedim.

"Onlarla 'kaliteli zaman geçirmek' hakkında konuştu," diye devam etti, "ben yine de 'Hey, uzun zaman geçirmek diye bir şey de var,' dedim. Nihayet kızımın doğum gününde ben bu deli doktoruna döndüm ve, 'Hey, sen benim şu an neler yaşadığımı muhtemelen anlayamazsın. Ben evli bir adamım, başka bir erkekle ilişkim var ve kızım bugün 6 yaşına giriyor. Bunun gerçekten ne anlama geldiğini biliyor musun? İçimde olup biten duyguları anlayabilir misin?' dedim. Ona, eğer ödemem gereken bedel buysa gey olmaktan vazgeçtiğimi söyledim."

"Sizinle bağlantı kuramadığını mı hissettiniz?"

"Evet, sanırım onu hayal kırıklığına uğrattım. Beni anlayamadı."

O anda Tom doğruldu, gözlerimin içine baktı ve, "Bir çıkış yolu bulmak zorundayım. Muhtemelen hep eşcinsel hissedeceğim, beni bu konuda uyardınız. Ama aynı zamanda, irade gerektiren bir seçenek de olduğunu fark ettim. Yine de erkeklerle seks yapmak isterim, ama bunun bedeli çok ağır. Evliliğim ve çocuklarım çok önemli."

Nihayet Tom kendini erkeklere duyduğu çekimi aşmaya adıyordu. Bunun, Eşcinsel Hakları Hareketi'nin reddedeceği bir çözüm olduğunu biliyordum. Onlar bu çözüme ilişkin olarak, kişinin, gerçek benliğine karşı dürüst olmadığına, riyakâr olduğuna dair söylemlerde bulunurlardı. Tom James'e büyük saygı duydum; zor yolu seçmişti ama yine de doğru seçimin bu olduğuna inanıyorum.

Tom düzenli olarak haftada iki kez geldi. İş çıkış saatlerinde Los Angeles otobanındaki trafik yoğunluğuna rağmen bir şekilde tam zamanında gelmeyi başardı. Genelde konuşmaya hevesli bir şekilde gelirdi, ancak bir gün acınacak bir halde, ayaklarını sürüyerek geldi ve her zamanki sandalyesine yığıldı.

"Hayatımla ilgili bir şey yapmak zorundayım. Hâlâ gerçek bir evim yok ve aptal bir otelde kalıyorum. Yalnızım ve gerçekten çökmüş durumdayım."

Belli ki Tom'un net yönlendirmelere ihtiyacı vardı. Ona, "Hiç yakın erkek arkadaşlıkların oldu mu?" diye sordum.

"Sanırım oldu," dedi. Fakat Tom arkadaşlıklarını anlattıkça, birçok tanıdığı olmasına rağmen gerçek arkadaşlarının olmadığı anlaşıldı. Girişken, arkadaş canlısı, dışa dönük, hatta eğlenceli olmasına rağmen, kimse onu gerçekten tanımıyordu. Tom sosyal bir görüntünün arkasına saklanma eğilimindeydi.

"Yanında gerçekten kendiniz olabileceğiniz bir adamla kurulan rahat, güvenli bir dostluk kurmadınız," dedim. "Cinsel faktör, dostluklarınıza hep kısa devre yaptırdı; bunu da, kurduğunuz ilişkiyi, hızlı ve kişisel olmayan bir temasa çevirerek gerçekleştirdi."

"Andy'nin en iyi arkadaşım olduğuna gerçekten inanıyordum," diye devam etti Tom. "Ama geçmişe baktığımda bunun bir yanılsama olduğu çok açık. Dengesiz bir ilişkimiz vardı. Ben onun patronuydum ve ondan çok daha yaşlıydım. Onun babası olacak yaştaydım. Üzerinde düşündükçe farkına varıyorum ki o bunları kendi lehine kullanmış." Tom bir an için sessizliğe büründü, sonra iç çekerek ekledi, "Sanırım ikimiz de birbirimizi kullandık.

"Ve biliyor musunuz, Joe? Düşündüm de, ben eşcinselliği bir mazeret, bir bahane olarak kullanıyordum."

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordum.

"Gey etiketinden kurtulduğumda hayatla ve kendimle yüzleşmek zorundayım. Sorunumu, büyümemenin bir yolu olarak kullanıyordum," dedi.

Tom'un devam etmesini bekledim. "Oh! Sorumluluklarımı yerine getirmek zorunda değilim! Ailemi ve başkalarını düşünmek zorunda değilim! Ne de olsa ben geyim!" Öfkeli bir şekilde kendiyle dalga geçiyordu.

Erkekler tedavi sırasında "gey" sıfatını benimsedikleri zaman, sorumluluk sahibi yetişkinliğin zorluklarından korunma duygusu ve mazur görülebilir bir kaçış bulduklarını keşfederler ve bu nadir rastlanan bir durum değildir. Bazı erkekler için bu kimlik, erkek-kadın yakınlığına ve diğer yetişkin sorunlarına karşı bir savunma görevi görüyor. Tom da kendini ağır bir sorumluluk duygusundan kurtarmak için "gey" etiketini kullanmıştı.

Tom, "Hep kimseyi umursamayan bu cesaretli tavrı takındım. Ama şimdi fark ediyorum ki, hiçbir zaman gerçekten cesur hissetmedim ya da kaçtığım şeyin gerçekliğiyle yüzleşmedim," dedi.

Bir şey söylemeden onun devam etmesini bekledim.

"Bunalıma giriyorum, kaygıya kapılıyorum. Gerçek bir erkek olmanın sadece rolünü yapmış olduğumu görebiliyorum. Bu yaşayageldiğim şekilde, gerçek bir erkek olabileceğime inanmıyorum. Bir gün durulup aile sorumluluklarıma sadık kalabilecek miyim bilmiyorum."

Uzun bir sessizlik oldu. Sonunda, dalgın bir şekilde, "Tüm gereklerini düşündüğümde, erkek olmak *istiyor muyum* merak ediyorum," dedi.

Sesinde istekli bir tını vardı. Sonra, "İhtiyar bir homo'dan daha mutsuz bir canlı yoktur. Bu çok eski bir sözdür," dedi.

Kendini biraz dramatize ediyormuş gibi geldi bana, bu yüzden onu biraz sorumluluk almaya zorladım. "Pek çok kez kendi

evinizde kendinizi yabancı gibi hissettiğinizi, sanki 'Cynthia'nın evi gibi' olduğunu söylediniz. Bir yabancı gibi hissetmekten ve saygı görmek için işe gitmek zorunda olduğunuzdan yakınıyorsunuz... Evinizde güçlü olamayışınıza ve herhangi bir otoriteyi üstlenemeyişinize sebep olan nedir?"

"Bilmiyorum," dedi Tom omuz silkerek, "ama bu konuda konuşmaya başlasam iyi olacak. Cynthia geçen hafta beni aradı ve tekrar eve, onun yanına dönmeyi denemek isteyip istemediğimi sordu."

"Ne dediniz?"

"Sesini duyduğuma sevindiğimi itiraf etmeliyim. Onunla gerçekten bu işin yürütmek istiyorum. Bunu deneyeceğimi söyledim."

"Güzel."

"Evliliğe yardım etmek için ne yapabileceğine dair ne zamandır seninle konuşmak istiyor."

O gece Cynthia ile konuştum. Benimle gerçekten "Tom'un iyiliği için" görüşmek istedi, ama kendisinin de aynı derecede acil ihtiyaçları olduğundan şüphem yoktu. Yaz tatiline çıkmak üzereydim, bu yüzden Cynthia ile yalnız görüşebileceğimiz seans için Eylül ayına bir randevu ayarladık.

Tom'un, ev hayatlarını çok sıkıcı ve meşakkatli olarak tanımlamasından sonra Cynthia ile tanıştığımda, onun dışa dönük, iyi giyimli, sarışın, çekici bir kadın olduğunu görünce şaşırdım. Akabinde, Tom'un görünüşe verdiği önemi hatırlayarak karısının belirgin bir şekilde çekici olmasını beklemeliydim diye düşündüm.

Cynthia ve ben daha önce hiç tanışmamış olsak da, randevu saatinde karşılaştığımızda eski arkadaşmışız gibi birbirimizi selamladık. Bu hızlı aşinalık duygusu hiç şüphesiz ikimizin de aynı adamı yakından tanımasından kaynaklanıyordu. Dahası, Cynthia beni bir müttefik olarak görüyordu. Onun gözünde

sadece tarafsız bir terapist değildim. Evlilikten ve Tom'un eşcinselliğinin azalmasından *yanaydım.* Bazı psikoterapistler danışanlarına, bir kadının, kocasının eşcinsel ilişkilerini kabul etmesi gerektiğini öneriyor. Böyle saçma tavsiyeleri, "kocasının gerçek, biseksüel doğasına saygı duyma" konuşmaları ile mantıklı hale getiriyorlar. Biseksüellik diye bir şey olduğuna asla inanmadım. Benim için, biseksüel denen kişi, eşcinselliği hakkında kararsız kalmış biridir.

Cynthia, Tom'a yardım etmeye geldiğine dair bana güvence vererek başladı. Kendisinden ve geçmişinden bahsetmesi için onu teşvik ettim. Onun da kendi hikâyesi vardı. Babası alkolikti; annesi ise yetersizdi ve duygusal olarak kırılgandı. Tom'un yaydığı enerjiye ve bencilliğe neden çekildiğini anlayabildim.

Cynthia bana Tom'un cinselliği hakkındaki gerçeği öğrendiği geceden bahsetti. "Bir histerik patlama anında, birden bana yaşadığı ikili hayattan bahsetti. Bu, şimdiye kadar hayatımda gerçekleşen en korkunç şeydi" diye itirafta bulundu. "Bir süre buna inanamadım" derken sesi kısılmıştı.

"Size söylediği şeyin üstesinden nasıl geldiniz?" diye sordum.

"Sinirlendim; bu, korkumla uğraşmaktan daha kolaydı. Demek istediğim şu ki gerçeği kaldıramadım. Hemen evi terk etmesini istedim. Öylesine iğrenmiştim ki yüzüne bakamadım. Sonra da onun için, çocuklar ve kendim için üzüldüm."

"Bu sorunu yaşadığına dair herhangi bir fikriniz var mıydı?"

"Sadece belli belirsiz şüphelenmiştim" dedi. "Evlenmeden önce, Tom bana bazı eşcinsel deneyimleri olduğunu söylemişti. Sanırım bununla ilgili ne yapacağımı bilmiyordum. Yıllar boyunca gece dışarı çıkar ve eve çok geç gelirdi. Bu düşünce aklıma geldi ama ben asla bunun gerçekten olacağını düşünmek istemedim."

"Sana ve ailenize yaptıklarından dolayı Tom'a gücendin mi?"

"Tom iyi bir adam ve ben onu çok seviyorum. Ama Tom ne isterse elde eder. Gerçekten çok benmerkezcidir." Hafif bir kahkaha ile ekledi: "Sık sık iki değil üç tane çocuğum olduğunu hissetmişimdir. Tom tıpkı bir çocuk gibi her zaman özel ilgi ister. İnsanlara karşı çok cömert olabilir ama ilgi odağı olmak zorundadır. Mesela, çocuklarımızı sevdiğini biliyorum ama bazen çocukları ona verebilecekleri sevgi için seviyor gibi görünüyor. Onlara 'Sorun ne, neden gelip babacığı öpmüyorsunuz?' der. Eğer başka bir şey yapmakla meşgullerse ve dikkatlerini ona vermiyorlarsa, hemen darılabilir."

Cynthia'nın tarifi bana tanıdık geldi; Tom gibi erkeklerin eşlerinden benzer hikâyeler duymuştum. Böyle bir adam genellikle evlidir ve biseksüel olarak faal durumdadır. Teşhirci ve narsist olma eğilimindedir ve -en azından görüntüde- kendi önemine dair abartılı bir duyguya sahip olmaya meyillidir. Her şeye sahip olmaya kararlıdır, yani evlilik ve aile ilişkilerine de, gey ilişkilere de. Kendini aşağılık hissetme, kendinden kuşku duyma ve güçsüz hissetme eğiliminde olan daha tipik bir danışandan oldukça farklıdır. Cynthia'ya "Burada ne tür bir gelecek görüyorsun?" diye sordum.

"Tom'u çok seviyorum," dedi. "Joe, o sizi beğeniyor. Ben onun, sorununu halledebileceğini umuyorum."

"Olanlar için onu affedebileceğinizi düşünüyor musunuz?"

"Hayatım boyunca ödün vermek zorunda kaldım," dedi. "Eski sadık birlikteliğimizdeki gibi yaşamaya devam edersek mutlu olabileceğimize inanıyorum.Tekrar birlikte yaşamaya başladığımızdan beri ailemizle çok daha fazla ilgileniyor. Ama gece dışarı çıkarsa hep kuşkulanacağım..."

Kadın benliğinin gücünü ortaya koyarak, "Tom ve benim aramızda ne zaman bağ olduğunu biliyorum. Farkı *hissedebiliyorum*. Tom benden uzaklaştığında ise endişeleniyorum," dedi.

"Farkı anlıyor musunuz?" diye sordum

"Elbette. Tom'un Andy ile birlikte olduğu yıllarda, enerjisini bir şekilde aileden başka bir yere aktardığını hissettim."

Cynthia'nın sezgisi doğruydu; birçok evli eşcinsel erkek, diğer erkeklerle ilişki yaşarken, kendilerini eşlerinden ve ailelerinden kaçınırken bulduklarını söylemiştir. Evli bir adamın dediği gibi, "En büyük engel suçluluktur. Yapacağımı yaptıktan sonra eve gelirim; ailemden uzaklaştığımın farkına varırım. Günlerce kendimi eşimle ya da çocuklarla yapılacak herhangi bir şeye katılmaya layık hissetmem."

Cynthia'nın tutumu birlikte çalıştığım birçok (kadın) eşin tutumunun tipik örneklerinden biriydi. Bir (kadın) eş aylarca, ihanete uğramış, incinmiş ve öfkeli hissedecek, ancak genellikle, neticede evliliği sürdürmek için mücadele verecektir. En önemli görünen şey, kocanın sorunla ilgilenmedeki dürüstlüğü ve samimiyetidir. Bir kadın, kocası dürüst olduğu sürece her şeyle seve seve başa çıkar. Eşine eşcinsel davranışının ardındaki karşılanmamış duygusal ihtiyaçları sabırla ve dürüstçe açıklayabilen koca, genellikle güçlü bir müttefiki olduğunu anlayacaktır. Kadına, kocasının davranışlarının ardındaki *nedenleri* anlama fırsatı verilirse, kocasına büyük bir şefkat gösterecektir.

Bu tarz birçok kocanın daha önceki yalan söyleme davranışlarını göz önünde bulundurduğumda, evliliklerini sürdürmeye karar veren (kadın) eşlerin yumuşaklıklarına ve dirençlerine her zaman şaşırmışımdır. Sevgi dolu bir (kadın) eş; kendisine sevilen, saygın ve eşit bir eş olarak muamele edilirse, erkeğiyle birlikte bütün zorlukları aşar.

Özellikle, Tom gibi eşcinsel geçmişi olan evli erkeklerin terapötik sorunları vardır. Bu adamlar sadece hemcinslerine duydukları çekimi çözümlemenin değil, eşleriyle uyum içinde olmanın zorluğuyla da karşı karşıyalar. Bu kişiler eşlerin-

den uzaklaşmak için çeşitli sebepler bulurlar: Karım şişman. Karım eleştirel. Karım kaba. Negatif. Şirret. İlgisiz. Anlayışsız. Şüphesiz, ihmal edilmiş hisseden bir kadının kendi savunmacı tepkileri olacaktır. Eleştiriler haklı da olabilir. Kocanın yakınlıktan kaçınmasının birçok nedeni olabilir, en önemlilerinden biri de suçluluktur. Fakat yakınlığın önündeki bu engeller terapide ele alınmalıdır.

Bir sonraki seansımızda, Tom ailesiyle evdeyken rahatsız ve huzursuz hissetmeye dair uzun vadeli sorunuyla ilgili endişesini dile getirdi. Genellikle pasif ve mesafeli bir tavır benimsedi ancak aslında sıkılmış, kopuk ve kırgın hissediyordu. Aslında sıkıntı, eşcinsel danışanlarımın sıklıkla bildirdiği bir histir; bu ruh halinin eşcinsel durumun bir parçası olduğunu düşünüyorum.

"Kendi evinizde neden sıkıldığınızı biliyor musunuz?" diye sordum.

"Bilmiyorum," dedi. "Bütün o aile faaliyetlerinin ortasında ilgimi kaybediyorum ve kaçmak ister gibi hissediyorum."

Açıkladım, "Can sıkıntısı, kendinizi ifade etmenize olanak vermeyen bir durumda bulunduğunuzda ortaya çıkar."

Tom, kafası karışmış görünüyordu. Devam ettim, "Çoğu insan can sıkıntısının 'hiçbir şey yapmamanın, hiçbir şey olmamasının' sonucu hissedildiğine inanıyor; aslında, içeride her zaman *bir şeyler* oluyor, sadece buna saygı duymak gerek."

"Bir dahaki sefere sıkıldığınız zaman kendinize şunu sorun, 'Şu anda kendimi nasıl ifade etmek isterdim?' 'Şu anda kendimi söylemekten ya da yapmaktan alıkoyduğum şey nedir? Bence kendinizi kısıtlanmış ve sıkışmış hissediyorsunuz. Ve bunun altında bir öfke unsuru var. Can sıkıntısının altındaki gerçek duyguları hissetmeye çalışın. Eğer bunu yapmak için kendinize gerçekten müsaade ederseniz, sanırım artık sıkılmayacaksınız."

Sonraki haftalarda, Tom ve Cynthia karşılıklı dürüstlük ve eşitlik sağlama yönündeki gayretlerinde ilerleme kaydettiler.

Daha önce her ikisi de mağdur hissetmesine rağmen, artık evliliklerinde çok daha güvendeydiler. Tedavinin önemli bir kısmı Tom'un eşiyle bağ kurmasıyla ve onun varlığını hissetmesiyle ilgiliydi. Uzun yıllardır kendisiyle o kadar meşguldü ki, karısını bilincinden tamamen uzaklaştırmıştı. Artık, kendini soyutlamak yerine, duygularını tanımlamaya ve ifade etmeye çalışıyordu. Bu süreç, sürekli olarak Cynthia ile yeniden bağ kurmasını sağlayacaktır.

"Bu işi onunla beraber gerçekleştirmeyi o kadar istiyorum ki!" dedi. "Eşcinsel hayat tarzından tamamen uzak durmak ve sadece heteroseksüel erkeklerle birlikte olmak... Artık gerçek bir erkek arkadaşım olsun istiyorum, sevgilim değil. Belki evli ve ailesi olan biri.. Aile babası olarak bir hayat yaşayacaksam o türden bir dostluğa ihtiyacım var."

Bu zamana kadar, Tom kendisi ve en derin öncelikleri hakkında birçok şeyin farkına varmıştı ve tek eşli bir evliliği olabileceğine inanmaya başlamıştı.

Bana, "Benim için her şeyden önemlisi, ailemi bir arada tutmak," dedi. "Çocuklarımın bir babaya ihtiyacı var. Karımın bir kocaya ihtiyacı var. Ve benim de bir aileye ihtiyacım var." Şimdiye kadarki ilişkiler silsilesini anlamsız ve yersiz olarak görmeye başlıyordu.

"Eskiden Cynthia'nın hayatımı düzene sokmasına içerlerdim ama geriye baktığımda ona başka seçenek bırakmadığımı görüyorum" dedi. "Ben aile sorumluluklarımdan el çekmişim."

"Evet öyle yaptınız," dedim. "Evde pasif kaçınmacı bir role girdiniz. Siz, aile sorumluluklarına hapsolmakta dolayı duyduğunuz öfkeyi, etkileşimde olmayı pasif bir şekilde reddederek gösteriyordunuz. Başka birinin doldurması gereken bir boşluk

yarattınız. Tabii ki boşluğu doldurmak için Cynthia devreye girdi. Sonra onu -haksız yere- denetleyici olmakla suçladınız."

Tom bana "Cynthia ile aramızda iyi şeyler oluyor," dedi. "Bazen evden ve çocuklardan şikâyet ediyor, boyuna konuşuyor ama ben ne düşündüğümü açıkça söylüyorum ve beni nasıl etkilediğini ona anlatıyorum, sonra da hata yaptığını fark edip usulca geri çekiliyor. Benim nasıl hissettiğime uyum sağlayan biri haline geldi.

"Şu andaki küçük kavgalarımız daha öncekilerle kıyaslandığında hiçbir şey," dedi. "Çünkü bir yerlerde, demir atmış gibi gelen bir şey var," diye ekledi.

"Nerede?" diyerek onu zorladım.

Tom bir anlığına kafası karışmış gibi göründü, sonra "Benim içimde. Kendimi daha dengeli ve evimdeki yerime daha bir yerleşmiş hissediyorum. Hep boşverip gitme, başka bir yere kaçma, oradan uzaklaşma isteği duydum. Şimdi bunu o kadar çok hissetmiyorum. Öyle hissettiğimdeyse artık bunun neyle ilgili olduğunu biliyorum."

"Neyle ilgili?"

"Bir şeyin parçası olmak için kendime müsaade etmemekle ilgili." Tom yavaş ve düşünceli bir şekilde konuştu, her bir kelimeyi dikkatle seçti. "Duygularıma karşı dürüst olmamakla ilgili. Ve de benim için en önemli olan insanlarla bağ kurmamakla. Uzun zamandır yalnız ve Cynthia'dan uzak hissediyordum."

"Sadece kaçınıyordunuz," dedim.

"Evet. Kendi kabuğuma çekilip herkesle ilişkiyi kesiyordum." Uzun bir duraklama oldu. "Ama sonra," dedi, "inceliklerin kendini gösterdiği küçük anlar olurdu ve -çocuklarımla ilgili bir şey ya da Cynthia'nın bir niteliği gibi- güzel bir şey beni etkilerdi; birden kabuğumun ne kadar ince olduğunu anlardım.

"O anlardan biri de Cynthia'yla seviştiğimizde ve ardından o ağlamaya başladığında gerçekleşti. İlk tepkim, neyi yanlış yaptım? oldu Gözyaşları biraz tedirgin ediciydi. Ama dedi ki, 'Sadece bana sarıl.' Böylece her şeyin yolunda olduğunu anladım. Ardından 'Sana karşı böyle hissettiğimde, benim kalbimi açıyorsun ve burada sana tamamen içimi dökerek uzanıyorum. Gerçekten büsbütün seninle olmak, sana tamamen açık olmak istiyorum. Ama sen mesafeliyken, bizim yanımızda değilken, aileyi bir arada tutmak ve güçlü kişi olmak bana kalıyor. Ailemin yürümesini sağlamak zorundayım, iş yeriyle ilgilenmek ve işleri halletmek için metin olmak ve kendimi güçlendirmek zorundayım. Bu erkeksi rolleri veya erkeksi nitelikleri gerçekten üstlenmek istemiyorum' dedi.

"Bu yakınlık zamanlarında," diye devam etti Tom "hayatlarımızın gerçeği ortaya çıkıyor ve kendimi ona açıyorum; o da yumuşak ve kadınsı bir hale geliyor."

İçini çekti. "Kendisini bana açtı ve bu bana iyi geldi, ama aynı zamanda korkutucuydu çünkü bu onu daha derinden yaralanmaya karşı korunaksız hale getiriyor. Bu durumda, onu bir daha asla incitmeyeceğim bir yere doğru gitmeye çalışıp çalışmamak bana kalmış." Bana ciddi bir şekilde baktı. "Bu ağır bir sorumluluk."

"Geçen gün," diye devam etti, "mutfakta duruyorduk ve bana 'Eğer bir daha düşecek olursan, bana söyler misin?' diye sordu. Bir dakika düşündüm ve sonra evet dedim. 'Böyle bir şey olmayacak' demek istedim ama bir erkek asla 'asla' diyemez. Ama bir daha asla düşmemek için çabalıyorum ve bu yüzden ona söyleyeceğime dürüstçe söz verebilirim. Yaptığım her şey beni ileri götürüyor. Artık o çaresizliği ve umutsuzluğu hissetmiyorum. Anlık sapmaların altında neyin yattığını tam olarak biliyorum. İyi olmadığım zaman, *neden* iyi olmadığımı ve tekrar yola devam etmek için ne yapmam gerektiğini biliyorum.

Altta yatan dinamikleri ve gerçek ihtiyaçları anladığımda, erkeklerin cazibesinin kendinden menkul olmadığını, onların cazibesine o gücü verenin içimdeki eksik şeyler olduğunu görüyorum. Oradaki o harikulade görünümlü adamın kim olduğuyla ilgili değil bu; benim, içimde kim olduğumla ilgili.

"Kendime şunu söyleyebilirim..." (sesini dramatik, kadınsı bir tınıya yükseltti), "'Ah, bu cazibeye direnebilmem mümkün değil... Ben böyle doğdum!' Ama bana göre bu inatçılık etmektir ... gerekli düşünce süreçlerinden geçmeyi *reddedistir* ve kendimle ilgili gerçeği hatırlamayı *reddediştir.* Bu fantazinin beni istila etmesine *izin verişimdir.*" Tom kendisi hakkındaki hakikati görmüştü, artık unutamazdı, sadece unutmuş gibi yapabilirdi.

Tom'un iyileşme formülü üç şeye bağlıydı: eşcinsel davranışının altında yatan tamamlanmamış duygusal ihtiyaçlarla yüzleşmek; erotik olmayan erkek arkadaşlıklar kurmak, Cynthia'ya olan duygusal soyutlanmayı kırmak. Cynthia'nın isteği üzerine, Tom eski sevgilisi Andy'den mağazadan ayrılmasını istedi ve onun başka bir yerde iş bulmasına yardım etti. Tom onu geçmişten bir kişi olarak görmeye ve geleceğe Cynthia ve çocuklarıyla ilerlemeye kararlıydı.

Tom terapide üçüncü yılının son günlerine yaklaşırken, terapiyi sonlandırmak hakkında konuştuk.

"Ne diyorsunuz doktor?" diye sordu. "Mezun olmaya hazır mıyım?"

"Bence hazırsınız," dedim.

'Keşke beni buraya getiren eski tuzaklara bir daha düşmeyeceğime tamamen emin olabilsem."

"Siz zaten kendinizi dürüstlüğe adadınız. Bugün kendinize, daha önce hiç olmadığı kadar dürüst davranıyorsunuz. Düşe-

bilirsiniz, bazı aksiliklerle karşılaşabilirsiniz, ama bununla ilgili bir endişe taşımıyorum çünkü sezginiz var. İdrakiniz var. Kendinize ve Cynthia'ya karşı dürüst olun, yeter," dedim.

Tom ciddi bir şekilde başını salladı.

"Hakiki sezgiler asla yitirilemez ya da unutulamaz," dedim. "Buraya ilk geldiğinizde bulunduğunuz yere, psikolojik olarak, asla dönemezsiniz."

Alçak ve yavaş bir sesle konuşan Tom şöyle dedi: "Sizinle birlikte öğrendiğim şeylerden hoşnutum, Joe. Siz bana çok önemli olan birçok şey verdiniz. Sizden gelen o hediyeleri ve paylaşımı gerçekten özleyeceğim."

Tom'un ilişkimizi bitirme konusunda kararsız hissettiğini net olarak fark ettim. Son seansının son dakikaları geldiğinde, ona, "Ne zaman ihtiyaç duyarsanız, tek seans için bile olsa, elbette geri gelebilirsiniz," dedim.

Ayağa kalkıp elimi canlı bir şekilde sıkarak "Teşekkürler," dedi. "Sizi ve gruptaki beyleri özleyeceğim. Sizden çok şey öğrendim." Sesinde cesaret vardı, ama kapıya doğru yürürken bir kez daha, özlemle geriye baktı.

Benimle olan terapisini bitirmesinden iki yıl sonra, Tom HIV pozitif olduğunu öğrendi. Sonraki üç yıl boyunca hem Tom hem de Cynthia ile temas halinde kaldım, arada sırada onlardan çağrılar aldım. Zaman zaman çeşitli sorunları tartıştık; aralarındaki iletişim, ebeveynlik sorunları, özellikle de artık ergen olan oğulları Sean hakkında. Tom AIDS'e dair daha fazla semptom göstermeye başladı ve yakında öleceği daha da belirginleşince, Cynthia benden aile danışmanlığı hizmeti vermemi istedi. Çocukları sona hazırlama zamanı gelmişti. Tom ve Cynthia, çocuklara anlatmada onlara yardım etmemi istediler. Onların inanılmaz güçlerini, dördü de oturma odasındaki kanepede otururken gördüm. 2 saat boyunca sorular, gözyaşları ve sevgi paylaşımı oldu.

Gittikçe güçsüzleştiği son haftalarda Tom'u evde ziyaret ettim. Terapiyi bitirmesinin üzerinden beş yıl geçmişti. Ayrılmak üzereyken beni kenara çekti.

Sesi, şaşırtıcı bir şekilde kuvvetliydi ve bana "Eğer siz olmasaydınız şimdi ailemle birlikte burada olamazdım. Eşim ve çocuklarım yanımdayken ölme lütfuna ereceğim."

"Bunun için müteşekkirim," dedi.

"Ve Doktor-" dedi, göz kırparak, "Cynthia'ya verdiğim sözleri tuttuğumu öğrendiğinize mutlu olacaksınız."

Bir ay sonra, Cynthia bir akşam erkenden aradı. Sesi kısıktı ve üzgündü. Bana Tom'un o sabah öldüğünü söyledi.

Tom'un ölümünden sonra Cynthia ve çocuklarla irtibatta kalmaya devam ettim ve yas dönemlerinde onlara yardım etmek için elimden geleni yaptım. Bana Tom'la olan ilişkisinin nasıl derinleştiğini ve aile hayatlarının şimdiye kadarkinin en iyisi olduğunu söyledi. Tom, güçten düşerken evde onun bakımına yardım eden her iki çocuğuyla da derin bir ilişki geliştirdi. Cynthia da ona sadakatle baktı. Kendi yatak odasında, ailesinin ve sohbet için gelen kendi cemaatinden bir rahibenin himayesinde öldü.

Değişimterapisi, Tom'un, ikili hayatını bir kenara koymasına yardımcı oldu. Bu onun, inandığı şeylerin peşinden giderek, inançlarına göre yaşayabileceği bir anlayış kazanmasını sağladı. Onun aradığı şeyi bulmasına yardım edebildiğim için hoşnut hissediyorum.

3

Peder John

İki Kimlikli Bir Hayat

Peder John, 52 yaşında Katolik bir rahipti. Son derece gür, derin ve hoş bir sesi vardı. Düşüncelerini açık bir şekilde ifade edebilen bir adamdı; belki de şimdiye kadarki danışanılarım içinde ifade gücü en yüksek olan kişiydi Onu bir katedralin kürsüsünde cezbedici aksanıyla kulaklarda yankılanan bir vaaz verirken hayal edebiliyorum.

İrlandalı köklü bir aileden geliyordu ve sık sık (kendine gülmek için) kullandığı tatlı sert bir mizah duygusu vardı. Hayatındaki çılgın abeslikleri kahkahayla karşılasa da, "karanlık tarafım" dediği şeyle korkunç bir çatışmaya giren, derin, ruhani bir adamdı.

İlk seansta, gey hamamlarına ve kitapçılara dürtüsel olarak çekildiğini anlattı. Her şeyi itiraf etmek için acele ederek konuşmaya çalışıyordu.

"Pornografi bağımlılığım beni her hafta sonu papaz evinden konutundan çıkaran bir mıknatıs gibi işliyor. Her cuma gecesi direksiyonu Batı Hollywood'a kırıyor ve en sevdiğim tedarikçiye uğruyorum. Alaycı bir şekilde güldü. "Kitap Sirki."

"Kitap nesi?" diye sordum.

"Evet... Gey kültürünün Santa Monica Bulvarı'nda bulunan bir simgesidir ve bir sirktir," diye bilgi verdi. "Her zevke ve eğilime uygun pornografik materyaller sunan bir süpermarket burası."

Şöyle devam etti: "Her neyse; genelde iki ya da üç tane sadece erkeklerin rol aldığı video film kiralayıp küçük ucuz bir otelde tuttuğum odaya getiriyorum." Otelin ismini yapmacık bir asaletle telaffuz etti. "Özel Tropicana Peaks Moteli. Kendi video oynatıcımı yanımda taşıyorum ve odadaki televizyona bağlıyorum." Bana baktı, sonra biraz mahcup bir şekilde devam etti, "Orada 'mastürbasyon maraton partisi' dediğim bir şey yapıyorum." "Bazen de bir eskort servisini arıyor ve genç bir adam göndermelerini istiyorum. Anlarsın ya, seks için." Bana baktı, derin bir nefes aldı ve itiraf etti, "Fakat sonrasında hep çok suçlu hissediyorum."

Peder John, pornografi psikolojisine dair isabetli bir tarifle devam etti: "Pornografi anestezi yapar -ağrıyı uyuşturur ve bana bir 'doz' heyecan verir."

Anladığım kadarıyla bu rahip farklı yönleri olan bir adamdı. Tipik bir din adamının izleyeceği yolu takip etmemişti. Katolik Kilisesi'ni eleştiriyordu çünkü eşcinsel davranışlara karşı verdiği kişisel mücadelesinde kendisini desteklenmemiş hissediyordu. Tanrı'yı da eleştiriyor ve bu duyguyu seanslarımızda sıklıkla dile getiriyordu.

Peder John'un durumu, yeminini bozan bir rahip skandalından ibaret değildi. Bu yalnızca "sadece diğer erkekler gibi bir erkek" olan bir rahip vakası değildi. Peder John'un eşcinsellikle mücadelesinde öne çıkan şey, bunun onu "günah, suçluluk, pişmanlık ve daha fazla günah" döngüsünü aşmaya zorlayarak Tanrı'yla mahrem bir ilişki kurmasına vesile olmasıydı. Peder John'un Tanrı'yı tanıması, paradoksal bir şekilde, onun eşcinsellikle olan mücadelesi sayesinde gerçekleşti.

Terapisinin ilk üç ayında Peder John büyük adımlarla ilerliyor gibi görünüyordu. İyi hasta tarifine uyuyordu. Bir gün bana gerçeği itiraf etti. "Size karşı dürüst değilim. Aslında daha da kötüye gidiyorum." İroniyle süslenmiş hoş sesiyle şunu söyledi: "Sizin vesilenizle yeni bir hayat kuruyormuş gibi yapıyorum."

Kısa, gergin bir sessizlikten sonra devam etti. "Üstlerime yaptığımı size de yapmaya çalışıyorum -*onların* beklentilerine göre yaşıyorum. İçimdeki duygularla yüzleşmiyorum. Gerçek şu ki, bu savaşta asla başarılı olamayacağına karar verdim." Umutsuz bir iç çekişle omuz silkti. "Derinlerde bir yerde aslında daha iyi olmak istemediğimi düşünüyorum. Hayatımdaki tüm düşünceleri bir kenara itmek istiyorum. Sizi bir kenara itmek istiyorum. 'Bununla başa çıkamayacağım. Ben çok zayıfım. Acınmayı ve hoşgörüyle yaklaşılmayı hak ediyorum' diye düşünüyorum. Dahası Tanrı'nın bile geri çekilmesini istiyorum."

"Bilmiyorum." O zarif seste hüzün vardı. "Yıllardır gerçek bir erkek rolü yaptım ama her şey bir paravandı. Gerçekten böyle biri olabileceğime yürekten inanmıyorum. Hatta belki de erkek olmak *istemiyorum*. Normal bir hayat yaşadığımı nedense hayal edemiyorum."

"Edebiyat ekollerinin ve mitolojinin tamamında," dedim, "kahraman öncelikle yüksek bilinç fırsatını reddeder. İsa bile çarmıhtan kurtulmak için dua etti, '...*Bu kâseyi benden uzaklaştır.*'"[1]

Peder John hüzünlü bir sesle devam etti: "Hayatımın büyük bir kısmı hâlâ bu sapık, yeni yetmelere özgü fetişlere kapılmış olarak geçiyor. Neden penislere bakmakla bu kadar meşgul ol-

---

[1] "...*Bu kâseyi benden uzaklaştır. Ama benim değil, senin istediğin olsun.*" (Yeni Ahit/Markos. 14:36) İncil'den yapılan bu alıntıya dayanan Hristiyan inancında kâse, Tanrı'nın yargısının simgesidir; insanın günahı karşısında Tanrı'nın gazabının kâsesidir. Çarmıha gerilme olayını anlatan bu bölümde kâse Tanrı'nın düşmanlarının değil, Hz. İsa'nın eline verilmektedir. (ç.n.)

duğumu bilmiyorum. Saçma olduğunu biliyorum ama elimi kolumu bağlayan bir şey."

O kadar uzun süre sessiz kaldı ki sonunda ben konuştum. "Saplantının ötesine geçmeye çalışın; penisin vajinayla anatomik uyumluluğuna, doğal amacının üreme olduğuna odaklanın."

"Bu çocukça bir takıntı, kendime hatırlatmam gereken şey bu," dedi süklüm püklüm.

"Kesinlikle. Çoğu eşcinsel penise fazlasıyla odaklanır. Eşcinsel davranışın çoğu, 'bana seninkini göster, ben de sana benimkini göstereceğim' diyen iki oğlan çocuğunun oyunu gibidir. Fetişist bir davranıştır. Penisin önemli bir sembolik gücü var. Bu, ihtiyacınız olduğunu hissettiğiniz ama sahip olmadığınız erkekliğin bir sembolüdür. Bazı travmalar, gelişiminizdeki bazı boşluklar, doyumu fallik saplanmada aramanıza neden oluyor. Bu da eşcinselliğin bir parçası."

Peder John düşünceli bir şekilde şöyle dedi, "Tanıdığım çoğu eşcinsel erkek kendi penislerine saplantılı. Kendi anatomilerinden büyüleniyorlar. Gey bir adam bana 'Penisim en iyi dostumdur!' dedi. Üzücü."

"Aynen öyle. Eşcinsel, erkekliğini kendi kimliğine entegre etmemiştir. Kendi erkek anatomisinden uzaklaşmıştır. O, penisini kendisinin dışında bir şey olarak görüyor."

"Ama bunu neden yapıyor? Neden bütün bu 'ebat meraklıları' eşcinsel dünyasında? Neden zihinlerini penisle bu kadar meşgul ediyorlar?"

"Belki çocukluğunda, erkek çocuğun ailedeki rolü onun gelişen erkekliğini reddetmeyi gerekli kıldı. Annesinin yanındaki özel yeri muhtemelen erkeksilik arayışından vazgeçmesini gerektiriyordu. Şimdi de kırılgan erkekliğini korumak istiyor. Sürekli bunun elinden alınacağından korkuyor."

Devam ettim. "Çocuğun cinsiyet yönelimi onun ailedeki yerine bağlıdır.Annenin ve babanın ona davranışı ve her ikisinin onun erkekliğine saygı gösterme şekli önemlidir."

Peder John başını salladı. Beni dikkatle dinlediğini görebiliyordum. "Zavallı annemi düşünüyorum, ruhu şâd olsun. O elinden gelenin en iyisini yaptı. Eğer babam benim duygusal ihtiyaçlarımı karşılamıyorsa, muhtemelen onunkileri de tatmin etmiyordu. Babamın evde hiç ağırlığı yoktu. Birine ihtiyacım vardı ve annem benim bağ kurabileceğim kadınsı bir baba gibi geldi bana."

Bir süre yine sustu, sonra, "Sanırım evliliğinde hüsrana uğradı. Kendisini yalnız hissettiğini ve bu boşluğu benimle doldurmaya çalıştığını biliyorum," dedi.

Yüzünde bir gülümsemeyle uzaklara daldı. "Sık sık, biriktirdiği birkaç doları çıkarırdı. Güzelce giyinirdik ve babama 'Johnnie ve ben biraz savurganlık yapacağız' derdi. 'Savurganlık' kelimesini şehir merkezinde sinemaya gideceğiz anlamında kullanırdı. Ben kilise kıyafetlerimi giyerdim, o da küçük şapkasını takar ve beyaz eldivenlerini giyerdi. O günlerde öyle yapılırdı. Ardından küçük bir restorana gidip birlikte güzel bir akşam yemeği yerdik, aklımıza gelen her şeyden konuşurduk. Eve vardığımızda, babam televizyonun karşısında oturuyor olurdu ve eve girdiğimizi fark etmezdi bile. Annem ve ben, dışarıda buluşan iki sevgili kadar mutlu olurduk."

Bir kez daha düşüncelere daldı, sonra da onu meşgul eden soruyu sordu.

"Babam ya da dedem eşcinsel miydi acaba diye merak ediyorum." Bu soruyu danışanlarımdan sık sık duyuyorum. Bahsedilen akrabalar büyük ihtimalle eşcinsel olmasa da, bu soru danışanların, babalarının bazı erkeksi zayıflıklarını algılamalarından kaynaklanmaktadır. "Babamın bana verecek sevgiyi hayatında hiç görmediğini biliyorum, çünkü kendi küçükken babası sü-

rekli dışarıdaymış. Dedem bir marangoz ustasıymış. Ve babamdan, kendi dedesi hakkında neredeyse tek kelime bile duymadım desem yeridir."

Eşcinsellerin babaları, kendi babaları hakkında nadiren konuşurlar diye düşündüm. Genelde yeterşiz baba-oğul ilişkisi dedeye ya da büyük-dedeye kadar gider. Peder John'un hem yetersiz bir babası hem de aşırı yakın bir annesi vardı. Sonuç olarak, bu bilhassa hassas ve savunmasız çocuk, eşcinsel olarak büyüdü.

Peder John başını üzgün bir şekilde salladı. "Babamın hep kayıp bir insan olduğunu hissettim. Evde bir erkek olduğu duygusunu yaşamadık. Bu boşluğu doldurmak için devreye giren kişi hep annem oldu. O, harekete geçerek hem babamın yerini doldurmak hem de kendi yerini korumak zorunda kaldı."

"Annemin hem anne hem de baba olduğunu hissederek büyüdüm" diye ekledi. Sesinde, bunun annesine yapılan bir haksızlık olduğunu hissedercesine öfke vardı.

Ben, "Anne asla baba olamaz," diye belirttim. "Anne-oğul ve baba-oğul arasında bambaşka duygusal süreçler vardır. Bir erkeği ancak bir erkek yetiştirir.

"Bunu biliyordum galiba." İç çekti ama yine de sesindeki öfke hâlâ hissediliyordu. Konuyu değiştirdi. "Benim çocukluğa dair en güçlü algım her zaman korku olmuştur."

Aynı sözleri bana eşcinsellik sorunuyla gelen hemen her danışandan duydum. Hemen hemen her erkeğin çocuk hislerine -cinselliğin henüz bilinçli bir konu hâline gelmesinden çok önce- hükmeden önemli faktör kırılganlık ve belirsizlikti. Peder John'un terapi saati dolmak üzereydi. Ona, "Üç aydır geliyorsunuz, sıkıntılarınıza çare bulabildiğimizi düşünüyor musunuz?" diye sordum.

Dürüst bir şekilde, "Kendim için elimden gelen her şeyi yapmadığımı itiraf etmeliyim. Bir nevi beklemedeyim," dedi.

"Neyi bekliyorsunuz?"

"Sadece bekliyorum. Başıma gelen her güzel şey, bana zahmetsizce geldi." Peder John eşcinsel durumun temel dirençlerinden biri olan "hayatın acı veren zorluklarından kaçınma"yı tarif ediyordu. Terapisinin temel bir boyutu olan "içsel gücünü talep etmek" ile yüzleşmesinin zamanı gelmişti. "Umarım beni pasifliğimle yargılamazsınız" dedi Peder John ciddi bir şekilde.

Başımı salladım. "Sizi yargılamakla ilgilenmiyorum. Ama bu tavrın hayatınızın sorumluluğunu alma kabiliyetiniz ve isteğiniz açısından ne anlama geldiği konusunda endişeliyim. Bu edilgenlik, kimliğinizin değişmek zorunda kalacak olan bir parçasıdır."

Şaşkın görünüyordu. "Ne demek istediğinizi daha net anlamalıyım."

"Değişim terapisi salt seksle ilgili değildir," dedim. "Kimlik oluşumunuza dair genel resmi anlamak için buradayız. Eşcinsel yaşam tarzınızı değiştirmek için; sizin temelde yatan pasif, çaresiz bir kurban olduğunuza dair bu algınızı değiştirmektir. Gerçek değişim, cinsel davranışlara son vermekten daha fazlasını gerektirir. Biz daha büyük bir dönüşüm arıyoruz."

"Peki, ben hazırım," dedi ciddiyetle. "Bu eşcinsel takıntısı hayatımı tüketiyor. Bunu sonsuza dek değiştirmek istiyorum. Hayatımda bir kez olsun kendimi bütün bir insan gibi hissetmek istiyorum."

"Ama bu, elde etmek için uğrunda mücadele etmenizi gerektiren bir şey. Bir haftadan bahsetmiyorum -sonsuza dek. Bazı günler büyük çarpışmalar olacak, bazı günler küçük. Ama her gün bir şekilde mücadele olmak zorunda" diye uyardım. "Yoksa, aynen dedikleri gibi, bu iş olmayacak."

Değişim terapisini eleştirenler, bu tekniğin, eşcinsel davranışın baskılanmasını manipüle etmek için, suçluluğu bir araç olarak kullandığına inanıyorlar. Peder John gibi birçok erkek, terapinin erken dönemlerinde bazen gerekli ve sağlıklı bir süreçten geçer; paradoksal bir şekilde, baskılama yerine eşcinsel davranışlarda artış olur. Bu durum tedavinin hedefiyle çelişkili görünse de, danışana, davranışının öznel etkilerini kendi başına değerlendirme fırsatı sunar. Bazı erkekler kendilerine uygun olmadığını anlamak için böyle bir davranışı deneyimlemek zorunda değilken, bazıları da bunun kişisel sonuçlarını görmelidir. Bunlar için eşcinsel dışa vurum, terapinin erken aşamalarında keşfettikleri öz anlayışın ve kişisel güçlenmenin bir ifadesi olarak hizmet eder.

Erkekler açısından seks ve iddialı olmak birbiriyle ilişkilidir ve terapi, danışanı ilk kez güçlendirmeye başladığında, danışan o gücü yanlış bir şekilde cinsel yola yönlendirebilir. Dahası artan eşcinsel cinsel aktivite, danışanın terapistle olan aktarım ilişkisi kapsamında terapistin onu kabul ettiğini test etmesinin bir yolu olabilir.

Peder John terapideki ilk üç ayı boyunca karışık ruh halleri içinde yaşadı. Bazen hayatının gerçeğiyle yüzleşti, bazen de pasif inkâra kaydı.

Sabah bana, "Geçen cumartesi yapacak bir şeyim yoktu, bu yüzden bir gezintiye çıkmayı düşündüm. Birkaç aydır yapmadığım bir şey yaptım; bir gey bara gittim. Başta biraz rahatsız hissettim ama sonra 'Boşver gitsin!' dedim ve rahatlamaya başladım. Bir bira içtim. Bir süre sonra benim yaşlarımda bir adam yanıma geldi. Bu beni iyi hissettirdi ve konuşmaya başladık," dedi.

Sözünü kestim, "Ne iyi hissettirdi?"

"Birisinin... Bir adamın... benim gibi orta yaşlı adamların genellikle kimsenin dikkatini çekmediği bir yerde ilk adımı atması gerek," diyerek devam etti. "Her neyse, orada öylece takıldık,

bir saat kadar konuştuk. Evli olduğunu söyledi. Gerçekten iyi anlaştık, akabinde de Tropicana'daki odama gittik. Orada kanepede oturup üç saat daha konuştuk. Her türlü şeyden bahsettik. Birçok ortak noktamız ve benzer deneyimimiz vardı. Birbirimizi gerçekten anladık. Bu adamla aynı duyguları paylaşıyorduk... gerçekten nazik ve tatlı biriydi."

"Gerçek bir bağ kurmuşsunuz gibi görünüyor," dedim. "Sonra ne oldu?"

"Hiçbir şey," dedi Peder John. "Sonra yatak odasına gittik ve seks yaptık. Güvenli seks," diye ekledi. "Karşılıklı mastürbasyon."

"Onu tekrar görecek misiniz?"

"Hayır. Sanmıyorum."

"Ama kulağa uyumlusunuz gibi geliyor. Potansiyel bir dostluğun temeli budur. Ortak çok şeyiniz vardı."

"Sanmıyorum. O an için hoştu ama bunun peşine düşmek isteyeceğimi sanmıyorum." İç çekti. "Gerçekten Joe, artık erkeklerle seks yapacaksam da bu hakikaten umurumda değil. Bazen her şey çok fazla çaba gerektiriyor gibi görünüyor."

"Bu adamla neden seks yaptın?"

"Bilmiyorum."

Kayıtsızlığı rahatsız edici olmaya başlamıştı. Bekledim.

Nihayet, "Bu sadece yapılası bir şey gibi görünüyordu. Yani, orada bulunmamızın taşıdığı anlam buydu."

"Orada olmak?"

"Evet. İşte kanepede, Peaks'te."

"Onunla cinsellik yaşama arzusu hissettin mi?"

"Pek sayılmaz. Sanırım bunun olmasına öylece izin verdim."

"Onun baskısı yüzünden mi?"

"Pek sayılmaz. Muhtemelen o da benim kadar kayıtsızdı."

Peder John'un motivasyonlarını araştırırken ikimiz de onun kompülsif davranışının azaldığını fark etmekten memnunduk;

yine de, erkek arkadaşlık ve cinsellik arasına çizgi çekme kararını hâlâ veremiyordu. Sınırları koruma konusundaki bu zorluğun altında benlik kimliğine dair daha derin bir sorun yatıyordu. Daha önceki bir seansta bana ne söylediğini hatırladım –"Kendimi gerçek bir erkek gibi hissetmiyorum, ve hiçbir zaman da olabileceğime inanmıyorum. Belki de erkek olmak istemiyorum." Peder John kendini bir erkeğin dikkatini çeken ve onayını alan bir adam olarak görebilir ve yine de seksin olmayışına katlanabilir miydi?

Eşcinsel danışanlarımın çoğu gibi Peder John da geçmişte uzun süre duygusal izolasyon hayatı yaşamıştı. Erkek yakınlığının ve sevgisinin olduğu ilişkiler istiyordu ama yaşadığı sadece kısa süreli seks oluyordu.

"Hemcins ilişkilerinizin yetersizliği erkek cinselliği ile değil, erkeklerle bağ kurmak yoluyla giderilebilir. İyileşme cinsel davranışlar yoluyla olmayacak. Geçen cumartesi ne yaptığınıza bakın. Gidip bir yabancıyla kanepede oturuyorsunuz ve üç ya da dört saat konuşuyorsunuz, ondan çok hoşlanıyorsunuz, sonra seks yapıyorsunuz Ama bu adamı bir daha asla görmek istememek de nedir? Burada bir çelişki var. Böyle bir davranış karşısındaki tutumunuz nedir? Doğru mudur değil midir?"

"Beni şöyle veya böyle çok da rahatsız ettiğinden emin değilim. Bir geceliğine bir erkekle yakınlaştığım için cehenneme gideceğimden emin değilim," diye yanıt verdi Peder John.

"Bakın," dedim aniden. "Şu edebî kelamları bir kenara bırakalım. Bu düpedüz seks iken buna *yakınlaşma* demeyelim. Adamı bir daha asla görmek istemezken bu nasıl yakınlaşma olabilir ki?"

Peder John daha yüksek perdeden konuşmaya başladı ve artık öfkeli görünüyordu. "Şu noktada size kendimle ilgili bir cevap vermeyeceğim, çünkü cevabın ne olduğunu bilmiyorum."

"Sizi şu an çok zorladığımı hissediyor musunuz?"

Sorum onu rahatlatmış görünüyordu. "Hayır," diye cevap verdi. "Sorun yok, Joe."

"Şu anda verecek bir cevabınızın olmaması sorun değil," dedim. "Sorumu dürüstçe cevapladığınız için teşekkür ederim."

Aramızda uzun bir sessizlik oldu. Sonra, "Seks için gezinti yapmakla ilgili ne hissediyorsunuz?" diye sordum.

"Bir dereceye kadar hoşuma gidiyor. O birkaç saat bana doyum veriyor. Duygularımın peşinden gitmenin bir geçerliliği var. 'Şu anda hayatımda geldiğim nokta budur.' Bu duyguları kabul ettim. Onları kabul ettim ve onları anlamaya başlıyorum. Belki de kendimden isteyebileceğim tek şey bu duyguları anlamaktır."

Omuz silkti. "Bazen 'Benim hayatım bu. Beni bu hale getiren her neyse, buna sıkıştım kaldım. Kafama vurarak değişmeye çalışmaktan vazgeçmeliyim' diye düşünüyorum. Ama diğer taraftan, terapinin bana çok yardımı oldu. Son zamanlardaki mutluluğumun ve kendimi kabullenmemin büyük bir kısmını terapiden edindiğim anlayışa borçluyum. Gerçeğin beni özgür kıldığını söyleyebiliriz.

"Biliyor musunuz, Joe... beni endişelendiren şu ki, kavramlar iyi ve doğru olsa da -bence haklısınız, hemcinslerimle ilişkimin yetersizliğine ilişkin açıklarımı gidermeye çalışıyorum- terapötik süreçte bir başarısızlık söz konusu olabilir. Belki de kendimi değiştirmeye çalışmak faydasızdır." Bana ciddiyetle baktı. "Nereden nereye geldik, değil mi Joe?" Ben daha cevap vermeden devam etti. "Eskiden sadece utanç ve korkuyla yaşayan küçük bir oğlan çocuğu olan halime geri dönüp bakıyorum Konuşacak bir kimsesi yok, gerçek arkadaşları yok, sekiz yaş büyük bir kuzene ahırın arkasında cinsel iyilikler yapıyor. Bir kimliğim yoktu. Ölümüne korkuyordum. Savrulmuştum, boş ve yalnızdım. Arkadaşlık ve yakınlığa dair sahip olduğum tek şey, daha büyük olan bu çocuğa mastürbasyon yapmaktı."

"Hep bu derin, çok derin kopukluk hissi," dedim.

"Evet," dedi. "Seks beni bu kopukluktan kurtardı. Ve Joe... benim bu tarafım değişmeyebilir. Sonsuza kadar bu kestirme çözüme saplanıp kalabilirim. Tekrar yapma ihtimalime karşı, yaptığım şeyle ilgili bir suçluluk duygusu yaşamak istemiyorum.

"Gerçekçi olmak istiyorum. Eğer ben hayatta ancak bu kadar büyüyecek ve ancak bu noktaya kadar değişeceksem, bunu kabul etmek istiyorum. İçimden seks yapmak geldiğinde seks yapmak istiyorum. Ve herhangi bir suçluluk duymak zorunda kalmak da istemiyorum."

Sonra devam etti. "Sanırım söylemeye çalıştığım şey şu ki, bana karşı çıkmanızı istiyorum. 'Ama bunu yapamazsın!' dediğinizi duymak istiyorum."

"Neden?" diye sordum.

"Gelişimimde geldiğim yerin bu olmadığını söylemenizi istiyorum. Şu anda konuşan benim içimdeki erkek çocuktur; babasına meydan okuyan oğlan."

"Olan bu gerçekten," dedim onaylayarak.

Peder John duraksadı, sonra aniden öfkeli bir küfür savurdu. "Kahrolası feminen biri olmadığımı, bir kadın olmadığımı biliyorum fakat bir erkek olmadığımı da biliyorum. Ne bokum ben? Bir erkek-kadın kırması mı? Yoksa sadece, kelleşmekte olan orta yaşlı bir adamın bedenindeki küçük bir çocuk mu?"

"Canı yanan küçük bir çocuk var orada," diyerek yatıştırdım onu. "Canı yanan küçük bir çocuk var."

"Kesinlikle var." Peder John'un yüzünde zayıf bir memnuniyet belirtisi göründü. "Teorik olarak bundan defalarca bahsettiniz ama şimdi görebiliyorum. Haklısınız, bu küçük çocukla ilgilenmek lazım." Bana merakla baktı. "Ama 5 yaşında yaralı bir çocuktan, bugün yaptığım gibi bir cinsel dışa vuruma nasıl geldiğimi bilmek istiyorum. Neden?"

"İçinizdeki bir boşluğu doldurmak için."

"Belki de haklısınız," dedi. "Ama benimki gibi bir cinsel davranış acıdan kaynaklanıyorsa, bu acı güncel bir acı değil ki. Bugün acıyla ilgili herhangi bir bahanem yok. Annem babam uzun zaman önce vefat etti, huzur içinde yatsınlar. Dinî bir vazifem var. Hayatımın hiç olmadığı kadar iyi olduğunu söylemeliyim."

"Kendini kabul edilemez duyguları dışa vururken bulan bir adam, erken dönemlerindeki ilişkilere dayanan bir boşlukla yaşıyordur," diye açıkladım.

Peder John bana dönüp hayal kırıklığı dolu bir sesle şöyle dedi: "Neden bu işe bulaştım? Porno dükkânları, nefret ettiğim şeylerin cazibesi, bir rahip olurken ettiğim yemine ihanet eden, çift kimlikli bir hayat... Neden bu kadar çelişkiliyim?"

Ben daha cevap veremeden devam etti. "Bazen bu seansların saçmalık olduğunu hissediyorum. Tanrı şahidim olsun, bu şeyleri evde oturup kendi kendime de düşünebilirim. Ama şimdi görüyorum ki bu işin aslına inmek için size gerçekten ihtiyacım *var*." Sesi gerildi. "Çünkü o küçük çocuğu gerçekten hissediyorum. O küçük çocuğun çektiği yalnızlığı ve acıyı hissediyorum."

Derin bir iç çekti. "Görüyorum ki, o küçük çocuğa geri dönüp onu iyileştirmediğimiz sürece ben asla bir erkek olamayacağım."

Sandalyesinden öne doğru eğildi, ellerini yalvarır gibi birleştirerek "Peki şimdi yapmam gereken şey nedir?" diye sordu.

"Yakın ve dürüst erkek ilişkilerine ihtiyacınız var, kelimenin tam anlamıyla samimiyete. Seksten bahsetmiyoruz. Hayatınızda iki ya da üç erkeğe ihtiyacınız var, böylece onları tanıma deneyimi edinebilirsiniz -cinsel olarak değil, emsalleriniz olarak. Onları babanızı hiçbir zaman tanımadığınız ya da anlamadığınız biçimde tanımak için. Bizim ilişkimiz bu ihtiyaçları bir dereceye kadar karşılasa da gerekli terapötik sınırlamalar nedeniyle bu, yapay bir ilişkidir."

Peder John, "Benim için yapay değil," diyerek karşı çıktı. "Size muazzam güven duyuyorum. Kendimle ilgili daha önce hiç konuşmadığım şeyleri size anlattım."

Bana baktı, gözleri bir şefkat ve öfke karışımını ele veriyordu. "Lanet bir barda oturup bir yabancıyla konuşmak, ona size anlattığım şeylerin aynısını söylemek istemiyorum."

"Elbette," dedim. "Sizin gerçek bir arkadaşlığa ihtiyacınız var, örneğin, sizin mücadelelerinizi anlayacak, gruptan birine. Ama bir noktada eşcinsel adamın savunmacı soyutlanmasıyla karşı karşıya kalacaksınız -öyleyse heteroseksüel ve farklı bir bakış açısı olan bir adamla yakın olmalısınız."

Peder John, "Ama önce o yaralı küçük çocuk hakkında daha fazla şey anlamam gerekiyor," dedi ve oturumumuzu bitirdik.

Zamanla, Peder John'un cinsel davranışları azalmaya başladı. Cinsel cezboluşlarından daha az, Tanrı ile olan ilişkisinden daha çok bahsetti. Bekârlık yeminini tutmakta güçlendikçe, manevi anlayış konusunda daha özgürce geliştiği görülüyordu

Peder John, bir gün, "Tanrı'ya karşı tavrım uzun zamandır çok berbat bir durumda," dedi. "Bunu söyleyeceğim asla aklıma gelmezdi ama Tanrı'dan nefret ettim, ondan *gerçekten* nefret ettim."

Bir süre sustu, sonra, "Ne yazık ki, kendi pisliğimin çoğunu Tanrı dediğim bu öze yansıttım," dedi.

"Elbette," dedim.

Her zaman kendini çok iyi ifade edebilen bu adam devam etti. "Tanrı'dan kopuk hissettiğimde, bu karanlık, çarpık düşünce örüntüsüne giriyorum. Bütün hayatım, bir nevi sapkınca bir şekilde kendi kendime kefaret ödeyerek Tanrı'ya rüşvet vermekten ibaretti. Rahipliğimin 10 yılı boyunca bu kompülsif mastürbasyon ve alet emme kısır döngüsünü yaşadım. Sonra, Tanrı ile aramı düzeltmek için günah çıkarma hücresinin sihirli değneğine koşup arınırdım. Ardından tüm cinsel şeyler yeniden patlak verirdi.

"Bu hastalıklı bir şey. Benim dine olan hastalıklı yaklaşımım tümüyle, Tanrı'ya rüşvet vermek içindi. Ona, 'Bu çifte hayatı yaşadığım için beni kınamazsan ben de hayatımın geri kalanını sana adarım' diyerek rüşvet vermeye çalıştım. Tanrı'yla olan bütün bu boş ve döngüsel ilişki süresince, öfke ve nefretten başka bir şey hissetmedim.

"İsa'ya yönelmekten bile korkuyordum, çünkü o bir erkekti ve ben erkeklere ve erkeksiliğe tamamen yabancılaşmıştım"

Derin bir nefes aldı ve devam etti. "Bu seks bağımlılığı içimde hâlâ güçlü olsa da, hissettiğim büyük çaresizliği artık hissetmiyorum. Tanrı mücadelemi anlar ve belki bu karmaşanın icabına baka*bilir* diye hissediyorum."

Tekrar bir sessizlik oldu. Sonra, "Freud haklıydı. Tanrı, baba figürünün yansımasıdır. Sevdiklerimizle dünya üzerindeki ilişkilerimiz, Tanrı'yla olan tecrübelerimizi genişletebilir ya da kısıtlayabilir. Dünyevi babamla olan ilişkimde güdük kaldım, bu yüzden cennetteki babamı tanımakta zorlanıyorum."

"Tanrı ile kurduğunuz bu yeni ilişki çok heteroeksüel," diye belirttim.

"Ne demek istiyorsunuz?" dedi Peder John, şaşırmış görünüyordu.

"Eşcinsel bir çocuk babasından korkar, ona güvenmez ve bu duyguları Tanrı ile ilişkilendirir. O sadece dünyevi ve uhrevi babalarından değil, diğer erkek çocuklardan, patronlarından ve ev sahiplerinden de saklanır."

Devam ettim. "Eşcinsel çocuk babasından yüz çevirir ve ondan kaçınır, tıpkı sizin Tanrı'yla, yani Baba'yla olan ilişkinizden yüz çevirdiğiniz gibi. Heteroseksüel çocuk ise babasına düşmanlık hissettiğinde bu düşmanlığın meydana çıkmasına izin verir; duygusunu ortaya koyar. Tanrı'dan uzaklaşıp onu müca-

delenizden dışlamanız, eşcinsel çocuğun saklanmasıydı, babanın meydan okuyuşundan yüz çevirme biçimiydi.

"Erken eşcinsellik evresindeki çocuğun reddettiği ilk meydan okuma babanın meydan okumasıdır. Büyüdükçe, erkeksi meydan okumalardan yüz çevirmeye devam eder. Kısa sürede kendisi ve diğer erkekler arasında acı veren bir gerginlik oluşur. Erkek dünyasına yabancılaşarak erkekleri romantize eder ve erotik bir temasla bu gerilimi savuşturmaya çalışır."

Peder John başını salladı. Aramızda uzun süren bir sessizlik oldu. Sonunda şöyle dedi, "Bundan çok iyi şeyler çıkıyor. Azizlere şükürler olsun... Bunun içimde bir yerlere hitap ettiğini hissedebiliyorum. Sonunda gerçek bir şeye ulaşıyorum Kalbimdeki her şey, sürekli, gördüğüm bu yeni Tanrı'ya açılıyor.

"İnanıyorum ki Hristiyan için başlıca meydan okuyuş, Yaratıcımızla aramızdaki uyumu yeniden yakalamaktır. Bazı çok önemli hususlarda Tanrı ile aramdaki bağlantıyı kopardım. Çok çalıştım, hayat neşemi kaybettim, depressif ve küskünüm. Böyle yabancılaşmış olarak kalmaya devam edersem, netice ölüm olacak.

"Eşcinselliğimin beni yabancılaştırmasının zirvesindeyken bile, İsa'nın erdemli kişiliğine tutunmak için mücadeleye davet edildim. Bu eşcinsel mücadele musibetinin, bana bazı umulmadık şekillerde nimetler getirdiğini görmeye başladım."

"Bazı şaşırtıcı şekillerde," dedim, "mücadelelerimiz vesilesiyle bize lütuflar ihsan ediliyor. Bu mücadelelerimiz nevrotik ve gereksiz bir kısır döngü olarak kalabilir. Ya da bizi kurtarabilir."

Peder John, "Rahip arkadaşlarımın bu işle nasıl başa çıkılacağından anlamadığını düşünüyorum," diye cevap verdi. "Eşcinsel davranış için Katolik mezhebinde verilen geleneksel tavsiye; tövbe etmek, tövbe etmek, tövbe etmek, sonra soğuk duş almak ve bir hobi edinmektir. Ama hiçbir şeyi çözemediyseniz, sadece sonu gelmeyen günah-günah çıkarma-günah döngüsüne sı-

kışıp kalırsınız. Bir de liberal ve gey rahiplerin tavsiyesi var. 'Ne yaparsan yap Tanrı seni sever. Bir adamla yatmak istersen, Tanrı bunu anlar.' Her iki uç nokta da temel gerçeği kaçırıyor."

Onun sözlerini dinlerken, ancak bir erkeğin kişisel mücadelesi vesilesiyle gelen aydınlanma cereyanını duymaktan dolayı kendimi ayrıcalıklı hissettim. Peder John sonunda uzun zamandır aradığı şeyi buluyordu.

Birkaç hafta sonra, o ve ben, hemcins ilişkilerindeki sadomazoşizm konusunu tartıştık. Peder John bana neden bu pornografi türüne bu kadar kapıldığını sordu.

"Eşcinselin diğer erkeklerle olan ilişkisinde belirli bir miktar mazoşizm vardır. Bu, babayla kurulan ilişkide başlayan bir örüntüdür. Küçük oğlan çocuğu, babasıyla yakın bir ilişki kurmak isteyip bunu elde edemediğinde, ilgi görebilmek için kendini aşağılama isteği duyar. Babadan puan almanın düşmanca ve kendini yenilgiye uğratan bir yoludur bu. Bu yüzden eşcinsellerin fantazi hayatı ve pornografisi çoğunlukla sadomazoşist temalar içerir. Düşmanlık hissettiği birinin sevgisini ve dikkatini ister. Bu her zaman, görünürdeki zincirler ve kırbaçlardan ibaret değildir; gey pornografisinin karakteristik özelliği olan bağlama ve domine etmenin güç algılanan kompozisyonları da söz konusudur.."

Peder John karşılık verdi, "Babamın iri yarı bir adam olduğunu asla unutmayacağım. Onun kocaman kolları vardı ve benimle alay ederdi çünkü ben küçük, anemik, uzun bacaklı, sıska bir çocuktum. Şöyle derdi: 'Sen hiç böyle büyük kasların olacağını düşünüyor musun? Hiç benim gibi iri yarı bir adam olacağını düşünüyor musun?'"

"İyi bir baba olsa derdi ki, 'Vay be! Şu küçük kaslara bak. Nasıl da güçleniyorlar.'"

Peder John şöyle devam etti: "Babam erkekliğini benden hep saklar gibiydi, sanki aynı değilmişiz gibi. Onu iş kıyafetlerini de-

ğiştirirken yakaladığımda, kapıyı çabucak kapatırdı. Sanki 'Sen farklısın, sen erkekler grubuna ait değilsin' derdi. Babamın belden aşağı uzuvlarını çıplak gördüğümü hatırlamıyorum. Babamın erkekliğini benimle paylaşmadığını düşünmek beni delirtiyor."

"Eşcinsel, erkeklere baktığında böyle hisseder; aldatılmış ve öfkeli," dedim. "Erkeklerin dünyası gizemlidir. Heteroseksüel erkekler bu eril niteliğe kolayca ve farkında olmadan, çok doğal bir şekilde sahip gibi görünüyor; eşcinsel erkeklerde ise bu yoktur. Bir şeye duyulan yoğun bir bağımlılığın ve açlığın olduğu yerde, mecburen öfke de vardır."

Devam ettim. "Erkeklerin çoğu yeterince eril onay alamadıklarını düşündükleri için babalarına çok kızgınlar. Düşmanca bağımlılık ve öfke hissiyle kalakaldıklarında, aşağılanmış olmanın getirdiği mazoşist bir heyecan hissederler. Her ne kadar kaba muamele görseler de bir heyecan mevcuttur çünkü bir bağlantı kurmuş, bariyerleri yıkmışlardır. 'Erkeğe yaklaşabilmemin tek yolu kendimi alçaltmaktır.' diyor adam. Bu da genellikle sadomazoşist ilişkilerde alınan zevki açıklıyor."

Bana eril yoksunluk ve sadomazoşizmin içyüzünü öğreten ilk danışanımı düşündüm. Lisansüstü eğitimimde eşcinselliğin nedenlerini ya da tedavisini tartışmak politik olarak doğru değildi, bu yüzden bir psikolog olarak aldığım eğitim beni işime hazırlamadı. Ama bir hastanede stajyerken, 8 yaşındaki Ryan'ın vakasıyla karşı karşıya kaldım; annesi onun çocuksu ve sosyal açıdan uygunsuz davranışından ve diğer erkek çocuklarıyla olan cinsel denemelerinden ötürü endişeliydi.

Ryan'ın sorununa dair tek ipucum, babasının kendisini görmezden geldiğine dair süregelen şiddetli şikâyetiydi. Eril ilgiye aç olan Ryan, haftada bir gün beni görmeyi sevmişti; ilişkimiz geliştikçe de seansımız sona erdiğinde ayrılmak istemez, bundan nefret ederdi. Onun bana karşı davranışı fiziksel olarak git-

tikçe daha saldırgan hale geldi ve fiziksel sınırlar kısa sürede bir soruna dönüştü. Onun beni sevme tarzı bir saldırı gibi gelirdi. Sanki yeterince doyum alamıyormuş gibi, üzerime saldırgan, talepkâr ve öfkeli bir şekilde tırmanırdı. Bu yoğun aşk-nefret ilişkisinin, çocuğun babasına hissettiği çelişkili duygularla yakından ilgili olduğunu biliyordum.

"Biliyor musunuz, Joe," dedi Peder John, "Geçen hafta bir aydınlanma yaşadım. Pornografiyi, erkeklerin ne olduğunu kendime göstermek için kullanıyorum. Pornoyla meşgul olduğumda ya da erkekleri süzdüğümde, *onun gibi olmanın* nasıl bir şey olduğunu bilmeye ihtiyaç duyuyorum."

Sözleri kulaklarımda yankılandı. Homoerotik cazibenin temeli, *onun gibi biri olmanın nasıl bir şey olduğunu bulma ihtiyacıdır.*

"Nedense benim küçük çocuk zihnimde, ekrandakiler tıpkı benim olmak istediğim gibi *gerçek erkekler*di. Porno aktörleri bir şekilde bana erkeklerin gerçekte ne olduğunu gösterdi.

"Sonra kafama dank etti, 'Bu adamlar da kim? O kadar normalseler neden 'uluorta, kameraların önünde' bunu yapsınlardı ki?

"Şöyle düşünmeye başladım, 'Onların dokuz-beş bir işleri var mı? Yoksa bu zavallı piç kurularının paraya bu kadar çok mu ihtiyacı var? Öz saygı düzeyleri nedir? Kız arkadaşları var mı? Gey fantezisine göre bu porno oyuncuları, bu işleri kameranın önünde apmaları dışında, her açıdan normal erkeklerdir. Haydi oradan!

"Ben kendi erkekliğime doğru olgunlaşırken, bu zavallı insanları örnek alınacak erkek figürleri olarak değil, sadece benim kadar küçük düşmüş, eksik erkekler olarak görüyorum.

"Hiçbir şey bitmedi, Joe." Peder John bu sözleri bir sonraki seansımızı açmak için kullandı. Geçmişe dair daha genişlemiş bir farkındalık arayışından bahsediyordu. Her gün, bütün zamanımızı anılarımıza bakarak geçirsek bile yine de kendimizi asla

tam olarak tanımayacağımızı söylüyordu. Erken dönem çatışmalarından tamamen kurtulmuş olmayacağımızı da.

"Hissettiğim arzularım hâlâ benim bir parçam. Bazen hâlâ arabamla *The Circus of Books*'un önünden geçiyorum. Ama dükkânın önüne geldiğimde garip bir tepki gösteriyorum." Peder John kendinden memnun görünüyordu. "Birkaç dakika sonra bir tiksinme hissi geliyor. Bunlarla o kadar değerli zamanımı ve enerjimi boşu boşuna harcadığım için bu çöp yığınına karşı nefret ve öfkeyle doluyorum. Porno benim iyiliğimin ve kişiliğimin psişik olarak ihlâl edilmesidir. Bu duygusal ve ruhsal olarak acı verici. Beni tüketiyor ve kendime saygımı geri kazanmam birkaç günümü alıyor.

"*The Circus of Books*'a gitmeye ya da seks için gezinti yapmaya yönelik o eski tanıdık arzuyu hissettiğimde diyorum ki, 'Tanrım, içimde cinsel davranışta bulunma arzusu olarak maskelenen bir derin acı var. Şifa bulmama yardım et.'

"Joe, ailem ne kadar berbat olsa da -Tanrı onlara rahmet etsin- onların affedildiğine ve cennette olduklarına inanıyorum, bu yüzden onlara da dua ediyorum. Diyorum ki, 'Baba ve Anne, artık farklı bir yerdesiniz, Allah'ın izniyle, cinselliğinizle tamamen uyum içindesiniz. Size bahşedilen ihsanın bir kısmı şu an bana da aksın ki olmak istediğim sağlıklı kişi olabileyim.'

"Artık bir köşeye sinip kendimden utanmıyorum. Bu kompülsif dürtüyü hissettiğimde bile Tanrı ile konuşuyorum. 'Bu deneyimi, tüm olumsuzluklarıyla kullanmanı niyaz ediyorum. Onu, yazar Colin Cook'un dediği gibi, *başarılı bir şekilde başarısız olmayı* bana öğretmek için kullan. Tanrım, eğer zaman zaman seni hayal kırıklığına uğratırsam, beni yine muzaffer kıl.'

"Dua edip Tanrı'ya hamd etmek bana yardım ediyor, Joe. Şimdi yakışıklı bir adam gördüğümde, aşağıya aletine doğru bakıyorum ve ardından sadece bakıp sonra hayatıma devam edebildi-

ğim için Tanrı'ya şükrediyorum. Bu zihnimde yaptığım bir egzersiz. Adamı sevgi dolu bir koca ve baba olarak hayal ediyorum. Onun cinselliğini doğal bir bağlam içerisinde hayal ediyorum.

"Başka neler var biliyor musun? Son zamanlarda bana güzel bir şey oluyor.Kendimi zorlamıyorum, bu kendi kendime oynadığım bir akıl oyunu da değil. Bir kadının güzelliğini kabul etmeye açık olma hâlimi keşfediyorum. Güçlü yanlarına, zihinsel yeteneklerine açığım, hatta fiziksel özelliklerine bile. Güzel bir kadın gördüğümde Tanrı'ya şükrediyorum. Bu sadece böyle normal, doğal bir şey olarak başladı.

"Anlamaya çalışmıyorum, sadece, orada bir kadın olduğu ve güzel olduğu için Tanrı'ya şükrediyorum. Şartlara bağlanmış bir şey yok, cinsel kompülsiyon yok, o orada ve bunun için Tanrı'ya şükrediyorum.

"Bundan on beş yıl önce *Playboy* dergisi alıp orta sayfaya bakarak mastürbasyon yapmaya çalıştığım, normal olmaya çalıştığım bir dönem vardı. Ama şimdi hissettiğim ya da hissetmediğim çekim seviyesi ne olursa olsun kendimi daha rahat hissediyorum. Eskiden bir erkek tuvaletine girip başka bir adamın yanında durur ve işemek için mücadele ederdim. Bu, her zaman savunmacı bir his gibiydi. Kendime baskı yapıyordum -bu sanki "acil durum anons sistemi testi' gibiydi ve eğer işeyemezsem erkek değildim.

"Lise boyunca, hatta ruhban okuluna girdiğimde bile mesanemi tuttuğum için büyük sıkıntılar çektim. Tüm bu gerginlikten dolayı, sanırım Los Angeles'taki en büyük mesaneye sahibim. Ama şimdi yapabiliyorum. Çünkü sanırım, bir erkek olarak kim olduğumla daha barışığım."

Peder John yıllarca, bir çok rahibin içinde bulunduğu bir çıkmazda yaşamıştı. Rahip rolünü bir saklanma biçimi olarak kullanmıştı. Sadece din adamı arkadaşlarına değil cemaat üyelerine de yabancılaşan bir papaz için, papazlık yalnız bir makam olabilir.

Peder John, "Bugün yardımcı papazlarımızdan birini aradım ve hafta boyunca yaşadığım bir şeyi onunla paylaştım," diye devam etti. "Bana son sözleri 'Seni seviyorum' oldu. Telefonu kapattığımda kendime 'Ne kadar güzel. Buna gerçekten ihtiyacım vardı' dedim kendi kendime."

Şöyle devam etti, "Aynı sonatı milyonlarca kez dinleyebilirsiniz, sonra aniden bir konserde bir bölüm başlar ve siz 'bu bölümün burada olduğunu hiç bilmiyordum!' diye düşünürsünüz. Sonra tanıdık olmayan bu bölümü dinlersiniz ve birdenbire size güzel gelir. Son zamanlarda keşfettiğim o hoş melodinin, bu papaz gibi evli arkadaşlarla kurulan iyi ilişkiler olduğunu söyleyebiliriz."

Peder John ayrıca psikoterapi grubumuzun evli bir üyesi olan Tom James ile de arkadaşlık kurdu. "Geçen gece Tom'la birlikteydim," diye anlatmaya başladı. "Boğuştuğum acıların bazılarını yine yaşıyordum. Tom, 'Sadece sana sarılmak istiyorum' dedi ve sarıldı. Buz gibi kaskatı oldum, ödüm kopmuştu. Tom, 'Titriyorsun, sarsılıyorsun!' dedi. Dostluğunun sıcaklığını almaya ama tüm hastalıklı duyguları uzak tutmaya çok kararlıydım... Sonra rahatladım. Tom bana ilaç gibi gelen bir şey vermişti ve buna ihtiyacım vardı. Bunun gibi samimi ilişkiler beni -kendim için diğer insanlarda aradığım erkek kimliğini güçlendirmek gibi- gerçek ihtiyaçlarıma odaklanmam için özgür kılıyor.

"Tüm bu süreç, sadece psikolojik değil aynı zamanda manevi de. Sizinle çalışarak geçen 12 ay içinde ışık yıllarını uçarak geçtim, Joe. İnsanlara yaklaşıyorum ve bana yardım etmelerine izin veriyorum. Ayrıca rehberlik etme konusunda da kendime güven duyuyorum. Geçen hafta, genç bir çocuk günah çıkarmaya geldi ve eşcinsel duygularıyla mücadelesinden bahsetti. 'Büyük H,' Tanrı ona yardım etsin. Katolik Kilisesi'nin insana yüklediği suçluluk

yüzünden üzgündü. Kendi hakkımda öğrendiklerimden dolayı ona karşı anlayışlı olabildim ve belirli bir yön verebildim.

"Bu çocuğa, eğer doğasının gereği olarak erilliğe duyduğu ihtiyaç giderilmezse eşcinsel duygular yaşamaya devam edeceğini açıkladım. Eğer bu ihtiyaçları platonik hemcins ilişkiler aracılığıyla karşılayabilirse, engelleri erotik olarak yıkmaya yönelen bu cinsel dürtüyü dağıtabileceğini söyledim. Bu gerginliği, yapıcı bir şekilde sağlıklı yollarla yok edebilir."

Yavaşça ekledi: "Eşcinsel davranışın ölümcül günah olduğundan emin değilim. Tanrı, bizi buna iten eksikliği anlıyor." Düşünceli bir şekilde, "Keşke Kilise de anlayabilseydi," diye ekledi.

İç çekti, koltuğuna yerleşti ve gülümsedi. "Joe, bu harikaydı. Henüz bitmediğini bilmeme rağmen."

"Zor bir iş," diyerek onayladım. "Haklısın, bu türden bir şey hiç bitmez. Alkolikler içki içme arzusunu nadiren kaybederler. Özgüveni düşük olarak yetişen insanlar özgüven saçan insanlara dönüşmüyor. Bu hayatta asla tamamen bir bütün olamayız."

"Ama Azizlerin yardımıyla çok daha iyisini yapıyorum. Cinsel kışkırtılar artık arka planda ve zihnimi meşgul etmeyi bıraktılar," dedi.

"İşin özü bu. Kışkırtıların farkındasınız ama idrakiniz gelişti."

"İşte olan bu," diyerek onayladı. "Genişlemiş bir idrak. Dolu dolu bir farkındalık. Bu duyguları anlıyorum ve artık beni köleleştirmiyorlar."

4 ay sonra, güneşli bir bahar sabahı Peder John geldi, koltuğuna oturdu ve bana huzurlu, kendinden memnun bir şekilde gülümsedi. Terapisinin sonuna yaklaştığını ikimiz de biliyorduk.

"Bugün 3 Haziran, St. Charles Lwanga Yortusu -eşcinsellerin koruyucu azizinin yortusu" dedi. "St. Charles'ın ruhunun bana rehber-

lik ettiğine inanıyorum. Geçen hafta dolabımı temizliyordum ve Tropicana'ya götürdüğüm eski bir porno filme rastladım. Şaşırtıcı bir şekilde, bir şey beni vazgeçirmeden önce sadece küçük bir parçasını izleyebildim. Sonra, 'Bu hastalıklı!' dedim. Bu kesinlikle sağlıklı değil. Filmi seyretmek bütünlüğümü azaltıyormuş hissettirdi. Filme bakarken Tanrı'ya, 'Bu senden gelen bir şey değil,' dedim. Bu insan yapımı bir şey ve benim için iyi değil.'

"Şimdi o tanıdık Circus of Books'a gitme dürtüsünü duyduğumda, bunun erotizm maskesi altındaki daha derin bir ihtiyaç olduğunun farkına varıyorum. Hemen İsa'yla konuşmaya başlıyorum. Diyorum ki, 'Yüce İsa, erotik arzu olarak maskelenen bu boşlukla ilgili bana yardım et.' Velhasıl Joe, bir adam kalbindeki boş bir yeri nasıl porno filmlerle doldurur?"

"Eğer kendinize dikkat etmezseniz bu bağımlılıklar hayatınıza geri dönebilir," diye uyardım.

"Evet, biliyorum. Ama gördüğüm en umutlu değişikliklerden biri," dedi Peder John, "artık ayağım kaydığında denize düşmüyorum ve vicdan azabı içinde debelenmiyorum. Bu benim hayatımın hikâyesiydi -günah çıkarmaya gitmek ve başarısızlığımı itiraf etmek, sonra tekrar bu sonu gelmez döngüye girmek. Yaptığım şeyi bir yere kilitleyip anahtarı da yok ederdim ama sonra her şey yine patlak verirdi."

Günah çıkarır gibi bir ses tonuyla şunu söyledi : "Hayatımda ilk kez eşcinsel duygularımla gerçekten yüzleştim. İçime atmadım. Yaptığım şeyle gerçekten yüzleşiyorum. Şimdi hakikati söyleyebilirim: Ben bir bağımlıyım ve bununla başa çıkıyorum.

"Şu mastürbasyon problemini düşünüyorum. Bekârlık yeminimi tutmak için bundan kurtulmak istiyorum. İsa'ya karşı dürüst olmalıyım diye düşünüyorum. 'Şu anda canım mastürbasyon yapmak istiyor, ve buna teslim olduğum için mutlu değilim.' diyorum. 'Ama Ey İsa, duygularıma rağmen, bu savaşta benimle kal.'"

Birkaç saniyeliğine düşündü. Sonra, "Geçmişte Tanrı'yla başa çıkma yöntemim onu dışlamak, ondan kaçınmaktı. Karanlığa kaçıp bir köşede mastürbasyon yapmak," dedi. "Artık biliyorum ki Tanrı onunla yüzleşmemi tercih eder."

"Baba Tanrı'yla hiçbir ilişkim yoktu, çünkü bende baba kavramı yoktu. Babalarıyla korkunç ilişkileri olan bazı feministlerin neden feminen bir Tanrı istediğini anlayabiliyorum. Tanrı'ya (babaya) güvenemezler."

Peder John, son seansta bir şikâyetini dile getirdi: "Bu terapi, eşcinsel ilişkinin eğlencesini ortadan kaldırdı. Arada bir cazibesine kapılacağımı bilsem de, bunun beni tatmin etmeyeceğini biliyorum. Bu eylem bir yük haline geldi. Bir zamanlar onu böylesine cazip kılan heyecan, umut, hayal gibi şeyleri artık taşımıyor.

"Şimdi bu eylemin beni nereye götüreceğini biliyorum," dedi üzerinde durarak. "Hiçbir yere."

4
Charlie
Eril Benliği Arayış

Bugüne kadar tanıma ayrıcalığına eriştiğim en zeki ve ferasetli adamlardan biri Charles Keenan'dı, ya da söylememi istediği ismiyle, Charlie. Charlie ince yapılıydı ve biraz kadınsı tavırları vardı ama bu kesinlikle karakter yumuşaklığının göstergesi değildi. Charlie sıra dışı bir dayanıklılığı ve net amaçları olan bir adamdı.

32 yaşındaki Charlie birkaç yıldır çalıştığı büyük bir üniversitenin biyomedikal kütüphanesinin başkanıydı. Çok bilgili, iyi konuşan ve yüksek eğitimli biriydi.

Charlie ilk seansında odaya girdi ve ne istediğini tam olarak bilen bir tavırla hızlıca oturdu. "Son on yılda, gey yaşam tarzını benimsemiş olarak epey flört ettim," dedi. "Bir yıldır Derek adında bir adamla eşcinsel bir ilişkim var. Bu kötü bir ilişki değil, -birbirimizi hoş tutuyoruz- ama hayattan daha fazlasını istiyorum. Biliyorum ki hepsi bu değil."

"Hepsi derken neyi kastediyorsunuz?" diye sordum.

"Bir karım yok, çocuğum yok ve kendisiyle birlikte yaşlanmak isteyeceğim biriyle bir ilişkim de yok."

"Nasıl bir ilişki arıyorsunuz?"

"Şöyle... Bir erkeğin başka bir erkeğe verebileceklerinin sınırlı olduğunu düşünüyorum."

Durdu, iç çekti, devam etmek için doğru kelimeleri bulmaya çalışıyordu. "Tanıştığım eşcinsellerin çoğu, eşcinsellerin doğuştan böyle olduğunda ısrar ediyor. Genetik bir şey yüzünden bu şekilde olduğumun söylenmesini onuruma bir hakaret olarak görüyorum. Gey yaşam tarzında bir adam maskülen olmayı çok arzuladığında bunu başka bir erkekten elde etmeye çalışmak zorundadır ve bunda inkâr edilemeyecek kadar büyük bir problem vardır. Bunu söyleyecek kadar uzun süredir gey yaşam tarzının bir parçasıyım.

"Gey olmak istemiyorum," dedi öfkeyle. "Bunun genetik bir unsurla belirlendiğine asla inanmayacağım."

Pipomu yaktım ve öne doğru eğildim, bu adamın bana söylemek istediği şeyleri duymak için can atıyordum.

"Eşcinsellik hakkında çok şey okudum," dedi Charlie. "Bir üniversite kütüphanesinde çalışıyor olmak, bana bu konu hakkında düzinelerce kitap okuma fırsatı verdi." Kıkırdadı. "Öğle yemeği saatimi WM 16 bölümünün oralarda geçiriyorum. Aslında okuduğum kitaplardan biri, sizin *Erkek Homoseksüeller İçin Onarım Terapisi* kitabınızdı. Bana çok anlamlı geldi ve Los Angeles bölgesinde olduğunuzu öğrenince de sizi aramaya karar verdim."

"O kitaptan bir şeyler öğrendiğinize memnun oldum," dedim. "Peki ya benim orada tanımladığım, erkek cinsiyet kimliğinde eksiklik sendromu hakkında ne diyorsunuz? Bu, sizin kendi deneyiminizi tam olarak yansıtıyor mu?"

Charlie güldü. "Bu benim hayat hikâyem!"

"O zaman bana kendinizden bahsedin. Çocukluğunuzdan başlayalım."

İkimiz de koltuklarımızda arkamıza yaslanarak rahatça oturduk. Charlie içini çekerek pencereden dışarı baktı. "Biliyor musunuz, çocukkenki halime baktığımda," dedi, "sanata yatkın biri olarak doğduğumu görebiliyorum, belki biraz güvensizdim."

Onun konuşmaya istekli olduğunu görebiliyordum ama doğru kelimeleri bulmak, Charlie için tam bir mücadeleydi. "Normal erkek arkadaşım yoktu çünkü sanırım ben biraz farklıydım. Daha hassastım. Gençken, hafifçe aksak kalmama sebep olan bir diz ameliyatı olmuştum, bu da beni birçok erkeksi şeyden, mesela sokak aralarında beysbol oynamaktan tuttu. Ama bunların hiçbirinin, benim eşcinsel olduğum anlamına geldiğini düşünmüyorum."

"Katılıyorum," dedim. "Eşcinsellik öncesi evredeki birçok erkek çocuk, bana çizdiğiniz bu duyarlı, saldırgan olmayan ve erkek aktivitelerinde yer almayan çocuk resmine uyuyor. Ama heteroseksüel büyümüş bazı çocuklar da bu resme uyuyor. Bir çocuğu eşcinsel yapmak için bundan daha fazlası gerekir."

"Şey," diye devam etti, gülerek, 'Tom korkarım bende daha fazlası da var. Klasik bir eşcinsel geçmişim oldu. Boğucu bir anne, otoriter bir büyükanne ve iki ablanın bulunduğu, kadınlardan oluşan bir evde büyütüldüm. Babam 'Ben bu aile zımbırtısını kaldıramayacağım. Etrafta olurum, faturaları öderim ama bu evde olan biten hiçbir şeyle gerçekten ilgilenmem' diye epey erkenden karar almış. Yani hiçbirimizle çok derin bir ilişkisi olmadı. Aslında pısırığın tekiydi, iyi bir adamdı ama yabancı gibiydi."

Charlie kısa bir duraksamadan sonra devam etti. "Eminim babamın da kendi şahsi yetersizlikleri vardı. Onda gerçekten yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Gey olsa da olmasa da erkekliği ile ilgili bir sorun vardı, çünkü kendi evinde bir erkek olarak nasıl davranacağını kesinlikle bilmiyordu. Bir babanın oğluna nasıl davranması gerektiğini bildiğinden gerçekten şüpheli-

yim. Küçük bir oğlu oldu, o da 'Şimdi ben bununla ne halt edeceğim?' diye düşündü.

"Annem ve büyükannem beni bir hanım evladı yaptı. Okudum, resim çizdim, ayrı eve çıkmayıp evde kaldım; bilirsiniz işte klasik şeyler. Annemin uzun yıllar boyunca beni *sömürdüğü* söylenebilir. Hayatımı kendi amaçları için kullandı. Kendi babasıyla olan ilişkisi korkunçtu, erkek kardeşiyle ve daha sonra kocasıyla olan ilişkisi de. Ben de tüm boktan sorunlarını üzerinde çalışabileceği, şekil verilebilen, yeni, küçük bir erkektim. Bir erkekle, daha önce hiç yaşamadığı bir ilişki yaşamak istiyordu; bu yüzden de beni kendine ayırdı ve beni tüketti.

"Kadınlarla tekrar yakınlaşmak istemediğinizi zannediyorum," diye yorum yaptım.

"Aslında birkaç kız arkadaşım oldu. Ama çıktığım her kadın anneme benziyordu. Annemleyken benliğim, saygınlığım ve sınırlarım yoktu. Ve ben annem gibi biriyle evlenmeyi reddediyorum! Gülerek, "Tam bana göresini seçmişim anlayacağınız. Sizin o küçük, iyi çocuk diyerek çok isabetli bir şekilde atıfta bulunduğunuz rolde kapan kısılıyorum hep."

"Bundan nefret ediyorum. O küçük iyi çocuk olarak hayatım tükendi." diyerek devam etti. Yumruğunu koltuğun kolçağına vurdu, yüzünde öfke ve utanç vardı.

"Peki, eşcinsel olduğunuzu ne zaman anladınız?" Charlie içini çekti ve derin koltuğuna tekrar rahatça yerleşti, bir an için gözlerini kapadı. "Yaklaşık 13 yaşındaydım," dedi. "Bir grup ergenle kamp yapmaya davet edilmiştim. Beni davet ettiler, çünkü kızlarla takılıyordum ve onlar için 'içerideki kişi' olabileceğimi düşündüler. Ama sonra grubun lideri Andy, benimle gerçekten arkadaş oldu, iş cinselliğe dönüştü ve olan oldu! Sürünün lideri tarafından kabul edilmiştim ve onunla özel bir ilişkim vardı. Ben onun cinsel ihtiyaçlarını karşılıyordum, o da beni koruyordu."

Ben de "Seks sizin erkek dünyasına hızlıca girmenizi sağlayan bir kapı oldu," diye yorum yaptım.

"Doğru" dedi. "İşte buradayım, bir erkek gibi hissediyorum, onlardan biriyim diye düşündüm. Bu uzaktan hayran olduğum adamla bir ilişki kurmanın yolunu keşfetmiştim. Nasıl bir işin içine girdiğimi bilmiyordum ama neyse ne dedim. İtiraf etmeliyim ki oldukça heyecan vericiydi."

"Yani o andan itibaren mi erkeklerle seks yapmaya başladınız?"

"Pek sayılmaz. Bu benim için bir yaşam tarzına dönüşmeden önce birkaç yıl daha geçti. Üniversitede kadınlarla birkaç ilişkim oldu ama Andy denen adam hâlâ fantezilerimdeydi. Aslında onun bize katıldığını hayal etmeyi hep sevmişimdir."

Kafam karışmıştı. "Yani bir kız arkadaşınızla sevişirken Andy ile sevişmeyi mi hayal ediyordunuz?"

"Hayır. Andy'nin orada olup yaptığım şeyi desteklemesini. Beni cesaretlendirmesini hayal ediyordum."

"İlginç. Bence bu Andy fantezisi aslında sembolik olarak sizin yaralanmış erkekliğinizi destekliyordu."

"Yani.. belki de öyledir. Çünkü yatağın başında durduğunu, beni teşvik ettiğini ve..." Kelimeyi arıyordu, "kız arkadaşımla seks yapmamı *desteklediğini*, bana bir aygır olduğumu ve bu işi iyi becerdiğimi söylediğini, sevişirken bana tezahürat yaptığını hayal ediyorum..."

Şöyle açıkladım, "Bu hayali adam, sembolik olarak sizin eksik erkek kimliğinizi onaran bir destek görevi görüyor."

"Sanırım böyle denebilir," dedi Charlie. "Çünkü ben o kız için oradaydım ve bir dereceye kadar da bundan keyif alıyordum ama bir şekilde Andy'ye ihtiyacım vardı."

Charlie heteroseksüel olarak işlev görebiliyordu ama başka bir adamın erkekliğinin imajına ihtiyacı vardı. Andy fantezisini

kullanması, değişim dürtüsünün, bir erkeğin yaralı erkekliğini iyileştirmek için nasıl kullanıldığına bir örnekti. Ayrıca bana terapisinde ne yapacağımızı ifade etmenin bir yolunu da gösterdi.

"Charlie, terapinin tüm amacı, bu fantezi adamı kendi ruhunuzun derinliklerinde bulup hayata geçirrmenizi sağlamak olacak. Böylece cinselliği kullanarak başka bir adamın erkekliğini almanıza gerek kalmayacak."

"Onu içeride bulmak. Bu fikri sevdim. Zaten *olduğum* ama henüz hayata geçirmediğim şeyi tetiklemek..." Charlie bu fikri biraz düşünmek istediğini söyledi. Biz de bu düşünceyle seansımızı bitirdik.

Ertesi hafta, bazı çocukluk dönemi meseleleri üzerinde çalışmaya karar verdik. "Biliyor musunuz Joe, daha bir çocukken kandırıldım," dedi. Koltuğun ucuna oturdu. "Annemin küçük erkeği olarak aldatıldığım söylenebilir."

Gümüş bir çakmak çıkardı. "Affedersiniz... Sigara içmemin sakıncası yoktur umarım? Gergin ve heyecanlı olduğumda ellerimi meşgul etmek zorunda hissediyorum."

"Sorun değil" dedim. Kitaplıktan ona bir kül tablası verdim, onu dinlemek üzere arkama yaslandım.

"Son seansta söyledikleriniz hakkında çokça düşündüm. Bir şekilde," sigarasıyla havada coşkulu bir hareket yaptı, "bir şekilde, eşcinsel ilişkilere saplanıp kalarak ve o âşık olduğum erkeklerden biri gibi *olmak* için kendimi zorlamayarak, kendimi kandırmaya devam ettim.

"Ben erkek olarak doğdum. Bu benim kimliğim ve bütünüyle olmak istediğim bir şey." Öne eğildi, sesi hayal kırıklığıyla yükseldi. "Bu fikri sevmediğimden değil sadece erkekliğimden emin değilim. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Nedense

hep erkekler kulübünden dışlandığımı hissettim.

"Bu hissi gerçekten değiştirmek istiyorum. Başkalarında imrendiğim doğuştan hakkım olan erkekliğimi yaşamak ve başka erkeklere hayranlık duymaktan vazgeçmek istiyorum. Ama beni en çok ne kızdırıyor biliyor musunuz?" Sigarayı bıraktı ve empatiyle konuştu. "Toplum, psikoloji ve eşcinsel dünya bana diğer erkekleri arzulayarak *doğduğumu* söylemek istiyorlar. Ben o şekilde doğmadım; bu bana bulaştırılan bir yaraydı!"

Dinledikçe, bu genç adamın müthiş bir gayretle ulaştığı öz anlayışa hayranlık duymaktan kendimi alamadım. Mücadele etmiş, sorgulamış, kendisiyle savaşmıştı ve açıkçası inandığı şey, eşcinsel dünyasında kendisine arkadaş kazandıracak bir fikir değildi.

Charlie, "Size açıkladığım gibi, işim bana eşcinsellik üzerine yazılan pek çok kitabı okuma fırsatı sunuyor," dedi. Eski psikanaliz kitaplarının birçoğu, benim deneyimimle gerçekten örtüşüyor. Yetersiz babadan ve aşırı müdahaleci anneden oluşan klasik aile. Sert ve örseleyici oyunları sevmeyen çocuk. Ama eğer eşcinsel psikologların son kitaplarını okuduysanız tüm dünyanın eşcinselliğin doğuştan geldiğini, değişmesinin imkânsız olduğunu ve her yönden heteroseksüellik kadar normal olduğunu kabul ettiğini düşünürsünüz. Bu nasıl normal olabilir?" Sesi yükseldi ve öfkeyle küfretmeye başladı. "Joe, Tabiat Ana s*ki bir g*t deliğine girsin diye yaratmadı! Bu iğrenç! Bu sapıkça! Hayvan dünyasında bile... Mesela bir erkek köpek hemcinsi bir itin üstüne çıktığında, bu aslında bir üstünlük kurma meselesidir ve ulaşabileceği kızgın bir kancık bulduğunda da zaten bunu yapmayacaktır."

Charlie güldü ve rahatça koltuğuna yerleşti. Sonra içini çekti, etrafına baktı ve alçak bir sesle haylazca şöyle dedi, "Pis bir şaka duymak ister misin? Bilim insanlarının neden AIDS için bir tedavi bulamadığını biliyor musun? Bulamadın mı? Çünkü o küçük beyaz farelere g*tten s*kiş yaptıramıyorlar!" Charlie, alışıl-

madık küfürlerden dolayı kendinden memnun görünüyordu.

Ona, "Biliyor musunuz, bazen hayvanlarda anal ilişki davranışları görüldüğü doğrudur," dedim. "Ama hiçbir hayvan türü eşcinselliği *tercih* etmez. Diğer toplumlardaki eşcinselliğe gelince; tüm kültürler kuvvetle heteroseksüelliği destekliyor."

Charlie'nin az önce yaptığı gibi, ben de inandıklarımı ifade etmeye yoğun bir ihtiyaç duydum. "Eşcinsellik yanlısı hareketin sözcüleri, değerlerimize dayanarak bir şeyin normal olup olmadığına karar verdiğimiz için haddimizi aştığımızı söylüyorlar. Peki öyleyse toplum, normallik çizgisini nereye çekecek? Çocuk tacizcisine göre pedofili de normal o zaman."

"Bilmiyorum," dedi Charlie. "Bu ilginç bir varsayım. Gerçekten öyle mi peki?"

"1990 tarihli *Eşcinsellik Dergisi*'nde bir yazı vardı," dedim. "Oradaki pedofillerin üçte biri, çocuklara yönelik cinsel arzularının yaratılışlarının doğal bir parçası olduğunu iddia ediyordu! Arzularının 'doğuştan,' 'doğanın bir gerçeği,' 'içlerinde var olan' ve buna benzer şeyler olduğunu hissediyor; bunu da 'Ben böyleyim' diyerek açıklıyorlar. Bu şekilde doğduklarına inandıkları için, değişebileceklerini düşünmüyorlar. Bu yüzden de cinselliklerini ifade etmekte diğer insanlarla aynı haklara sahip olduklarını söylüyor."

"Bu inanılmaz," dedi Charlie.

"Şimdi, eşcinselliği pedofiliyle aynı kategoriye koymuyorum," dedim. "Eşcinsel erkekler yetişkin partnerlere rıza gösterirler. Fakat her iki durum da, hatalı bir şekilde, kişilerin kendilerini normal *hissettikleri* gerekçesiyle savunuluyor."

Charlie yumruğunu dizine vurdu ve bana dikkatlice baktı. "Bedenlerimiz tasarımlarıyla doğanın bilgeliğinin bir göstergesi değil mi? Doğal olan erkek-dişi tamamlayıcılığını yaşamamız

gerekmez mi? Bütün bunların herkes için son derece aklıselim ve açık bir anlam ifade etmesi gerekmez mi?"

"Bu görüşe sahip herhangi bir adam," diye özetledim, "gey olmaktan asla memnun olmayacaktır."

Ertesi hafta Charlie bana önceki terapistleriyle ilgili bilgi verdi. Hayal kırıklığını anlatmaya can atıyordu. "Son beş yılda üç terapiste gittim," dedi. "İlkinin, hiç söylememiş olsa da eşcinsel olduğuna eminim. Bana eşcinsel olduğumu ve bunu kabullenmem gerektiğini söyledi. Gey ve Lezbiyen Topluluğu'na girmemi, gey ortamlarda bir arkadaş çevresi oluşturmamı söyleyip durdu. Birkaç kez gittim, orada tanıştıklarım çok hoş insanlardı ancak birçoğu için üzüldüm. Onlarla ve gittikleri yolla gerçekten bağdaşamadım.

"Bu psikoloğun erkekleri neden çekici bulduğumla ilgili bir fikri yoktu ve bu konuyu keşfetmeme yardım etmek istemedi. 'Bir adamın neden *heteroseksüel* olduğunu bilmemiz gerekmiyor, değil mi? Öyleyse, sizin neden eşcinsel olduğunuzla ne diye ilgilenelim?' derdi. Ailemle olan ilişkimin eşcinsel oluşuma nasıl bir katkısı olabileceğini tartışmaktan tamamen kaçındı. Terapiyi bırakmadan önce ona, 'Bak,' dedim, 'hayatımda benim gitmek istediğim yere yönelik olarak bana destek olmanı istiyorum, senin gitmem gerektiğini düşündüğün yere değil.' Elbette, yaratılışımın ayrılmaz bir parçasını inkâr ettiğimi düşündü.

"İkinci terapistim heteroseksüel genç bir adamdı. Biseksüel olduğum için şanslı olduğumu çünkü aralarından seçim yapabileceğim daha fazla seks partnerim olabileceğini söyledi!" Charlie bu noktada yüksek sesle bir kahkaha attı. "Ne salaklık! Boş ver onu! Sonra bir kadın terapist buldum, gerçekten iyi niyetli Hristiyan bir kadındı. Eşcinselliğimi yenmede bana destek olmaya çalıştı ama ne yapacağını bilmiyordu. Paramı, okudukla-

rımdan anladığım şeyi ona öğretmek için harcadım! Sonunda sizin kitabınızı keşfettim ve size geldim."

"Charlie, durumun ne anlama geldiğini ve nereden kaynaklandığını anlaman beni hayrete düşürdü," dedim.

Charlie sözlerine devam etti. "Benim konumumdaki başkalarının bunu *bilmiyor* yahut bilmek *istemiyor* gibi görünmelerine şaşırdım. Bir sürü gey adama, 'Hey, neden gey olduğunu düşünüyorsun?' diye sordum. Bu konuda konuşmak istemiyorlar; ölümüne korkuyorlar!"

Bir an düşündü ve dedi ki: "Gey yaşam tarzını tercih etmek, bir insanla yakın iletişim kurmak için son çareymiş gibi geliyor. Yaşadığım şeyin kestirme yol olduğunu anlamak için yıllarımı harcamak zorunda kaldım. Böyle devam edebilirdim, bunu yapmaya devam edebilirdim, ama sonra fark ettim ki bir şeye sonsuza dek razı olacak bir insan değilim."

Sonra Charlie eşcinsel duruma özgü temel bir sorununu dile getirdi. "Gerek erkeklerle gerekse kadınlarla yakınlaşma sorunum olduğunu her zaman hissetmişimdir. Bunun bir şekilde eşcinselliğimle ilgili olduğunu da biliyorum, fakat aradaki bağlantıdan pek emin değilim."

Devam etti, "En büyük sorunum her zaman yalnız hissetmek. Kopuk olmak. Her ne kadar bütün gün iş yerimde insanlarla çevrili olsam da, duygusal bir tecrit içinde yaşıyorum. Geçen hafta kendimi boş, kaygılı ve pelte gibi hissettim. Hiçbir şey yapmaya hevesim yoktu ve her iş bana çok fazla göründü."

Nazik, çekici yüzüne umutsuz bir ifade hâkim oldu. Onun bir şeyler daha söylemesini bekledim. İçini çekti ve devam etti, "Son zamanlarda, eşcinsel temastan kaçınmada başarılı oldum...Ama belki de başarım, sadece ileri yaşımdan ve azalan libidomdan kaynaklanıyordur." Kederli bir şekilde gülümsedi.

Onun küçük şakasında kendini kötüleme ve başarıları için kendini takdir etmeme eğilimini açıkça gördüm. Terapideki birçok eşcinsel erkek, başardıkları şeyler için kendilerini takdir etmekte gecikir. Kişisel güçlerinin farkına varmak, onlara öğretilmemiştir.

Charlie sabırsızca iç çekti ve doğrudan gözlerime baktı. "Seks yapmıyorum ama yalnızım ve erkeklerle seks yapmaktan sonsuza kadar nasıl vazgeçebilirim bilmek istiyorum. Bunu salt irade gücüyle başarmak çok zor."

"Bunu fark ettiğinize memnun oldum," dedim.

"Çok umutsuz, çok yorgun ve çok bıkkın hissediyorum. Sanki batağa saplanmışım da hiç çıkış yolum yokmuş gibi."

"Bu umutsuzluk," dedim. "Yüzeyin hemen altında duran el değmemiş enerjinin kılıfıdır. Eğer bu enerjiyle temas kurarak onu kullanmazsanız, büyük çaplı bir depresyona girersiniz ve sonra ne olur tahmin edin? Depresyon, cinsel faaliyet fırtınasından önceki sessizliktir."

"Bunu çok iyi biliyorum," dedi Charlie, onaylayarak. "Yeniden bağlanma konusunda bir şey yapmazsam kendimi çoğunlukla barlara vuracağımı hayal edebiliyorum. Umarım doğru biçimde harekete geçmeme ve tekrar yoluma devam etmeme yardım edersiniz. Komik olan şu ki, entelektüel olarak sorunum hakkında çok şey bilmeme rağmen, duygusal olarak henüz iyileşmiş hissetmiyorum."

"Charlie, bu hafta için süremiz doldu. Bir sonraki seansa kadar bu çelişki üzerinde düşünelim. Çünkü haklısın. Durumu entelektüel olarak anlamak ve kabul etmekle duygusal olarak değişmek arasında bir dünya fark var."

Ertesi Salı tekrar buluştuğumuzda Charlie, önceki haftanın tartışma konusuna devam etti. "Biliyor musunuz, kendime karşı çok

sert olduğumu söylediğinizde haklıydınız. Bu, benim sorunumun bir parçası. İyi olan herhangi bir şey için kendime pay çıkarmam. Kendimi takdir etmekte zorlanıyorum. Yeni bir fikirle ilgili önce heyecanlanır sonra çuvallarım. Kendimi sorgularım ve gerçekçi olmadığını bildiğim her türlü gereksiz şüphe ve korkuya kapılırım. İçimde sürekli donukluk ve derin bir yara hissediyorum."

Sonra itiraf etti: "Elimi kolumu bağlayan ve beni sürekli üzen bir şey de ebeveynlerimi duygusal anlamda nasıl terk edeceğimi bilmiyor olmam. Göbek bağı nasıl kesilir ve yine de..." Doğru kelimeleri arıyordu, "onlarla arkadaş olarak kalınır."

"Onlarla ilişki içinde olmak ama bir çocuk olarak değil..." diye açıklık getirdim.

"Evet. Onlarla eşit bir ilişkiye sahip olmak istiyorum." Bir an düşündü. "Nasıl gerçek olacağımı, onların etrafında nasıl kendim olacağımı bilmiyorum. Gerçek bir şekilde nasıl bağ kuracağımı da bilmiyorum. Onlara karşı hakikatte ne hissettiğimi bilmiyorum." Ebeveynleri tarafından dürüstçe davranılmadığı gerçeği ile yüzleşmeye başlayınca, Charlie değişim terapisinin en acı veren aşamalarından birine geldi. Ailesi, özellikle de annesi, kendi narsistik ihtiyaçları yüzünden onun iyi çocuk olmasını ve böylece kendi erkekliğini ve otonom gelişimini tehlikeye atmasını talep etmişti.

"İçinizde hissettiğiniz acı, sizin siz olarak şahsen kabul edilmemenizden kaynaklanıyor," dedim. "Bazı yönlerden ihmal edildiniz, bazı yönlerden ise üzerinize titrendi. Ebeveynleriniz size, kim olduğunuza dair güçlü bir anlayış kazandırmadı." Leanne Payne ve Calin Cook isimli yazarların eşcinseli yetim olarak tanımlamalarına yol açan da bu tür bir çocukluktur.

"Muhtemelen öyledir," dedi. "Entelektüel olarak kendimden emin hissediyorum ama duygusal olarak... Bazı yönlerden bir hiçmişim gibi hissettim hep ve bu beni çok öfkelendiriyor.

"Geri dönüp gerçek kimliğinizi talep etmek, kendinizi acıya hazırlamaya başlamak anlamını taşır," dedim.

"Peki ya öfke?" diye sordu. "İçimde çok fazla öfke de var."

"Elbette. Öfke; acıya ve adaletsizliğe karşı bir savunmadır. Bu kadar çok adamın öfkeli olmasının nedeni budur. Onların öfkesi sadece toplumun eşcinselliğe hoşgörüsüzlüğüyle ilgili değil. Bu, asıl kimliklerinin bir parçasının, henüz hayatın ilk yıllarında kendilerinden koparıldığını derinden fark etmelerinden kaynaklanıyor."

"Peki anne babama yönelik bu öfke duygusunu nasıl kabul edebilirim? Onları duygusal olarak reddetmek zorunda mıyım?"

"Onları redded*ebileceğinizi* sanmıyorum," dedim.

"Göreviniz onlarla *birlikte* bir yetişkin olmak, onlar *tarafından* manipüle edilen küçük bir çocuk değil." İçini çekti. "Önümde beni bekleyen şeyleri düşündüğümde kendimi felç olmuş gibi hissediyorum."

"Bu, terapinizin önemli bir aşaması ve bir geçiş safhasıdır. Artık o manipüle edilmiş küçük çocuk değilsiniz ancak nasıl otonom yetişkin olacağınızı da henüz bilmiyorsunuz," dedim.

"Tam olarak o noktadayım," dedi. "Ebeveynimle olan ilişkimde nasıl bir yetişkin olabilirim? Babamı değiştiremeyeceğimi biliyorum. Çocukken asla beni kabul etmesini sağlayamadım. Belki babamın sevdiği sporları yapsaydım beni benimserdi; raftingi ve balıkçılığı severdi. Birkaç kereden fazla onunla nehir kenrında kamp yapmaya gitmedim çünkü bütün gece sivrisinek kovalayıp çalılıklarda uluyan çakalları dinlemeyi sevmiyorum. Onunla birlikte gezilere gitmeyi reddetmeye başladığımda, gerçekte kendisini reddettiğimi hissettiğini düşünüyorum. Beni anneme ve kız kardeşlerime terk etmesi sanırım bazı yönlerden benim hatamdı."

"Terapinizi babanızı değiştirmeye odaklarsanız, tedavinizi sa-

bote edersiniz," diye söze başladım. "Muhtemelen babanızı değiştiremezsiniz, ama onunla olan ilişkinizi değiştirebilirsiniz. Kendinizi hayal kırıklığına uğrayacağınız bir duruma düşürmek istemezsiniz çünkü bu sizi..."

"Başka bir adamın kollarına geri götürür ve artık bunu yapmak istemiyorum," dedi birdenbire.

"Ve sonraki hafta da terapide yine aynı konuları konuşuyor oluruz," diye ekledim.

"Evet, haklısınız," dedi. Sonra düşünceli bir şekilde, "Babamla alakadar olmaktan vazgeçtiğim anda yine sorunlarla karşılaşıyorum. Bir süre için unutuyorum ve mücadeleyi aklımdan çıkarıyorum ama sadece zaman kazandığım çok açık, eninde sonunda bu sorunu çözmek zorunda kalacağım. Babamı değiştirerek çözemezsem, onunla olan ilişkimi değiştirerek yapacağım" dedi.

Charlie'nin üzerindeki baskıyı hissedebiliyordum ve onu rahatlatma ihtiyacı duydum. "Bu, hemen çözmek zorunda olduğunuz bir şey değil. Bu terapinin en büyük avantajı, ilerlemenin birçok yolunu barındırmasıdır. Fiziksel aktivite, sağlıklı erkek arkadaşlıklar geliştirme, hem anne hem de babanızla saygı ve karşılıklılık temelli bir diyalog başlatma gibi. İlerlemenizi sağlayacak pek çok meydan okuyucu görev var."

"Kendimi çıkmazda hissediyordum."

"Değişim terapisinin aktif ve başlatıcı doğası, günlük hayattaki meydan okuyucu görevleri öne çıkarır," diye açıkladım. "Fakat bilinç düzeyinde çıkmaza girdiğinizde bilinçaltına bakın. Rüyalarınızda neler gördüğünüze dikkat edin." Charlie kendini köşeye sıkışmış hissetse de bilinçaltının sürekli akan dip akıntısından öğrenilecek çok şey vardı.

Kelimelerimi düşünüp tartarken Charlie birden anlatmaya başladı. "Dün gece, sadece belli belirsiz hatırlayabildiğim tuhaf bir rüya gördüm. Uyandığımda rüyaya yeniden odaklanmakta

zorlandım, çok kısaydı..." Tereddüt etti, sonra devam etti, "Ah! Hatırlıyorum. Babamın önünde çıplak duruyordum."

Bana baktı ve "Hepsi bu kadardı," dedi.

"Herhangi bir duygu var mıydı?" diye sordum.

"Hayır, pek sayılmaz." Omuzlarını silkti.

"Herhangi bir cinsel duygu var mıydı?"

"Duygu yoktu. Sadece soğukkanlı bir tavırla, 'İşte buradayım' der gibiydi."

"Bu rüyayı nasıl yorumluyorsunuz?"

"Hiçbir fikrim yok. Daha önce böyle bir rüya görmemiştim."

"Babanızın önünde çıplak durarak ne söylemeye çalışıyor olabilirsiniz?"

"Bu, benim. Bana bakmanı istiyorum!" diye cevapladı.

"Bu rüyanın onarıcı bir teması var" dedim. "Bu bir kendini iyileştirme girişimi. Babanız, size aksettirilmemiş erkekliği temsil ediyor. Almak istediğiniz erkeksi onayı. Ona, 'Bana bak! Beni olduğum gibi gör. Ben bir erkeğim, beni kabul et' diyorsunuz. İstediğiniz bu. Bence bu, terapide tam olarak başarmak istediğiniz şeyi temsil eden önemli bir rüya."

Charlie gülümsedi. "Kesinlikle! Görüntü gerçekten çok basit ama mükemmel sembolik. Tam olarak istediğim bu." Şaşkınlığı yüzünden okunuyordu. "Bu harika, Joe. Benliğimin derinliklerinde neye ihtiyaç duyduğumu biliyorum ve hâlihazırda buna ulaşmak için çaba sarf ediyorum. Sanırım sandığım kadar sıkışmış değilmişim," diyerek güldü ve bu söz üzerine seansımızı bitirdik.

Birkaç seans sonra Charlie, küçük bir çocukken daha büyük bir çocuğa cinsel açıdan hizmet etmeye nasıl boyun eğdiğini hatırladı. Ardından belirgin bir utanç ve mahcubiyet duygusu ile bunun sadece bir kerelik bir olay olmadığını, aslında düzenli bir örüntü ol-

duğunu itiraf etti. Şimdi o küçük çocuğun dünyasına yeniden girmeye çalışıyordu, acaba o küçük çocuğun aradığı şey neydi?

"Bir çocuğa böyle bir şeyi yaptıran nedir, Joe?" diye sordu. Duyduğu acı ve utanç hâlâ yüzünden okunuyordu.

"Bir şeyin eyleme dökülmesi, bazı ihtiyaçların karşılanması gerekiyordu," diye cevap verdim.

"İyi ama neden *bu şekilde*?" Koltukta kaskatı oturuyordu, yüzü kıpkırmızı ve öfke doluydu.

Sonra Charlie kendi sorusuna cevap verdi: "Kendimi arıyordum. Kendimde bulamadığım bir şeyi arıyordum."

Charlie eşcinsel durumla ilgili temel bir gerçeğe değinmişti. Bu, benliğin kayıp bir parçasına tekrar ulaşma yolunda gösterilen çabayı temsil ediyordu. Eşcinsel erkeklerle klinik çalışmaya başladığımda ilk başta bunun sadece bir cinsel sorun olduğunu düşünmüştüm. Daha sonra bunu, bir erkek cinsiyet kimliği sorunu olarak gördüm. Bugün ise temel bir kimlik sorunu olarak görüyorum. Eşcinsellik bir kimsenin gerçek benliğini ve erkeksi gücünün veçhelerini kaybedişini temsil eder.

"İlişkiye girdiğim çocukların çoğu bugün evliler. Benim gibi eşcinselliğe takılıp kalmadılar," dedi Charlie.

Charlie'nin algısı doğruydu. Birçok erkek için homoerotizm, normal bir merakı tatmin eder. Ama kendisi gibi olan bazı çocuklar için bu tür bir davranış, daha derin bir duygusal açlığı dışa vurur. Charlie'de, asli erkek kimliğini tamamlama ihtiyacı vardı; diğer erkeklerle cinsel yakınlık kurarak karşılamaya çalıştığı bir ihtiyaçtı bu.

Charlie'ye sordum, "Erişkinlik yıllarında gey hayatından hoşnutluk duydun mu?"

"Bazı yönlerden evet," dedi. "Bana çok özgürleştirici bir his verebiliyordu. Kütüphanede çok çalıştığım bir günün ardından bir

eşcinsel barda birkaç saat geçirirdim. Nihayet benimle aynı kafa karışıklığını yaşayan insanların arasında olurdum ve orada rol yapılmazdı, saklayacak bir şey olmazdı. Bir adamla tanışabilir ve onunla birkaç saatliğine eve gidebilirdim ve bu da çok çalışılmış bir günün ardından yenen güzel bir yemek keyfi gibi olurdu.

Onun *yemek* kelimesini kullanmasına şaşırdım. Eşcinsel davranış yemek yemekle ve yalayıp yutmakla karşılaştırılabilir miydi? Felasyo,[2] kişinin ihtiyaç duyduğu bir şeyi içine çekmesine yönelik aynı bilinçsiz dürtüyü ifade ediyor olabilir miydi? *Akşam yemeği* hem primitif hem de zevkli olabilir, benliğin içindeki öteki adama dair fantezileri ateşleyerek benliği güçlendirebilir. Yeni Gine'nin Sambia'sı gibi primitif kabilelerin kabul töreni ayinleri aklıma geldi; bu ayinlerde genç erkekler daha yaşlı erkeklerin spermlerini ağızdan içlerine çekme ritüeliyle erkekliğe adım atar ve güç kazanırlar.

Ayrıca Carl Jung'un eşcinsel duruma dair içgörüsünü de hatırladım. Biyografisini kaleme alan yazarın alıntıladığı gibi, Jung'a göre eşcinsellik, "erkekteki bastırılmış, ayrışmamış[3] erkeklik unsuru... gelişmek yerine... kendi ruhunun derinliklerinden, biyolojik düzlemde başka bir adamla 'kaynaşma' yoluyla aranmaktadır." (Jacobi 1969, s.51)

Daha sonra Charlie'yle, eşcinsellerin ailelerinde sık sık görülen örüntüler hakkında konuşmaya devam ettik. Eşcinsel olan gey hareketi savunucuları, eşcinselliğin tamamen genetik olduğu konusunda ısrar ederken eşcinselliğin ailedeki kökleriyle ilgili araştırmaların yapılmasını istemediler. Onlar, klasik psikanalitiğin eşcinsellikle ilgili bulgularını "kanıtlanmamış" ve "güncel değil" diyerek baştan savma bir şekilde görmezden gelirler. Eğer sağlıklı olmayan aile düzenleriyle eşcinsellik arasında

2 Felasyo: Oral seks (ç.n.)

3 *Undifferentiated*, belirginleşmemiş (ç.n.)

bir bağ olduğunu ispatlayabilirsek, toplumun eşcinselliğe daha toleranssız olacağından korkuyorlar. Tolerans ne kadar önemli olursa olsun yine de kendime sık sık toleransın hakikat pahasına mı olması gerektiğini sorarım. Neden hem hakikate hem de toleransa sahip olmayalım? Charlie'ye erken eşcinsellik evresindeki (*prehomoseksüel*) erkek çocuğun genel olarak, Alice Miller'ın (1987) ifadesiyle "kullanılmış çocuk" olduğunu ve bu çocuğun belli bir şekilde kullanıldığını anlattım. Anne, erken eşcinsellik evresindeki (*prehomoseksüel*) erkek çocuğunu, kocasının karşılamadığı duygusal ihtiyaçlarını gidermek için kullanabilir. Yetiştirdiği iyi küçük çocuk, onun bir erkeğin nasıl olması gerektiğine dair çarpık feminen algısının bir eseridir. Baba ise, erken eşcinsellik evresindeki (*prehomoseksüel*) erkek çocuğu daha üstü kapalı şekilde kullanır. Sevecen ama yetersiz yahut iyi niyetli ama ihmalkâr olabilir. Bazen baba, çocuğu annenin evcil hayvan ihtiyacına kurban eder; anneyi her daim mutlu etmesi için çocuktan kendi elini çeker. Çocuğun bu üçlü ilişkideki kullanılma şekli, onun erkekliğini her halükârda feda eder.

Charlie yavaşça, "başka bir deyişle, erkek çocuk kendi erkekliğini tüketmeden, annesi onu kabul etmeyebiliyor," dedi.

"Aslında hiçbir zaman tüketmiş olmaz," diye vurguladım, "sadece, çocuğun erkekliğini iddia edecek cesareti olmaz. Anneye yaranmak için, erkekliğe olan *arzusunu* reddetmek zorunda kalmış bile olabilir. Annenin sevgisi için kendi erkeksi arayışları dediğimiz şeyi bastırmak zorunda kalır."

"Annenin, onun sonsuza dek kendi küçük erkek çocuğu olmasını istediği için mi olur bu?" diye sordu Charlie.

"Sıklıkla. Birçok anne, oğullarının iyi ve saf olmasını, annesinin küçük evcil hayvanı olarak yanında kalmasını ister. İyi çocuk rolü erkekliği dışlar, çünkü erkeklik kendi içinde bağımsızlık, özerklik ve kişisel güçleri kullanmayı da taşır," diye açıkla-

dım. "Çocuğu anneden farklı kılan şey tam olarak onun erkekliğidir. Eğer bunu ifade ederse, annesi 'O benim gibi *olmayacak*.' diye düşünür. Bazı anneler ise bu cinsiyet farkından dolayı kendilerini tehdit altında hisseder."

Charlie, "Sanki anne, çocuğunun, partneri olmasını istiyor gibi," dedi ve bir tiksinti ifadesiyle yüzünü buruşturdu.

"Evet," dedim. "Bu anneler oğullarının eşcinsel olmasını bilinçli olarak istemezler. Yirmi yıl sonra oğullarının eşcinsellik sorunu olduğunu öğrendiklerinde genellikle şoke olurlar ve üzülürler. Bu durumun temelinin atılmasındaki katkılarının farkında değillerdir."

"Ve anne bu hoş, iğdiş çocuğu yaratırken baba duruma müdahale etmez!" Charlie'nin sesinde biraz öfke vardı.

"Aynen öyle. Güçlü ve besleyici bir babanın önemli rollerinden biri de, anne-oğul ilişkisinin o konforlu sembiyotik bağını koparmaktır. Çoğu baba, seninki gibi iyi niyetli, ama neler olduğunu görmüyorlar," diye cevap verdim.

"Yani dışarıda annesi benim annemle aynı olan pek çok çocuk var, ama babaları duruma müdahale ederek olanları durduruyor. Eğer babam daha güçlü olsaydı, yaşamımda elle tutulur bir rol oynasaydı, denklem farklı bir şekilde dengelenebilirdi."

"Kesinlikle. Ve siz, kendiniz, biraz daha dikbaşlı ve dirençli olsaydınız, belki de annenizi uzaklaştırabilirdiniz ve babanızın çekingenliğinin ve ilgisizliğinin üstesinden gelebilirdiniz. Ama siz hassas bir çocuktunuz ve duygusal zorlukları üstlenmeye eğilimli bir yapıda değildiniz. İşte bu yüzden eşcinsellik genellikle anne-oğul problemi ya da baba-oğul problemi değil, bir anne-baba-oğul problemidir," diye açıkladım. "Üçü arasındaki bir denge bu. Ünlü psikiyatrist Irving Bieber bunu üçlü ilişki olarak adlandırmıştır."

Charlie, "Çok komik, geçenlerde aile fotoğraflarına bakıyordum. Ablam ne zaman bir aile fotoğrafı çeksek benim poz ver-

mek istemediğimi söyledi. Kamera kadrajının dışına kaydım hep," dedi eski günleri hatırlayarak.

"Geri çekilme. Farklı olma hissi. Bunu her zaman duyuyorum. Erken eşcinsellik evresindeki (*prehomoseksüel*) erkek çocuklar kendilerini ailenin bir parçası gibi hissetmez."

"Ben kesinlikle hissetmedim," dedi Charlie.

"Bunu anlayabiliyorum, çünkü anne babanız sizi ciddiye almadı."

"Bana bir mal varlığıymışım gibi davranıldı," dedi Charlie. Sonra şöyle devam etti: "Lisedeyken kilo problemim vardı; okuldaki çocuklar benimle alay eder, bana hımbıl ve şişko derlerdi. Yine de, bir gün koca bir çikolatalı pastayı tek başıma yerken, annem beni gururla izledi. Bugün bile Charlie'nin pastayı bir oturuşta bitirdiğinde ne kadar sevimli göründüğünü gözleri sevgiyle parlayarak anlatacaktır."

"Hayran olunası bir mal varlığıydınız," dedim.

"Tıpkı, üç evladı büyüyüp evden ayrıldıktan sonra beslemeye başladığı iki kaniş gibi," dedi ve güldü. "O köpekler bizim yerimizi aldı!"

"Kendi ayaklarınızın üstünde durma iradenizi ve eril kimliğinizi feda eden sahte bir benlik yaşamak durumunda bırakıldınız," dedim. "İnsanlar çoğu zaman sahte bir benlik içinde yaşadıklarını, bu ortamdan biraz uzaklaşarak özgürleşmeye başlayana kadar fark etmezler. Gerçek benliğinizle yaşamaya başladıkça bir hürriyet duygusu, kendiliğindenlik ve içsel güç hissedeceksiniz. Sahte benlik, genelde kişinin utangaç olmasına, rijid ve uzlaşmaz olmasına, aynı zamanda da bir şekilde kendi içinde âdeta boş ya da ölü hissetmesine neden olur."

"Peki gerçek benlik hissi bende zamanla kalıcı olacak mı?" diye sordu Charlie Sonra, sesinde bir memnuniyet tınısıyla, "Bir süredir daha güçlü hissetmeye başladım," dedi. "Heteroseksüel

erkeklerle arkadaşlıklarımda ilerleme kaydettim ve bir spor salonuna gitmeyi düşünüyorum."

"Güzel. Doğru yönde ilerliyorsunuz."

"Bedenimle ilgili daha iyi hissetmek istiyorum," dedi. "Yaşlanıyorum ve sarkmaya başlıyorum," dedi karnını okşayarak. "Bu da beni depresyona sokuyor. Üniversiteye giderken gerçekten iyi görünürdüm. Kendimi seksi hissedeyim diye egzersiz yaptım, kilo verdim ve o şişko çocuk imajından kurtuldum. Bardaki adamlar tarafından fark edilmek iyi geldi. Hani şu kendi görünüşüyle gurur duyma meselesi, bilirsiniz."

Bu "kendi görünüşüyle gurur duyma" meselesi konuyu, benim *bedene yabancılaşma* dediğim erkek eşcinsellerde tipik olarak gözlemlenen duruma getirdi.

Gey erkeklerin kendi erkek bedenlerini, özneden ziyade objeymiş gibi, soyutlanmış bir hayranlıkla algılama eğilimi vardır. Eşcinselin bedeni, özellikle de penisi, taşıdığı ama sahip olmadığı bir şeydir. Kendi bedenine sahip olmama duygusu, aşağılık ya da üstünlük duygusu şeklinde olabilir, ama asla huzurlu bir bağlantı söz konusu değildir. Birçok danışan, erken çocukluktan itibaren bedenleri ile arasında bir kopukluk hissi yaşar. Bir de aşırı utanma duygusu vardır ki bu da yetişkinliğe kadar devam eder. Plajda yahut sıcak havada bile tişörtlerini çıkarmak istemediklerinden bahsederler. Diğer erkek çocukların, hatta erkek kardeşlerinin önünde bile soyunmak istemediklerini anlatırlar. Utangaçlık, teşhircilikle yer değiştirebilir; zaten bu da utangaçlığı aşırı bir tarzda telafi etmek anlamına gelir. Gerek utangaçlık gerekse teşhircilik bedene yabancılaşmanın biçimleridir.

Aynı aşağılık ve rahatsızlık duygusu, genç adamın, penis büyüklüğü hakkında aşırı bir endişe geliştirdiği ilerleyen yıllarda tekrar ortaya çıkar. İşeme utangacı olma ya da umumi tuvaletlerde diğer erkeklerin önünde idrar yapmakta zorlanma olgusu bununla ilişkilendirilir.Bu yabancılaşma dinamiğinde gördüğü-

müz şey, çocuğu kendi bedeni vasıtasıyla erkekliğiyle bütünleştirmede ailenin (özellikle babanın) başarısız olmasıdır.

Eşcinsel erkek, spora katılımını tarif ederken bile genellikle nesnel bir kopukluk yaşar. Kendini hareket eden vücudu *olarak* hissetmek yerine kendini ve bedensel hareketlerini gözlemleme eğilimi vardır. Doğal hareketlerine dair güven ve inancı olmadığından, hetero erkeklerdeki bu özelliğe gıpta etmesi muhtemeldir. Bu ve diğer sebeplerden ötürü, eşcinselliği basitçe bir cinsel sorun olarak değil, bir kimsenin *dünyada varoluş* tarzındaki daha büyük bir sorun olarak görüyorum.

"Kendi görünüşüyle gurur duyma" sorununa dönecek olursak, Charlie'ye, "Fiziksel gelişim üzerine eğilmek istemeniz harika, ama bu, gösteriş uğruna yapılmamalı," dedim. "Bedeninin gösteriş yapacak bir nesne olmasını istemez insan. Bu, yanlış benlik algısından ortaya çıkan bir ihtiyaçtır. Amaç içsel bir sahiplik duygusu geliştirmektir. Siz *bedeninizsiniz*, erkekliğinizin merkezindesiniz. Bedeninizi siz taşımıyorsunuz, bedeniniz sizi taşıyor. Bedeninizle ilgili hissettiğiniz gurur, diğer erkeklerle özdeşleşmenizden ileri gelmelidir. Aradaki farkı anlıyor musunuz?"

"Kesinlikle," dedi. "İki türlüsünü de tecrübe ettim. Narsisizmden kaynaklanan 'şu vücuduma bir bakın' yürüyüşünü ve bundan çok farklı olan erkekliğimde merkezlenme hissini. Farkı biliyorum ama bazen kendimi diğer şekilde algılamak zor oluyor."

"Sorun değil," diyerek onu teskin ettim. "Önemli olan farkı bilmeniz."

"Kilo verdikten sonra uzun bir süre gururlu hissettim çünkü diğer erkeklerin dikkatini çeken iyi bir vücudum vardı. Barlarda erkekler bana bakardı ve bu gerçekten kendimle ilgili iyi hissettirirdi. Yine de, bir bakıma bundan nefret ettim, çünkü gerçekte olmak istediğim şeyle aramda engel oluşturuyordu."

"Gerçekte olmak istediğiniz neydi?"

"Bir erkek."

Bu çelişkiden ürkerek, "Bedeniniz bir erkek olmanıza engel miydi?" diye sordum.

"Evet."

"Bunu bana açıklayın lütfen."

"Tek istediğim bir adama yakın olmak. Gey değil normal birine, tamamen doğal ve erkeksi bir adama. Ama o adamlar bana âşık olmazlar; onlar, olamayacakları şeyi isterler, bu da bir kadındır. Eşcinsel durumun çelişkisi de budur."

Bunun üzerine düşünerek seansımızı bitirdik.

Charlie kısa sürede erkek arkadaşlıklarında mükemmel bir ilerleme kaydetti. Cinsel tahriklere kapılmadan erkek arkadaşlıklarını geliştirebileceğini keşfettiği bir spor salonuna yazıldı. Şimdi, Rich adında yeni bir arkadaştan bahsediyor.

"Harika bir adam, hayatla barışık. Heteroseksüel biri ve benim neyle uğraştığım konusunda hiçbir fikri yok."

"Bir sorum var," dedim. "Ona çekim duyuyor musun?"

Charlie, kısa bir süre düşündükten sonra, "Hafifçe," dedi. "Yani bir nevi çekim denilebilir. Bazen onu kendimle karşılaştırıyorum ve kendimi, 'onda bende olmayan bir şey var' diye düşünürken buluyorum, Bundan sonra da durum biraz cinsel çekime doğru kayıyor."

Devam etti. "Geçen hafta bir gün Rich soyunma odasına girdi. Üzerinde tişört vardı ve kasları belli oluyordu. Sıska kollarım ve göğüs kaslarım pek iyi hissettirmiyordu ve içimde o çekimin oluştuğunu hissettim. Kendi kendime, 'Hey,' dedim, 'eğer onda olanı istiyorsan, onun yaptığı gibi egzersiz yapman gerekiyor. Eğer onun bu hale bir gecede geldiğini düşünüyorsan, delisin. Bu bedenin bedelini terle ödedi o.'"

Birlikte çalıştığım tüm erkekler arasında Charlie, *kendi kendine mentorluk konuşması* adı verilen -içselleştirilmiş güçlü ve müşfik bir babanın sesiyle kendi kendine konuşma pratiği- faydalı bir değişim terapisi tekniğini kullanmada en iyisiydi.

Yeni arkadaşı hakkında konuşmaya devam etti. "Rich beni her zaman güldürüyor. Daha az ciddi olmama yardımcı oluyor. İçindeki o kendiliğindenlik duygusundan, o coşkudan ve çılgın mizahtan hoşlanıyorum. Benim yaptığım gibi, ufacık şeyleri büyütmüyor." Bir an için sessiz kaldı sonra devam etti. "Geçen gün gerçekten Tanrı'nın lütfuyla anladığımı düşündüğüm bir hakikatle sarsıldım. Fark ettim ki bu dünyada bana erkeksi kimliğimi verebilecek hiç kimse yok. Bunu başka bir adam yapamaz. Bu benim içimde mevcut; sadece uykuda. Ne herhangi biri onu bana verebilir ne de ben onu dış görüntümü değiştirerek elde edebilirim. Değişimin asıl anahtarı, halihazırda bende olan şeyleri fark etmektir."

Charlie konuşmaya istekli görünüyordu. "Birkaç hafta önce Rich'le yürüyüşe çıktık. Arabaya dönmeden önce yağmur yağacak gibi görünüyordu. Rich'in pek umrunda değildi, bu yüzden sessiz kaldım ama bu durum beni geriyordu. Annem hep, ıslanmak benim sonum olacakmış, sanki zatürreden ölecekmişim gibi, 'Yağmur yağacak!' derdi.

"Islanıp ıslanmadığını umursamayan birçok kişi vardır elbette benim içimde ama annemin sesi eski bir plak gibi hep çalar. Ben de 'Islanırsam ıslanırım. Ne olmuş yani?' dedim. Sırılsıklam olmuştuk. 'Şimdi ne yapacağız?' diye düşündüm. Rich yürümeye devam etti, ben de önemli değilmiş gibi hiçbir şey söylemedim."

Charlie bana ürkekçe gülümsedi. Sanki annesinin ona doladığı bir bağdan daha kurtulduğu için mutlu olmuş gibiydi.

"Gerçekten ilerleme kaydettiğimi düşünüyorum," dedi Char-

lie. Son zamanlarda gördüğüm bazı rüyalarda bunu hissettim. Dün gece rüyamda, arkadaşım Eric ile bir dağ yolunun dibinde durduğumu gördüm. Sırt çantalarımız vardı, yürüyüş botları giymiştik ve ikindi güneşinde gömleklerimizi çıkarmıştık. İkimiz de kaslı görünüyorduk ve kendimi oldukça iyi hissediyordum. Ansızın yanımızdan iki sarışın kız geçti ve, 'Hey, Eric, hoş görünüyorlar değil mi?' dedim. 'Evet' dedi ve ben gerçekten arkadaşlığımızın keyfini çıkarıyordum."

"Çok ilginç. Bu rüyayı nasıl yorumlardınız? Rüya yorumunda iki temel kural olduğunu hatırlayın, rüyadaki her şey önemlidir ve rüyanın her parçası sizin bir parçanızı temsil eder."

Şöyle başladı: "Rüyamda, sadece kendim olmaktan duyduğum mutluluk hissi vardı ve bunu sevdim. Kaygısız ve güçlü olma hissi. O hissi yakalamak ve ona tutunmak istedim. Normalde bunu pek sık hissetmem; benim için gerçek bir zirveydi."

"Şimdi sorum şu, Eric neden bu rüyada?" diye sordum.

"Bir düşüneyim," dedi Charlie. Arkasına yaslanırken, gözlerini kıstı ve düşündü. "Şey... Belki onda, keşke bende de olsa dediğim bazı özellikler görüyorumdur."

"Elbette," dedim. "Bu özellikleri edindiğini hissediyor musun?"

"Yavaş yavaş, evet."

"Hangi özellikler bunlar?"

"Kendiliğindenlik, özgürlük. Eric bunları temsil ediyor, onda en çok hayranlık beslediğim özellikler bunlar."

"Dağ hangi parçanızı temsil ediyor?"

Charlie bir an için düşündü ve sonra cevapladı. "Sanırım mücadelemi temsil ediyor. Bu terapi bana, bir dağa tırmanmak gibi geliyor. Eric'in bazı yönlerden benim yol arkadaşım ve rehberim olduğu söylenebilir."

Charlie'nin güveni bu rüyayla tazelenmiş görünüyordu. Rüya-

larının, mükemmel bir sembolizm ile onun bilinçli çabalarını nasıl yansıttığını anlamanın verdiği mutluluğu gördüm onda. Charlie uzun bir yol kat etmişti ve bu yüzden ikimiz de mutluyduk.

Birçok erkek bana kronik depresyonda ve mutsuz olarak geldi, doğuştan gelen canlılığı bir şekilde kaybetmiş, hayatın çalkantılarından geçiyorlardı. Gey hareketi savunucuları, bu adamların, toplumun homofobisini içselleştirdikleri için, kendi özlerine nefret dolu olduklarını söylüyorlar. Ya da bu adamların erkek bir sevgilide tatmin bulmak için kendilerine izin vermediklerinden dolayı, sürekli boş hissettiklerini söylüyorlar. Ama bu canlılık Charlie kendini bildi bileli eksikti ve bunun kayıp erkekliğiyle bir ilgisi olduğunu biliyordu.

Psikoterapi sürecinde danışanların her biri ümitsiz bir dönemden geçer ve ben de bu süreçte, bu sıkıntılardan sonra ortaya çıkacak yeni hayat konusunda onlara farkındalık kazandırmaya çalışırım. Tekrar tekrar, en çok acı çekenin neden kendisi olmak zorunda olduğunu sorarken ve iyileşmenin daima bir parçası olan acıya katlanırken, onun yanında dururum. Charlie aylar boyunca o dağı aşıp aşamayacağını merak etmişti.

Tedavinin son yılında Charlie grup terapisine katıldı ve şaşırtıcı şekilde içgörüyle dolu, aydınlatıcı katkılarda bulundu. Çok geçmeden, grup üyelerinin ona duyduğu saygı göze çarpar hale geldi. Charlie ne zaman konuşsa herkes dinliyordu. İfade netliği ve vizyonu, onun sevilen bir lider olmasını sağladı. Charlie sık sık grup tartışmamızın gidişatını belirledi. Beyler arasında birçok yakın arkadaş edindi ve yönlerini kaybettiklerinde onlara destek oldu. Son kez ofisimden çıktığında, onu özleyecek tek kişinin ben olmadığımı biliyordum. Charlie Keenan birçok yönden değişti. Değişim terapisinden en çok istediği şey, kendi eril kimliğinde merkezlenme haline ulaşmaktı. Bu başarı sayesinde eşcinsel dikkat dağınıklığının azalmasını umuyordu. Sadece iki

yıldan biraz fazla bir zaman sonra, terapiye başlarken başarmak istediği şeye ulaşmışlık hissiyle ofisimden ayrıldı.

Charlie'nin bir zamanlar bazı düşüncelerini yazdığı kâğıt parçasını hâlâ masamın çekmecesinde saklıyorum:

> Bugün terapim, bu eril güvensizliği bana yükleyen yalanları ifşa ediyor. Terapim; gerçeği keşfetmenin, bunu denemenin ve bunu hayatımda ilk kez güvenle yaşamanın sofistike bir süreci oldu. Terapim bana erkek olarak doğduğum için erkekler kulübünün tam bir üyesi olduğumu gösteriyor. Terapim beni aynı mücadeleyi veren erkeklerle bir araya getiriyor. Biz, tüm erkeklerin keyif aldığı sağlıklı eril kimliğe layık olmadığımız mitini kalıcı kılmak yerine birbirimize inanıyoruz ve eril enerjimizi ve kimliğimizi sonuna kadar yaşamak için birbirimize yardım ediyoruz.
>
> Bu iki buçuk yıl, özgürlük ve güçlenme nimetleriyle, benim için bir lütuf oldu. Erkekliğimden memnuniyet duygum artık canlı ve büyüyor:

1. Artık erkekliğe ihtiras duymuyorum. Bunu yapmak yerine, kendi erkekliğime sahip çıkıyorum.
2. Artık hayatımdaki erkeklere aşırı değer vermiyorum (cinsel istek) veya onları küçümsemiyorum (savunmacı soyutlanma). Bunun yerine, onlarla eşit olarak yanlarında duruyorum.
3. Babama olan düşmanlığım bitti ve kendimi gitgide daha fazla onunla özdeşleşirken buluyorum.
4. Daha sık ve daha kendimden emin konuşuyorum.
5. Ruhsal olarak, daha az bastırılmış durumdayım.
6. Eylemsel olarak, daha kontrollüyüm. Risk almaya daha istekliyim.
7. Egzersiz vesilesiyle iyi arkadaşlar edindim ve vücudumdan daha az nefret ediyorum. Çocukluğumdan gelen bu aksaklıktan hiçbir zaman tamamen kurtulamayabilirim, ama vücudumdan en iyi şekilde yararlanıyorum.
8. Kadın arkadaşlarımın dişiliğini daha iyi takdir edebilmeyi başardım çünkü onlarla aramdaki karşıtlık artık daha belirgin.
9. Her şeyde eril enerjiyi arıyor ve bunu içimden gelerek dene-

yimlemenin veya ifade etmenin yollarını buluyorum; çünkü bunu yapmak, yaşamak ve iyileşmektir.

"Böyle doğdum" fikrini kabul eden eşcinsel erkekler olduğunu biliyorum. İşte onlara meydan okuyorum; kendilerini hafife alıyorlar. (Her insan gibi) kırılmış olabileceklerini kabul etmeyi reddediyorlar. Sorunlarının kaynağına inmeyi reddediyorlar; çünkü kişinin, üzerimize yüklenen yaratıldığımız gibi yaşama sorumluluğuna, belki istemeden, "hayır" dediğini görmek rahatsız edicidir. Bu, insanları körleştiren bir gurur günahıdır; onları, kırılmış olmanın utanç verici olduğuna inandırır. Ama öyle değildir. Asıl utanç, affedilmeyi *kabul* etmemek ve af*fetmemektir*. Beni yüzüstü bırakan adamları affettim, tıpkı yıllarca kaçtığım için kendimi affettiğim gibi.

Umarım eşcinsellikten zarar gören her erkek, kendini, tattığım lütfun aynısına mazhar olmaya açabilir. Bu lütuf sayesinde, eşcinsel eğilimlerimin, aslında başka bir erkeğe sahip olma arzusu değil, erkeksi biri olma arzusu olduğunu gördüm.

Charlie hâlâ ara sıra bana mesaj atar ve ondan haber almak beni her zaman mutlu eder. Gruptaki beyler onu hâlâ özlüyor.

5

Dan

En Kızgın Adam

Sekreterim Jennie kapıyı çaldı. "18:00 randevunuz geldi," dedi. Hafifçe aralanan kapıdan bakarak "Bu arkadaş biraz... gergin görünüyor," diye fısıldadı.

Bir dakika sonra Jennie, Dan Prescott'a ofisime kadar eşlik etti. 40 yaşlarında uzun, kaslı bir adam olan Dan çalımla odaya girdi; insanın içine işleyen parlak kahverengi gözleriyle beni süzüyordu. Dar kot pantolonu ve kolları pazılarına kadar kıvrılmış beyaz gömleğiyle 50'li yıllardaki bir ergen gibi görünüyordu. El sıkıştık ve ona koltuğu işaret ettim, tam karşısındaki koltuğa da ben oturdum.

Dan, neredeyse oturmadan konuşmaya başladı. "Size biraz arkaplan bilgisi vereyim. Zaman kaybetmek istemiyorum. Sonuçta, bir kafa doktorunun ofisinde vakit nakittir," diyerek alaycı bir kahkaha attı.

Öne doğru eğildi ve kelimeleri seçerek konuşmaya başladı. "60'lardan beri gey ortamlarda takılıyorum. Her şeyi gördüm. Ağır uyuşturucuya, her türlü boka ve alkole bulaştım. Birkaç yüz adamla seks yapmışımdır. Gerçekten hayatımın içine ettim."

Derin bir iç çekti ve başını öne eğdi, abartılı tavırları aniden yumuşamaya başladı. "Buna değmeyeceği sonucuna vardım." Sonra üzgünce başını salladı. "Çok fazla acı veriyor. O özel arkadaşla tanışma, o hayat boyu sürecek ilişkiyi bulma umudu..." Duraksadı, görünüşe bakılırsa kelimeleri bulmaya çalışıyordu. "Yani, bunun mümkün olmadığını görebiliyorum."

Sustu, benden bir tepki bekliyordu, alamayınca devam etti.

"Son üç yıldır ayık kalmak için çok uğraştım, başardım da." Dan'in gözleri, kendine rağmen gururla ışıldadı. Herhangi bir kişisel başarısından dolayı iyi hissetmesinin zor olduğu aşikârdı.

"Bana neden şimdi geldiniz?"

"Burada ne yaptığınızı duydum," dedi odayı eliyle göstererek, "ve yardım edebileceğinizi düşündüm. Erkeklerle seks yapmayı bırakmak istiyorum. Tıpkı alkol ve uyuşturucuyu bıraktığım gibi. Bana göre, erkeklerle seks yapmak da bir çeşit bağımlılık."

Tereddütle, "Bana 'Sadece Hayır De' demenin ötesinde bazı tavsiyeler verebileceğinizi düşündüm," dedi. Bir an için kıkırdadı.

Hızla ciddileşerek devam etti. "Kendi hakkımda daha fazla şey bilmek istiyorum, kendim için daha fazlasını bulabilmek için. Ve ardı arkası kesilmeyen bu şeyden kurtulmak istiyorum... bu... mutsuzluktan."

Dan'le konuşurken, onu genellikle için için yanan bir öfkeyle bana bakarken bulurdum. Gerçekten de o şimdiye dek ofisime ayak basan en muhalif adamlardan biriydi. Dan her zaman asabiydi ve duyduklarının altında bir hakaret aramaya hazırdı. Öfkesini zor tutuyor gibiydi ve her an patlamaya hazır görünüyordu. Yine de bu öfkenin altında çocukluğundan gelen, aynı derecede şiddetli olan ve insanı neredeyse felç eden bir korku olduğunu görüyordum.

Dan, kendisiyle alay eden bir ses tonuyla bana bir televizyonun çocuk programında, "yapımcı yardımcısının yardımcılığı-

nı" yaptığını söyledi. Porno kitap satan kitapçılardan veya Batı Hollywood sokaklarından bulduğu kişilerle yaşadığı tek gecelik ilişkilere olan bağımlılığıyla mücadelesini dinledim.

Zamanla, Dan'in öfkesinin bir savunma işlevi gördüğünü öğrendim; insanlarla yaşayabileceği hakiki bir temasın doğal olarak içerdiği kırılganlığa karşı bir savunmaydı bu. Dan'i koltukta otururken gözlemlediğimde, ne zaman benimle duygusal bağ kursa (ne kadar kısa sürerse sürsün), fiziksel huzursuzluğunun hemen kesildiğini keşfettim. Dingin ve sakince oturdu. Sözel ifadesi; odaklanmış, çarpıcı biçimde içgörülü ve berrak bir hale geldi. Dan için öfke, savunmacı soyutlanmanın bir şekliydi. Öfke, insanları ondan uzak tutmuş ve her an başına gelmesini beklediği acıdan korumuştu.

"Arkadaşlarıma, patronlarıma, o o..spu çocuklarının her birine kızgınım. Ama hiç kimse, beni annemden daha fazla kızdıramaz. Ona yaptığım iki dakikalık bir ziyaret beni deli ediyor." Gerginlikle koltuğunda kıvrıldı.

"Tıpkı geçen günkü gibi. Sürekli, yeterince uğramadığımdan yakınıyor. Bende evinin anahtarı olduğu için içeri girerken çok ses çıkarıyorum. Oda kapısından koridora çıkarken korkudan sıçrıyor, [tiz, histerik bir kadın sesini taklit ederek] 'Aman Tanrım! Sen misin!' diye göğsünü tutarak haykırıyor, 'Neden ses vermiyorsun?' diyor sonra, orada olduğum sürece tek konuştuğu şey, onun sinir sistemini mahvetmek için neler yaptığım oluyor! Oradan çıkıp gitmek istiyorum. Bu kadın eskiden de histerik bir umutsuz vakadan başka bir şey değildi, şimdi de öyle!"

Tekrar sakinleşerek devam etti: "Yaşlı bir kadın olduğunu biliyorum ama bu annemin tipik davranış tarzıdır. Bir gün kendini histerisine bu kadar kaptırmaktan vazgeçeceğini, çabalayacağını ve mesajı alacağını umut ediyorum."

"*Mesaj* nedir?" diye sordum.

Soruya yakalanan Dan uzun bir süre durakladı, sonra acı bir şekilde "Beni görmek... beni düşünmek... beni..."

"Sizi kabul etmek," diyerek başımı salladım. Onun adına konuşarak devam ettim. "'Anne, benim, oğlun! Bir an için sinirini bir kenara bırakıp karşında duranın oğlun olduğunu hatırlayabilir misin?' Belki ona söylemek istediğiniz şey budur."

Dan başını salladı. Yüz ifadesi onu doğru anladığımı gösteriyordu. Dan çocukluğunun erken dönemlerini anlattığında, annesinin aslında onu duygusal olarak terk ettiği açıktı. Bu terk edilme korkusu onu, hayatındaki hiçbir şeyin hafifletmediği bir içsel boşluğa ve öfkeye sürüklemişti.

Dan, "Hint sitarı adında bir müzik aleti var, bunda tekrar tekrar çalınan bir nota vardır; sruti notası," dedi ve esesfle başını iki yana salladı. "Diğer insanların hayatta elde ettiklerini ben elde edemiyorum. İlişkiler benim işime yaramıyor."

"Görünenin hemen altında hep aynı hüsran, öfke, karamsarlık ve hayal kırıklığı yatar," diyerek başımla onayladım. "Bir süre dikkatiniz dağılabilir, biraz rahatlayabilirsiniz ama dikkat dağınıklığı geçince, o nota arka planda hâlâ çalıyordur."

Bir an için Dan'in öfkesi ve huzursuz hareketleri dindi, bana hafifçe de olsa gülümsüyor gibiydi.

Bir sonraki hafta Dan kendini koltuğa bırakır bırakmaz şikâyet etmeye başladı. Henüz benimle duygusal bir bağ kurmamış olmasına -ve aslında söylediklerime genellikle aldırış etmez görünmesine- rağmen, kendisini rahatsız eden meseleleri anlatmakta bir sorun yaşamadı.

"Hatırladığım kadarıyla babamla aramızda her zaman bir güç kavgası vardı," dedi havaya yumruk atarak. "İlişki kurduğumuz zamanlar, sadece kavga ettiğimiz zamanlardı. Kavgalarımız çoğu zaman yemek masasında olurdu; bu ben etrafta bebek beziyle dolaştığım zamanlara kadar gider. Öyle dümdüz yemek

yediğim olmazdı. Aramızda büyük bir güç savaşı vardı. O bana yemek yedirecekti, ben de yemeyecektim. O masada, bana saatler kadar uzun gelen bir süre otururdum. Bu bir irade savaşına dönmüştü. O bağırırdı, ben ağlardım ve bu savaşı olabildiğince uzun süre devam ettirirdik. Annemse tabii ki yine histerikti ve tamamen çaresizdi."

"Sizce bu savaş neyle ilgiliydi?" diye sordum.

"Yemekten daha fazlasıydı, biliyorum." Başını iki yana salladı, daha fazla yorumda bulanamadı.

Zorladım, "Her ne ise, çok önemli olmalı. Karnı aç olduğu şüphe götürmeyen küçük bir çocuğa yaşatılan duygusal bedeli bir düşünün."

Dan çaresizce omuzlarını silkti.

"Babanızla dövüşmek bir şekilde çok önemliydi."

"Sanırım."

"Çünkü siz sadece inat olsun diye savaşmıyordunuz. Kimliğinizin hayati bir yönü olan gücünüz ve özerkliğiniz için mücadele ediyordunuz. Negatif ilgi, ilgisizlikten daha iyiydi. Babanızın sizinle kavga etmesi sizi görmezden gelmesinden daha iyiydi."

Dan sessiz kaldı.

Devam ettim, "Öldürücü olan, savaşın 'kendini-engellemeye' dönüşmüş olması. Özerklik kazandığınızı düşünüyordunuz ama neticede sadece yıkıcı bir örüntüye hapsoldunuz."

Dan'in babasıyla olan mücadelesinin, nasıl ömür boyu süren düşmanca erkek ilişkileri oluşturduğunu açıkça görebiliyordum. Erkeklerle, kendini-engelleyen tarzdaki ilişki kurma biçimi, erkeklerin ilgisini çekmeye ve takdirini kazanmaya yönelik çarpık bir girişimdi. Kadınları güvenilmez, zayıf, manipülatif olarak küçümsüyor, erkekleriyse heyecan verici ve güçlü fakat sinir bozucu şekilde ulaşılamaz olarak görüyordu.

"Babam. Ah babam! Adamın düşüncesi bile beni ağlatıyor. İri yarı, şişman, özensiz, çenesi düşük bir kukladı. Bana Jackie Gleason'ı hatırlatıyor. İyi kalpliydi ama pisliğin tekiydi. Arkadaşı yoktu ve evde olduğu zamanlarda da çocuklarını bile etrafta istemezdi. 'Sizi veletler, kapatın çenenizi, çıkar onları buradan!' diye bağırırdı, hem de bizim duyduğumuzu bile bile. Ne pislik ama! Dangalağın tekiydi. Ondan nefret ediyordum. Öldüğünde bana onun bir resmini verdiklerine inanabiliyor musun? Evimde o adamın bir resmi bile olsun istemiyorum!"

Yumuşak bir sesle, "Ama yine de onu özlüyorum," diye ekledi.

"Öfke var ama..." dedim.

"Doğru."

"Ama sevgi *ve* öfke."

"Evet, bu da aşk-nefret çatışması yaratıyor."

"Kendinden nefret etmeye dönüşen bir çatışma," diye ekledim.

Uzun bir sessizlik oldu.

"İşyerinde kadın gibi giyinen Tyrone adlı bir adam var ve onu görmek midemi bulandırıyor. Diğer arkadaşlarla birlikte ona gülüyor ve onunla ilgili şakalar yapıyorum. Zavallı serseriyi hep şamar oğlanı yapıyoruz; 'Bana dokunmasın yeter, ha ha ha' gibi şeyler söylüyorum. Tyrone ile özdeşleştirilmekten hoşlanmıyorum; tıpkı onun duyduğu gibi, erkeklere çekim duymaktan da hoşlanmıyorum."

"Ama olan bu," diye ekledi. "Erkekleri düşünerek mastürbasyon yapmayı sevmiyorum. Bu boka battım ve çıkmak istiyorum. Bıkkın ve öfkeliyim.

"'Hele bir bana ibne de de dişlerini eline vereyim!' tarzı bir öfke yaşıyorum."

"Erkeklere hissettiğiniz bu duyguların erkekler için neyi temsil ettiğini hatırlayın," dedim. "Bunlar erkek sevgisine ve anlayı-

şına duyulan tamamen doğal ve anlaşılabilir arzulardır. *Elbette* erkeklere ihtiyacınız var -genç ve savunmasızken hiçbir zaman yeterince erkek sevgisi görmediniz. Bu duyguların telafi etmeye çalıştığı derin bir incinmişlik var."

Dan bu ihtiyaçları kabul etmeye henüz hazır değildi. Sanki kendisine gösterilen anlayışı ya da duygusallığı reddedermiş gibi, o tipik alaycı kahkahasıyla güldü.

Bir ay sonra, Dan büyük önem taşıdığını hissettiği eski bir anıyı anlattı. "Bodrum katla ilgili," dedi efkârla. "Hâlâ o mahzen gibi yerle ilgili rüyalar görüyorum. Sioux City'nin dışında eski bir çiftlik evimiz vardı, zemindeki külüstür kapı açılır ve o gıcırtılı basamaklardan karanlık ve rutubet kokulu bir bodruma inilirdi. Babam hepimizden kaçar ve bodrumdaki torna atölyesinde saatler geçirirdi. Ama oraya inmem yasaklanmıştı. Aletlerini kırabilir ya da bir yerimi kesebilirdim; babam öyle demişti. Ben de yukarıda yüzüstü uzanıp aşağıya bakarak babamın çalışmasını izlerdim."

"Asla unutamayacağım şeyse," dedi Dan, "aşağıda neler olduğuna dair hissettiğim gizem duygusudur. Sonunda babam iki ağabeyimin ona yardım etmesine izin verdi; aşağıda hep beraber konuşur, çalışır ve gülerlerdi. Gizemli olan bodrumda ne *yapıldığı* değildi... bütün gizem babamın kim olduğuydu, çünkü bu güne kadar onu gerçekten anlamadım." Tereddüt etti. "Onu seviyor muyum yoksa nefret mi ediyorum, bundan bile emin değilim."

"Erkeklerin dünyasına girmenize izin vermedi," dedim. "Size erkeksi kimliğinizi nasıl geliştireceğinizi hiç öğretmedi."

Özlemle tekrarladı, "Bu bodrum kat meselesi babamla ilgili. Babamı düşündüğümde, o bodrum katı düşünüyorum," diyerek devam etti.

"Eğer tüm çocukluğumu temsil edecek tek bir resim çizmek zorunda kalsaydım bu, karanlıkta duran babama ve ağabeylerime bakarkenki halim olurdu.

"O günlerde kendimi ne derece bodrum kattan dışlanmış hissettiysem, başka açılardan daha da dışlanmış hissettiğimi biliyorum. Bir pazar sabahı abim Dick'in bana seslendiğini hatırlıyorum, 'Babam burada ne yapıyor tahmin et?' dedi. Aşağıya 'Ne?' diye seslendim. Ama o benimle sadece dalga geçiyordu ve hiç cevap vermedi."

Bir an düşündü ve "Sanırım erkekler hakkında hâlâ böyle hissediyorum," dedi.

Eşcinsel danışanların erkekleri gizemli olarak tanımladığını o kadar çok duydum ki. Erkekler, Dan'in bodrumda çalışan babası ve kardeşleri gibi, heyecan verici ve bilinmezdirler. Bir erkek çocuğun diğer erkekleri bilmeye olan doğal merakına ve sağlıklı ihtiyacına çocukluğunda ket vurulursa sonradan bu merak ve ihtiyaç erotikleşir.

Aylar geçerken, ofisime ilk girdiğinde öfkeli ve kasıntılı olan o adamın derinliklerinde saklanan hassas tarafını görmeye başladım. Dan'in seanslar esnasında ağlaması çok geçmeden olağan bir hal aldı.

Çalışmalarımız, babasına dair acı verici bir şekilde bastırılmış anıları gündeme getirdi. Bir seans sırasında Dan koltuğundan kalktı, babasını taklit ederek doğrudan yüzüme baktı ve "Bana karşı koyabileceğini sanma. Sen bir hiçsin!" dedi. Tekrar bağırdı, "Sen bir hiçsin!" Küçük parmağını göstererek, "Sen bu kadarsın. Sakın benimle dövüşebileceğini düşünme!"

Tekrar koltuğuna çökerken konuşmaya devam etti. "Hatırlıyorum, 4-5 yaşından büyük değildim; bir şeyden ötürü yaygara koparmıştım, babam bana bağırdı. 'İşleri yürütme şeklimizi sevmiyor musun? Sana uymuyor mu? Defol. Evimden defol çocuk!' dedi."

Dan sersemlemişti, boş bir ifadeyle bana baktı. Kızgınlığı bir an için geçmişti ve karşımda korkudan dumura uğramış küçük bir çocuğun yüzü vardı. Dan'in -gergin, soğuk, kızgın Dan'in-

gerçekten korktuğunu görebiliyordum.

Dan'in babası, bariz olarak cezalandırıcı, hatta zalim babalardan oluşan o küçük azınlıktaydı. Dan'inki gibi babaların, kendi güçlerini artırmak için gözünü korkutabilecekleri, zayıf bir erkeksi figür olacak küçük bir oğlan çocuğuna ihtiyaçları var gibi görünüyor. Danışanlarımın babalarının çoğu, yetersiz, pasif ya da duygusal olarak mesafeli oldukları için çok saldırgan değillerdi. Babalardaki bu özelliklerin çoğu, psikiyatrist Irving Bieber'in yürüttüğü klasik vaka çalışmasında da gösterilmiştir.

"Bazen babam matematik ödevimde bana yardım etmeye çalışırdı. Bana mutfak masasına oturmamı ve nasıl çözeceğimi bulana kadar çalışmaya devam etmemi söylerdi. Ağlardım ama bana sataşmaya devam ederdi. 'Çeneni kapa ve düşün, problemi çözeceksin,' derdi. Onun yardım etme şekli buydu!"

Uzun bir duraklamanın akabinde, "Adamdan gerçekten nefret ettim," dedi. Dan'in sesi şaşırtıcı şekilde kısıktı. Uzun süre sessizce oturdu. "Ah! Neden babam hakkında konuşamıyorum?"

Dan, babasının ara sıra gerçekleştirdiği travmatik saldırıların yanı sıra anne ve babasının gün be gün süregelen duygusal ihmalinden de bahsetti. Birçok danışanım gibi Dan de ciddiye alındığını hiç hissetmediğini söyledi. Bir seansta, "Gerçek benin önemli olduğunu hiç hissetmedim," dedi. "Annemle babamın beni gerçekten tanıdığını sanmıyorum. Duygularım bile çarpıtıldı ve yanlış yorumlandı." Bu sözlerde, eşcinsellik durumunda sıklıkla rastlanan kişisel kimlik eksikliğinin asıl nedenini görür gibi oldum. Bu ciddiye alınmama hissi, eşcinsellerde sıklıkla görülen sahte benliğin temelini oluşturur.

"60'lı yıllarda insanların saçlarının arkasını kısaltmadan kare şeklinde uzattığını hatırlıyor musun Joe?"

"Evet" anlamında başımı salladım.

"13 yaşlarındayken, berbere saçımın arkasını kare yapmasını söyledim. Sanırım havalı görünmeye falan çalışıyordum. Eve döndüğümde annem, 'İğrenç olmuş!' dedi. 'Kim olduğunu sanıyorsun sen, serseri misin?' diye bağırmaya başladı. Beni berbere geri götürdü ve herkesin önünde saçımı kesmesini istedi. Hayatımın en aşağılayıcı deneyimlerinden biriydi. Aslında Joe, bir daha o berberin yüzüne bakamadım."

Dan, "Duyulduğumu ya da anlaşıldığımı hiç hissetmedim ve sanırım bu duyguyu hâlâ taşıyorum. Haftalık stüdyo toplantılarında, sadece basit bir meseleyi anlatmak için dahi abartılı hareketli, âdeta melodramatik bir tarzda konuştuğumu hissediyorum. Sadece kabul görmek için abartılı davranıyorum. İnsanların beni duymasını sağlamak için mücadele veriyormuşum gibi geliyor," diyerek devam etti.

Onaylayarak başımı salladım. "Düşüncelerinizin, yargılarınızın ve kararlarınızın her zaman reddedildiğini veya yok sayıldığını hissettiniz."

Dr. Gerard van den Aardweg eşcinsellerin aşırı dramatize etme eğilimi olduğunu gözlemlemiştir. Herhangi bir etkisinin olmayacağı korkusu, eşcinsel kültürde sıklıkla görülen abartılı ve normalde rastlanmayacak davranış özelliklerini de açıklayabilir. Gey hakları yürüyüşleri, protestolar, gösteriler -sesini duyuramamaya karşı gelmek için düzenlenmiş gibi- genellikle tiyatral, taşkın, karnaval benzeri bir tarzda sunulur. Bir danışanın kısa ve öz ifade ettiği gibi, "Eşcinsel insanlar tıpkı diğer insanlar gibidir -sadece daha fazlasıdır."

Erken eşcinsellik evresindeki birçok erkek çocuk gibi Dan de çocukluğu boyunca, tipik kibar ve yumuşak başlı, iyi küçük oğlan sahte benliğini geliştirdi. Ancak onun uysal tavrı, öfke patlamaları nedeniyle tersine dönüveriyordu. Kişiliğinin bu "sorunlu çocuk" tarafı, iyi küçük oğlan imajı kadar düzmeceydi, çünkü

bu da işlevsiz aile yapısından dolayı oluşturulan bir roldü. Erken eşcinsellik evresindeki erkek çocuk, yaşadığı aynı terk edilme ve anlaşılmama duygusunu hissettiğinde, bu düşmanca patlamalar ve uzun süre sessiz kalmalar dönüşümlü olarak birbirini izler.

Çocukluk döneminde öfke ve sessiz umutsuzluk hali arasındaki bu geçişler onun içten gelen, anlayışlı ve neşeli olan gerçek doğasını tamamen yok eder. Onun bu gerçek doğasının ölümü üzerinde düşünürken, sandalyesinde oturan bebek Dan'ın öfkesini hissedebiliyor ve onun akşam yemeğini yemeyi reddetmesini anlayabiliyordum.

Aylar ilerleyip de Dan huzura kavuşma ve kendini anlama konusunda geliştikçe, davranışını motive eden bazı unsurları anlamaya başladı. Öfkesini, annesiyle kurduğu ilk ilişkiden gelen derin terk edilme korkusunu saklamaya çalışmak olarak gördü. Annesi kendi kaygıları ve saplantıları ile meşgul olduğundan, Dan'ı acınacak derecede ihmal etmişti.

Dan'in daha derin kişilk sorunlarının temelleri annesi tarafından atılırken, babası da onun erkeklere duyduğu erotik arzuya zemin hazırlamaktan sorumluydu. Dan'ın yetişkinlikte yaşadığı eşcinsel çekim, kendisi ve bodrum katın sembolize ettiği diğer erkekler arasındaki boşluğu doldurma girişimiydi.

Dan, "Geriye dönüp baktığımda eşcinselliğimin, erkekler grubuna dâhil olma ve onlarla bağlantılı olma arzusundan ileri geldiğini görüyorum. İlk başlarda aradığım şey kesinlikle seks değildi," dedi.

Önemli bir anıyı kelimelere dökmekte zorlanarak duraksadı. "Lisedeyken, Jerry adında bir adamla arkadaş olmak istiyordum. Ama o benimle arkadaş olmak istemedi. Mesesle bu kadar basitti. [Sesi hayal kırıklığıyla yükseldi.] Ama bana düpedüz cehennem azabı gibi geldi! İnanılmaz bir yalnızlıktı sanki. Bir gün ağzımdan kaçırdım, ona 'Sana cinsel anlamda ilgi du-

yuyorum!' dedim. Ağlıyordum. Geriye dönüp tüm bunlara baktığımda onu arkadaş olmak istediğim iyi bir adam olarak görüyorum; ama cinsel bir şeyler olmadan nasıl sadece arkadaş olunacağını bilmiyordum." Dan konuşurken gözleri büyümüş, yüzünde çaresiz bir ifade belirmişti.

Hiçbir şey söylemeden başımla onayladım.

"Geriye dönüp bakınca, erkeklerle seks yapmanın, bu boşluğu doldurmanın bir yolu olduğunun farkına varıyorum. Seks, duygusal bir boşalma oluyordu. Bir erkeğe bir anlığına bile olsa bir şeyler hissetmek için, onunla seks yapmam gerekiyordu."

"Bu yapılmalıydı!" Dan sesinde umutsuzlukla devam etti. "Bu temasa duyduğum büyük bir açlık var. Aynı ihtiyaç bugün de devam ediyor. Uzun bir süre cinsel içerikli değildi. Ben sadece... adamı mıncıklamak isterdim, anlıyor musunuz?"

"Liseden mezun olduktan birkaç ay sonra, barda bir adamla tanıştım. Çok sarhoştum ve seks yaptıktan sonra hıçkırarak ona Jerry'den bahsetmeye başladım. [Güldü.] Adamı korkuttum, 'ucubenin birini bulmuşum!' diye düşünmüş olmalı. Adamı bir daha hiç görmedim, muhtemelen benden kurtulduğu için mutluydu, ama çok rahatlamıştım, sanki en sonunda derin bir duyguya ulaşmıştım," dedi.

"İçimdeki yarayı, acıyı..." diyerek devam etti. "Hep birilerine göstermek istiyorum; onu benden çıkarsınlar diye. Ama teselli edecek birini bulduğumda acımın içimden-çıkmasına-izin-veremiyorum!" dedi hayal kırıklığıyla her sözcüğü vurgulayarak.

Koltukta gergin bir şekilde kıvrılarak "İnsanlardan hep sıkılıyorum. Hep," diye devam etti. "Tüm hayatım boyunca sıkkın ve huzursuz hissettim; küçüklüğümden beri böyleydi. Hoşlandığım bir erkekle birlikte olduğum zaman bile, bu sıkıcılığı hissediyorum. Sanki gerçekten heyecan verici bir adam gelip onun yerini alana kadar vakit öldürüyormuşum gibi hissediyorum,"

dedi. Sustu. "Ama artık böyle bir adamın var olmadığını biliyorum. Hepsi boş bir hayaldi."

"Kendinizi boş ve kaygılı hissediyorsunuz," dedim.

"Sonra da bundan kaçıyorum," dedi.

"Bundan nasıl kaçıyorsunuz?"

"Her zamanki bağımlılık yapıcı şeylerle; uyuşturucu, alkol, erkekleri kullanmak..." Bir an düşündü ve ekledi: "Bir adamla bazı vesilelerle birkaç hafta geçirdim; yıkıcı, bağımlı bir ilişki içine girdim. Aldıkça daha çok isterdim; asla yeterli olmazdı. Çünkü bu yanlış bir şeydi." Dan, kafası karışmış görünüyordu.

"Doğru bir şey olsaydı, yani sizi doğru şekilde olumlasaydı, tatmin ederdi," diyerek açıkladım. "Ama yanlış bir şey -o romantik yükseliş, o aşırı idealleştirme- asla tatmin etmez. Sadece bir süreliğine iyi hissettirir ve yalnızlığın acısını alır."

Dan kabul ederek başını salladı.

"Ve bununla birlikte, ona sahip olma -sadece onunla birlikte olma değil- *sahip olma* ihtiyacı da vardır. Onu, kayıp bir parçanız olarak görmeye başlarsınız."

Kederli bir şekilde güldü. "Çok yakında, kendimi bu adamın karakterine bürünmüş olarak görecektim. Onunla ilgili şeyleri taklit etmeye başlamıştım. Bir kimliğe, bana kim olduğumu söylemeleri için diğer erkeklere başvuracak kadar umutsuzca mı ihtiyaç duyuyorum?" Homurdanıyordu. "O kadar aşağılayıcı hale geldi ki, artık ilişki kurmaya çalışmayı bıraktım."

Dan'in anlatımı bir kez daha eşcinsel çekimlerin altında yatan karşılanmamış üç ihtiyacı hatırlattı: sevgi ihtiyaçları, ilgi ihtiyaçları ve onaylanma ihtiyaçları. Bu ihtiyaçlar her danışan için farklı düzeyde önem taşıyabilir. Yine de bunların her biri, erkeklerin eril özdeşleşmeye yönelik gayretini temsil eder.

Dan gibi -erken çocukluk döneminde şiddetle ihmal edilmiş- erkeklerin homoerotik çekimlerinin altında sadece erkeksi öz-

deşleşme değil, aynı zamanda kişisel özdeşleşme ihtiyaçları da yatar. Dan'ın özdeşleşme ihtiyacı o kadar vahimdi ki kendini sık sık, savunmasız ve ihlâl edilmiş hissettiren bağımlı ilişkilerde kapana kısılmış halde buluyordu.

Eşcinsel danışanların büyük bir kısmı kendilerini bağımlı ilişkiler içinde bulur ve kişisel sınır sorunları yaşarlar. Cinsiyet özdeşleşimi, benlik (ego) oluşumuyla çok yakından ilişkilidir; eşcinsel danışanlarımın sorunlarının sebebinin bu olduğunu sıklıkla düşünmüşümdür. Cinsiyet özdeşleşimi zayıf olan erkeğin benlikle ve kişisel sınırlarla ilgili de daha zayıf bir algısı olması muhtemeldir.

Eşcinselin varoluşsal çıkmazındaki kişi, erkeklerle tamamen özdeşleşene kadar, onları erotik olarak isteyecektir. Gelgelelim, erkekliği erotize etmeye devam ettiği sürece onunla özdeşleşemez. Erkeklerle özdeşleşmek için, erkekleri *erotikleştirmekten vazgeçmelidir*. Bir erkeğin, kendi kimliğine erilliği dâhil edebilmesinin tek yolu; karşılıklılık, mahremiyet, doğrulanma ve kardeşlikle karakterize olan, cinsel olmayan erkek arkadaşlıklardır.

Eşcinsel erkek, bir erkek psikoterapiste danışarak hayatında belki de ilk kez onu anlayan ve kabul eden başka bir erkek bulmayı umar. Aynı cinsiyetten bir terapistle olan ilişkisi ve benzer şekilde grup terapisindeki bu meseleye baş koymuş diğer danışanlarla ilişkisi vasıtasıyla, hayatında önem teşkil eden erkeklerle olan daha önceki ilişkilerinin yetersiz kaldığı acıları sağaltmak üzerinde çalışabilir.

Her bir eşcinsellik vakasında, tedavinin başarısı büyük ölçüde yakın, cinsel olmayan erkek ilişkileri kurulmasına bağlıdır. Danışan, kendindeki eşcinsel çatışmayı çözmek istiyorsa, birbiriyle çelişen erkek sevgisini/korkusunu uzlaştırmak için savunmacı soyutlanmanın ötesine geçmelidir. Dan bir seansta tam da bu çelişkiyi tarif etti:

"Kimseye bağlanmak istemiyorum. İçimden 'Benden uzak dur!' diyorum. Arkadaşa *ihtiyacım var* ama arkadaş *istemiyorum*. Tıpkı geçen günkü gibi; Brent bana, 'İşten sonra evime gidelim' dedi. Tamam dedim, ama birkaç dakika sonra kendi kendime 'Canın cehenneme, seni görmek istemiyorum! Neden bu herifin evine gitmek isteyeyim ki?' dedim. Ona işim çıktığını ve meşgul olduğumu söyledim."

"Yani evinize gittiniz, ıssız küçük dünyanıza geri döndünüz," diye hatırlattım.

"Evet. Ben neden normal olamıyorum? Arkadaşlara ihtiyacım var," dedi Dan. "*Sana* ihtiyacım var." Uzun ve acı veren bir sessizlik oldu. "Bunu söylemek benim için zordu," dedi.

Dan bir gün garip bir davranış örüntüsünden bahsetti. "Sana bahsettiğim 'Jerry' olayı; hani neredeyse yirmi yıl önce bir adamın önünde ağlamıştım. O zamandan beri, sanırım aşk hakkında daha da kuşkucu oldum. Geçtiğimiz birkaç yıl boyunca, kontrolcü denilebilecek, genellikle yaşlı ve otoriter erkeklerden etkilendim. Ancak kapılar kapanıp yalnız kaldığımızda, işleri tersine çevirmeyi seviyorum." Kıkırdadı.

"Nasıl yani?"

"Beni kontrol etmeye çalışan bir insanı yenebileceğimi bilmek istiyorum. İşte orada otoriter figür olan bir adam var, ama cinsel düzenlemede üstteki adam ben oluyorum."

"Nasıl kontrol ediyorsunuz bunu?"

"Öpüşüp öpüşmeyeceğimize, yatakta ne yapacağımıza ben karar veriyorum. Partnerimi, yapmamayı tercih ettiği, onu küçük düşüreceğini düşündüğü şeyleri yapmaya ikna etmeyi seviyorum." Duraksadı, tepkimi değerlendiriyor gibiydi. "Ve eğer adam becerilmekten hoşlanmıyorsa, onu becermeme izin vermesi için onu ikna ediyorum." Belli belirsiz gülümsedi. "Tahakkümde, yani bir erkeğin kendini bana tabi kılmasında birçok duygusal haz var.

Benim için bu, özellikle tatmin edici bir düzenleme. Benden herhangi bir duygu görmesine de asla izin vermiyorum."

"Nasıl yani?"

"Yani, boşaldığımda bile herhangi bir memnuniyet göstermiyorum."

"Neden?"

"Kontrol etme meselesi. Duygularımı gizleyebileceğimi göstermek istiyorum."

Dan cinsel tatmin aradığı insanlara hissettiği öfkeyi fark etmeye başladı. Eşcinsellikte sıklıkla görülen bu sadomazoşist özelliğin kökeni, erkek çocuğun istek duyduğu fakat nefret ettiği erişilemez babaya kadar gider.

Dan, babası ve annesine olan duygularını çalışmak için terapide aylar geçirdi. İyileşmek için, temel duygular olan sevgiyi ve acı veren bağımlılığı tekrar hissetmek istiyordu. Bu duyguları güvenli ve anlayışlı bir ilişkide ortaya çıkarmak, yaşadığı boşluk duygusundan kurtulmasının tek umuduydu. Karakter yapısı erken çocukluk dönemindeki ihmal sonucu zarar gören bütün kişiler gibi, Dan de o boşluğu hissetmek için acı bir mücadele verecekti. Artık kalbindeki boşluğun uyuşturucu, alkol ya da eşcinsel ilişkilerle doldurulamayacağının farkındaydı. Uzun süren eşcinsel hayalinden vazgeçmeye başlamıştı. O özel kişiyi, o tek çözümü, o tek dozu bulmanın aksine, gerçek iyileşmenin, yavaş biriken pozitif unsurlardan, yani sağlıklı ilişkilerden alınan iyi duygulardan geleceğini fark etmişti.

Bir terapi oturumunda gruba söylediği gibi, "Gey ortamlar hız yapmak gibiydi. O anda gerçekten uçuyordum ama ruhum için tamamen yıkıcıydı."

Dan sonunda babasının anısıyla barıştı. Acı verici olmasına rağmen, kendisiyle barışık olabilmek için bunu yapması gerekiyordu.

Eşcinselin, babasıyla olan ilişkisini karakterize eden özel bir öfke vardır. Heteroseksüel erkekler de babalarıyla ilgili sorunları dile getirebilir ancak ben onların öfkesinde ciddi bir nitelik farkı olduğunu görüyorum. Heteroseksüel adamın öfkesi genellikle babanın eksik yönlerinin gerçekçi bir şekilde kabul edilmesiyle sınırlandırılır. Ama eşcinsel erkek, içinde, babasını bir erkek olarak anlamasını engelleyen şiddetli bir sıkıntı, bir kin ve derin bir acı tutar.

Birçok danışanın sık sık yanlış anladığı şey, büyümek ve değişmek için, şu anda babasının onayını kazanması gerektiğidir. Bu hata bilinçdışı bir varsayıma dayanır; bu varsayıma göre baba oğlunun iyileşmesinin anahtarına sahiptir -yine, her şeye gücü yeten babanın yansımasıdır bu. Danışanın gelişimindeki önemli bir adım, artık ona eril kimliğini verebilecek güce sahip olan kişinin babası değil, kendi olduğunu fark etmektir. Danışana ayrıca hasarın sadece babasından ötürü değil, küçük bir çocuk olarak kendi savunmacı soyutlanması yoluyla oluştuğu hatırlatılmalıdır. Hatta, danışanlarımın babalarının çoğu, oğullarının onları erken çocukluklarından beri reddettiğini düşünür.

Dan, babasından başlayarak tüm erkeklere olan savunmacı tavrını bırakmaya davet edildi. Babayı affetmek kolay bir iş değildir. Bu genellikle; sevgiyi, şefkati ve kabulü gösterme konusundaki sınırlı kabiliyeti de dâhil olmak üzere, babasını bütün sınırlarıyla kabul etmek anlamına gelir.

Çoğu danışan, değişmesini ümit etse de babalarının değişemeyeceğini kabul etmelidir. Bir danışanın ifade ettiği gibi, "Babamın asla başka türlü olmayacağını biliyorum. Ona elimden geldiğince yaklaşacağım. Ama bana veremediği şeyleri diğer erkeklerle olan duygusal yakınlıkta bulmak zorundayım."

Babasından sevgi görme hayalinden sonsuza dek vazgeçmesi gerektiğinin farkına varmak, genç bir adama, ölüm gibi gelebilir.

Babasını anlamak, affetmek ve sevmek demek; ironik bir şekilde babasına babalık etmek ve babasına kendisinin -oğulun- bir zamanlar umutsuzca arzu ettiği şeyi vermek demektir. Babaya şefkat, genellikle dedesini ve dedesinin kendi oğluna nasıl davrandığını anlamaktan doğar.

Neredeyse tüm danışanlarım, babalarının kendi babaları hakkında pek bir şey anlatmadığını söylüyor. Gölge babanın yani ilişkisiz ve etkisiz olan adamın kökeni, genellikle babasına, dedesine ve büyük dedesine kadar uzanır. Dolayısıyla bir adamın eşcinselliğinin temeli, önceki kuşaklarda yatıyor olabilir.

Gey ideolojisinin; eşcinsellik sorunlarının önemli ortak paydası olan baba-oğul ilişkisindeki problemleri inkâr etmeye devam etmesini ilginç buluyorum. Aslında ideolojik gey psikolojisinde, babalara herhangi bir önem atfetmek inatla reddedilir.

Dan'in özgüveni terapide olduğu üç yıl boyunca gelişmeye devam etti. "Kendimi kabullenme üzerinde çalışmaya devam etmek zorundayım. Bu, benim iyilik halim için gerekli. Onsuz hayatta kalma umudum yok," dedi. Güven dolu ilişkiler geliştirme ve ihanet beklentisi içinde olmaktan kaçınma kabiliyeti arttı. Benimle, grup üyeleriyle ve dünyadaki tüm diğer erkeklerle olan öfkeli savunmacılığını yavaş yavaş bıraktı.

İkinci en önemli hedefi, erkeklerle cinsel olmayan yakın ilişkiler gerçekleştirmeye çalışmaya devam etmekti. Bu ihtiyaçları karşılanırken, bana "Hayatımda ilk defa bir kadınla ilişki kurma olasılığı görüyorum," dedi. Dan, terapiye girmeden önceki üç yıl boyunca uyuşturucuyu ve alkolü bırakmıştı. İlk seansımızda da dediği gibi, bir sonraki hedefi cinsel ilişkiden uzak durmaktı; o buna "cinsel açıdan ayık olmak" diyordu. Tedavinin ilk yılından sonra, eşcinsel fantezilerle çok nadiren yaptığı mastürbasyon dışında, cinsel ayıklık hedefine ulaşmıştı. Değişim terapisini eleştirenler Dan'ın sadece arzularını bastırdığını ve bunları gerçek-

ten yok etmediğini söyleyebilir. Yine de Dan'a göre cinsel ilişki, bütün ilişkisel yapıyı tamamen devre dışı bırakıyordu. Cinsel olmayan ilişki boyutunun üstesinden gelemiyordu. İçinde bulunduğu durumda, sorunları üzerinde çalışırken cinsellikten uzak kalmak çok akıllıca bir seçimdi. Bana sık sık söylediği gibi, "Bu, yaşamak için daha kolay bir yol"du.

Cinsellikten uzak durma hedefine, yapılandırılmış bir yaşam tarzıyla ulaşıldı: haftalık bireysel seanslar ve haftalık grup psikoterapisi; Adsız Alkoliklere bağlılığını devam ettirmek; cinsel olmayan erkek arkadaşlıklarını sürdürmek. Ayrıca kilisesiyle ilişkisini de devam ettirdi ve her gün koşuya çıkacağına dair söz verdi.

Yapılandırmak, Dan'in iyileşmesinin temel anahtarıydı ve bu yapı sayesinde yavaş yavaş daha yüksek bir güven seviyesi oluşturmayı ve kendindeki derin iç boşluğun acısını anlamayı öğrendi. Zamanla, olgunlukla ve yaşam düzeniyle acının azaldığını öğrendi.

Bu yapı her ne kadar Dan'i cinsel ilişkiden uzak durma hedefine ulaştırsa da, bu perhiz, iyileşme yolunda atılan adımlardan sadece biridir. Dan'ın kendini iyileştirmek için ihtiyacı olan şeylerden bir diğeri de pozitif bilinçaltı içe yansıtma tecrübelerinin birikerek yavaş yavaş özümsenmesiydi. Terapi vesilesiyle, başka insanların kendisine dokunmasına izin vermeye ve böylece başka birinin duygularıyla empati kurabilmek için kendi acısının ötesini görmeye başladı.

Dan'ın erken çocukluk dönemindeki yoksunluğu ve bunun sonucunda oluşan kişilik zedelenmesi, cinsel yönelim zorluklarından daha derindeydi. Esasen, eşcinselliğinden daha önemli olan bu kişilik zedelenmesi, kendini çabucak iyileştiremezdi. Terapide kişilik eksiklikleriyle mücadele eden çok sayıda eşcinsel yönelimli erkek vardır. Acıları çok yoğundur ve terapötik vazifeleri özellikle zordur.

Seanslarımız sona ererken, Dan gerçek ihtiyaçları ve yanlış amaçları arasındaki zıtlığı daha net anladı.

Son seansımızda söylediği gibi, "Cinsel ilişkiden uzak durmak beni beladan uzak tutar, ama artık biliyorum ki, gerçek iyileşme ancak erkek erkeğe samimiyetle gerçekleşir."

6

Steve

Erkek Sembolleri Arayan Kişi

Steve Johnson 24 yaşında, üniversite öğrencisi tarzında giyinen, hoş görünümlü bir adamdı. İlk randevusuna hâki renkli fitilli kadife pantolon, ince çizgili bir gömlek ve kravatla geldi. Steve göz alıcı yakışıklılıkta olsa da görünüşü biraz yapmacık, hatta kadınsıydı. Los Angeles'in önde gelen hukuk firmalarından birinde hukiki araştırma uzmanı olarak çalışıyordu.

Steve'in cazibeli ve sokulgan bir sosyalleşme tarzı vardı. Ancak bu dışa dönük enerjinin arkasında, son derece tedirgin edici, depresif bir tarafının yanı sıra, içsel bir yumuşaklık ve pasiflik de yatıyordu; bundan özellikle nefret ediyordu.

Steve'in flörtöz bir şekilde erkeklerin ilgisini çekmeye çalışması ve gösterişli, çekici görüntüsü onu gey sosyal çevrelerinde bilhassa cazip kılıyordu. Kendisini kontrolden çıkmış ve çok mutsuz hissettiren kısa süreli ilişkilerle dolu çılgın bir sosyal hayatı olduğunu söyledi. "Kontrolden çıkmış olmak" birçok eşcinsel erkeğin hayatında sık rastlanan bir şikâyettir.

Steve ilk seansında, klasik aile arka planını anlattı; üzerine titreyen bir anneyle kurulan yakın bir ilişki ve zayıf, duygusal olarak etkisiz bir baba. Steve'in asla geçinemediği iki de ağabeyi vardı.

Steve, danışanlarımın çoğundan daha manipülatif ve dışa dönük biriydi. Kişiliği, narsisist olarak sınıflandırılabilirdi. Yani, başkalarının değerini, ona kendini nasıl hissettirdikleriyle ölçmeye eğilimliydi. Biri onu pohpohluyorsa, o zaman ondan hoşlanıyordu. Diğer insanlar önemsizdi. Steve'in eşcinselliği, kişiliğindeki narsisizm özelliğiyle birlikte kendine özgü bir problem oluşturuyordu.

Steve, başkalarını kontrolü altında tutmaya ihtiyaç duyuyordu ama sürekli olarak kendini ve ilişkilerini kontrol edemediğini hissediyordu. Aslına bakılırsa, kendini sık sık, manipüle edilmenin verdiği acıyı çekerken buldu. Edilgenliğin ve pozitif ilgiye duyulan arzunun bir araya gelmesi, onda oldukça büyük bir çelişkiye neden oluyordu.

Steve ilk seansında "İçimde çok zayıfım. Güçlü olan bir adam, ayaklarımı yerden keser. Hayatımın büyük kısmında bu sorunu yaşadım. Kendimde, ileriye doğru hamle yapmanın eksikliğini hissediyorum" diyerek yakındı.

"İleriye doğru *eril* hamle yapamıyorsunuz," dedim.

Düşünceli bir şekilde başını salladı. "Evet, böyle denebilir; bir erkekle seks yapmak..." dedi ve durdu, sanki kelimeleri arıyordu, "ah, erkeklerin benden hoşlanacağı kadar iyi görünümlü olduğumu doğrular."

"Gördüğünüz gibi, erkeklerle seks yapmak gerçekten kolay, anlık bir şey," parmaklarını şıklatıyor, "ve bu bana bir çeşit, şey, canlılık hissi veriyor."

"Canlılık?" diye sordum.

Utangaç bir gülüşle, "Evet. Eğer seks yapıyorsam, bu sosyal bir hayatım olduğu anlamına gelir. Yalnız değilimdir." Sonra üzgün bir şekilde, "Ama gerçekte, hâlâ yalnızım," dedi.

Sonrasında, "Umarım erkek gibi hissetmeye dair biraz umut yeşertmeme yardım edebilirsiniz," dedi. Sesi üzgündü. "Bir erkek olarak kendime olan güvensizliğim beni şoke diyor. Ama en azından buraya gelip sorunlarımla yüzleşmeye karar verdiğim için kendimi daha iyi hissediyorum," diye ekledi.

Narsisizm, kişinin kendi imajına yapılan abartılı bir duygusal yatırımdır. Narsisist kişi; materyalizmle, son modayla ve aksesuarlarla zırhlanarak ve bedeninin her ayrıntısıyla aşırı ilgilenerek acılara karşı siper alır. Bu "sadece kendisiyle ilgilenme hali," vücudun ötesine geçerek araba seçimiyle, eviyle, iç dekorasyonuyla ve diğer tüm kişisel detaylarla meşgul olmayı da kapsar. Görüntüyle ilgili bu kaygı, narsisistin kendini içsel kırılganlık duygusuna karşı nasıl koruduğunu gösterir. Eşcinsellik, genellikle narsisizmle o kadar bağlantılıdır ki, her iki durumun da izi, erken çocukluk döneminde anne babayla olan yaralayıcı bir ilişkiye kadar sürülebilir. En derin benlik duygusunda narsistik bir yaralanma vardır.

Tıpkı vücudun fiziksel bir yarayı onarmak için kan göndermesi gibi, benlik de psikolojik yaraları onarmayı merkeze koyar. Benlik duygusu zedelenmiş kişi, daima o yarayı korumaya odaklanır ve bunun sonucu, tıpkı bedensel yaralanmalarda olduğu gibi, aşırı şekilde telafiye yönelmek olur; kendini büyük gören, narsistik bir tarzda telafi söz konusudur.

Narsisistik olarak yaralı kişi, diğer insanlarla bağını, kendi acısını yoğunlaştıracak ya da dindirecek olmalarına göre kurar. Dindiremeyecek olanların değeri düşürülür. Bu tür ilişkiler *ben-sen* değil, daha çok *ben-o* şeklindedir. Eşcinsel yönelimli erkeklerde bu bazen, anonim seks için yapılan kompülsif arayışta görülür.

Steve, diğer erkeklerle olan ilişkilerini anlatırken, görüştüğü erkeklerde erkekliğe aykırı bir şey keşfeder keşfetmez hızla hayal kırıklığına uğradığından bahsetti.

Steve, "Hep, idealimi gerçekleştirebilecek o büyüyü arıyorum," diye devam etti.

"Bana idealinizin ne olduğunu söyleyin," dedim.

"Şey," dedi. Bir an düşündü ve sonra "Maskülenlik. Adam kendi içinde çok güvenli olmalı. Çok bütün. Çok emin. Ama etrafta böyle çok erkek yok, bu yüzden seçeneklerim mecburen sınırlanıyor," dedi.

"Bu adamlar neden bu kadar çekici?" diye sordum.

Tereddüt etti, sonra, "O alanlarda kendimi pek güçlü hissetmiyorum. Bu yüzden hemen onların cazibesine kapılıyorum. Küçüklüğümden beri hep böyleydim."

"Aynen öyle," dedim. "Onlara duyduğunuz cazibenin, maskülenlik ideallerinin bir yansıması olduğunu anlıyorsunuz."

Başını salladı. "Onların benden daha erkeksi ve daha güçlü olmalarını istiyorum ve bekliyorum; onların da benim gibi olduklarını öğrendiğimde ise... bu büyük bir hataymış gibi onları hemen bırakıyorum."

Ardından Steve uzun uzun, mutsuz ilişkileri hakkında konuştu; ben kendisine pek bir şey söyleme fırsatı bulamadan ilk seansımızın sonuna gelmiştik. Steve ayağa kalkarken, "İçinde bulunduğum bu örüntülerin hastalıklı olduğunu biliyorum," dedi. Sesinde hüzün ve yenilgi vardı. "Hep yalnız oluşumun büyük ölçüde bundan kaynaklandığını da biliyorum." Bana tekrar baktı. "Umarım nihayet bana yardım edecek kişi siz olursunuz."

Birkaç ay süren terapinin ardından Steve, "kısa süren çılgın ilişkiler kurma örüntüsünü" kırmıştı. İkimiz de bu gelişmeyi gösterdiği için çok mutluyduk. Buna rağmen Steve için her şey

yolunda gitmiyordu. Güneşli bir sabah ofisime geldi ve her zamanki koltuğuna keyifsiz bir şekilde kendini bıraktı.

"Şu anda kendimi cinsel olarak çok daha iyi kontrol ediyorum," dedi. "Hâlâ erkeksi, yapılı bir adamın muhteşem olduğunu düşünüyorum. O estetik zevki hâlâ duyuyorum. Ama artık, böyle bir adama şehvet duymak zorunda değilim. Onunla yatmak *zorunda* değilim."

"Ama," dedi, "benim için *gerçek* zaaf, hâlâ, şu yalnızlık duygusu. Bu, baş etmem gereken en zor şey."

Steve ve ben cinsel olmayan erkek arkadaşlıklar kurmanın önemini tartıştık. Haftalardır içgörü, hatta davranış değişikliği açısından iyi ilerleme kaydediyordu. Buna rağmen, edilgenliği ve depresyonu erkek arkadaşlık kurmasını hâlâ engelliyordu. Sıkışmış hissediyordu.

Bu ilişkilerin, sevgilileriyle olan ilişkilerden hangi açıdan farklı olacağı hakkında konuştuk. "Çıktığım adamlardan bazılarıyla olan ilişkilerimi gözümün önüne getirdim. Bir adamla çıkarken onun çok erkeksi biri olduğunu düşündüğümde ve onun tarafından kabul gördüğümü duyumsadığımda, *kendi* erkekliğimde de bununla uyumlu bir artış hissettiğimi hatırladım."

"Bu, eşcinselliğin altında yatan temel motivasyondur," dedim. "Diğer adamın erkekliğini absorbe edebildiğinizi hissediyorsunuz. Felasyo'nun[4] sembolize ettiği şey budur. Diğer adamın erkekliğini vekaleten içinize çekersiniz."

Steve, "Ama bu duygu asla uzun sürmüyor. Sadece bir anlık oluyor."

"Tabii, bundan ibaret," dedim. "Erkeklik, erotize edildiğinde asla içselleştirilemez."

---

4 Felasyo: Oral seks (ç.n.)

Steve şaşkın görünüyordu, "Ama neden böyle?" diye sordu. "Çünkü sevgiliniz erotik bir sembol olarak kalır, sizi etkileyebilecek gerçek bir insan olarak değil. Kalıcı dönüşüm, erkek-erkeğe, hakiki samimiyeti deneyimlediğinizde gerçekleşir. Sizi iyileştirecek olan budur. Erkeklerle dürüst yakınlıklar kurmak, eşcinselin gerçekten arzu ettiği ama aynı zamanda çok korktuğu bir şeydir. Dürüst ilişkiler sizi bu ölümcül yalnızlık döngüsünden çıkaracaktır. Aslında, bu ilişkileri başlatmanın yöntemleri üzerinde çalışmaya biraz zaman ayırmalıyız."

Steve aniden gerginlikle iç çekerek konuyu kapattı. "Neyse... Size berbat bir gün geçirdiğimi söylemeliyim."

Erkek erkeğe ilişkiler hakkında tespitlerimi dinlemekten sıkıldığını anladım ve "Neden berbat bir gün geçirdiniz?" diye sordum.

"Tüm ayrıntılara girmek istemiyorum. Her şey çok zordu, benim aleyhimeydi."

Bir dakika sessiz kaldı, sonra, "Bugün birbirine âşık muhteşem bir çift gördüm," dedi. İmrendiği sesinden anlaşılıyordu.

"Ki bu da ancak özlemi ve yalnızlığı tetiklemiştir," dedim.

"Doğru. 'Oo, yakın bir ilişkileri var, ikisi de çok hoş görünüyor,' gibi bir şey oldu. Bir şekilde bu resimde yerim olmadığı için kendi adıma üzüldüm. Bu yıllardır içimde taşıdığım bir şey" dedi. "Kendim için üzülüyorum ve başkalarının da benim için üzülmesini bekliyorum. Cinsellikten mahrum olmaktan ve baştan çıkarıcı unsurların hiç olmadığı kadar etkili olmasından dolayı son zamanlarda sık sık cesaretim kırılıyor."

"Ve bu kendine acıma durumu, üzerinde çok çalıştığınız cinsel perhizi bırakmanıza sebep oluyor. 'Ah, zavallı ben! Bir molaya ihtiyacım var. Bir adam bulup fantezilerimi yaşayacağım'" dedim ve nazik olmaya çalışarak, "Kendine acımanın, nasıl bu tür gerilemelerin temelini attığını anlıyor musunuz?" diye devam ettim.

"Hâlâ kayda değer bir erkek arkadaşlığım yok," dedi, kederli sesiyle.

"Aslında, kendinizi bu yalnızlık tuzağına siz düşürdünüz," diye belirttim. "Arkadaşlıklara ihtiyacınız var Steve. Erkeklere ihtiyacınız var. Bir şeyler olmaya başlaması için adım atmak zorundasınız."

"Sanırım öyle," diyerek iç çekti ve üzüntülü bir şekilde omuz silkti.

Steve, kendini yakın erkek arkadaşlıklardan mahrum etmenin nasıl yalnızlığa, kendine acımaya ve kompülsif cinsel ilişkilere yol açacağını görebiliyordu. Sorunlarını "zavallı ben" çerçevesinde tanımlamaya sonsuza kadar devam edebilirdi. Öte yandan, ne zaman bir şeyler yapmak konusunda ona tavsiye versem, sohbetimiz başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Söylediklerime genellikle *katılsa* da, sözlerimin pek etkili olmadığından şüpheleniyordum.

Steve anıları, hayat tecrübeleri, giyimi, çekici bulduğu erkekler, muzdarip olduğu adaletsizlikler ve dahası hakkında sonu gelmeyen dramatik detaylarla konuşabiliyordu... Ancak, söylediklerim vasıtasıyla daha derin bir seviyeye geçmek için kendine izin veriyor mu acaba diye merak ediyordum.

Steve birkaç hafta sonra ofise geldiğinde, konuşmayı sabırsızlıkla bekliyormuş gibi hızlıca koltuğuna oturdu. Çocukluk çağında yaşadığı, maskülenlikle bağ kurma arzusunu engelleyen bir olayı anlattı.

Heyecanla, "Altıncı sınıfta, erkek çocuklara cinselliği öğretmek için, sponsorluğunu okul yönetiminin üstlendiği bir baba-oğul etkinliğine katıldığımı hatırlıyorum. 12 yaşlarındaydım. Cumartesi günüydü ve çok heyecanlıydım. Şehirdeki bir oditoryumda önce bir film gösterimi, sonrasında da bir tartışma programı yapılacaktı. Annem, beni götürmesi için babamı zorladı. Onu televizyonun karşısından kaldırmak kolay değildi. Birlikte metroya binip oraya gittiğimizi hatırlıyorum."

"Bu etkinliği özel kılan, sunuculardan birinin saygı duyduğum ve hayran olduğum bir erkek öğretmen olmasıydı. Sanırım ona âşıktım."

Steve neredeyse utanmış görünüyordu ve devam etti, "Çok heyecanlıydım. Hatta bu durum için baştan çıkarıcı bir biçimde giyinmeye bile özen gösterdim." Hafif bir kahkaha attı.

"Baştan çıkarıcı giyinmekten kastınız nedir?"

"Hoşuma giden dar bir şort giymiştim." Birkaç dakika düşündü ve, "O zamanlar bile, dar giyinmekten hoşlanıyordum," dedi.

12 yaşındaki bir çocuğun bu kadar çapkınca düşünebildiğini duymak beni şaşırtmıştı.

"Ama oraya gittiğimde, bütün bu işleri yürüten kişinin bir kadın olduğunu, erkek öğretmenim olmadığını gördüm. Organizasyonu yapan müdiremizdi, yani bir *kadındı*!" diyerek devam etti.

Öfkeli bir kahkaha ile ekledi, "Ve bir sürtüktü, ayrıca." Ekledi, "Herkes ondan nefret ediyordu! Erkek cinselliğini o mu öğretecek? Bu bir baba-oğul günüydü ve bizi *o* yönetecekti, öyle mi? Aynen öyleydi!"

"Ve onun için giyinip kuşandığımı düşününce!"

İkimiz de bu saçma duruma güldük. Steve "korkunçtu," diyerek devam etti.

Acımasız mizahın arkasında, erkeklik hakkında erkeklerle yaşanması gereken deneyimi edinme fırsatından mahrum bırakılan çocuğun yaşadığı acı hayal kırıklığını hissedebiliyordum. Steve birdenbire ciddileşti. Şöyle dedi: "Ben gerçekten bazı samimi paylaşımlarda bulunma fırsatı yakalamayı umuyordum."

Bu kelimeler -*bazı samimi paylaşımlar*- eşcinsellik öncesi evredeki bir erkek çocuğun erkeklerden yoğun bir şekilde istediği şeyi çok güzel anlatıyor. "Her neyse," diye devam etti Steve, "mastürbasyondan bahsettiler ama ne olduğunu hâlâ bilmiyor-

dum. Trenle eve giderken, gördüğümüz şeyler hakkında babamla konuşmaya çalıştım ama bana çok kısa cevaplar verdi. Mastürbasyon kötü müdür diye sordum..." kıkırdadı ve kollarını havada sallayarak, "babam da *çok* tuhaf bir cevap verdi. Dedi ki, 'Evet, mastürbasyon yanlıştır, tabii evli değilsen.' 12 yaşımdayken bile 'Bu hiç mantıklı değil! Neden bahsediyor? *Bu* adamla, samimi hiçbir paylaşım yapamayacağız,' diye düşündüm."

Steve artık yorgun görünüyordu. İç çekerek "Hep bu adamları arıyordum ve bu içeriye has deneyimleri onlarla yaşamayı umuyordum" dedi.

"Onları hâlâ bulabilirsiniz," diyerek onu teskin ettim. "Sizi grup terapisine alalım. Hazır olduğunuza inanıyorum."

Steve'i gruba dâhil etmek önemliydi çünkü kendi kendine erkek arkadaşlar edinmeye yetecek kadar inisiyatif alamıyordu. Bir taraftan da grubun, onun aklını çeleceğinden korkuyordum. Steve çekiciydi, işveliydi ve özellikle de savunmasızdı.

Ben bilhassa Peder John'dan endişe ediyordum. Peder John, Steve'i kesinlikle kendi zevkine uygun bulurdu; porno fantezilerinde aradığı çekici, yakışıklı, genç adam. Steve'den 20 yaş büyük olan Peder John'un, Steve'in özlemini çektiği platonik iyi bir babadan daha fazlası olmaya yönelik her türlü baştan çıkmaya direnç göstereceğini umuyordum. Birbirlerine sembolik olarak çekim duymaları bir riskti ama bu riski alma zamanı gelmişti.

Steve artık tedavisinin üçüncü ayındaydı. Grupta iyi iş çıkarıyordu ve ikimiz de cesaretlenmiştik. Bireysel seanslarımızda onun daha önce üstü kapalı olarak söylediği bir problemi çözmeye karar verdim.

"Birkaç hafta önce," diye hatırlattım ona, "uzun vadeli bir sorun var, konuşmalıyız, demiştiniz. Bir tür cinsel problem."

"A, doğru. Ben..." kelimeleri bulmakta zorlanırken, ellerini hiddetle kaldırdı.

Nihayet, "Bu 'şey,' uzun zamandır benim için bir sorun teşkil ediyor," dedi. Sessizlik oldu. Sonra, "Bu çok utanç verici," dedi.

"Konuya doğrudan girin," diye teşvik ettim.

"Söylediğim gibi, işimden nefret ediyorum. Herkes benden, çok şey istiyor. 'Steve, bana bunu getir.' 'Steve bana şunu getirir.' Eve geldiğimde hiçbir şey yapacak enerjim olmadığını hissediyorum ve beni neşelendiren tek şey bu... bu çılgın, tekrarlayan döngü oluyor."

Tekrar sessizleşti. Nazikçe, "Bana bu döngüden bahsedin," dedim.

"Kovboy kıyafetleri giyme ve belirli türde araba ve kamyon kullanma konusunda bir fetişim var."

"Nasıl mesela?"

"Her türlü kovboy giysiyi satın aldığım alışveriş çılgınlıkları yaşıyorum. Normalde böyle giyinirim," dedi, Calvin Klein gömleğini göstererek. "Klasik. Yani, biraz havalı. Ama arada sırada bu kovboy kıyafetleri giymem gerekiyor; Levis kot pantolon, kovboy gömleği ve şapkası, yılan derisi botlar, bunun gibi şeyler." Durdu ve ekledi, "Belki kahverengi süet bir ceket."

"Hepsi beni daha erkeksi hissettiriyor. Böyle giyinip bir kızla randevuya çıktığımı hayal ediyorum."

"Peki sonra?" diye sordum.

"Bu giysiler üzerimdeyken onunla seviştiğimi hayal ediyorum. Bazen baştan ayağa giyinip mastürbasyon yapıyorum. Bazen aynanın önünde mastürbasyon yapıyorum. Bu saçma bir döngü. Anlamıyorum" dedi, sonra ekledi, "Genelde kovboy tarzı eşyaların en kalitelilerini, mesela işyerinde giyebileceğim kalitede olanları almıyorum, çünkü sonrasında giysileri elden çıkaracağımı biliyorum."

"Neden?"

"Çünkü eğer eşyaları muhafaza edersem, bu döngünün içine tekrar düşeceğimi biliyorum. Onların dolabımda olduklarını bilirsem, o zaman üzgün ya da endişeli hissettiğimde, kıyafetleri bir çıkış yolu olarak kullanıyorum. Ondan sonra da kendimi berbat hissediyorum."

"Peki bu eşyaları ne yapıyorsunuz?"

"Mümkün olduğunca iade etmeye çalışıyorum. Olmazsa ihtiyaç sahibi fukaraya veriyorum, kefaret ödermişcesine."

Devam etti, "Boşa harcanan zaman. Mağazalara gitmem, kıyafetleri satın almam, sırada beklemem ve eve gitmem lazım. Akabinde, birkaç heyecan yaşadıktan sonra onlardan kurtulma çılgınlığına katlanmam lazım. Bazen mağazaya geri götürüp para iadesi almaya çalışıyorum. Sonra da aynı satış elemanına gittiğim için kendimi hödük gibi hissediyorum." Sinirli bir kahkaha attı. "Şimdiye kadar hepsi beni tanımış olmalı."

Güldü. "Bir kızla sevişmeyi hayal edebildiğime seviniyorum. Ama işin tuhaf tarafı, bunun için bu giysileri giymiş olmam ve jip ya da benzer bir araçta bulunmam lazım." Ciddi bir şekilde, "Kendimi çok sapık ve aptal hissediyorum," dedi.

Kendini aşağıladığını görünce müdahale ettim, "Bunun nasıl ve neden olduğunu anlarsanız, kendinizi daha az kınayacaksınız."

Sanki beni hiç duymamış gibi devam etti, "Bir keresinde bu giysilerle uyumlu olacak yepyeni bir Land Rover kiralamak için ta Los Angeles'a kadar araba sürdüm ve o aracın içinde yaramazlık yaptım."

"Yaramazlık yapmak?"

"Evet. Yani, aracı tepelere doğru sürdüm ve içinde mastürbasyon yaptım. Ya da bazen doğa yürüyüşü yaparken, terk edilmiş bir araç buluyorum."

"Peki, kovboy kıyafetleri ve arabalar size ne çağrıştırıyor?"

Steve bana boş gözlerle baktı. "Erkek sembolleri olabilir mi?" diye öneride bulundum.

"Tabii," dedi.

"Özel anılarınız var mı?"

Yine, sanki davranışının kökenleri üzerinde hiç düşünmemiş gibi, ifadesiz görünüyordu. "Çocukken, yan komşunun Robbie adındaki oğlu, bir nevi kovboy tarzında giyinirdi. 'Oo, bu havalı Levis kotlar gerçekten moda, hakikaten çok beğeniyorum' derdi. Ondan gerçekten tahrik oluyordum. Bizim mahallenin modasını Robbie belirlerdi."

"Başka ne demişti?"

"Kot pantolondaki çakma metalleri ne kadar beğendiğinden bahsetmişti."

"Çakma metal mi?"

"Evet, evet. Çakma düğmeler işte."

"Perçinler mi?"

"Evet. Perçinli kot pantolon almaya çalışıyorum ama bugünlerde onları bulmak daha zor. Bakır işi bitti, biliyorsunuz."

Modanın detaylı dünyasının sadece yüzeyinde gezindiğimizi görebiliyordum. Psikodinamiklerle devam etmeye karar verdim. "Sanırım Bobbie bir şekilde..." diye söze başladım.

"Robbie," diye keskin bir şekilde düzeltti.

"Teşekkür ederim," dedim. "Bir şekilde Robbie'nin kot pantolonla ilgili yorumlarını önemli buldunuz. Buradan devam edelim."

"Robbie'ye hep hayranlık duydum. Dediğim gibi, o bir trend belirleyiciydi ve ailesini gerçekten kıskanırdım. Babası avukattı ve annesi çok zarifti." Hevesle ekledi, "Benim her zaman bağıran ve kavga eden ailemin tam aksiydiler."

"O zamanlar Bobbie ile siz kaç yaşındaydınız?"

"Robbie. *Robbie.* Ben 13 yaşındaydım ve o benden iki yaş

daha büyüktü, 15."

"Robbie'yi örnek alıyor muydunuz? Ona hayran mıydınız?"

"Aa evet, öyleydim. Ama Robbie'nin bana karşı asla müspet olmadığı söylenebilir. Hatta, benden hiç hoşlanmamış bile olabileceğini düşünüyorum. 'Herkes benim gibi olamaz' diyen bir tutumu vardı. Bilirsiniz."

"Sizce kovboy fetişiniz Robbie ile mi başladı?"

"Olabilir. Ama babam da kovboy filmleri severdi ve televizyonda sürekli kovboy filmi seyrederdi. Onunla otururdum ve *Big Valley*'deki Lee Majors'ı ve *Bonanza*'daki Michael Landon'ı görünce heyecanlanırdım. Defalarca gördüğüm bir rüyayı hatırlıyorum, kovboy kıyafetleri giymiş, kamyondan inen maço tipli bir adam vardı.

"Tanrım, eğer evlenirsem, cinsel performans sergilemek için yatakta bu kovboy giysileri giymek zorunda kalacak mıyım? Ve eğer giyersem, karım '*Benden* mi yoksa *kendinden* mi tahrik oluyor diye merak edecek mi?' diye düşünüyorum."

"Hmm. Evlilik konusunda henüz endişelenmeyelim," diyerek onu teskin ettim.

Steve umutsuz bir sesle aniden "Bu saplantıdan nasıl kurtulacağımı bilmiyorum!" dedi.

Fetiş, Steve'in, güçsüzlük hissini telafi etme yöntemiydi. Kişiler arası sınırları koruyamadığı için, başkaları tarafından sıklıkla kullanılıyordu. Bu, ofiste –yani patronu ve iş arkadaşları tarafından manipüle edildiği yerde- uzun süredir yaşadığı bir sorundu. Dıştan, ekstra işlere asla hayır demeyen, yardımsever ve uyumlu bir kişiydi. İçte ise, sadece dolaylı yollarla gösterebileceği bir öfke büyütüyordu. Onun rutini; günün sonunda manipüle edilmiş ve duygusal açıdan tükenmiş hissederek eve dönmek, ardından, içinde bulamadığı güçlülük hissini kendine, kovboy

fetişini kullanarak vermekti.

"Kovboy kıyafetleri, erkeksi gücünüzü pekiştirecek zırhlardır. Kendi görüntünüzden cinsel anlamda tahrik olursunuz, böylece kendi cinsel objeniz haline gelirsiniz," diyerek açıklama yaptım.

"Evet," dedi. "Bunu her zaman tuhaf buldum ama ne olduğunu hiç anlamamıştım."

"Yapmanız gereken erkeklik sembollerini *içselleştirmek*, onlara *sahip olmak*tır; onları *nesnelleştirmek* değil. Sizin erkeksiliğiniz bir çeşit taklit formunda. Babasının tıraş kremini süren ya da babasının şapkasını deneyen küçük bir çocuğunki gibi."

Steve biraz kızararak "Sanırım bu hâlâ küçük bir çocuk olduğum anlamına geliyor," dedi.

"O açıdan, evet. Taklit davranışınız uygun düşmüyor; çünkü gelişimsel olarak geri kalmış. Bu erkeklik sembollerine, erotik enerji iliştirilmiştir. Bu noktada takılıp kaldığınız şeye fetiş deniyor," dedim.

Sonraki haftalarda Steve, Robbie'nin, kendi gerçekleştirilmemiş eril kimliğini nasıl temsil ettiğini anlamaya başladı. Steve taklitten başka bir şey olmayan yanlış bir eril özdeşleşmeye saplanmıştı. Robbie (ya da genel olarak erkeklik) ile tam olarak özdeşleşmemişti ve erkeksi özellikleri hiçbir zaman samimi olarak içselleştirmemişti.

Steve'in erkeklerle neden tam olarak özdeşleşmediği sorusunun basit bir cevabı yok; ancak babasının ilgisizliğinin önemli bir faktör olduğundan şüphelenebiliriz. Açıkça görülüyor ki, kendiyle eril kimliği paylaşacak kadar güvende hissettiği, onu onaylayan başka hiçbir erkek bulamadı. Arkadaşı Robbie çekici fakat reddediciydi. Steve, Robbie'yi babası gibi uzak, yaklaşılması zor ve bu nedenle de özdeşleşilemez biri olarak gördü.

Bir fetiş, serbest dolaşan cinsel enerji belirli bir nesneye ilişti-

rildiğinde ortaya çıkar. Kovboy giyim fetişi Steve'i, istediği erkeklikle sembolik olarak ilişkilendirdi. Fetiş objeleri güçlü bir kişisel anlama sahip oldukları için seçilir ve cinsel enerjiyle süslenir.

Steve sadece yanlış bir özdeşleşimi başarabilirdi; bu özdeşleşim ise, hayranlık duyulan erkek sembolleri *taklit etmekti*. Taklit etmek geçici bir memnuniyet sunsa da, hiçbir zaman daha derin bir kimlik değişimine yol açmaz. Gerçek bir kimlik değişikliği, sadece erkek sembollerinin sahiplenilmesini değil, gerçek erkeklerle gerçek bir temas kurmayı da gerektirir.

Steve, jip kullanırken ya da kovboy kıyafetleri giyerken kendini maskülen kovboy imajına dönüşmüş olarak algılıyordu. Fakat bu bir imaj ve harici bir şey olduğu için, cinsel olarak bununla tahrik oluyordu. İnsan öznel olan şeyi yani kendisinin içinde bulunan ve bir parçası olan şeyi cinselleştiremez. Sadece, olmadığımızı hissettiğimiz şeyleri cinselleştiririz.

Steve ilerledikçe, kompülsif fetiş davranışın öncesinde daima ortaya çıkan bütün önemli duyguları tanımaya başladı. Fetiş dürtüsünü tetikleyen yalnızlık, stres ve kontrolden çıkma duygularını fark edebildi. Bu fetişin sembolizmini anlayarak ve ona karşı en savunmasız olduğu zamanı bilerek, onu büyük ölçüde güçsüzleştirecekti.

Steve bir gün geldiğinde bilhassa neşeli görünüyordu. "Bana neler olduğunu bilen bir adamla birlikte geçen hafta sonu Atlas Okyanusu Kıyı Otobanı boyunca araba sürdüm. Arabayla giderken ona, 'Yıllardır ilk kez, cinselliğimi ve kilomu kontrol etmeye başlıyorum' dedim," diye anlattı. Mutlu bir şekilde konuşuyordu.

"Kilonuzu mu?" diye sordum.

"Evet. Hayatım boyunca diyet sorunum oldu."

"Yeterince ince görünüyorsunuz," diyerek ona güvence verdim.

"Ara sıra kompülsif aşırı yeme atakları yaşıyorum. Almond Joy şekerlemesinin hastasıyım."

"Bense Mounds şekerlemesini severim," diye refleks olarak söyleyiverdim.

"Oo..." dedi neşeli bir şekilde. "Hindistan cevizini bitter çikolatayla seviyorsunuz!

Steve'in detaylı mevzularından birinin içine çekildiğimi hissedebiliyordum. Konuyu hızla terapideki gelişimine geri getirdim.

Steve diyet sorunundan bahsederken, aşırı yeme ve çıkarma döngüsü içeren bir yeme bozukluğu yaşadığı ortaya çıktı. Steve'in hayatındaki iki temel tutku olan yemek ve seks, iç umutsuzluğu yatıştırmak için suiistimal ediliyordu.

Şimdiye kadar ulaştığımız noktayı değerlendirdiğimizde Steve›in birlikte geçirdiğimiz yirmi seansta gayet başarılı olduğunu görebiliyorduk. Kovboy fetişini yaşamaya duyduğu ihtiyaç çok azalmıştı. Peder John ile arkadaş oldular ve terapi dışında da görüştüler. Neyse ki, Peder John Steve›in fiziksel çekiciliğinin ötesini görebiliyordu ve birbirini iyileştiren, güzel bir ilişkileri vardı. Peder John Steve için bir tür akıl hocası oldu ve fetiş dürtüsünden uzak durmasına yardım edebildi.

Sonraki iki üç ay boyunca grup, Steve'in gittikçe sessizleştiğini fark etti. Bir gün Charlie onu sessizliğini bozmaya zorladı. Grupta konuşmaya zorlanınca da neler olduğunu onlara anlattı.

Gerginlikle boğazını temizleyen Steve, "Sizlerden gerçekten çok güç aldım," diye başladı. Etrafındaki diğer üyelere baktı. "Ama son birkaç aydır, ara vermem gerektiğini hissediyorum." Grup üyeleri sabırsızlıkla ona bakıyordu.

Steve, "Bu terapiye hâlâ inancım var," diye kekeledi.

Sonra işin özüne indi. "Ama kendime pek inancım yok. Aslında... Bununla başa çıkabileceğimi sanmıyorum." Beyler onu

daha fazla kalmaya ikna etmeye çalıştı ama o ikna olmadı.

Bu Steve'in son seansıydı.

Steve'i beş ay boyunca terapide tutmuş olan şey onun kesintisiz erkek ilgisine olan büyük ihtiyacıydı. Terapi ona, erkeklerden ilgi, şefkat ve onay alma fırsatı sunuyordu. Ona söylemem gereken şeyleri ne kadar dinlediğinden emin değilim. Tekliflerimi kabul etmektense, konuşma ve ilgilenilme şansının tadını çıkarıyordu sanırım.

Steve gördüğü ilginin tadını çıkarsa da hiçbir zaman bana gerçekten güvenmedi. Bu güvensizlik, seanslarımızın sonuna yaklaşana kadar gizli tuttuğu yeme bozukluğuyla yürüttüğü gizli mücadeleyle kanıtlandı.

Birkaç ay sonra, Peder John öğle yemeği için Steve ile buluştu. Steve ona fikrini değiştirdiğini ve eşcinsel yaşam tarzına geri döndüğünü söylemiş. Artık herhangi bir değişim terapisi fikrine inanmıyordu.

Steve'in fikrini değiştirdiğini duyunca, kuşkusuz bir üzüntü hissettim. Steve kendi davranışları hakkında biraz bilgi edinmişti ve artık erkek ilişkilerini daha iyi anlamıştı. Ancak insanlar ideolojilerini, ihtiyaçlarını karşılamak için seçerler. Sonunda eşcinsel ideolojisine geri döndüğünü düşünüyorum çünkü değişim terapisinin gereklerini yerine getiremedi. Hiçbir zaman, değişebileceğine dair sağlam bir inanç geliştiremedi. Keşke değişimin *mümkün* olduğu inancını ona aktarmanın bir yolunu bulmuş olsaydım.

7
Edward
Bir Gencin Izdırabı

On altı yaşındaki Edward Paterson'ı bana annesi getirdi çünkü yatak odasında bazı pornografik gey dergileri bulmuştu. Bu keşif acı bir şekilde, Edward'ın eşcinsel olduğunu itiraf etmesine yol açmıştı. Üzgün ve kafası karışık olan Bayan Paterson, Edward'ın bir psikoloğa danışması konusunda ısrar etmişti.

Anne ve oğlu Pasifik Palisades'te, okyanusa bakan büyük bir evde yaşarken, Edward'ın erkek ve kız kardeşi Bayan Paterson'ın eski kocasıyla Los Angeles kentinde kalıyorlardı. Babaları tanınmış bir ceza avukatıydı.

Bayan Paterson, muntazam bir keten ceket-pantolon takımı, kıyafetiyle uyumlu timsah çanta ve ayakkabılarla tamamlamıştı. El sıkışması güçlü ve tavrı direktti. Oğlunu sert bir ifadeyle tanıttı, sonra bizi yalnız bırakmak üzere kapıya yöneldi. Omzunun üzerinden bakarken, hüzünlü bir şekilde, "Umarım ona yardım edebilirsiniz, Dr. Nicolosi," dedi.

Eşcinsel çocuğun sorununu fark eden genellikle anne olur ve birçok anne, oğullarını tedaviye getirmekte önemli rol oynar.

Baba çoğu zaman zorluklardan habersiz görünür ve bunları görse bile nadiren, oğlunun tedavisinin başlatılmasındaki aktif güç olur. Gerçekten de, Edward'ın annesi yıllardır onun efemineliğinden ve erkek arkadaşlarının olmayışından endişeleniyordu. Bunun eşcinselliğe yol açabileceğinden çoğu zaman şüphelenmişti. Buna mukabil babası Edward'ın gey pornografisine olan ilgisini duyduğunda büsbütün şaşırmıştı.

Doğru olanı yapmaya çalışan, yarı korkmuş yarı meydan okuyan bir şekilde karşımda oturan bu genç çocuk için hususi bir acı hissettim. Çocuk muydu yoksa adam mı? Belli ki Ed her ikisinden de birazdı. Koyu renk saçları solgun, hassas yüzünü çevreliyordu. İnce ve biraz da zayıftı, ama gelişmiş göğüs ve kol kasları, salaş eşofmanın altından belli oluyordu. Benimle yalnız kaldığında düpedüz korkmuştu. Birkaç hoşbeşten sonra hemen konuya girdim: "Neden burada olduğun hakkında dürüstçe konuşalım. Annen eşcinselliğinden dolayı mutsuz," dedim.

Edward koltuğunun arkasına yaslandı ve gergin bir şekilde güldü. "Bununla ilgili ne hissediyorsun? Bu, değiştirmek için üzerinde çalışacağın bir şey mi? Yoksa kabullenmek için yardım edilmesini istediğin bir şey mi?" dedim.

Şaşırmış görünüyordu, sonra alçak sesle, oldukça yavaş bir şekilde, "Şey, bu konu hakkında daha önce birileriyle hiç konuşmadım," dedi. Durakladı, sonra "Eşcinselliğin toplumsal kabul görmediği açık. Yani, yalnızca bu sebepten dolayı gey olmayı sevmiyorum," dedi.

"Ama sen kendin, hislerini değiştirmeye istekli değilsin, değil mi?" diye sordum.

"Hayır, herhalde değilim," dedi. Belli belirsiz gülümsedi, utanmış görünüyordu.

Bu, ergenin temel açmazıdır; hayatını sağlıklı bir rotaya sokma isteği ve yoğun erotik çekimleri tatmin etme arzusu birbiriy-

le çatışır. Birkaç yıl boyunca eşcinsel hayatla boğuşup bana gelen ve hiç şüphesiz bu hayatı istemediğine karar veren bir yetişkinin aksine, bir gencin uzun vadeli vizyon adına cinsel hazzı feda etmesi beklenemez. Özellikle popüler kültür ona geyliğini kucaklaması gerektiğini söylerken.

"Sana sormamın sebebi," dedim, "ben, gey bir kimlik edinmene yardım edemem. Benim yaptığım, bu türden bir çalışma değil. Eğer istediğin buysa, eşcinsel olumlayıcı bir psikologla görüşmen gerekecek."

Edward emin değildi. "Bilmiyorum. Okulda eşcinsel danışmanlık ofisimiz var. Bu danışman bana bir sürü tavsiye, birkaç eşcinsel kitabı ve broşür verdi ve beni kanatlarının altına aldı. Sanırım sizin neden farklı olduğunuzu dinlemem gerek."

Edward'ın Project 10'dan bahsettiğini anladım. Devlet okullarının, gönüllü gey danışmanlarla verdiği bir hizmet. Benim şiddetle karşı çıktığım bu programlar, öğrencileri başka bir alternatif olduğundan haberdar etmiyor. Verdikleri mesaj, "Asla değişmeyeceksin. Tek seçeneğin eşcinsel bir kimliği kabul edip kucaklamak," oluyor.

Ed'in çelişkili mesajlarla kafasının karıştığını hissettim. İdeolojileri karşılaştırmak için gelmemişti ve ilgisini yitirmeye başlıyordu. Ben de kendisinin ihtiyaç olarak gördüğü şeylere odaklanmaya karar verdim.

"Diğer erkeklere duyduğun cazibenin senin için artık çok güçlü ve çok önemli olduğunu anlıyorum. Sen istemedikçe, bu hislerden kurtulmaya odaklanmayacağız. Eğer istersen, şimdilik seni ve hayatında neler olup bittiğini anlamak için birkaç seans yapabiliriz."

Başını evet anlamında salladı, görünüşe bakılırsa rahatlamıştı. "Şu anda en büyük sorunum okul. Şu okul fobisinden var bende," dedi.

"Okulda tam olarak neden korkuyorsun?" diye sordum.

"Tamamından," diye cevap verdi. "Bilmiyorum, her şeyden işte," dedi. Sıkışmış gibi görünüyordu.

"Ama annen bana tiyatro kulübünde önemli bir rolün olduğunu ve başarılı öğrenciler listesinde yer aldığını söyledi. Nasıl oluyor da hem okul fobisi yaşayıp hem de bir onur öğrencisi olabiliyorsun?"

"Korkum ders çalışmakla ilgili değil," diye düzeltti. "Sadece, binaya yaklaşır yaklaşmaz geriliyorum."

"Peki, okulda seni neyin bu kadar gerdiğine odaklanmaya çalışalım."

İlgili ses tonum onu rahatlatmış görünüyordu. Seansta ilk kez, odaklanmaya başlamıştı.

"Bilmiyorum. Sadece, bir şeyin kontrolü altında olma korkusu var, belki öğretmenlerin ve yöneticilerin. Tiyatro dersleri gibi sosyal şeylerle başa çıkabiliyorum. Çoğu genç için lise iyi bir yerdir," diye devam etti. "Onlar tam olarak uyum sağlıyor ama nedense ben farklıyım."

"Neden farklı olduğunu düşünüyorsun?" diye sordum.

"Bilmiyorum" dedi şaşkın bir biçimde. "Nedenini bilmiyorum. Sadece öyle olduğumu biliyorum." Bana çaresizce baktı.

"Tamam, nedenleri şimdi dert etmeyelim," dedim. "Deneyimlerinden başlayalım. Ne hissediyorsun?"

"Sanki hapishanedeyim de herkes bana ne yapacağımı söylüyor," dedi.

Gerçek sorunun Ed'in sosyal destekten yoksun kalması olduğundan şüphelendim. Çelişkilerini açabileceği anlayışlı arkadaşları olmadan, kendini yalnız ve yabancılaşmış hissetmiş, doyum almak için akademik çalışmaya yönelmiş ve tiyatroda kendini ifade etmeye çabalamıştı.

"Her şey okuldan daha iyidir," diye devam etti, kendine acıyan bir ses tonuyla.

"Her şey, kendi yaşındaki insanlarla uğraşmak zorunda olmaktan daha iyidir?" diye sıkıştırdım.

"Tiyatro kulübü dışında," diye düzeltti Ed. "Tiyatro kulübündekilerleyken kendimi gerçekten rahat hissediyorum," dedi.

"Belki diğer öğrencilere, özellikle de erkeklere ayak uydurmak istemiyorsun?" dedim.

Ed bana baktı. "Doğru," dedi ciddiyetle.

"Diğer erkeklere ayak uydurmak *istemiyorum*. Ben farklıyım."

Ed tiyatroya olan ilgisini, eşcinselliğinden kaynaklanan farklılık hissini meşrulaştırmak için kullanıyordu. ("Okuldaki diğer çocuklarla takılmayacak kadar *artistik, farklı* ve *özelim.*") Bu sanatsal gey ambalajı, onun "sıkıcı" heteroseksüel çocuklardan soyutlanmasını meşrulaştırıyordu. Bu, birlikte geçirdiğimiz ilk aylarda sürekli gündeme gelecekti.

"Ve bu da büyük bir sorun," dedim. "Hayat yolculuğunun en büyük yol ayrımı. Hayatının geri kalanı boyunca o yol ayrımıyla yüzleşmeye devam edeceksin. 'Heteroseksüel dünyaya ayak uydurur muyum? Yoksa gey dünyasında mı kalmalıyım?'"

Gey hareketi savunucularının kendileri de bu durumu nasıl ele alacakları konusunda anlaşmazlık yaşıyor. Bazıları gey erkeklerin, "cinsel tercih" dışında her şeyde heteroseksüeller gibi olduğunu savunuyor. Kimileri de "gey duyarlılığının," gey insanları geleneksel toplumdan sürekli olarak farklı kıldığını savunuyor.

Ed'in şu anda bu soruyla başa çıkamadığını hissettim, soru çok soyut ve fütüristikti. Her halükârda, saat bize seansımızın bittiğini gösteriyordu.

"Pekâlâ Ed, benden usandın mı? Yoksa bir seans daha denemek ister misin?" diye sordum.

"Bilmem," dedi ve kayıtsızca omuz silkti. Bekledim.

Bir dakika düşündü. "Bir kez daha geleceğim sanırım. Okul fobim hakkında biraz daha konuşmak istiyorum," dedi.

Ertesi hafta Ed, önceki seansımızda takındığı mahcup haliyle ağır ağır içeri girdi. Bunun ne kadarının rol olduğunu merak ediyordum. Kendiliğinden bir şey söylemeyecek olduğundan, annesiyle olan ilişkisini çözmeye çalışmak için onu teşvik ettim.

"Sen ve annen birlikte yaşıyorsunuz, ağabeyin ve ablan ise babanla yaşıyorlar. Bu nasıl oldu?"

"Abim ve ablam benden büyükler, onlar babamla gittiler. Onunla yaşamak, tek başına yaşamak gibidir."

"Daha fazla özgürlük anlamında mı?" diye sordum.

"Evet. Bu yüzden onun yanına taşınmak istiyorum," dedi, acı bir şekilde güldü. "Babam neler olup bittiğini hiç bilmez, avukatlık işiyle çok meşguldür. Hayatımıza fazla karıştığı olmamıştır asla. Sanırım bu onunla yaşamayı kolaylaştırıyor." Tiksinir bir ses tonu vardı.

"Evden çıkmak istememin artık bir başka nedeni daha var," diye ekledi. "Annemden uzaklaşmak istiyorum."

"Neden?"

"Onunla sürekli kavga etmekten bıktım." Sesi hâlâ alçaktı fakat daha kararlıydı.

"Seni nasıl kızdırıyor?"

"Eskiden çok yakındık. Annem, belki en küçük olduğum için, beni yanında gezdirirdi. Hep onunla bir şeyler yapardım. Galiba hiçbir zaman fazla arkadaşım olmadı. Ancak artık bana çok sinir bozucu geldiği zamanlar oluyor," dedi ve sessizliğe gömüldü.

"Annen seni nasıl sinir ediyor?" dedim.

Hiçbir şey söylemeden omuzlarını silkti.

"Hadi ama," diye ısrar ettim. "Seni nasıl sinir ettiğini tespit etmek önemli." Ed'in pasifliği beni rahatsız etmeye başlamıştı.

Uzunca bir duraklamanın ardından, "Sanki çok meraklı gibi. Her şeyi birlikte yapardık. Yani mesela, geçen yıla kadar hiç kavga etmemiştik."

"Belki de cinsel duygularının ortaya çıkması bir çatışma yarattı ve sen de anneni uzaklaştırdın. Olabilir mi?"

Soruyu sormamışım gibi devam etti. "Yani, bilmiyorum, ona çok öfkeliyim ama böyle olmasını gerçekten istemiyorum."

Bu, tipik ergen çatışmasıydı ama eşcinsel bir ergen tarafından daha da yoğun yaşanıyordu. Ed annesini çok seviyordu, bunun yanı sıra ondan ayrılma dürtüsünde uzun bir gecikme de mevcuttu. Belki de bilinçsizce, yakın olmalarının eşcinselliğine katkıda bulunduğunu hissediyordu. Heteroseksüel erkek çocuklar, genellikle çok daha erken yıllarda annelerinden bağımsızlaşırlar.

"Tamam," dedim. "Annene neden kızgın olduğunu anlamamız gerekiyor. Çünkü babana neden kızgın olduğunu zaten biliyoruz. Baban etkisiz biri."

Ed, "'Etkisiz' nedir?" diye sordu.

"'Etki'deki gibi. *Etkisi* olmak. Babanın senin üzerinde çok az etkisi vardı. Sana tesir edemiyor."

"Evet, o pısırık biridir." Sesinde belirgin bir aşağılama vardı.

Devam etti, "Annem karar vermekte zorlanıyor. Bir hafta kendi arabam olmasının benim için iyi olacağını söylüyor, sonraki hafta bunu 'tehlikeli' buluyor."

"Araba mı? diye sordum.

"Bir arabam olursa, okulla ilgili daha iyi hissederim diye düşündüm. Tamamen özgürlükle alâkalı bir şey."

"Seni cesaretlendiriyor, sonra hayal kırıklığına uğratıyor."

"Evet," dedi, rahatladığı sesinden anlaşılıyordu. "Kendimi her şeyden suçlu hissettiriyor."

Burada ondaki güçsüz olma hissinin altyapısını gördüm. "Kafanı karıştırdığını ve seni sinirlendirdiğini mi hissediyorsun?"

"Evet, ona inanıp inanamayacağımı asla bilemiyorum. Dün gece babamı arayıp, 'Gel ve Ed'i yemeğe falan götür,' dediğini duydum. Sonra odama geldi ve 'Baban aradı ve seninle yemeğe çıkmak istediğini söyledi,' dedi. Bu bana garip geldi. Neden durduk yere arasın ki? Bu onun yapacağı türden bir şey değil."

"Elbette," dedim.

"Sonra paralel telefona geçtim ve babamın ona şöyle dediğini duydum: 'Ama Beatrice, onu dışarı çıkarmak istemiyorum. Ben zaten yemek yedim!' Kapattım ve 'Boşver anne, canım bu gece dışarı çıkmak istemiyor,' dedim."

"Ama ona sebebini hiç söylemedin."

"Hayır, onu rahatsız etmedim. Ne faydası var ki?"

"Öfkeni ifade etmek ya da ona kendini kandırılmış hissettiğini söylemek yerine, somurtuyorsun. O zaman da ailen 'Ed neden bu kadar sessiz? Neden bu kadar karamsar?' diye merak ediyor.

"Şimdi bunu düşündüğümde, bu tür şeylerin ben küçükken de olduğunu fark ediyorum. Annem derdi ki, 'Babası çocukları Disneyland'a götürecek' ya da herhangi bir yere; o da bizi götürürdü ama bütün gün kötü bir ruh hali içinde olur, sanki orada olmak istemiyormuş gibi davranırdı."

"Doğru," dedim ve devam etmesi için onu teşvik ettim.

"Muhtemelen annem söylediği için yapmıştır."

Eşcinsel danışanlarımın birçoğunda var olan o tanıdık örün-

tüyü gördüm -çocuğa, kendini koruma inzivasına çekilmekten başka seçenek bırakmayan, manipülatif bir aile iletişimi modeli.

Ed, "Annemin her zaman kontrolü elinde tutması gerekiyor," dedi çaresizce.

Durakladı, üzgün bir ifadesi vardı. "Ama yine de biliyorum ki beni çok önemser... Bir annenin yapması gereken her şeyi yapar; güzel akşam yemekleri yapar, beni kiliseye götürür, bunun gibi şeyler işte. Ama sanki çok fazla umursuyor ve çok fazla müdahil oluyor ve çok..." Ne diyeceğini şaşırmıştı.

Bir an düşündükten sonra devam etti, "Onunla kişisel olan hiçbir şey hakkında konuşmak istemiyorum. Mesela bir sohbet başlatmaya çalışıyor ve güzel bir şekilde 'Ne tür bir araba almak istersin Eddie?' diyor, ben de hemen sinirleniyorum. Ama bazen de 'Tanrım, tam bir pislik gibi davranıyorum, o sadece iyi bir anne olmaya çalışıyor!' diye düşünüyorum.".

Baba yeterince önemsemiyor, anne de aşırı önemsiyor diye düşündüm. "İhlâl edilme ve kişisel güç kaybı duyguları, tanıştığın kızlara da aynen yansıyacaktır," dedim. "Eğer bir kız çok yaklaşırsa, onu iteceksin."

"Evet," dedi. "Bu konuyu açman tuhaf. Mesela geçen sene çok popülerdim ve bir sürü kız arkadaşım vardı. Bir kız ne zaman benden çok hoşlanmaya başlasa tamamen kabalaşırdım, sanki annemle birlikteymişim gibi."

"Kesinlikle. Öncelikle, romantik bir tepki beklemesinden korkuyorsun. Ama daha da önemlisi, annenle yaşadığın durumun -onun tarafından manipüle edilmek ve onun duygularından sorumlu olmak- aynısına yakalanmak istemiyorsun."

Edward yere bakıyor ve durmadan kıpırdanıyordu fakat korkarak tekrar bana baktı.

Birçok eşcinsel erkeğin aşina olduğu bir çatışmayı tespit ettiğimi biliyordum. "Sen küçük bir çocukken annen mutsuz oldu-

ğunda onu mutlu etmek senin işindi. Annenin hislerine karşı bu sorumluluk duygusu, sana çok yaklaşan kızlarla olan ilişkilerine de taşınıyor. Farkında olmadan, kızın duygularından ve beklentilerinden etkileniyorsun. Onunla ilgilenmek, rahatsız edici bir şekilde tanıdık geliyor. Bu eski bir tuzaktır ve kendi ihtiyaçlarını inkâr ettiğin anlamına gelir."

Edward yavaşça başını salladı.

"Ayrıca kızlara karşı kabasın çünkü zaten senin içinde çok fazla dişillik var. Çekici gelen, sende eksik olan şey maskülenliktir."

Konuyu değiştirerek devam etti: "Daha yeni, *Oklahoma* için yaz tiyatrosunda seçmelere girdim! Başrol Curly'i almak için uğraştım."

"Tiyatroyu sevmen tesadüf değil," dedim. "Drama, kendini saklamanın bir yolu. Sanatçı olmak ve sıradan insanlardan üstün olmak istiyorsun. Drama, sahte benliğin devam ettirilmesidir."

Saate baktım. "Seansı sonlandırmanın zamanı geldi. Başka bir randevu almak ister misin, yoksa hâlihazırda benden, duymak istediğinden daha fazlasını mı duydun?"

Ed "Drama prova programına bakmam lazım," dedi.

"Unutma, devam etmek isteyip istemediğin ve bunu ne zaman yapacağın sana bağlı."

"Biliyorum." Yüzünde, kontrolün kendisinde olmasından hoşlandığını yansıtan belli belirsiz bir gülümseme vardı. Gelecek hafta aynı saatte görüşmek üzere," dedi. "Olur mu, Doktor?"

Ed, sorununu eşcinsellik olarak görmüyordu.

Şimdilik bu, konuya nasıl gireceğini bilmediği için ele almadığı uzak bir meseleydi. Bunun yerine yalnızca okulla ve "ilişki sorunlarıyla" ilgili konuştu.

Ed'in durumu her ergenin tipik sorunlarına örnek teşkil ediyor. Bununla birlikte, eşcinselliğe eğilimli tipik ergen bir erke-

ğin uğraştığı meselelerle de uğraşıyordu: (1) etkisiz ve ilgisiz bir babaya yönelik öfke; (2) müdahaleci, kafa karıştıran bir anneye yönelik öfke; (3) arkadaşlardan kaçınma (özellikle erkek olanlardan); (4) kimliğinden ve sosyal sorunlarından kaçınma yöntemi olarak drama ve tiyatroya ilgi duyma; (5) otorite sorunları-okul yetkililerinden korkma; (6) eril aşağılık duygusunu telafi etmek için üstünlük tavrı.

Ed düzenli olarak geliyordu, kısa bir süre sonra anne babasının "onu delirttiği" gerekçesiyle haftada iki seans talep etti. Bir ay süren terapiden sonra bir öğleden sonra içeri girdi, koltuğa oturdu ve bakışlarında belirgin bir ciddiyet vardı. Önceki kayıtsız tavrının büyük ölçüde sıyrılmıştı.

"Son zamanlarda babama çok öfkeliyim," dedi.

"Elbette öfkelisin," dedim, ömür boyu taşıdığı üzüntüyü dile getirerek bir suç işlemediğine dair onu rahatlatmak istedim.

"Son birkaç haftadır gerçekten çok öfkeliyim," dedi.

"Elbette," diyerek desteklemeye devam ettim.

"Sanki çok..." Ed ne diyeceğini bilemiyordu.

Bekledim. "Araba almakla ilgili bir sürü sıkıntı var. Annem de babam da kabul etti ama son dakikada vazgeçtiler. Babam şöyle şeyler söylemiş: 'Bu işten kurtulmak için bir bahane bulana kadar onu oyala.' Annemin bana söylediği bu," diyerek devam etti.

"Bu konuda neler hissettin?"

"Babam hep böyle yapar, sonra da her şeyi inkâr eder. Aynen geçen gün olduğu gibi; bir kulüp kataloğundan sipariş ettiğim otuz kadar CD postayla geldi ama onları ödeyecek param yoktu. Babam da 'Onlar için ödeme yapma. Reşit olmadığın için senin peşine düşemezler,' dedi. Ve annem de... [...tiz bir sesle...] 'Edward ne yapacaksın? Sana üçüncü kez fatura kesmişler! Bunların parasını verecek misin yoksa vermeyecek misin?' dedi. Ben

de, 'Şey, aslında ödememin bir anlamı yok. Babam ödemememi söyledi' dedim. Sonra annem çılgına döndü ve babamı azarlamaya gitti. Tabii ki babam inkâr etti. Sonra annemle başı belaya girdi ve bana, 'Neden annene öyle dediğimi söyledin?' dedi. Ben de ona 'çünkü öyle söyledin!' dedim. O da 'Hayır, söylemedim,' dedi. 'Asla öyle bir şey demedim.' Bense onun dinlediğini bile..." Ed cümlesini tamamlamadı. Bunun yerine, "Onunla konuştuğum zamanlarda, yani, dinliyor gibi görünüyor ama ertesi gün bahsettiğimde hatırlamıyor bile," dedi. Ed'in sesinde yakınma vardı, omuzları çökmüştü.

"Seni ciddiye almıyor sanki," dedim.

Edward'ın neden düzenli olarak geldiğini açıkça görmüştüm. Her şeyden çok, *ben* onu ciddiye aldığım içindi.

Uzun bir duraklama oldu, sonra, "Anneme artık babamın evine gitmek istemediğimi söyledim, çünkü gerçekten bunun bir anlamı yok. Yani oraya gittiğimde ya mahkemede olmak zorunda ya da kız arkadaşıyla dışarı çıkıyor."

"O zaman neden gidiyorsun?" diye sordum.

"Bilmiyorum. Ondan nefret etmekle pek ilgisi yok, onun etrafında olmak istemiyorum."

"Peki," dedim, "Neden ondan kaçıyorsun?"

Arkasına yaslandı, omuz silkti ve basitçe "Beni anlamıyor. Ben ondan farklıyım."

Uzun bir nutuğa başlayacak olan biri gibi derin bir nefes aldım. Nutuk atmaktan nefret ediyorum, özellikle de kendisine bir şey söylenmesinden zaten nefret ettiğini ya da korktuğunu itiraf eden 16 yaşındaki bir çocuğa; ama onun pasif ve kayıtsız tavrına meydan okumak istedim.

"Kendini eşsiz sanıyorsun," diyerek onu zorladım. "Fakat eşcinsellik sorunu olan çoğu erkek, kendilerini anlamadığına

inandıkları otorite figürlerine karşı korku ve öfke duyarlar. Hatırlarsan ailen, yani ilk otorite figürlerin tarafından hayal kırıklığına uğratıldın. Seni incittiler ve terk ettiler. Onların senin üzerindeki otoritesine –yani ebeveynliklerine- güvenemiyorsun.

"Bu bilhassa, yetişkin metanetiyle sana bakması gereken baban için geçerli. Seni sürekli hayal kırıklığına uğrattığında babanın gücüne nasıl güvenebilirsin? Gördüğün gibi," Ed'i iyice sıkıştırdığımı biliyordum, "sıra dışı veya çok özel değilsin."

Ed, eşcinselin farklı olma hissinin, savunmaya yönelik olduğunu anlamaya başladı. Ona, diğer erkeklerle eşit şartlarda iletişim kurmaya isteksiz oluşunu haklı göstermek için bu farklı ve özel olma fantezisine başvurduğunu anlattım. Böylece babasıyla ilişiğini kestiği gibi diğer erkeklerle de ilişiğini kesebilir, annesiyle birlikte o korunaklı ve ayrıcalıklı yere geri dönebilirdi. Ama aynı zamanda, erkekliğine ve bunun bir parçası olacak içsel gücüne sahip çıkma zorluğundan kaçınmasına izin verdiği için de annesine içerlemekteydi.

Bu özel olma duygusunun muhtemelen, eril özdeşleşmenin zorluklarından ilk kez kaçındığı erken çocukluk dönemlerinden kaynaklandığını açıkladım. Ayrılmanın ve bireyselleşmenin zorluklarından ve annesinden bağımsız olma mücadelesinden kaçınmaya o zaman karar vermişti. Böyle yaparak, erilliğini geliştirmek için gerekli olan kişisel gücünden, büyük ölçüde vazgeçmişti. Kısaca, özel olma, hem erilliğine hem de içsel gücüne sahip çıkmanın yaratacağı zorluklardan kaçınmasına olanak sağlayan uygun bir savunmaydı.

Ed koltukta doğrulup dikkatle dinledi. Sanki özel olma yükünden kurtulmuş gibi, "Eşcinsellikle özdeşleştirmediğim her şey; oyunculuk, otorite meselesi ve bunun gibi şeylerin hepsi birbiriyle alakalı; hepsi anlamlı geliyor," dedi.

"Bunları kimseye söylemeden kendine saklıyordun. Şimdi, bu farklı ve özel olma duygusunu pekiştirebilirsin ya da normal biri olma, senin yaşındaki erkeklerle nasıl bağ kuracağını öğrenme üzerinde çalışabilirsin. Görüyorsun ki dramaya ilgin pek tesadüf değil çünkü bu, günlük zorluklardan kaçmanın bir yolu."

Ed şaşkın ve öfkeli görünüyordu. "Yani ben de herkes gibiysem ve özel bir sorunum yoksa bu seanslara gelmeye devam etmenin bir anlamı var mı?"

Yaptığı çıkarımı anlamıştım. "Özel biri değilsem, o zaman *ben kimim*?" Bu konuya değinmemeye fakat tartışmayı gerçekçi tutmaya karar verdim.

"Terapiye devam etmek istemen için iki neden var. İlki hayatındaki incinme ve kafa karışıklığını hafifletmek, ikincisi de heteroseksüel yanını geliştirmeye çalışmak."

İç çekti. "Ne istediğimden emin olmak zor." Uzunca durakladı. "Heteroseksüel tarafımı geliştirmek istediğimi düşünüyorum ama o kadar çok şey duyuyorum ki... Kendime dürüst olmak için gey olmam gerektiğini ve buna benzer bir sürü şey söylüyorlar."

"Bunu sık sık duyacaksın. Gey dünyasından, tamamen farklı yanıtlar alacaksın. Ama şu temel prensibi unutma, Ed. Eğer hiçbir şey yapmazsan, eğer akışa bırakır ve kalabalığı takip etmeye karar verirsen, gey olursun."

Ed, "Şimdilik babamla nasıl başa çıkacağımı anlayarak başlamak istiyorum," dedi.

Baba, diye düşündüm Ed'e başımı sallarken. Bu soruyu danışanlarımdan ne kadar da sık duyuyorum. Halihazırdaki sorunlar nasıl da çoğu kez *babayla yaşanan problemlerden* biri oluyor.

Edward'la yaptığımız o seanstan sonra, tatile çıktım. Üç hafta sonra yağmurlu bir pazartesi günü birbirimizi tekrar gördü-

ğümüzde, Edward çok üzgün ve bezgin görünüyordu. Paltosunu silkti, yanındaki halıya ıslak bir şemsiye fırlattı ve koltuğa külçe gibi oturdu.

"Bu eşcinsel hislerden pek de memnun olmadığımı düşünüyordum."

"Ne oldu?"

"Şey... Hiç arkadaşım olmadığı için ne kadar yalnız olduğumu biliyorsunuz. Yani, birkaç hafta önce parkta yalnız yürüyordum ve muhtemelen sizin yaşlarınızda olan orta yaşlı bir adam gördüm; konuşmaya başladık. Biraz fazla dost canlısıydı, o yüzden gey olabileceğini düşündüm. Biraz konuştuk, adı Jason'dı, telefon numaralarımızı aldık, o gece beni aradı ve bana film seyretmek için dışarı çıkmak isteyip istemediğimi sordu. "Sonra beni çoğu kendi yaşında olan ve herkesin gey olduğunu gördüğüm bir partiye davet etti." Acı bir şekilde güldü. "Katıldığım en iyi partiydi. İlgi odağıydım," dedi.

"Yani okuldaki hetero erkeklerde bulamayacağın bir şey buldun. İşte gey ortam bu yüzden o kadar çekicidir; anında kabul görürsün."

Edward güldü ama yüzü mutsuzdu. "Biliyorum. Diğer çocuklarla çok zor. Onlarlayken özel biri değilim."

"Peki ne oldu?"

"Şöyle ki..." Mahcup görünüyordu. "İstediğim gerçekten bu olmasa da olay cinsel bir hal aldı. Keşke sadece sevecen olsaydı ve biz de arkadaşlık kurabilseydik. Belki sadece saçımı falan karıştırıp bana biraz sarılsaydı... yani işte bunun gibi şeyler yapsaydı. Güldü, utandı. "Ama bana masaj yaptı ve sonra olaylar birbirini izledi."

"Anlıyorum."

"Ona oldukça ilgi duyuyordum. Ama ertesi gün aradı ve eski

sevgilisi Harold'ın, tekrar yanına taşınmasını istediğini söyledi. Jason endişe etmememi, bunun bizim dostluğumuzu etkilemeyeceğini söyledi."

"Hâlâ arkadaş mısınız o halde?"

"Cuma gecesi Jason, eşyasını Harold'ın evine taşımaya yardım etmemi istedi; Harold bana karşı çok nazik ve arkadaş canlısı davrandı. Beni pizza falan yemeye dışarı çıkardı ve benimle gerçekten arkadaş olmak istediğini söyledi. Jason'ı kaybetmek istemedim, bu yüzden razı oldum. Sonra evlerine geri döndük ve porno film açtılar. Jason ve Harold, ikisi birden beni soydular ve..."

"Ve ne?"

"Ve..." Kızardı, "sırayla bana sakso çektiler," dedi. Fransız aksanı yapmaya çalışarak devam etti. "'*Menage a trois*'ymış, Jason öyle dedi." Edward utanarak sırıttı. "Daha sonra ikisi de beni sevdiğini ve benim de onların yanına taşınabileceğimi, üçümüzün birlikte çok eğlenebileceğini söylediler."

Uzun ve sessiz bir duraklamadan sonra ona sordum, "Peki, sen istediğini elde ettin mi?"

Ed'in sesi bitkin çıkıyordu. "Hayır. Gerçekten sadece biraz arkadaşlık istemiştim. Biraz sevgi. Harold ve Jason'a, onların ilişkisinin bir parçası olamayacağımı söyledim," dedi.

Edward'ın hikâyesi, eşcinsel dünyasının sıklıkla sunduğu özel ilginin sahte cazibesini gösteriyor. Edward gibi -erkek ilgisine, sevgisine ve onayına çok ihtiyacı olan- genç erkekler çoğunlukla cinsel ilişki kurmak için ayartılırlar ya da kandırılırlar ve bir köşeye atılırlar.

"Çılgın, müthiş eğlenceli bir sürü şey var ve bunlar senin gibi genç biri için çok çekici. Anında ilgi göreceksin ve bu da bir hayalin gerçekleşmiş gibi hissettirecek. Yani bir süre için," dedim ona.

"Peki ya heteroseksüeller?" diye devam ettim.

"Heteroseksüel arkadaşlıklar kuruyor musun?"

"Dostluk kurmaya çalışmaktan korkuyorum. Gidip de bir adamla konuşamam... Ona asıldığımı düşünür."

Gey dünyasının çapraşık düşüncesi bu, diye düşündüm kendi kendime.

Gey erkekler arasındaki bu cinsel ilişkiler *arkadaşlık* değildir. Geyler arkadaşlığı cinsellikten ayıramaz. Edward da bu ayrım konusunda net değildi. Arkadaşlık ve seks arasında bilinçli bir ayrım yapması gerekiyordu. Şu haliyle kendi kafa karışıklığını arkadaş olmaya çalıştığı heteroseksüel erkeklere yansıtıyordu.

"Heteroseksüel bir adam, neden dostane bir konuşmanın asılmak olduğunu düşünsün ki? Ona göre erkek arkadaşlıklar cinsellik içermez." Ed cevap vermeden önce devam ettim, "Dikkat çekmek istemekte yanlış bir şey yok, ama onu elde etmenin doğru yolunu bilmiyorsun. Çekici bulduğun şu heteroseksüellerle *konuş*. Onları gerçek insanlara dönüştür. Eğer onlarla konuşmazsan –gerçeküstü–nesneler olarak kalmaya devam edecekler. Eğer izole kalırsan erotik duyguların yoğunlaşacak. İzole ve yalnız olduğunda, cinsel ilgi artar."

Ed bunu düşünerek başını salladı.

"Grubuma katılmak istersen, Pazartesi geceleri, gey tarzında yaşayıp sonradan bunu terk etmiş beyleri dinleyebilirsin. Deneyimlerini nasıl anlattıklarını duymanı istiyorum."

Kabul etti. "Gruba katılmayı ve beylerle tanışmayı isterim. Eşcinselliğimle başa çıkmak için elimden geleni yapmaya hazırım."

O bahar Ed liseden mezun oldu ve yaz tatiline başladı. Okul fobisi ile ilgili endişesi geri plana düşmüştü, baba sorunları ve erkek arkadaşlığa duyduğu ihtiyaç üzerinde çalışmaya devam etti.

Kısa sürede gruptaki erkeklerle yakın ilişkiler kurdu, özellik-

le Charlie ile. Ed diğer erkeklerden yaşça küçük olmasına rağmen, daha önce eşcinsel hayatı olan erkeklerin bakış açısından öğreneceği çok şey vardı. Ve hayatında ilk defa onun zaaflarını anlayan erkeklerle dürüst ve samimi olan, cinsellik içermeyen ilişkiler kurabildi.

Sonraki birkaç hafta boyunca Ed, ergenlik çağında bulunan ve eşcinsellik sıkıntısı olan birinin tipik iniş çıkışlarını yaşadı. Genel olarak, çok daha iyiydi.

Sonra, yaz mevsiminde annesiyle yaşadıklarının ne kadar zor olduğunu itiraf etti. Son zamanlarda, sadece ondan kurtulmak için bisikletiyle babasının evine gittiğini anlattı. Onun, annesiyle babası arasında mekik dokuması, aşırı karışan ve müdahaleci bir anne ile yeterince karışmayan ve ilgi göstermeyen bir baba arasında sıkışmış hisseden eşcinsel gençlikte sık görülen bir açmazı sembolize ediyordu.

"Cumartesi gecesi yapacak bir şeyim yoktu, bu yüzden annemle bir korku filmi seyretmeye gittim. Sıkılmıştım ama başka bir meşguliyetim yoktu. Geri döndüğümde, gerçekten moralim bozuktu. Sonunda pek çok cumartesi gecesini annemle geçirirken buluyorum kendimi."

"Peki neden birlikte dışarı çıkacağın bir iki iyi arkadaşın yok?"

Kaybolmuş küçük bir çocuk gibi bakarak cevap verdi, "Çünkü hiç arkadaş bulamıyorum."

"Hiç arkadaş *edinemiyorum*," diye düzelttim. Ed sıkışmış görünüyordu.

"Hmm. Ton balıklı sandviç hikâyesini duydun mu?" diye sordum.

"*Ton balıklı sandviç*?" Başını hayır anlamında salladı.

"Evet, evet. İki adam her gün birlikte öğle yemeği yer. İlk gün

yaşlı adam sandviçini açar. Çavdar ekmeğinde pastırma, yanında turşu, patates salatası. Genç adam sandviçini açar; ton balıklı.

"İkinci gün, yaşlı adam haşhaşlı francala içine ithal İsviçre peyniri, dijon hardalı ve lahana salatasıyla yapılmış sandviçini çıkarır. Genç adam sandviçini çıkarır; ton balıklı.

"Üçüncü gün yaşlı adam öğle yemeğini çıkarır -tam buğday ekmeğinin üstünde avokado, sebze filizleri ve domates. Genç adam sandviçini açar ve feryat eder, 'Yine ton balıklı!'

"Yaşlı adam sorar, 'Neden karından başka bir sandviç hazırlamasını istemiyorsun?'

"'Ne karısı!' der genç adam. 'Kendi sandviçlerimi kendim yapıyorum.'"

Edward gülümsedi.

"Gelecek cumartesi annenle sinemaya gitmek istemiyorsun, değil mi?"

"Hayır."

"Anneni, akran arkadaşlıklarının yerine kullanıyorsun. Bir planlar yap ve bir arkadaşını aramak için de son dakikaya kadar bekleme. Şimdiye dek kendi ton balıklı sandviçini yapıp durdun!"

Ed biraz rahatsız olunca konuyu değiştirdi. "Dün, sınıfta yan yana oturduğum kıza rastladım. Aldığı bazı elbiseleri değiştirmek için onunla alışveriş merkezine gitmek isteyip istemediğimi sordu."

"Peki gittin mi?"

"Onu biraz oyaladım. Liseden tanıdığım insanlarla tekrar görüşmek istediğimden pek emin değilim –oradakiler beni erkeksi değil sessiz olarak tanırlar... Ve şimdi ona farklı davranırsam numara yapıyorum zannedebilir." Sözlerini dikkatle seçiyor ve tereddüt ediyordu. "Son zamanlarda birçok değişim yaşadığım

bir gerçek. Yavaş yavaş kendimle ilgili daha farklı hissetmeye başladım. Bir kızla elbiselerini değiştirmeye gitmek artık bana göre değil. Onun, bu konuda farklı hissettiğimi anlayacağından emin değilim," dedi.

Başımla onayladım. "Arkadaşlarımızın ve ailemizin, değişmeyip aynı kalmamızda menfaatleri vardır. Liseden eski dostlar başka bir Edward'ı, olgunlaşan bir Edward'ı görmeye direnç gösterir."

"Şu anda kızlara, onların dedikodularına falan o kadar sabrım yok. Eskisi gibi rahatlatıcı gelmiyor."

"Çocuklukta kaçırdığın şeyi yapmaya başlıyorsun; gizlilik evresindeki erkek çocukların yaşadığı, dişileri reddetme durumunu yani. 'Kızlardan nefret ediyorum' aşamasını," diyerek açıkladım.

"Evet. 'Kızlar iğrenç' evresi, biliyorum. Bunu hiç yaşamadım."

Devam ettim, "Tüm bu terapi, senin, erkeklerden savunmacı soyutlanmanı aşman etrafında odaklanıyor. Unutma, küçük bir çocuk olarak annene yakın olmaya ve babandan uzak kalmaya karar verdin. Babana baktın ve dedin ki, 'Sana *ihtiyacım* yok. Seni *istemiyorum*. Sana *güvenmiyorum*.' Değil mi? Ve aynı şeyi, bağlanman gereken oğlanlara da söyledin. Onlardan kaçtın, uzak durdun. Sonra da bu yabancılaşmayı cinsel bir bağlantıyla kırmaya çalıştın."

Ertesi hafta Ed, yüzünde zafer tebessümüyle hoplaya zıplaya geldi.

"Rolü aldım!" dedi.

"Hangi rolü?"

"Yaz tiyatrosundakini. *Oklahoma*'daki Curly olacağım!"

"Tebrik ederim."

"Provalar randevularımıza engel olabilir," dedi. "Muhtemelen bizi her gün çalıştıracaklar."

"Seni böyle heyecanlı, böyle mutlu gördüğüme gerçekten çok sevindim. Elbette, kendi önceliklerine karar vermen gerekecek. Ama unutma, gösteri bittiğinde ve perdeler kapandığında..."

Ed başını sallayarak, "Biliyorum," dedi. Sesi ciddiydi. "Hâlâ aynı sorunlarla başbaşa olacağım."

Prova programının zorluklarına rağmen Ed haftalık seanslarımıza zaman bulmayı başardı. Ayrıca grup toplantılarımıza, sadakatle gelmeye devam etti.

Bir sabah, sonraki randevusuna babasını getirip getiremeyeceğini sorarak beni şaşırttı. Bu öneriyi memnuniyetle karşıladım. Ama Ed'e, babasını bir şikâyet listesine maruz bırakmanın bir kıymeti olmayacağını açıkladım. Ed babasından gelmesini talep etmeden önce ondan ne istediğinden tam olarak emin olmalıydı. Ayrıca, babasına şikâyette bulunmak, Ed'in sadece çaresiz bir kurban olma duygusunu güçlendirirdi. Ed, şikâyette bulunmanın ötesine geçerek iletişim kurmayı kabul etti. Ayrıca o baba-oğul buluşmalarının arasında bireysel seanslara gelmeyi da kabul etti.

Sonunda Dennis Paterson'la tanışma fırsatım oldu. Ed'in babası uzun boylu, yakışıklı bir adamdı. Randevumuza, özel dikim, ince çizgili, gri bir takım elbiseve yanardöner turuncu bir ipek kravatla geldi. Sıkıca elimi kavradı ve benimle, yetkili olmaya alışkın bir adamın cesur, açık sözlü tavrıyla konuştu.

Toplantımıza zaman ayırmak için önemli bir randevuyu iptal ettiğini açıkça belirterek başladı. Babasına kıyasla neredeyse çelimsiz bir görünüşü olan Ed, babasının karşısındaki kanepede kaskatı oturuyordu. Çocukça ve tereddütlü görünüyordu.

Sonra baba ve oğuldan, büyük bir kanepenin karşıt uçlarına, birbirlerine bakacak şekilde oturmalarını istedim. Onlardan birbirlerini muhatap almalarını istedim. Her ikisi de gergin bir biçimde gülmeye başladı, belli ki rahatsız edici bir durumdu. Ed kanepenin yastığını sanki bir kalkanmış gibi göğsüne bastırarak

sarıldı. Gelişigüzel şakalaşmaya başladıklarında, her ikisinin de gerçekten yakın olmayı arzu ettiğini fakat bunca yıl birbirleriyle ilgili hayal kırıklığı yaşadıktan sonra, sevgi göstermekten korktuklarını görebiliyordum. Dennis Paterson'ın ilişkiyi geliştirmek istediği açıktı ama onun direkt ve güçlü tavrı, Edward'ı engelliyor gibi görünüyordu. Ed, kararsız olmaya, ne isteğini ifade ederken de dolaylı olmaya eğilimliydi. Babasının hadi-sadede-gelelim tarzından rahatsız olmuş, artık büsbütün telaşlanmıştı.

Baba-oğul seanslarıyla ilgili tecrübelerimde, babaların içerik seviyesinde sıkışıp kaldığını, hislerden kaçındıklarını gördüm. Ne yazık ki oğullar, iletişimi bir şekilde sürdürmeye çalışırken, babalarının bu yüzeysel seviyede kalmasına izin verirler. Ed babasının, daha fazla duygu alışverişinde ve duygusal dışavurumda bulunmasını istiyordu, bunu görebiliyordum. Bay Paterson kendini hayat, kariyer ve en sevdiği konu olan öz disiplin ile ilgili uzun nutuklar vermeye kaptırdığında, Ed ilgisini kaybetti. Babası sanki jüriye kapanış konuşması yapıyordu. Eski klişelerle dolu bir derse yakalanan Ed'in hayal kırıklığına uğradığı açıktı.

Bu çıkmaza son verme niyetiyle araya girdim. "Sence baban seni nasıl algılıyor Ed?"

Ed sanki korku ve umut arasında sıkışmış gibi omuzlarını silkti. Cevap veremedi. Sonunda duygu dolu çocuksu bir sesle konuştu. "Bazen neyi hedeflediğini bilmiyorum baba... ne demek istediğini anlamıyorum."

Dennis Paterson savunmacı bir şekilde, "Peki, Eddie... benden ne istiyorsun?" diye sordu.

"Bu senin için bir şans Ed!" diye düşündüm. Bu mükemmel bir fırsat. Ed'in ne istediğini biliyordum. Ne söyleyeceğini özel oturumlarımızda tam olarak prova etmiştik. Yine de cevap veremedi. İkili orada gergin bir şekilde otururken ortama, zamanın acımasızca geçtiği uzun bir sessizlik çöktü.

Bay Paterson kendi yöntemiyle oğluyla temas kurmaya çalışıyordu fakat öz disiplin konusundaki dersleri gerçek iletişime engel oluyordu. Babasının derslerine karşı Ed'in savunması, daha fazla özgürlük istediğini söyleyerek zıt bir tavır benimsemek oldu. Oysaki özgürlüğün bununla bir ilgisi yoktu. Ed'in asıl istediği ve konuşulmadan kalan şey, babasının sevgisi ve kabulü idi.

Birlikte dört seansa geldiler. Baba oğul ofisime her seferinde sanki ne konuşacaklarını hiç düşünmemişler gibi hazırlıksız gelirlerdi. Aslında Ed bana, arabayla ofisime gelirken sanki birbirlerine söyleyecek bir şeyleri yokmuş gibi sessiz durduklarını anlattı. Seans sırasında duygusal olarak birbirlerine dokundukları o kısa anları bile fazla uzatmadılar. İkisi de hemen özgürlük ve öz disiplin mevzuu üzerindeki beyhude tartışmaların güvenli zeminine yöneldi. Bir korku sezdim. İkisi de, görünenin altında incinmişlik ve kızgınlık olduğunu biliyordu. Sanki, "Dürüstçe konuşursak, birbirimize öfkeleneceğiz" diyordu ikisi de.

Annesi hayalen bu seanslarda hep mevcut oldu. Hem Ed hem de babası sık sık "anne"nin ya da "o"nun dediklerini anlattı. Eşcinsel oğul yetiştiren tipik aile örneğinde olduğu gibi, baba ile oğul arasındaki ilişkide anne, tercüman olarak fazlaca yer almıştı. En iyisinin, sabırsızlığımı gizlemeye çalışmak olduğunu farkettim ve sonunda sadece şu kuralı belirledim, "Artık Anne'den bahsetmek yok. Doğrudan ikinizle ilgilenmek için buradayız."

Görünenin altına uzanmaya çalıştım, oğulun kaçınmasını ve babanın çapraz sorgulama eğilimini atlatmaya çalıştım. *Büyük H* konusunu açmaya cesaret edemedim, çünkü onların bu konuda konuşmaya hazır olmadıkları belliydi. Ama konu yine de orada duruyordu ve üzerimizde ağırlık yapıyordu.

Bay Paterson'ı, konuşmaları idrak etmesi ve Ed'le olan ilişkisi hakkında konuşması için zorlamaya çalıştım ama sürekli sözümü kesti. Oğluna nasıl ulaşacağı hakkında hiçbir fikri olmadığı açık-

ça görünüyordu. Onların konuşmalarını dinlerken, konuşulmayan şeylerin çoğunu hissettim. İlk defa, Dennis Paterson'ın acısını ve bir baba olarak başarısızlık duygusunu hissedebiliyordum.

Dennis Paterson'la geçirdiğim günlerin sayılı olduğunu biliyordum. Seanslar için duruşma tarihlerini ayarlamaya daha fazla devam etmezdi. Ayrıca, kaygısının arttığını da seziyordum.

Babalar ve onların eşcinsel oğulları ile yaşadığım geçmiş tecrübeler bana büyük ve sürekli bir başarı beklememeyi öğretti. Ed ve babası beşinci seanslarına geldiklerinde Ed'in babası terapiyi kalıcı olarak bırakmadan önce, onları biraz güçlü bir müdahaleyle zorlamaya karar verdim. Onların bir şey alarak gitmelerini istedim.

Ed kişisel seanslarımızda net ve konuşkan olmasına rağmen, kendini babasına etkili bir şekilde ifade edemiyordu. İkisinin de kesinlikle hissetmiş olması gereken şeyleri dile getirerek başlamaya karar verdim.

"İkinizin de nasıl hissettiğinizden emin değilim, ama bu seanslarda olanlardan dolayı sıkkın ve hayal kırıklığına uğramış hissediyorum. Sadede gelelim. Bay Paterson, Ed'den ne istiyorsunuz?"

"Ed'e ondan ne beklediğimi söyledim. Onun sorumlu bir yetişkin olmasını istiyorum," dedi.

"Güzel," diyerek cevapladım. "Ama Ed'in ne istediğini biliyor musunuz?"

"Açıkçası, hayır, bilmiyorum," dedi.

Dennis Paterson'a "Geçen hafta oğlunuzla bağ kurmaya başladınız," dedim. "Onunla bağ kurduğunuzda, onun sakinleştiğini görebiliyorum. Size odaklanmaya başladı, çünkü siz ona istediği şeyi veriyordunuz. Ancak bunu sürekli yapmalısınız. Ed sizinle konuşmakta sorun yaşıyor. Sizin ona el uzatmanıza ve onunla bağ kurmanıza ihtiyacı var. O*nu yakalamanıza* ihtiyacı

var. Bunu yapmaya çalıştığınızı görüyorum ama bu her seferinde bir derse dönüşüyor sanki. Ders vermeyin. Bırakın oğlunuz sizin için önemli olduğunu bilsin. Ed size ulaşmak istiyor ama bunu nasıl yapacağını bilmiyor."

Bay Paterson dikkatle dinledi. Sonra oğluna döndü. "Ed, sanırım Dr. Joe haklı. Geçen hafta çokça konuştum ve 'Senden istediğim şey bu' dedim. Belki artık senin konuşmanın vakti gelmiştir." Ed sessizdi, aşağıya bakıyordu.

Babası devam etti, artık daha derin bir ihtiyacı dile getiriyordu: "Belki, benimle nasıl ilişki kurmak istediğine dair uzun vadeli planların olup olmadığına kulak vermeliyim."

Ed gergin bir şekilde gülmüş, hâlâ bir şey söylememişti.

"Babanla konuşmak ister misin?" diye itekledim.

Bir kez daha gergince güldü ve yine bir şey söylemedi. Babası şöyle devam etti: "Neredeyse 18 yaşında olan sen, 'Baba, hoşça kal, ben ne istersem onu yapacağım?' mı diyorsun? Yoksa uzun vadeli bir ilişki kurmamızı mı planlıyorsun?"

"Evet, bunu istiyorum," diyerek bir başka gergin kahkaha daha attı Ed.

"Hangisini istiyorsun?"

"Uzun vadeli ilişki."

Babası, "'Bunu soruyorum, çünkü senin, annene çok sık 'Lise bitince temelli giderim. O kadar.' dediğini duydum," diye devam etti.

Dennis Paterson'ın oğlu tarafından reddedildiğini ve önemsiz gibi davranıldığını hissettiği benim için aşikârdı.

"Bu soruyu sormanızın nedeni, oğlunuzun sizin için çok önemli olması," dedim.

Baba, "Tabii ki," diye yanıtladı. "Her zaman öyleydi."

Ed'e döndüm. "Baban sana ne söylüyor?" diye sordum.

Ed, "İyi bir ilişki kurmamızı istediğini söylüyor," dedi.

"Doğru. Ama baban bunu nasıl devam ettireceğini bilmiyor. Yardımına ihtiyacı var," dedim.

Sonra babaya dönüp, "Dennis, ilk kez bir seansta gerçekten oğlunuzla bağ kurdunuz. Bir duyguyu dile getirdiğinizde ne olduğunu görüyor musunuz?" dedim.

Cesaretlendi. "Demek istediğim, 'Hey, evlat, ilişkimiz tehlikede. Büyüyorsun ve bizi terk edeceksin. Bu işleri seni kaybetmeden önce daha iyi hale getirsek iyi olur.'" diyerek devam etti.

"Doğru," dedim başımı sallayarak.

Baba sözlerine, "Yakında pek çok şey olacak," diyerek devam etti. "Ed, birkaç hafta içinde evden ayrılacaksın ve üniversiteye gideceksin. Tahminim o ki, eğer aramızda daha güvenilir bir bağ oluşturmazsak seni sonsuza kadar kaybetmiş olacağım. Soruna tam olarak neyin sebep olduğunu anlamalıyız. Uzaklaşmak neden?"

Ed sessiz kaldı. Yavaşça, "Babanla konuş," diye uyardım.

Ed hüzün dolu bir şekilde, "Kim olduğumu, ne olduğumu, kimliğimi bilmiyorum..." dedi. "Bu yüzden bir şey söylemek istemedim."

Şaşırtıcı bir duyarlılık gösteren Dennis, oğlunu sancılı eşcinsellik meselesinden kurtarıyor gibi görünüyordu. "Bak evlat kendin hakkında, kimliğin hakkında bana söyleyeceğin her şey, konunun dışında. Önemli olan seninle iyi bir ilişkim olması."

"Ne diyeceğimi gerçekten bilmiyorum," diye kekeledi Ed, daha da uzaklaştı.

"Babanın seni yargılamasından mı korkuyorsun?" diye yönlendirdim.

Ed, "*Ben seni* eleştirmiyorum baba," diye söyleyiverdi.

"Senin beni neden bu kadar eleştirdiğini ise gerçekten bilmi-

yorum."

Dennis Paterson, "Belki de ben... seni daha yakından tanımalıyım," dedi.

Ed'e döndüm. "Neler yapmak sana kendini *iyi* hissettiriyor? İçinde güven oluşturuyor?"

"Oyuncululkla ve drama derslerimle ilgilendiğimde kendimi güvende hissediyorum. Şiir yazmayı da seviyorum." Seansta ilk kez doğrudan babasına bakmak için döndü, "Sana kendimle ilgili söylemediğim çok şey var baba," dedi. Sesi sitem dolu olmasına rağmen gözleri kocaman açılmış, hatta ümitliydi.

Dennis Paterson başını salladı. "Ben de senin yaşındayken bazı şiirler yazdım evlat."

"Ve hatta yayınlatmaya çalıştığım bir şiirim bile var," dedi Ed, güldü.

"Bunu senden dinlemek isterim. Kendinle gurur duymanı istiyorum," dedi babası. "Geçimini sağlamak için sanat dünyasına gireceksen, bu konuda çok ama çok etkin olman gerekecek; çünkü bu alanda çok fazla rekabet var, tıpkı hukuk işinde olduğu gibi."

Sempatik bir üslupla, "Birçok şeyde yeterince etkin değilsin evlat" diye ekledi. Ders vermenin eşiğine gelerek devam etti, "Başarılı olmazsan, yaptığın şeyle ilgili iyi hissetmezsin. Bir şeyde başarılı olmana yardım etmek istiyorum. Sana şiir ya da oyunculuk öğretemem. Sana sadece bildiklerimi öğretebilirim."

Ed'e sordum, "Şimdi babandan ne istiyorsun?"

Ed sanki yılların sorusuymuş gibi omuzlarını silkti.

Burada Ed'in birçok baba-oğul seansında açıkça görülen yapboz paternine kilitlendiğini gördüm; biri uzanınca diğeri geri çekilir. Babasının onayını bu kadar çok isteyen Ed, şimdi bununla yüz yüzeyken, geri çekilmiş ve kayıtsız görünüyordu. Burada, çocukluktaki savunmacı soyutlanmasının yaşayan kalıntıları vardı.

Eşcinsellerin babalarının tedirginliklerini anlayabiliyordum.

Ed'in tereddüdünü görünce babası ona doğru döndü. "Sen 2 ya da 3 yaşındayken ve annen şehir dışındayken suçiçeği oldun ve seni doktora götürdüm. Bekleme odası çok kalabalık ve gürültülüydü, sen ağlıyordun."

Dennis Paterson'ın sesi ilk defa titriyordu. "Seni kollarımda tuttum ve salladım; etrafımızdaki hiç kimseyi ve benim hakkımda ne düşündüklerini umursamadım ve sadece, sana ninni söyledim. Ağlarken bile bana gülümsedin ve baba olmanın ne demek olduğunu ilk defa gerçekten anladım. O zaman seni rahatlatmama izin vererek bunu bana sen öğrettin, evlat."

Bu sefer Ed'in kahkahası derin ve içtendi. Babasına sevgiyle baktı.

Babası devam etti: "'Bu çocuğu seviyorum' diye düşündüm. 'Bizi hiçbir şey asla ayırmamalı.' O ânı hafızama kazımaya kararlıydım. Yıllar geçtikçe bir şekilde unuttuğumu biliyorum. Ama bir gün henüz küçükken, bunu bana sen öğrettin evlat"

Ertesi hafta Ed tek başına geldi. Sık sık olduğu gibi, babası iş için şehir dışındaydı. Ed ve ben bireysel oturumlara dönmek konusunda anlaştık; babası sadece gerektiği zaman gelecekti. Ed coşkulu gülümsemesini zar zor bastırabiliyordu çünkü babası ona hukuk bürosunda bir yaz işi teklif etmişti. "Seanstan sonra eve dönerken arabada uzun uzun konuştuk," dedi. "Sanat kariyerinin beklediğim gibi gitmeme htimaline karşı, kendisinden bana hukuk alanında gösterebileceği her şeyi göstermesini istedim. Bana öğretebileceği çok şey olduğunu söyledi." Ed'in sesi gurur ve özgüvenle doluydu.

Ebeveynlerinin kişiliklerinin onu nasıl etkilediğini özetledik. "Annen duygusal olarak çok dışavurumcu, belki de seninleyken daha çok böyle. Onunla, duygusal düzeyde her zaman aşırı ilişkiliydiniz." Ed başıyla onayladı. Devam ettim. "Babansa genelde tam tersi olmuştur: güçlü, açık sözlü ve iş konularında iddia-

lı, ancak aile içinde duygusal olarak etkisiz."

Ed'in babasına olan savunmacı soyutlanmasına dikkat çektim. Babasının hevesini kaçırma üslubu olduğunu nasıl gördüğümü anlattım; bu, sorumluluğunu üstlenmek zorunda olduğu bir davranış paterniydi ve açıkça Ed'in babasıyla kurmak istediği ilişkinin aleyhineydi.

Eşcinsellerin babaları, oğullarıyla doğrudan etkileşime girmeleri gerektiğinde çaresizlik, rahatsızlık ve acizlik duygusu gösterme eğilimindedirler. Onların genellikle çok az erkek arkadaşı vardır ve kendi babalarıyla ilişkileri de genellikle kötüdür. Eşlerine, bilhassa rehber, tercüman ve sözcü olarak, özellikle de oğullarıyla alakalı olarak, bağımlı görünürler. Tedavi sırasında tipik biçimde karşılıklı bir antipati, bir direnç ve derin bir yakınma görürüm. Bu babaların yaklaşık yarısı, oğullarının onları erken çocukluklarından beri reddetmiş olduğunu söyler. Ed'in, babasının yakınlık çabalarını terslediğini görünce, babaların –tıpkı oğulları gibi- nasıl sarsıldığını anlayabildim.

Bu babaların tek yaygın ortak özelliği, oğullarıyla ilişkilerini düzeltmek için gereken çabayı göstermekten aciz görünmeleridir. Bu babalar oğullarının kayıtsızlığı ve düşmanlığı karşısında, sıkışmış ve çaresiz hissederler. Oğullarıyla yaşadıkları sorunlarla yüzleşmek yerine, geri çekilip kaçma eğilimindedirler; böylece kendilerini kırılganlıktan korurlar. Duygusal ulaşılabilirlikleri bir şekilde engellenmektedir ve genelde ilişkileri olumlu yönde değiştirmeye öncülük edemezler. Bazıları kırılgan ve katı, bazıları sert ve eleştirel, bazılarıysa yumuşak, zayıf ve pasiftir. Aile dışında çok güçlü ve başarılı olabilseler de, bu duygusal ulaşılmazlık durumundan ötürü oğulları genellikle onlara "pısırık" der.

Edward bu yazı yazıldığı sıralarda önemli bir ilerleme kaydetti. Üniversitenin ikinci yılında, drama alanında lisans eğitimi alıyor ve cumartesileri babasının hukuk ofisinde çalışıyor.

Yıllardır ilk kez birkaç heteroseksüel erkek arkadaş edindi. Üniversitede erkek öğrenciler için bir kardeşlik cemiyetine katıldı, çağdaş bir ergenliğe geçiş töreni olan "deneme haftası"na maruz kaldı ve bunun güçlü bir deneyim olduğunu gördü. Akranlarının kabulünü kazanmak için reddedilme riskine dayanabileceğini fark etti. Kardeşlik cemiyetindeki akranlarıyla birlikteyken, hemcinslerinin ilgisine, sevgisine ve onayına olan ihtiyacını cinsellikten ayırmayı pratik etmek için bolca fırsat buldu. Üniversitede kendini mutlu hissediyor ve hayatının doğru yönde ilerlediğine inanıyor.

Ed kendini annesiyle olan aşırı yakın ilişkisinden uzaklaştırdı ve artık babasıyla çok daha iyi anlaşıyor. Her ne kadar Ed ve babası arasındaki bazı bariyerler yıkılmış olsa da, deneyimlerim, eşcinsel erkekler ve babaları arasında uzun süreli yakınlık için sınırlı bir kapasite olduğunu gösteriyor. Baba yarasının iyileşmesi, babanın ciddi boyutta değişiminden ziyade oğulun babasının sınırlarını anlama ve kabul etme konusundaki gelişmesinin sonucu gibi görünmektedir.

Ed'in hayatının hangi yöne gideceğinden emin olmak için çok erken. 20 yaşında biri olarak pek çok değişim geçirecek olsa da, bu samimi ve iyi niyetli genç adamın, heteroseksüellik yolunda zorlukla kazandığı ilerlemeyi sürdüreceğine dair güçlü belirtiler var.

8

Roger

"Burada Olmayı Gerçekten İstiyor muyum?"

27 yaşındaki Roger Schulte tedaviye başlama konusundaki kararsızlığını ofisime girer girmez açıkça belirtti. Bir lise kimya öğretmeni olan Roger, telefonda randevu ayarlarken bana şunu söyledi, "Ben genellikle çözüme kendim ulaşırım. Size gelmemin sebebi, bu sorunla ilgili çözümlerimin tükenmiş olmasıdır."

Kapıda belirdiğinde oldukça büyük çerçeveli bir gözlüğün yarı yarıya kapladığı, ciddi görünümlü, solgun ve ince yüzlü bir adam gördüm. Roger'ın, "kasıtlı olarak tuhaf" şeklinde adlandırılabilecek olan giyim tarzı benzersizdi. Haki renkli, pamuklu, buruşuk bir gömleğin üzerine; desenli, ekstra geniş bir ipek kravat takmıştı. Oldukça yıpranmış olan siyah fitilli kadife pantolon, iki renkli timsah derisi kovboy çizmeleriyle tamamlanmıştı. Roger, kendisinin de tıpkı kıyafeti gibi ikircikli olduğunu kanıtlayacaktı.

Endişeyle koltuğa oturdu, ellerini dizlerinde kavuşturdu. Ona bakınca, dalgın profesör klişesini anımsadım. Asi görünümlü, uzun, kahverengi saçları, ıslak bir fırçanın birkaç sert darbesiyle yüzünden geriye doğru taranmıştı. Bir zamanlar pahalı görünen sivri burunlu botları, aşınmış ve tozluydu.

Vakit kaybetmeden uzun süreli tek sevgilisi olan Perry ile yaşadıklarını anlatmaya başladı. İki adam da eşcinselliği bırakma umuduylai psikoterapye girmeye karar vermişlerdi. Fakat artık eski sevgilisi olan Perry, fikrini değiştirmişti. Roger, "Perry terapinin kendisi için bir işe yaramadığına karar verdi ve şimdi haftada üç dört kere The Rage'den birilerini kapmaya çalışıyor," dedi. Sesi acısını ve öfkesini ele veriyordu.

The Rage'i başka danışanlarımdan da duymuştum. Circus of Books porno için neyse bu bar da eşcinsel gece kulüpleri için oydu; en büyüğü, en iyisi ve türünün Los Angeles'taki en popüleri.

Roger bana, Perry'i diğer erkeklerle içki içerken, flörtleşirken ve dans ederken izlemekten duyduğu acıyı anlattı. Birlikte geçirdikleri dokuz ayın ardından resmen ayrılmalarına rağmen, aralarında hâlâ acı veren bir bağ mevcuttu.

"Bu sorun üzerinde çalışmak için erkek bir terapist bulmaya karar verdim," dedi garip bir gülüşle. "Şimdi buradayım ama ne hakkında konuşacağımı bilmiyorum." Omzunu silkti ve uzaklara daldı, aniden mahcubiyet içinde kalakalmıştı.

Kışkırtıcı giyim tarzının altında, gerçek kişiliğini göstermekten korkan utangaç bir adam olduğunu fark ettim. "Belki de duygularınızı ifade etmek için teşvik edilmeye alışık değilsinizdir," dedim. "Ya da belki, ciddiye alınmaya alışık değilsiniz."

Roger yavaşça onayladı. "Bu doğru. Hatta öğrencilerimin bile beni ciddiye alıp almadığını merak ediyorum." En başından beri, eşcinsellik öncesi evredeki erkek çocuğun, ailesinin onu ciddiye almadığı zamanlara kadar uzanabilecek, yaygın bir terapötik mesele olduğunu görmüştüm.

Roger bana New York'un Catskill Dağları'ndaki büyük bir tatil köyünde müdür yardımcılığı yapan anne ve babasıyla geçirdiği hayatının erken dönemlerinden bahsetmeye başladı. "Onları, haftada bir gün olan tatillerinin dışında pek görmezdim,

o zaman da benimle eğlenemeyecek ya da konuşamayacak kadar yorgun olurlardı. Birlikte bir yerlere gittiğimizdeyse kendimi mahkûm gibi hissederdim"

Bana hüzünle, "Babamla olan ilişkimizde her zaman felce uğramış gibi hissettim," dedi. "Büyürken yapmak istediğim her şeye karşı şeytanın avukatlığını yapardı. Yine de itiraf etmeliyim ki, öğretmen olduğum için babama teşekkür etmeliyim." İronik bir şekilde güldü. "Katı bir Alman aileden geliyordu ve ailesindeki herkes akademisyendi. Benimle iletişim kurması yazılı kelimeler yoluyla olurdu. Bana bir gazete verir ve bir başyazıyı işaret ederek, 'Bunu gerçekten okumalısın, Roger,' derdi. Gerçi, nadiren konuşurduk."

Roger'ın, duygularını ifade konusunda oldukça sınırlandırıldığı açıktı. Aile geçmişindeki duygusal mahrumiyeti görebiliyordum. Ve ders verdiği gençler gibi Roger da, başka türlü ortaya koyamayacağı bir kimliği göstermek için giysiyi kullanıyordu.

Bana baktı ve şunu itiraf etti: "Babamın tüm ilgisini aldığını hissettiğim için erken dönemlerde kardeşime duyduğum kıskançlığı hatırlıyorum. Kardeşim sert bir kişiydi. Ben gözlüklü ve sırt çantası her zaman kitap dolu olan, sessiz bir çocukken o, okul bahçesinin zorbasıydı. Ben her zaman farklı görünürdüm. Kendimi Nazi Fırtına Birliğinden birinin evine bir şekilde yanlışlıkla evlatlık verilmiş öksüz bir çocuk gibi hissettim." Buna güldü ama gözleri acı doluydu.

Sonra üzgün başını bir şekilde salladı. "Çocukluğumdaki ilişkilerimle ilgili pek çok anımı hatırlıyorum ve bunların çoğu hüzünlü. Bu korkutucu bir şey. Benim anlık tepkimse onları geri bastırmak ve... boş vermek oluyor."

Roger daha sonra, korkuyla başa çıkma girişimlerinden bahsetti. "Kendimden uzaklaşmam ve başkalarıyla tanışmaya çalışmam gerektiğini çok iyi biliyorum, ama bunu yapmaktan kor-

kuyorum. Ben insanlardan korkuyorum, onlarla karşı karşıya kalmaktan korkuyorum. Reddedilmekten korkuyorum." Güldü, bezgince başını salladı. "Arkadaşlık kurmaya çalışmaktan korkuyorum çünkü ben iyi, yakın arkadaşlık nedir onu bile bilmiyorum! Bu sadece son zamanlarda gelişen bir korku değil. Bu, kendimi bildim bileli taşıdığım bir korku... belki de doğduğumdan beri. Geriye baktığımda, arkadaşlıklarımın çoğunun diğer kişi tarafından başlatıldığını görüyorum. Bazen üye olduğum Sierra Club'da yürüyüş yaparken biriyle karşılaşıyorum ve telefon numaralarımızı alıyoruz. İlk arayan asla ben olmuyorum. Onun beni aramasını bekliyorum."

"Reddedilme korkusundan dolayı," dedim

"Reddedilme korkusundan dolayı," diye tekrarladı. "Her zaman hissettiğim korku bu işte. En azından bir kısmı, bu. Bir de bir anda gelen, 'Belki de en son bir araya geldiğimizde adamın iyi vakit geçirdiğini düşünmekle hata yaptım.' diye düşüneceğim korkusu var. Belki beni bir daha aramayacak. Bundan da korkuyorum."

"Kendi başarınızdan korkuyorsunuz."

"Evet," diyerek onayladı.

Şöyle açıkladım, "Bu bir güç meselesi. Siz başarının sorumluluğundan korkuyorsunuz. Hâlihazırda ulaştığınız başarıyı sürdürmek için gereken güce sahip olduğunuza inanamıyorsunuz."

Roger, genellikle tedavinin ilk aşamalarında ortaya çıkan tuzağa düşüyordu; daha derin ihtiyaçları çözmek yerine yüzeysel semptomları kontrol etmeye odaklanıyordu. Aslında, sadece kendini kontrol etmeye odaklanmak —kendi kendini engelleyen ve hiç şüphesiz kaybedeceği bir savaştır bu— yalnızca yakın, cinsel olmayan erkek arkadaşlıklar kurmanın daha derin zorluklarından kaçınmanın bir yolu olarak hizmet ediyor.

"Doğru. Daha kötüsü, eşcinsel arzular ortaya çıktığında onları kontrol edemiyorum. Beni gerçekten bunaltan da bu."

"Eşcinsel duygularınızdan kurtulmak için onları kontrol etmek zorunda değilsiniz" dedim. Roger şaşırmış görünüyordu. "İyileşme kontrolle gelmez. Eşcinsel kışkırtılarınız dikkatinizi dağıtmamalı ve sizi asıl, altta yatan görevden uzaklaştırmamalıdır. İlk göreviniz korku ve yalnızlığınızın üstesinden gelerek yakın erkek ilişkileri kurmaktır. Bu adamlara cinsel açıdan bakmak yerine arzunun altında yatan duygularla yüzleşmelisiniz. Cinsel duygularınız birçok gerçek acıyı ve yabancılaşmayı kamufle eder. Bu acıyla daha uygun ve daha tatmin edici bir şekilde baş etmeyi öğrenmeniz gerekir."

"Acı konusunda haklısınız," dedi.

"Söyleyin bana," dedim, "tam olarak acı nedir?"

İç çekti. "Her zaman korkmanın acısı. Yalnızlığın acısı. Hiçbir yere ait olmadığımı hissetmenin verdiği acı." Kederli bir şekilde başını salladı.

Süremiz dolmuştu ve Roger'a önümüzdeki hafta devam etmek isteyip istemediğini sordum. Biraz düşüneceğini söyledi. Ertesi gün, bana bir mesaj bıraktı. Terapiyle ilgili fikrini değiştirmişti.

Üç ay sonra Roger randevu almak için telefon etti. Belirlenen saatte ofisime geldiğinde, üzgün ve bıkkın görünüyordu. Bir süre genel hatlarıyla konuştu ve tedaviye geri dönmesine sebep olarak sadece muğlak nedenler gösterdi.

"Ama neden şimdi geri geliyorsunuz, Roger? Fikrinizi değiştiren nedir?"

Biraz tereddütle ve utançla hikâyesine başladı. "Geçen hafta hiç de hoş olmayan bir deneyim yaşadım —aslında, bu konuda konuşmak bile küçük düşürücü..."

"Endişelenmeyin Roger," dedim. "Artık beni şoke edecek ya da şaşırtacak pek bir şey olduğunu sanmıyorum."

"Daha önce hiç tanışmadığım, benden yaşlı bir adamın evine gittim. Adını gey gazetesinin arka sayfasından buldum, gey barlarda bulunan şu bedava gazetelerden. Bir ilişki arıyordu." Başımla anladığımı belirttim.

"Neyse, evine gittim. Genç erkeklerin 'aktif,' kendininse 'pasif' olmasını sevdiğini söyledi." Biz de öyle yaptık. Prezervatif kullanıyordum —ama sonra bir koku fark ettim ve.." Sesi kısılmıştı. "Iıı... bu benim için keyif kaçırıcı bir şeydi ve devam etmem zordu."

"Neyi fark ettiniz?" diyerek sözünü kestim.

"B.k," diye cevap verdi, gözlerini kaçırarak. Devam edebilecek duruma gelmeden önce uzunca durakladı. "Aaa... sonra tuvalete gittim ve... aletimin ucunda b.k vardı. Tam anlamıyla iğrençti. Çok şükür ki prezervatif takmıştım. Oradan hızlıca çıktım. Her şeyin ne kadar sapkın olduğu, bir anda kafama dank etti. Daha ne kadar alçalmam gerektiğini düşündüm. Gey bir erkeğin cinsel tatmin için yapması gereken şey bu mu? Ben, erkekler arasındaki seksin doğal olmadığına inanıyorum," dedi.

Roger haftalık toplantılara düzenli olarak geldi. Birkaç hafta sonra, terapide olduğu için çok daha mutlu görünüyordu. Bir gün, "küçük korkular" olarak adlandırdığı şeye (yani kendi halini düşünmeye ve kaygıya) karşı koymanın günlük zorluklarıyla ilgili konuşmaya başladı.

Roger bana "Kıyafetlerime çok para harcıyorum," dedi. "Güzel bir çizme ya da ilgimi çeken başka bir şey gördüğümde karşı koyamıyorum. Ancak mağazaya gitmek zorunda kaldığımda satış görevlisinden korkuyorum. Onun gözlerinin içine bakamıyorum. Nereye gitsem küçük bir çocuk gibi hissediyorum. Yetişkin dünyasındaki küçük bir çocuk. Benim bir öğretmen olduğumu düşünürseniz bu oldukça ironik."

"Ama son zamanlarda kendime bunun üstesinden gelmem gerektiğini söylüyorum; bu yüzden dün alışveriş merkezine gittim ve bir süre sadece etrafta dolaştım. İnsanların gözlerinin içine bakmaya, kendimle ilgili pek bir şey düşünmemeye çalıştım."

"Farkı yaratan işte bu küçük başarılardır. Bu küçük davranış değişikliklerini yapmaya devam etmelisiniz," dedim.

"Sosyal alanda kendimi ortaya koymakta artık daha iyi olmama rağmen, yine de insanlardan korkum hâlâ çok yoğun. Sosyal durumlarla karşı karşıya olduğumda hâlâ hatalı hissediyorum."

"Utangaçlığınızı davranışsal olarak aşıyorsunuz ama korku devam ediyor," diyerek onayladım.

"Her zaman kendimi ön plana çıkarmak, kendimi insanlara doğru itmek zorunda hissediyorum, yoksa kimseye tek kelime etmeyeceğim," dedi. Söyledikleri sertti.

Roger kendisinin farkında olan, kendisini koruyan tecritçiliği hakkında konuşurken, bu Roger'ın, benliğinin içinden geldiği gibi gelişmesini teşvik etmeyen bir anne babanın önünde çocukken hissettiği şey olmalı diye düşünmekten kendimi alıkoyamadım.

Roger sonra eski sevgilisi Perry'den bahsetti. "Hafta sonu artık kendimi tutamadım ve onu aradım. 'Sadece nasıl olduğunu öğreneceğim,' dedim kendi kendime. Ona ulaşamadım, telesekreter vardı. Sonra kasette onun sesini duyunca, onunla konuşma isteğimi kaybettim. Sadece yoğun öfke ve üzüntü hissettim. Ve derin bir kayıp duygusu. Bu ilişkiyi sonlandırmak istiyorum —bunu hiç yapmadık, sadece ilişkiyi askıda bıraktık. Kendimi onu kötü adama dönüştürürken buluyorum ve bunun gerçek olmadığını biliyorum."

"Gerçekçi değil," diyerek onayladım.

"Gerçek olmadığını biliyorum. Ama diğer tüm ilişkilerimde de de yaptığım buydu. Sonunda hep, arzuladığımı sandığım erkeklere öfkeli ve onlardan bıkmış buluyorum kendimi. Neticede hepsinin adi herifler olduğuna karar verdim. Babama hissettiğim şey de buydu."

"Aynen öyle," dedim.

"Bunların hepsini bir seviyede 'biliyorum' ama bu yine de üzüntüyü gidermiyor. En üzgün olduğum an Perry'yi hayal ettiğim ya da zihnimde onun sesini duyduğum andır. Onu gerçekte olduğu gibi değil de idealleştirilmiş bir imaj olarak hatırladığımı fark ediyorum. Onu sevdim çünkü o özgür, çılgın ve dışa dönük bir insandı; hep istediğim ve ihtiyacım olan adam imajı."

İdealize edilmiş benlik, diye düşündüm kendi kendime. Eğer daha az kısıtlanmış hissetseydi, Roger'ın olmak istediği şey aynen buydu.

"Ancak bu ilişkinin gerçekten özlediğim yönleri var. Tüm bu kavga ve kargaşaya rağmen, birbirimize karşı gerçek olduğumuz anlar vardı. Bence birbirine çekilen her insana olur bu, anlık bile olsa.

"Bu ilişkinin iyi ve sağlıklı yönlerinin olduğunu biliyorum," diye devam etti. "Ama öte yandan, onun bariz manipülasyonuna boyun eğmek için kendime izin vermemden dolayı duyduğum bir öfke de vardı. Manipüle edilmeye izin verdiğim için bir öfke hissi yaşıyorum.'"

"Bu daha önce de oldu mu?"

"Lise son sınıftayken bir çocukla girdiğim moral bozucu bir gönül macerasından sonra, bir daha asla başka bir adamın beni kandırmasına izin vermeyeceğime yemin ettim. Sonra Perry'yle tanıştım."

Uzun bir sessizlikten sonra, "Yıllardır Bay Doğru'yu arıyorum, ama her seferinde korkunç acılar ve hayal kırıklıkları yaşıyorum. Şimdi biliyorum ki o mükemmel arkadaş asla gelmeyecek. Nedenini anlıyorum. Yine de, bu inancı size ifade ederken bile gerçek bir kayıp duygusu hissediyorum. Bir illüzyonun peşinden koştuğum gerçeğiyle yüzleşmeye dayanamıyorum" dedi.

Roger, Değişim Terapisi'ndeki en zor adımlardan birine gelmişti. "Bence bu kaybın üzüntüsünü hissetmelisiniz. Bir adamın sizin ebedi arkadaşınız, seks partneriniz, sadık sevgiliniz, kankanız, erkek kardeşiniz ve ruh eşiniz olacağına dair tipik gey rüyasından vazgeçmelisiniz. Bence bu rüyanın yasını gerçekten tutmalısınız," dedim.

"The Rage'deki son buluşmamızda," dedi Roger, "Perry'nin bana ettiği bazı hakaretlere üzüldüm. Bir sebepten dolayı sinirlerimi bozmaya çalıştığını hissettim."

"Sizi uzaklaştırmak için, sanırım. Muhtemelen sizde olan duygu ikilemi onda da mevcut."

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Roger.

"O da sizinle özel bir şey yaşayabileceğini hayal etti; hayal kırıklığına uğradığında ise, olanı yok etmeye karar verdi," diye açıkladım.

Roger yavaşça "Bu, 'Sevdiğim şeyden nefret ediyorum, çünkü ona sahip olamayacağımı biliyorum'la aynı duygu" dedi. Üzerinde düşünerek "Hmm. Bunu duymak kendimi daha iyi hissetmemi sağladı," diye ekledi.

"Çünkü neler olduğunu artık anlıyorsunuz. Eşcinsel ilişkiler karakteristik olarak çok değişkendir çünkü eşcinsel, sevdiği şeyden nefret eder. Gerçekçi olmayan beklentilerini hiçbir insanın karşılayamayacağını bir bakıma anlar."

Roger yine, "Hmm" dedi. Üzülerek, "Bu, romantik coşkuyu yok ediyor sanırım," diye ekledi. "Erkek bir çift olmak kolay değil, bunu söyleyebilirim," dedi.

"Hemcins ilişkilerin doğasında olan sınırlamalarla yaşamaya istekli değilseniz tabii," dedim.

Eşcinsel ilişki, erkeklerin çekimine kapılmaktan korkmak ama yine de kapılmak gibi uzlaşmaz paradokslarla doludur. Hemcins ilişkiler genellikle, karşısındakinin gerçekçi olmayan bir şekilde algılanmasıyla, bir imgeyle başlar. Bu imge, insanın kendi kaybedilmiş erkekliğinin niteliklerini temsil eder. Genellikle öteki kişiliğin sığ özelliklerine dayalı olan bu projeksiyonlar hayal kırıklığına yol açmaya mahkûmdur. Ve bu ilişkiler gerçeklerden ziyade hayali yansıtmalar üzerine kurulduğundan, çift, romantik sevdalanmanın ötesine, uzun vadeli tek eşli bağlılığın oluşmasına geçmekte güçlük çeker.

Eşcinsel, bir adamla erotik temas kurmak istediğinde, kayıp bir parçasını içine almaya çalışıyordur. Ancak bu çekim, kişisel eksiklikten kaynaklandığından, karşısındakini sevmekte tamamen özgür değildir.

Dr. Herman Nunberg (1938), "güçlü bir insanla sadece temas yoluyla veya bir kucaklama ya da bir öpücük yoluyla bu gücü absorbe edeceğine ve arzu ettiği adam kadar güçlü olacağına" inanan eşcinsel danışan tipinden bahsetmiştir. (*bkz.* s. 5) Maskülen ideale yönelik bu arayış, gey ilişkilerin karakteristiğidir. Gey ilişkilerde, çekim ve cinsel temastan kısa bir süre sonra kayıtsızlığın takip ettiği engellenmişlik hissine neden olan döngüyü görmemizin nedenlerinden biri budur. Bu; cinsel yakınlığa duyulan, çoğunlukla hayat boyu süren ve gerçekleşmeyen arzunun döngüsüdür.

Heteroseksüel adam dişil ideali bulmaya, psikolojik olarak, o kadar bağımlı değildir. Dişil ideal daha az önemlidir çünkü partnerine, kendi fıtri cinsiyetindeki bir eksikliği gidermek için

ihtiyaç duymayacaktır. Kendine benzeyen bir partner bulmaktansa, tamamlayıcı bir partneri olacaktır.

Gey adam genellikle gelecekteki bir âşığın hayaline umut bağlar. Aslında istatistiksel olarak, eşcinsel birlikteliklerin neredeyse asla tek eşli ve sadık kalmadığını görüyoruz. Yine de olgun bir ilişki; hayat boyu bağlı kalınacak bir partner seçiminin getirdiği kaçınılmaz sınırlamaları kabul etmek ve bu ilişkiden kazanımlar ortaya koymak anlamına gelir.

Gey birliktelikler sıklıkla, bağımlılıkta, kıskançlıkta ve şüphede yoğunluk gösterir Çalıştığım en çalkantılı aile ilişkileri erkek çiftlerin ilişkileriydi. Yoğun kararsızlık, bazen şiddetli çatışma, hatta fiziksel yaralanma şikâyetleri olur. İlişki, çocuklukta karşılanmamış sevgi ihtiyacının getirdiği yükü taşımaya zorlandığından dolayı, aşırı derecede ve düşmanca bir bağımlılık mevcuttur.

Herhangi bir erkeğin, hemcinsiyle çift olduğu bir hayatı yaşamak üzere tasarlandığına inanamıyorum. Dişil etki olmayan bir aşk ilişkisinde, gerekli temel kuvvet her zaman eksik olacaktır.

Birkaç ay sonra, Roger acil bir soruyla odaya girdi. "Bir insanın kendine yeterince saygısının olması için, anne babanın çocuğa olumlu kabul göstermesi gerekir, değil mi?" Ben daha bir şey söyleyemeden, "Çünkü annemle babam bunu hiç yapmadı," diye ekledi.

"Sorunuza cevap olarak, elbette," diyerek onayladım. "Ancak olumlu kabulden daha önemli olan doğru kabuldür. Gerçek bir öz kimlik yaratmak için çocuğun, bir birey olarak kim olduğunun doğru şekilde yansıtılması gerekir."

"Benim sorunum bu," dedi Roger karamsarca. "Ya göz ardı edildim ya da manipüle edildim." Bir dakika düşündü, sonra sözlerini düzeltti. "Aslında, açıkça söyleyeyim, babam tarafından görmezden gelindim, annem tarafından manipüle edildim." Yüzünde memnuniyet hissi belirdi.

Sonra Roger günümüze gelerek "Dün Pazar yemeği için aile evindeydim. Ne zaman oraya gitsem huzursuz hissediyorum. Söyledikleri her şey beni rahatsız ediyor. Evime döndükten sonra da gergin hissettim ve kapıdan içeri girer girmez, mastürbasyon yapma ihtiyacı hissettim," dedi.

Uzun bir sessizlik oldu, sanki yaptığı bu tespitle nereye varacağını bilmiyor gibiydi. Birçok eşcinsel erkek gibi Roger da şiddetli bir şikâyette bulunduktan sonra, konuşmayı ilerletmekte büyük sorun yaşıyordu. Çoğu zaman sadece şikâyeti ifade etmekle yetiniyordu ve kendini anlamaya gayret etme motivasyonundan yoksundu.

"Neden?" diyerek onu zorladım. "'Neden?' diye sormalısınız," dedim.

Derin bir nefes alarak odada göz gezdirdi. Sonra bana baktı ve "Çünkü annemle ve babamla birlikteyken beni dinlemiyorlar," dedi.

"Peki. Anne babanızın evindeki huzursuzluk ile mastürbasyon arasındaki bağlantı nedir?" diyerek onu tekrar zorladım.

Bulamadı. "Kendimizi huzursuz, sıkılmış, asabi, kaygılı veya depresif hissettiğimizde yaşadığımız bu duygular, vücudumuzun kendimizle bağlantısının kalmadığına dair sinyallerdir," dedim. "Kendinizle bağlantınız kopmuştu ve mastürbasyon kendinize yeniden bağlanmanın, vücudunuzu yeniden hissetmenin bir yoluydu. Tüm vücut orgazma odaklanmışken, zihin devreden çıkar. Mastürbasyonun, aşırı yeme ve diğer bağımlı davranışlar gibi, birleştirici bir işlevi vardır," diyerek devam ettim.

Öne doğru eğildim ve ona ciddiyetle baktım. "Kendinize, 'Şu anda, ifade edemeyeceğim ne hissediyorum?' diye sormayı hatırlayın. Bu, çoğu zaman, ifade etmek için kendinize izin vermediğiniz şey öfkedir."

Roger sabırsızlıkla araya girdi. "Öfkemi annemle babama nasıl gösterebilirim? Onlara bağırmaya mı başlayayım?"

Onun hayal kırıklığını hissettim ama sakince devam ettim. "Duygularınızı davranışlarınızla eşleştirmek öfke nöbeti geçirmeniz gerektiği anlamına gelmez. Yaşadığınız şey hakkında daha doğrudan konuşmayı deneyin. Kızgın olduğunuz konusunda sadece kendinize bile dürüst olmanız, duygularınızda bir değişikliğe neden olacaktır. Duyguyu sadece etiketlemekle, bir kontrol duygusu hissedeceksiniz. Bir anda kendinize daha çok hâkim olduğunuzu hissedeceksiniz O zaman öfkenizi uygun bir şekilde nasıl ifade edeceğinize karar verebilirsiniz, bu da belki basitçe, annenizle babanızın evinden çıkmak olabilir."

Roger "Ben de öyle yaptım," dedi. Belli ki biraz takdir almayı umuyordu.

"Evet," dedim, takdirle, "çünkü başka seçeneğiniz yoktu. Ailenizle açıkça konuşacak değildiniz. Onun yerine öfkenizi cinsel bir ifadeye çevirdiniz. Büyük M. [Mastürbasyon]. Bu, eşcinsel erkekler arasında yaygın —karakteristik demeliyim— bir dinamiktir. Eşcinselin içsel gücü, cinsel davranışlara yönlendiriliyor."

Roger birkaç saniye düşündükten sonra güldü, sonrasında sesi ciddileşti ve "Kulağa çok kötü geliyor," dedi. "Birleştirici bir işlev..." diyerek düşünceye daldı.

"Ama sonuçta, orgazmın nihai birleştirici işlevi üremedir," diye ekledim.

Roger bana baktı, omuzlarını belli belirsiz silkti ve sonra bana ilk cinsel deneyimini anlatmaya başladı; eski bir komşu tarafından uzun süreli cinsel istismar durumu. "Her şey ben 5 yaşındayken başladı, o 13 yaşındaydı. Dört Temmuz'du ve Larry ile ben, anne babamız bir otelin barbekü partisi için dışarıdayken yatak odasında saklambaç oynuyorduk. Yatağın altına saklanmıştım, Larry beni orada buldu ve ona sakso çekmemi istedi.

"O zamanlar bunun, cinsel taciz diyebileceğimiz bir şey olduğunu bilmiyordum. Yaptığımız işten keyif aldım ve bana gösterdiği özel ilgi beni çok gururlandırdı. Her zaman güvensiz ve utangaçtım; bu daha büyük ve daha güçlü olan çocuk beni kanatlarının altına almıştı... Sanırım kısa sürede bu işi benimsediğim söylenebilir. Heyecan vericiydi. Mastürbasyon fantezilerim yıllar boyunca Larry'nin etrafında döndü."

"Yani Larry ile ilgili iyi hissettiniz?"

"Onun için özeldim. Beni kabul etmişti. Başka hiçbir yerden, hiçbir kimseden almadığım onayı ondan alıyordum. Babam bana hiçbir şey vermedi. Onun için tamamen önemsizdim. Ve abim de beni hiç yüreklendirmedi. Abim gerçek bir sporcuydu ve kişilikli bir çocuktu, onun yanında kendimi zayıf hissederdim."

"Bu deneyimin sizin eşcinsel olmanızla bir ilgisi olduğunu düşünüyor musunuz?"

"Iıı..." Roger bir an düşündü. "Bu iş daha çok bir çorba gibiydi, sanırım. Aşırı sahiplenici bir anne, ilgisiz bir baba ve Larry ile olan ilişkimin dâhil olduğu bir çorba; tüm bu şeyler beni bu yöne doğru itmiş olmalı.'

"Cinsel ilişki ne zaman sona erdi?"

"Bunu en son yaptığımızda 13 yaşındaydım ve o zamanlar korkunç hissediyordum, çünkü neler olduğu konusunda kafam çok karışmıştı. Heteroseksüel duygularım da vardı —okuldaki bir kıza bir nevi âşık olmuştum— ve Larry ile yaptığım şeyin heteroseksüel mi yoksa eşcinsel mi olduğum anlamına geldiği konusunda kafam karışmıştı. O zamandan sonra lisedeki son seneme kadar erkeklerle seks yapmadım," dedi.

Oturumumuzu bitirirken Roger'a önemli olabileceğini düşündüğü her türlü düşünceyi, duyguyu ve deneyimi kayıt altına alması için bir günlük tutmasını önerdim. Günlük yazmak, iç süreçlerin bilinçli bir şekilde sınıflandırılmasını kolaylaştırır.

Danışanlarımın çoğu gibi Roger da dış olaylardan çok kolay etkileniyordu. Umudum, günlük tutma vesilesiyle, daha rutin olarak içine bakıp cevaplar bulmasıydı.

Ertesi hafta Roger hareketli bir ruh hali içinde geldi. Ruh halini mutlu olarak tanımlamak, Roger için çok sert olurdu; çünkü o duygularını dışa vurmazdı.

"Pekâlâ. . . Söylediklerinizi yaptım ve işe yaradı," dedi.

"Güzel! Ne demiştim ki?" diyerek şaka yaptım.

"Geçen Cumartesi alışveriş merkezinde yürüyordum ve üzgün hissediyordum... bir nevi huzursuzluk. Görünüşümden utanırım. 'Gey gibi mi görünüyorum?' diye sorarım kendime. Her neyse... sadece aptalca bir şey işte. Sonunda kendi kendime dedim ki: 'Hey, burada neler oluyor? Gerçekten nasıl hissediyorum?' Aynen yapmamı söylediğiniz gibi yaptım. Annemin, bu işlerin arasında, beni babamın kol saatine yeni kayış almak için göndermesinden rahatsız olduğumu fark ettim. Babama kızgın değilim ama annem beni 'Roger, git şu işleri hallet, hazır oradayken bunu da yap,' diye gönderdi. Aptal gibi gittim ben de! 16 yaşında olduğumu ve yapacak başka bir şeyim olmadığını düşünüyor sanki. Ama konuşursam, ya tartışmaya başlarız ya da onun duygularını incitirim."

"Kendi duygularınızı çözümlemek, çocukluktan itibaren bastırdığınız bir süreç. Sonunda, ne hissettiği hakkında hiçbir fikri olmayan küçük, iyi bir çocuk rolüne girdiniz," diyerek açıkladım.

Roger, "Güçsüzdü bir de," diye ekledi.

"Ve doğal, özgür ve özgüvenli olan diğer çocuklara hayranlık duymaya başladı," dedim. "Perry'nin yansıttığı o imaja bu yüzden âşık oldunuz —çok açık sözlü ve dışa dönük birisiydi. Ancak nasıl hissettiğinizin bilincinde olmaya devam etmeli ve bu kaygı, sıkılma ve depresyon duygularına karşılık vermelisiniz," dedim.

"Artı sinirlilik ve huzursuzluk," diye ekledi.

Sonra Roger bana geçen hafta gördüğü bir fotoğrafla ilgili ilginç bir izlenimden bahsetti. Bundan yola çıkarak, erkeklere duyduğu erotik çekimin ardındaki derin ihtiyaçlar hakkında bir şeyler öğrenebildi. "Bir kitapçıda sanat bölümüne bakarken, sanatsal erkek nü fotoğraflardan oluşan, orta sehpa kitabı tarzında bir kitap gördüm. Pornografik falan bir şey yoktu. Neyse, kendimi yüzme havuzunda poz vermiş bu üç adamın çekimine kapılmış hissettim. Sadece sırtlarını görebiliyordunuz ve bellerine kadar suyun içindeydiler, yani cinsel olarak açık bir şey yoktu. Ancak bu resimde son derece ilgi uyandıran bir şey vardı.'"

Onu cesaretlendirdim, "Bu görüntüde kalın. Bu resimde bu kadar cazip olan şey tam olarak nedir?"

"Keşke onlarla birlikte orada olsaydım, gibi bir şey. Gülüyorlardı, kendilerinden memnundular; çıplak, özgür ve dışarıdaydılar. Keşke onlarla birlikte olabilseydim." Roger üzücü bir ifadeyle şöyle devam etti: "Hiç bu kadar doğal bir erkek deneyimi yaşamamıştım. Bilirsin işte, erkeklerin çıplak yüzmeye gittiği yerel havuzlar gibi. Ben bunu hiç yaşamadım."

"Bu doğal ve fiziksel bağa duyduğunuz derin özlemi fark ettiniz. Bu durum siz büyüdükçe erotik bir hal aldı."

"İşte bu! Birbiriyle seks yapan erkek pornosu seyrederken, o filmde onlarla birlikte olduğumu hayal ederim, tekrar 13 yaşında olduğumu, mastürbasyon halkasında benim de oturduğumu düşünürüm."

"13 yaşındayken yaptınız mı bunu?"

"Hayır. Komik ama keşke yapsaydım. Belki şimdi yapmaya ihtiyaç duymazdım."

Roger'ın düşüncesi bana, kendisi de bir eşcinsel olan ünlü psikiyatr Harry Stack Sullivan'ın fikirlerini hatırlattı. Genç erkekler arasındaki eşcinsel davranışın yetişkin heteroseksüelliği-

nin temelini oluşturmaya yardımcı olduğuna dair ilginç bir fikri vardı, ki o zamanlar kesinlikle anlaşılmamıştı. Sullivan'ın prensipte haklı olduğuna inanıyorum. Genç bir erkek, karşı cinse çekim duymaya geçmek için, cinsel bir mahiyet taşımasa da erkek yakınlığına ihtiyaç duyar.

Roger sonrasında bir soru sordu. "Perry ve arkadaşları geçenlerde bir Kadın Hakları mitingindeydi; eşcinsel erkeklerin neredeyse her zaman feminist olmaları beni şaşırtıyor. Neden?"

"Eşcinsel erkeklerin ve feministlerin erkek gücüne karşı güvensiz olma konusunda ortak noktaları vardır. Erkek gücünün müşfik olabileceğine inanmıyorlar."

"Hmm. Sanırım bu doğru," diye onayladı.

"Bu, iki grubun, esasen beyaz erkek siyasi yapısı olan bir kuruma karşı oluşturduğu bir koalisyondur."

Sonra Roger onu rahatsız eden bir sorunu gündeme getirdi. "Daha geçen hafta yıllık iş değerlendirmemi aldım. Süpervizörüm çok hassas olduğumu söyledi." Ellerini gergin bir şekilde sıktı. "Bu doğru. Çocuklar arkamdan saçma sözler söylediğinde, onları duymuyormuş gibi yapıyorum ama onların sözleri günlerce kafamda yankılanıyor. 'Belki bu, bu, ya da buyum.' Hayatım boyunca hep böyle hassas oldum."

"Taşıdığınız imaj gerçek olmadığı için böyle savunmasızsınız," diye açıkladım. "Kırılgan hissetmenizin sebebi bu."

"Yine de, kendimi güçlü ve olumlu hissettiğim günler oluyor. 'Hiç kimsenin, söyledikleriyle beni sarsamayacağını' duyumsuyorum."

"Güzel. Artık sahte benlikle gerçek benliğiniz arasındaki farkı biliyorsunuz," dedim. "Kendinizi sahte benliğe kaptırdığınızda, bunu yaptığınızı anlamanın yarım gün ya da daha fazla sürebileceğini fark edebilirsiniz. Artık, gerçek benliğinize geri dönme-

niz için gereken zaman —yani iyileşme süreniz— siz gerçek benliğinize geri dönmek için gayret gösterdikçe daha da kısalacak."

Roger, "Peki bunun eşcinsellikle ne ilgisi var?" diye sordu.

"Çok ilişkisi var," dedim. "Eşcinsellik sadece bir belirtidir, çocukluktan beri gerçekleştiremediğiniz kaybolmuş erkeksi gücün tezahürlerinden biridir."

Roger bu yeni fikirleri özümsemek için birkaç dakika ayırırken, ben de filozof Eli Siegel'in, eşcinselliğin aslında bir yaşam sorunu olduğuna dair görüşü hakkında düşündüm. Siegel'in *estetik realizm*'i eşcinsel erkeği, erkek ve kadın kutupluluğu da dâhil olmak üzere, dünyanın zıt unsurlarıyla hakiki bir temas kurmak için pasifliğini kırmaya davet ediyor.

Roger şöyle devam etti: "Hayatımın o kadar uzun bir bölümünü bu pasif zihniyetle geçirdim ki sanki ikinci doğammış gibi geliyor. Sanki..." bir kelime arıyordu, "...normal."

"Ama şimdi farkı biliyorsunuz. Ve özgün kimliğinize geri dönmek istediğinizde, içinizde o geçişi yapabileceksiniz," diyerek onu teskin ettim.

Sonraki hafta Roger bana sinemadan çıkarken Perry ile karşılaştığını söyledi. "Geçen cumartesi gecesi karşılaşmamızın ardından onu görmeye evine gittim; hâlâ eski duygularımı taşıyordum. Geceye başlarken bana maceralarıyla ilgili her şeyi anlattı ve kendimi kıskanmaktan alamadım. Bana, country-western tarzı bir gey bar olan Bunkhouse'da tanıştığı yeni arkadaşından bahsetti."

"Herkesin kovboy olduğu bir bar," dedim.

"Evet," diyerek güldü. "Yani... Perry'ye göre, bu yeni adam mükemmel bir erkek arkadaş. Her neyse, Perry bana bu-Tanrı'dan-bir-hediyedir konulu vaazını verirken, eşcinselliği ile de tamamen barıştığını söyledi. Ama sonra, Perry durup dururken bana dönüp, 'cinsel deneyimlerini yaşarken tamamen tat-

min olmuş hissettiğin oldu mu hiç ?' diye sordu. Bunun üzerine düşündüm ve 'Hayır, hiç olmadı,' dedim. 'Benim de öyle,' dedi. Sonra, 'Biliyor musun, bunu itiraf etmenin homofobik olduğunu düşünmüyorum,' dedi."

"Hâlâ barlara gidiyor, partner arayışıyla geziniyor ve dikkatini dağıtıyor. Bence o gerçekten çok mutsuz ve benim yaşadığım çatışmaları yaşıyor. Bu yüzden çok canım yanıyor."

"Bana, *onun* acısının *sizi* neden bu kadar çok incittiğini anlatın."

"Onunla aramda o kadar derin bir bağ hissediyorum ki acı çekiyorum," dedi. Roger, eşcinsel ilişkilerde sık yaşanan narsistik yansıtma durumundan bahsediyordu.

"Hissettiğiniz şey *ikizlenme* ile ilgili. Birbirinizin ikizi olursunuz, aynı şeyleri hissedersiniz. Bu, bir ilişkinin romantik evresinde gey erkeklerin durumunu açıklamak için eşcinsel psikologlar tarafından türetilen bir terimdir. Diğer kişi ile narsistik bir özdeşleşmedir. Partneriniz sizin ideal eril benliğinizin bir yansıması haline gelir," diyerek açıkladım.

Roger dedi ki, "Duygularımız uyuşuyor ve bunun iyi hissettirmesi lazım gibi. Ama bunun altında, doğru olmadığını hissettiğim bir acı var." Boğucu bağlılığını ifade etmeye çabalıyordu, devam etti, "Bilmiyorum. Yanlış olan bir şey var —gerçek olamayacak kadar acı verici." Ve sonra ikizlenmenin özüne ulaştı: "Doğal olamayacak kadar acı verici."

"Evet" dedim.

Roger, "Çok umutsuz hissediyorum" dedi. Şunu ekledi: "*Straight* kitabını yazan adam gerçekten özdeşleştiğim bir şey söyledi. 'Anonim bir partnere, sahip olmadığı bir kişiliği giydirmekten' bahsetti. Ben bunun ikizlenme olayıyla aynı olduğunu hissediyorum. Perry pek 'anonim' olmasa da, onu, olmayı istediğim adamın vahşi ve özgür imgesi olarak görüyorum."

"Narkissos gibi, ideal imgenizin peşinden giderken boğulabilirsiniz," dedim.

"Ne diyorsunuz! Boğuluyor gibi hissediyorum zaten," dedi. Sonra sakinleşti ve cumartesi gecesinden bahsetmeye devam etti. "Sonra biraz daha konuştuk, terapiye devam etmem Perry'i afallatmıştı. Ona terapimle ilgili tuttuğum günlükten bahsettim. Aramızda rekabet var gibiydi. 'Sana kendimden bahsedeyim.' tarzı bir şeylere giriştik."

İç çekti, "Sonra benim evime geri gittik. Bir şey olmadığını size söylemeliyim. 'Günlüğünü görebilir miyim?' dedi. Hatırlamasına şaşırmıştım. Günlüğü ona verdim; tam bir sessizlik içinde bütün sayfalarını okudu. Okuduğu sırada titriyordu ve neredeyse ağlamaya başladı. Uzun bir sessizlik anı oldu, sonra bana baktı ve dedi ki, 'Bu günlükte çok fazla duygu var. Çok cesursun. Doğru olanı yapıyorsun,' dedi. Bana bir sürü iltifat etti."

Roger durdu ve bana "Ama Joe, benden bahsettiğini sanmıyorum. Bu onunla ilgiliydi. Bu, o narsistik şeydi. Yaptığım şey —terapiye gitmek, değişmeye çalışmak— benim adıma mutlu olduğu için değil, bunu yapabilmeyi kendi arzu ettiği için onu çok etkiliyordu."

Uzun bir sessizlikten sonra, "O gece Perry gittikten sonra ne hissettiniz?" diye sordum.

"Onu görmek güzeldi. Günlükle ilgili yaptığı iltifatlar güçlendiriciydi. Ama onu görmek beni tüketti, üzdü, çünkü hâlâ eşcinselliğimi değiştirmek için bu mücadeleye devam edip etmeme konusunda kararsızlık hissediyorum.

"Perry ve ben biraz barları gezdik. Oradaki adamlar tamamen mutlu görünüyordu. Onlar mutlu olduklarını söylüyorlar ve bundan şüphe etmek için hiçbir nedenim yok. Diğer yandan, Exodus Konferansı'nda tanıştığım, eşcinselliği bırakan insanlara bakıyorum; onlar da mutlu görünüyor. Tamamen değişip de-

ğişmemeleri umurlarında değil, uzaktaki bir hedefe doğru ilerliyorlar ve doğru olduğuna inandıkları bir yönde ilerledikleri için huzurlular. Tamamen değişseler de değişmeseler de onlar için doğru yol bu. Bununla barışıklar," dedi.

Sonra tedirgin oldu. "Ama tekrar tekrar önüme çıkan bir problem var, neden hâlâ kendimi ortada kalmış hissediyorum? Diğer insanlar benim bulamadığım bu huzuru bir tarafta ya da ötekinde buluyorlar."

"Bulmadığım," diye düzelttim.

"Doğru," diye tekrarladı. "Bulmadığım."

"Seçenekleri daha iyi araştırmanız gerektiği için değil, kendinizi daha iyi tanımanız gerektiği için böyle. Bu bazen çok zor, değil mi?" dedim.

"Çok zor. Bazen hâlâ kendime, 'Neden buraya geliyorum?' diye soruyorum" diyerek tekrarladı.

Sonraki hafta Roger odaya tipik eksantrik bir giysiyle girdi —bu sefer beyaz tişört üzerine siyah deri bir yelek, iki dizinin de üzerinde yırtıklar olan solgun bir kot pantolon ve makosen ayakkabılarla (ama pena cebi ve çorap olmadan). Bu Roger'dı; utangaç ama kendini ifade etmeye gereksinim duyan biri.

O hafta bir rüya getirdi. Bu rüya bizi eşcinsel odaklı erkeklerin kadınlara yaklaşımı hakkında önemli bir keşfe yönlendirecekti.

Roger anlatmaya başladı: "Çıplağım. Soluma bakıyorum ve yerde yatan, koyu renk tenli, güzel bir kadın görüyorum. Onunla sevişmek istiyorum. Aniden çok kaslı bir adam beliriyor ve ben ona bakıyorum. Bana hoş görünüyor. Sonra adam, bu kadınla seks yapıyor ve ben de adamın üstüne çıkmak isterken buluyorum kendimi. Fikrimi değiştiriyorum ve onun yerine adamı kadının üstünden çekiyorum. Kadınla ilişkiye giriyorum ama bununla ilgili karışık duygularım var. Sonra uyanıyorum."

"Tamam," dedim. "Rüyaları yorumlarken iki kural var. Birincisi, anlasak da anlamasak da rüyanın her parçasının bir önemi var. İkincisi, rüyanın her parçası kendimizin bir yönünü temsil eder."

Roger temkinli bir şekilde, "Yani... adam benim ve bir kadınla seks yapmak benim yapmak istediğim, çabaladığım bir şey."

"Ama bunu doğrudan yapmaya hazır değilsiniz, bu yüzden ideal erkeğiniz vasıtasıyla yapıyorsunuz. Onun kaslı ve yakışıklı olduğunu söylüyorsunuz. O sizin kaybolmuş erkekliğinizi temsil ediyor. Bu rüyanın onarıcı bir teması var —bir kadına ilk defa yaklaşırken erkekliğinizi başka bir erkek aracılığıyla yakalamanız gerekiyor. Ve sola baktığınıza dikkat edin. Kadın, bilinçaltından, gerçekliğe dönüşmemiş taraftan yaklaşıyor," diyerek açıkladım.

Sonra, "Ama söyleyin bana, kadın neden koyu tenli?" diye sordum.

"Bir bakalım." Mahcup görünüyordu. "Koyu tenli kadınları çekici buluyorum. Koyu tenli kadınlara daha çok ilgi duymam tuhaf değil mi?"

"Hayır, hiç tuhaf değil," dedim. "Eşcinsellik sorunu olan bazı beyaz erkeklerin Afrikalı-Amerikalı veya Doğulu kadınları daha çekici bulduklarını farkettim. Anneleri ile çatışan erkekler, yalnızca 'anneden başka' bir tipteki kadınları çekici bulabilirler."

Güldü. "Benimle dalga mı geçiyorsunuz?" dedi. Roger, tuhaf olmasından korktuğu şeyin aslında bir anlamı olduğunu ve diğer erkeklerde de yaygın olduğunu öğrendiğine memnun olmuş ve şaşırmıştı. Eşcinsel yönelimli erkeklerin, kendileriyle ilgili olup diğer erkeklerde yaygın olarak bulunan nitelikleri keşfedince, özgüvenleri tazelenir. Bu tıpkı, bir adamın kendine moral vermeye ihtiyacı olup da, "İşte burada, diğer erkeklerle aynı olduğum bir başka hal var," demesi gibi. Roger, "Ben de belki siyahi kadınları çok farklı oldukları için seviyorumdur diye düşündüm," dedi.

Bir an duraksadıktan sonra, gülümseyerek, "Öyle! Siyah kadınları çekici buluyorum," dedi. Sonra yüksek sesle güldü. "Harika!"

Roger daha sonra heteroseksüel bir arkadaşı ve öğretmen meslektaşı Jim'le olan ilişkisinden bahsetti. "Öğle yemeği saatimde onunla raketbol oynuyorum ve bunu hep dört gözle bekliyorum. Geçen hafta idari bürodan iki sekreter bizimle eşli oynamak istedi. Jim istekliydi ama ben rahatsız oldum."

"Neden?" diyerek onu zorladım.

"Bilmiyorum" dedi, kafası karışıktı.

"Rekabet? Performans?" diyerek öneride bulundum.

Biraz düşündükten sonra dedi ki, "Hayır, bence böyle bir şey değildi. Saçma geliyor ama Jim'i kendim için istiyordum." Huzursuzca güldü. "Cinsel olarak değil, ama sadece ikimiz olalım istedim, şu erkek meselesi."

Sonra sesi asabileşti, hırçınlaştı. "Kadınların araya girmesini sevmiyorum. Benden eşli oynamamı istediklerinde o kadınlar beni zor durumda bıraktılar ve duygularını incitmeden onlardan nasıl kurtulacağımı bilemedim."

Roger erkek özdeşleşiminin önemli bir boyutunu tanımlıyordu —kadın müdahalesi olmadan, erkeklerle tam ve eksiksiz ilişki ihtiyacı.

"Tanıdık geldi mi?" diye sordum. Roger, büsbütün şaşırmış görünüyordu.

Tekrarladım, "Tanıdık geliyor mu? Kendinizi, bir kadın tarafından müdahale edilmiş ve kullanılmış hissediyorsunuz ancak dürüst davranırsanız onu kızdırmaktan ya da duygularını incitmekten korkuyorsunuz.'

Ne dediğimi anladı ve hemen cevap verdi, "Annem! Yine o."

"Evet, anneniz," dedim. "Müdahaleci kadınlara nasıl karşı ko-

yacağınızı hâlâ bilmiyorsunuz. Bir kadınla nasıl konuşulacağını bilmiyorsunuz çünkü bunun, anneyle hissettiğiniz o çaresiz dolaşıklıkla bağlantısı var."

Öfkeyle, "Kızlarla birlikte olma arzum yok," dedi. "Çocukluğumda pek erkek arkadaşım yoktu. Şimdiyse onlarla oynamak istiyorum. Erkekler beni destekliyorlar, devam etmemi sağlıyorlar."

Bizim androjen kültürümüz bir erkek çocuğun kendi cinsiyeti tarafından desteklenme ihtiyacına dair idrakini kaybetti. Erkek kulüpleri ve takımlar, erkek çocuklarının erkekliğe olan hakiki ihtiyaçlarını göz ardı ederek kızları entegre etmek zorunda kalıyor. Erkekler, kendilerini kadınlara olgunlukla yaklaşmaya hazırlamak için, —gelişimleri sırasında en azından belli bir süre— kızları reddetmeye doğal ihtiyaç duyarlar.

Roger neşeli ve mutlu görünüyordu. "Biliyor musunuz? Cinsel duygularımın, erkeklerde hakikaten ihtiyaç duyduğum şeyi çarpıttığını görmeye başlıyorum" dedi. Bir an durakladı, düşündü. "Aynen geçen günkü gibi. Kilise grubumda tanıştığım biri olan Mark'ı düşünüyordum. Onun çevresindeyken belli belirsiz cinsel duygular hissediyordum ve durup kendime, 'Bu bir yalan,' demem gerekti. 'Aslında olan bu değil. Gerçek şu ki yalnızsın ve dürüst bir arkadaşlık yerine bu duygusal heyecanı istiyorsun. Seks, geçmişteki o özlemi gidermenin hızlı ve kolay yolu; artık bunu yapamazsın.'"

Sözlerine devam etti. "Bir adamın karşıma çıkıp zayıf bir anımda beni ayartmayacağını söylemeyeceğim. Ama çoğu zaman, beğendiğim tipte birini geçerken gördüğümde, 'Çok yakışıklı ama ona cinsel olarak ihtiyacım yok,' diye düşünüyorum. Yavaş yavaş kendimle ilgili daha iyi hissetmeye başladım... daha güçlü. Aylardır ilk defa buraya neden geldiğimi biliyorum diyebilirim."

Roger şimdi, grup terapisine girmenin kaygıları ve zorluklarıyla karşı karşıyaydı. Bir gün benimle seans yapmak üzere oda-

ya girdiğinde asabi ve tedirgin görünüyordu. Bu yaklaşan zorluğun, geçici bir gerileme yarattığını görebiliyordum. Gerginlikle koltuğa oturdu, diğer erkeklere kendini açma konusundaki korkuları ve endişeleri hakkında içini döktü.

Gey erkeklerin tipik bağlanmasını tarif ederek başladı. Bu bağ onları ya yalnızlık ya da "çılgın şeyler" ile tanımlanabilen karşılıklı bağımlı bir ilişkiyi seçmeye zorlar. Roger, "Herhangi bir yakın ilişkim olmadığında işlevlerimi gayet iyi bir şekilde yerine getirebiliyorum. Yalnız oluyorum ama en azından hayatımı kontrol ettiğimi hissediyorum. Ama biriyle gerçekten yakınlaşır yakınlaşmaz, tüm çılgın şeyler yeniden başlıyor. Sonrasında geri çekiliyorum, ileri gidiyorum, geri çekiliyorum, ileri gidiyorum, geri çekiliyorum," diyerek itirafta bulundu. Acı, ironik bir kahkaha attı. "Sonra diğer adam geri çekildiğinde, kendimi onun peşinden koşarken buluyorum."

Bir duraksamadan sonra, "Hep o yakın arkadaşı arıyorum ama bir ilişkim olduğu zaman bile kendimi yalnız hissediyorum," diye ekledi yavaşça. Düşünceli bir şekilde, "Bu, saçmalık," dedi.

"Ama hemcins ilişkilerde bu çok tipiktir," dedim.

"Heteroseksüel ilişkiler için geçerli değil mi yani?" diye sordu.

"Heteroseksüel ilişkiler tipik olarak bu kadar kararsız veya sinir bozucu değildir. Çünkü eşcinsellerin henüz karşılanmamış olan özdeşleşme ihtiyacı karşılıklı bağımlılık yaratır," dedim.

Roger devam etti, "Gey erkeklerin, ilişkilerinin neden başarılı olmadığını sorgulamadan bu kalıbı tekrar ettiğini görüyorum. Sadece bu yapıya uyum sağlamayı öğreniyorlar. Kendimden biliyorum," diye devam etti, "değişmeye çalışmak korkutucu görünüyor... çünkü neye doğru değişebileceğime dair hiçbir fikrim yok! Değişimin beni nereye götürdüğünü görmek için inisiyatif almaya başlamam gerektiğini biliyorum. Evet... korkuyu hisset-

mem ama yine de yapmam gerekiyor sanki." Roger'ın endişeleri artık gruba ve onların bir sonraki toplantısına katılma planına kaydı. "Bir süredir, gelecek hafta beylerle ilk defa tanışmak üzerine düşünüyorum." Uzunca durakladı. "Gruba neden katılmam gerektiğine dair bütün sebepleri biliyorum. Yine de, acaba benim için doğru mu diye merak ediyorum? Yani, ya onlarla geçinemezsem? Ya beni anlamazlarsa?" dedi.

Roger'ın biraz rahatlamaya ihtiyacı olduğunu fark edince, "Bu yüzden de gruba girmek bütün korkuları körüklüyor. Unutmayın, kendinize karşı dürüst kaldığınız, karşınıza çıkan duyguları tanımladığınız ve bunları bana veya gruba söyleme riskini aldığınız sürece iyi olacaksınız," dedim.

Roger ısrar etti; "Bu çok korkutucu bir şey."

"Biliyorum," dedim. "O halde, korkun ama yine de yapın."

"Deniyorum ama doğru gelmiyor. Bir şey var..." kelimeyi arıyordu, "çok huzursuz edici bir şey" dedi.

"Yeni bir şey yapıyorsunuz; kendinizi diğer erkeklerle çok yakın olması muhtemel ilişkilere maruz bırakıyorsunuz," dedim.

Sonra Roger'da kişisel zorluklarla karşı karşıya olan danışanların yaygın olarak gösterdiği kendini engelleyen tepkiyi gördüm. "Ne yapmam gerektiğini düşününce, kendime olan saygımın azaldığını hissediyorum. Kendimi, kendimle ilgili kötü hissetmek için neredeyse sebepler toplarken görüyorum. Okulda bile, biri benim öğretme biçimim hakkında biraz olumsuz bir şey söylese... bom! Bunu kendime karşı kullanıyorum. Apartman yöneticisi bana soğuk davranıyor —bam! Aleyhime daha fazla delil! Bir satıcı telefonda iğneleyici bir şey söylüyor —güm!— koleksiyona eklendi," dedi.

"Bu neyle ilgili?" diye sordum.

"Bilmiyorum" dedi. "Ne yaptığımı görüyorum —kendimi b*k

gibi hissedecek hale getiriyorum— ama nedenini bilmiyorum."

Kendine yaptığı tacizi hafifletmeye çalışarak, "Kabaca bir tahminde bulunun," dedim.

Roger cevap vermeden önce dağınık gür kahverengi saçlarını parmaklarıyla taradı.

"Sanırım... Sanırım grupla ilgili hayal kırıklığına uğramamak için kendimi hazırlıyorum." Kendi kendine yavaşça başını salladı. "Olan bu... Bunu kendi kendime yaptığımı biliyorum. Grup toplantısına girerken kendimi bir hiç gibi hissedeceğim."

"Kendinize bunu neden yapasınız ki?"

"Böylelikle, tam bir felaket olması gerekecek."

"Doğru. Öte yandan, bu yeni adamların sizi kendinizden kurtaracak kadar müthiş olacağına dair uzak bir fantazi de olabilir."

Roger gülmemeye çalıştı ama kibarca "Belki de öyledir," dedi.

"Her halükârda, bu kendini engelleyen dinamiği anlamanız sizin için önemli. Grup, hem erkeklerle yeni bir ilişki kurma yoluna dair heyecan verici bir umut hem de reddedilme ve yıkıma dair bir tehdit sunuyor. Carlos Castaneda 'Savaşçı, korku ve merak arasında yürür,' diyor. Siz de hem korku hem de merak hissediyorsunuz ama bu umudun tadını çıkarmak için kendinize izin vermiyorsunuz. Ve..."

"Haklısınız," diyerek sözümü kesti. "Heyecanı ve umudu hissedemiyorum bile. Sadece korku."

"O zaman neden gruba katılmayı kabul ediyorsunuz?" diye sordum.

"Çünkü bana bunu gerçekleştirmenin zamanının geldiğini söylüyorsunuz ve size güveniyorum."

"Yeterince iyi," dedim. Burada da bir ders vardı. Roger onu yeni zorluklara sürükleyecek bir erkek otoriteye güvenmeye istekliydi. Gözdağıyla veya onaylanmama korkusuyla değil, sade-

ce mentorla olan ilişkide tesis edilen aşırı güvenle.

"Başarısızlık korkusuyla başa çıkma şekliniz, ilk önce kendinizi başarısızlığa uğratmak. Garip bir şekilde, diğer başarısızlığı önlemek için kendinizi bir başarısızlığa hazırlamak, size bir kontrol hissi veriyor," dedim.

Roger, "Kulağa garip geliyor," diyerek güldü.

"Evet. Ama bu çocuklukta öğrenilen bir akıl oyunudur. 'Başka biri beni yüzüstü bırakmadan önce kendimi yüzüstü bırakırım,'" dedim.

Roger, neler olduğunu anlamışçasına rahatlamış görünüyordu, sonra devam etti. "Gruba katılmak, benim için, korkumun üstesinden gelmeyi ifade ediyor. Bu korku sorununun beni âdeta felç ettiği yeni durumlar görüyorum. Tıpkı biri fakültenin dinlenme salonuna girip de konuşmaya başladığımızda olduğu gibi. Kendimi nasıl aniden kapattığımı görüyorum ve bu örüntüyü liseye hatta daha da öncesine kadar götürebiliyorum. Kendimi hep dışlanmış hissettim ama bunu kendi kendime yaptığımı her zaman biliyordum; kendimi izole etmiştim. Arkadaş edinme savaşı ve bunun gerektirdiklerini yapmak, bana korkutucu geliyor. Görüyorum, ona yaklaşıyorum, sonra geri çekiliyorum —gör, yaklaş, geri çekil."

Sonra, kendini anlayabilmesinin önemini fark etmeden, "Ama bu sefer korkuyu hissediyorum. Bu konuda konuşurken bile, korkuyu hissediyorum. 'Beni rahat bırak' diyesim geliyor. İlişkilerin bana dayattığı onca strestense yalnız olmayı tercih ediyorum. Bilmiyorum Joe —belki de gruba başlamak, haddimden fazlasını istemektir," dedi.

Roger grup seanslarına tedbirli ve kendini korumacı bir şekilde katılıyordu. Diğer üyelerin söyledikleriyle ilgilendiği halde, kendisinden çok az bahsediyordu. Fakat diğer erkeklere artan ilgisi, erkek ilişkilerine dair anlayışını, özellikle de erkeklerin ona

neler sunabileceğini yeniden değerlendirmesine neden oldu.

Bir sonraki oturumumuzda bana "Beni korkutan şey erkek arkadaşlığı kavramımın tamamen eğreti olması. Gerçek dostluğun ne olduğunu bilmiyorum. Nasıl hissettirmesi gerektiğini, neye benzemesi gerektiğini bilmiyorum. Sevgilim olmayan bir adamla nasıl yakın bir dostluk kurabilirim? Eşcinselleri bir arada görüyorum ve 'Bunu nasıl yapıyorlar?' diye düşünüyorum. İki adamın nasıl bir arada olması gerektiğini bilmiyorum," dedi.

Sanki saçma bir fikirmiş gibi gülerek devam etti, "İnsanlarla, yani erkeklerle ilişki kurmaktan korkuyorum, çünkü kendimden ne beklemem gerektiğini bilmiyorum. Ne için çalışmalıyım? Yani, o yoğun aşk duyguları olmadan yakın bir dostluk hayal edemiyorum. O tutku olmadan. Tıpkı 7 yaşındayken oyun parkındaki en iyi arkadaşınızı delicesine sevdiğinizdeki gibi bir tutku." Roger, yaygın bir şikâyeti dillendiriyordu.

Sonra bana en derin korkusunu anlatmaya devam etti; değişim terapisindeki tüm eşcinsel erkeklerin paylaştığı bir korkuydu bu. "Korkarım bahsettiğin olgun, karşılıklı destekleyici, cinsel olmayan ilişkiler, duygusal bir tatmin sağlamayacak. Bu yoğun duyguları taşımaktan ve onlarla ilgili hiçbir şey yapamamaktan korkuyorum," dedi.

Roger, "sıradan bir dostluğun anlamsızlığı ve benim tipik olarak yoğun, romantik tutkum arasında sıkışıp kalmak"tan bahsetti. "Bu iki uç noktadan da korkuyorum, ya bağımlı oluyorum ya da sadece sıradan bir ilişki yaşıyorum," diye itiraf etti. Sonra çaresizce, "O eski, yoğun duyguları taşımadan bir adamla nasıl yakın bir ilişki kuracağımı bilmiyorum."

Pratik bir yönlendirmeye çok ihtiyacı olduğunu gördüm. "Bu iki uç nokta arasında dengeli bir yer keşfedeceksiniz," diyerek onu teskin ettim. Zaman zaman bağımlılığa veya erotik cazibe-

ye kapılabilirsiniz belki; bu duyguları gerçekleştikçe izleyeceğiz."

Roger başıyla onayladı. "Bu dengeyi korumak, benden ön sevişmeye başlamamı ama yataktan uzak durmamı istemek gibi bir şey. Sıkıcı olandan tat almaya yönelik bir damak zevki geliştirmek. Bu, pozitif bir değişiklik gibi görünmüyor; sadece tepeden inme sınırlama gibi."

"Diyet yapan birine, 'Yemeği gör, kokla, çiğne... ama yutmak yerine tükür,' demek gibi," dedim.

Güldü. "Aynen," dedi.

"Anlıyorum," dedim. Ama onun deneyimini gerçekten hissedebilir miydim? Kendi heteroseksüelliğimin koyduğu sınırları hissediyordum. Bu noktada, bu özel empatiyi Roger'a sadece başka bir eski gey sunabilirdi. Bu, grubun ona vereceğini umduğum bir şeydi.

Roger sözlerine, "Eşcinsellik böyle bir şeyse, eşcinsellerin neden 40 yaşından önce tükendiklerini anlayabiliyorum. İlişkiler konusunda sinik[5] oluyorlar. Birbiri ardına aşk yaşamak, bir süre sonra yıldırıyor. Bu döngüden yeterince geçtiğinde artık umursamıyorsun. Bu adamlar ilişkilerinin birkaç yıl içinde sona ereceğini ve tekrar inişli çıkışlı bir hız trenine bineceklerini biliyorlar. Ya da en azından, dostluğun hatırına birlikte kalsalar bile sadık olmayacaklarını biliyorlar. Bunu sosyolojik bir şeyler okumadan biliyorlar. O yüzden de, 'Lanet olsun, iki ya da üç yıl birlikte olurum, sonrasında da, terk edilmeden önce adamı terk ederim' diyorlar," diye devam etti. İçini çekti. "Cevabı bilmiyorum, Joe."

Süremiz dolmuştu ve o yarım kalmış düşünceyle seansımızı bitirdik. Terapinin bu noktasında Roger'ın en çok, mücadelesi-

---

5 **Sinik:** Sinmiş, yılmış, pusmuş kişi; bütün aile bağlarını, toplumsal kuralları ve benzeri kuralları reddeden kişi. Sinizme gore kişinin amacı mutluluktur ve buna sadece kendini kurallardan soyutlayıp doğanın bir parcası olarak serbest bırakarak ulaşılır. (ç.n.)

ni paylaşan diğer erkeklerle olan ilişkilerinden fayda göreceğini biliyordum. Bana yardımcı olması için Peder John ve Charlie'ye bel bağladım.

Sonraki hafta Roger içeri girdi, oturdu ve tek kelime etmedi. "Nasıl gidiyor?" diye sordum

Yüzüne bir tebessüm yayıldı. "Fena değil. Dün geceki grup, düşündüğümün yarısı kadar bile acı verici değildi. Kimse bana saldırmadı."

"Güzel. Peki, haklı mıydım?"

Sırıttı. "Haklıydınız. Hayattayım."

Sonra Roger'ın sesi ciddileşti. "Fakat bunun dışında, son zamanlarda sıkıntı yaşıyorum. Mesela Pazartesi sabahı kalktığımda endişeli ve bunalımlı hissediyordum Birkaç şey beni yiyip bitiriyordu. Birincisi bankanın benim beyanımda yaptığı bir hataydı. İşlerin yoluna girmesi için uğraşırken banka memuru benimle tartışırsa üzüleceğimi biliyordum."

Birden yoğunlaştı ve "Ve bu çok tuhaf... İşimle ilgili neden böyle aşırı bir stresli tavır takınıyorum? Sanırım, bir öğretmen olmaya hazır olduğumu hissetmiyorum. Her zaman iyi bildirimler aldım ve insanlar bana iyi bir iş yaptığımı söylüyor ama derinlerde hâlâ bunu yapacak kadar iyi olmadığımı hissediyorum," dedi.

Şahsi başarı için takdir talep edememenin eşcinsel erkeklerin ortak sorunu olduğunu bulmuştum. Danışanlar genellikle kendilerini zayıf ve yetersiz hissettiklerinden yakınırlar; bu da, eşcinsellik durumunun, kişisel güçteki bir eksiklik olduğunu anlamamı sağladı. Eşcinsellik öncesi evredeki erkek çocuk sıklıkla, sadece erkek kimliğinin gelişiminde desteklenmemiş olmakla kalmıyor, aynı zamanda kişisel güç anlamında da pek desteklenmemiş oluyor. Gelişimsel olarak, cinsiyet ve güç birbiriyle ilişkilidir.

Değişim terapisi, danışanı yeni davranış ve tutumları entegre etmeye iten, başlatıcı tipteki bir tedavidir. Artık Roger'ı kendine

acımayı bırakmaya zorlamak gerekiyordu.

"Peki, kendinizi güçlendirmek için ne yapıyorsunuz?" diye sordum.

"Pek bir şey yapmıyorum Ama yapacak bir şeyler çıkacak, eminim," dedi.

"Bu söylediğiniz 'bir şeyler çıkacak' ifadesi pasif bir ifade. Bir programınız olmalı," dedim.

Sanki önceki konuşmalarımdan birini daha bekliyormuş gibi, "Arkadaşım Jim ile birkaç kez bir araya geldik ve haftada bir kez görüşmeyi planlıyoruz," dedi

"Müthiş!" diyerek ona destek çıktım.

Değişim Terapisi, manipülatif hatta zorlayıcı olarak adlandırılan teknikleri kullanması nedeniyle eleştirilmiştir. Onay vermek ve öneride bulunmak, manipülasyon ve zorlama olarak değerlendirilse de bana göre makul tekniklerdir.

Roger konuyu değiştirdi. "Geçen gün marketteydim, orada olmak bana Perry ile birlikte alışveriş yaptığımız zamanları anımsattı. Akşam yemeğimizi almak için her zaman Gelson'ın şarküteri ve fırınına giderdik. Hayatın küçük işlerini paylaşmak için yanında başka bir adamın olmasının ne kadar güzel olduğunu hatırlayarak melankolik ve üzgün hissettim. Dükkândan ayrılmak üzereyken yakışıklı bir adam içeri girdi, beni fark etmesini umarken yakaladım kendimi.

"Sonra hâlâ, bir 'adam' gördüğünde" —Roger havaya bir tırnak işareti yaptı— "ona koşup dikkatini çekmesi gereken küçük bir çocuk gibi hissediyor olduğum kafama dank etti. Ben hâlâ o küçük çocuğum. İster inanın ister inanmayın, bu o kadar da cinsel bir şey değil. Bu sadece bir erkeğin fark etmesine ve ilgisine duyulan ihtiyaç," dedi.

"Doğru," dedim. "İlgi ihtiyacı, eğer çocuklukta karşılanmaz-

sa, sonunda homoerotik duygulara yol açar."

Roger devam etti, sesi özlem doluydu, "Ve hâlâ, daha iri, daha güçlü bir adamın göğsüne kafamı ve yüzümü sokarak kucaklanmayı hayal ve arzu ediyorum."

"Kesinlikle; cinsel bir şey olması da geremiyor —sadece o sıcaklık, o güvenlik, o rahatlama..." diyerek onu teskin ettim.

Başıyla onayladı.

Roger'ın acısını dinlemek, kaç adamın bana çocukken sadece kucaklanmayı istediklerini söylediğini, fakat bu temel bakım ve kabul arayışının, büyüdükçe ve gey beraberliklere daha fazla maruz kaldıkça artan cinsel fakat kişisel olmayan tecrübelerin altına gömüldüğünü düşündüm.

Pek çok çalışma, eşcinsellerde rastgele cinselliği belgelemektedir. 1978'de yapılan geniş çaplı bir çalışmada, Kinsey Enstitüsü, araştırmaya katılanların % 43'ünün 500 veya daha fazla partnerle seks yaptığını, %28'inin ise 1.000'den fazla partnerle seks yaptığını bildirdi. AIDS salgını bu rakamları bugün biraz değiştirse de, eşcinselliğin doğası hakkında hâlâ çok şey açıkladıklarını düşünüyorum.

Roger'a bu hayalinin nereden kaynaklandığını hatırlattım. "Bu sıcaklık ve kabul görme ihtiyacı babanız tarafından reddedildi."

"Evet, şimdi babamı gördüğümde..."

"Durun," diyerek böldüm. "Babanızdan bahsetmeden önce market mevzuuna geri dönelim. O çekici adamı görmeden önce hangi duygusal durumdaydınız?"

Roger "Yalnız hissediyordum," diye cevap verdi. "Perry'yi düşünüyor ve onu özlüyordum," dedi.

"Evet. Ve belli ki bu duygular sizi o yabancıya karşı bilhassa duyarlı kıldı. Kendinizi bu kadar yalnız hissetmeseydiniz onun size bu kadar çekici geleceğinden şüpheliyim," dedim.

Roger biraz durdu ve sonra şüpheli, cansız bir sesle "Bunun

bu kadar basit olduğundan emin değilim," dedi.

"Tamam," diye devam ettim, "Eğer heteroseksüel arkadaşınız Tim sizinle markette olsaydı, o anda birbirinizin arkadaşlığından keyif alıyor ve yakın hissediyor olsaydınız, bu çekici adamla ilgili nasıl hissederdiniz?"

Roger sorumu dikkate aldı. Sonunda "Onu yine de çekici bulurdum," diye cevapladı. "Yani, kesinlikle onu hâlâ fark ederdim," dedi.

"Doğru," diye devam ettim, "ama o her şeyi göze alma duygusu olur muydu?"

"Ne demek istediğinizi anlıyorum," dedi. "Böyle bir arzu olmazdı."

"Hâlâ bir çekim, hatta geçici bir cinsel duygu mevcut olabilirdi. Ama Tim yanınızdayken bu ihtiyaç hali daha az yoğun olurdu."

"O özlemi iyileştirmek," diye devam ettim, "erkek arkadaşlarla olan ilişkiler vasıtasıyla olur. Bu erkek şefkatini içselleştirdiğinizde erotik dürtüyü azaltıyorsunuz. Bu şekilde, yavaşça, eşcinsel çekiminiz azalacak, nispeten yönetilebilir ve daha az stresli olacak."

"Evet, sanırım haklısınız," diyerek usulca tekrarladı.

Deneyimlerime dayanarak Roger'ın hissettiği üzüntüyü anlıyordum. Roger'ın markette hisettiği, cinsel ve romantik heyecan dalgalanmasına yönelik bir nostaljiydi. Çocukluğundan beri bu arzuyu hissetmekteydi ve bu onun çok derin bir parçasıydı. Eşcinsellikten çıkmak için ödemek zorunda olduğu bedeli bir an için görmüştü.

Ses tonu ansızın değişti. "Tim'le aktivite ayarlamakta daha iyiyim; raketbol oynamak, yürüyüşe çıkmak gibi. Ama bunu sürdürmek zorundayım."

"Aynen öyle," diye onayladım. "Ben de 'ateşe odun atmak zo-

rundasınız' derken bunu kastediyorum. Markette yaşadığınız arzu duyma gibi bir aksilik olduğunda, takılıp kalmayın; ilerlemeye devam edin, harekete geçin."

Roger güldü "Biliyorum. İlk bakışta söylediğiniz şey kulağa abartılı bir saçmalık gibi geliyor ama..." Sesi üzgün ve düşünceli çıkıyordu. "Bunları yapmak pek bana göre şeyler değil," dedi, ironik bir şekilde güldü. "Çocukken beyzbol oynadığımda, top ya da başka bir şey bana çarpsa, 'Bu spor aptalca. Bırakıyorum,' derdim. Küçükler Ligi koçlarının çocuklara bağırarak kalkıp oyuna geri dönmelerini söylediğini görürdüm. O koçlardan nefret ederdim. Onların adi herifler olduklarını düşünürdüm."

"Onlardan uzak durdunuz ve zorlamalarından kaçtınız. Şimdiyse size koçluk yapması için bir psikiyatra para ödemek zorundasınız."

Bununla beraber, Roger söylediğim bir şeyi bazen başıyla onaylıyordu, bazen de değişim terapisi ile ilgili kararsızlığını ifade ediyordu. Yine de çok şey öğreniyor ve eşcinselliğini azaltmak için ne yapması gerektiğine dair daha fazla farkındalık kazanıyordu.

Değişim Terapisi ile gelişmek, devam eden bir süreçtir. Bazı eşcinsel arzular, stres ya da yalnızlık dönemlerinde genellikle tekrar eder. Bu yüzden tedaviden ziyade, bir değişim hedefinden bahsederim. Bu hedefte, benliğin özdeşleşmesinde dönüşüm olur. Bir erkek, eşcinsel hislere sahip olmaya devam etse de, genellikle artık bu duygularla özdeşleşmeyecektir. Bu temel anlam dönüşümü kapsamında, danışan, hemcinsine olan arzularının doğasını anlamanın yeni yollarını öğrenmektedir. Sorununu farklı görmeye başlar. Eski bir eşcinsel erkeğin anlattığı gibi: "Uzun yıllar gey olduğumu düşündüm. Sonunda eşcinsel olmadığımı, eşcinsellik sorunu olan heteroseksüel bir adam olduğumu anladım."

Tedavi yerine değişim sözcüğünün kullanımı kötümser ge-

liyorsa, tedaviyi diğer psikiyatrik hastalıklar için geçerli olduğu şekliyle değerlendirmeliyiz. Hiçbir psikolojik tedavi, mutlak iyileşme anlamında kavramsallaştırılamaz. Düşük özgüven, güvensizlikten kurtulmuş bir danışan meydana getirmek için, asla tamamen aşılamaz. Alkolikler hiçbir zaman tamamen iyileşmiş olmazlar, ancak tıpkı iyileşme sürecinde olduğu gibi "geçiş döneminde" şeklinde anılırlar. Tamamen iyileşmek fikrine odaklanmak yerine sağlıklı, erotik olmayan erkek ilişkileri aracılığıyla homoerotik ihtiyaçların azaltılması açısından düşünmeliyiz. İyileşme, istenmeyen eşcinsel özelliklerden ve kısmi özgürlükten, büyük ölçüde özgürlüğe ve tam özgürlüğe doğru ilerleyecek. Bazı erkekler için heteroseksüel evlilik mümkün olacak.

Yöntemi veya hedefi ne olursa olsun, herhangi bir tedavinin geçerliliği, tedavinin danışanın yaşamı üzerindeki genel etkisinde gözlemlenir. İyi tedavi, danışanın en başta tedavi edilmesi için geldiği belirli semptomları hafifletmekten fazlasını yapmalıdır. İyi terapinin, danışanın kişiliğinin ve yaşam durumunun her yönüne yayılan olumlu etkileri olmalıdır. Eğer tedavi o kişi için doğru ise, genel bir özgürlük ve iyilik hali getirecektir. Sağlığa doğru atılan adımlar, stresi azaltmanın yanı sıra içsel güç bilincini de artıracaktır.

Psikoterapinin danışan için en kritik ve genellikle en acı verici yanı, önceki ilişkilerinden terapiste aktardığı duygulara dürüstçe bakmaktır. Geçmişten gelen hislerin bu duygusal yer değiştirmesine "*aktarım*" denir ve belki de benliğin iyileşmesindeki en güçlü faktördür. Danışan, terapisti, bir zamanlar olduğu ve bir dereceye kadar da hâlâ olageldiği çocuğun gözlerinden görür. Aktarılan duygular arasında korku, öfke, agresif defansif tepkiler ve cinsel istekler yer alır.

Roger bana uzun bir süre şüpheyle baktı, hatta düşmanca tepki

gösterdi. Her türlü ilişkide böyle bir aktarım reaksiyonu gerçekleşirken, terapist-danışan ilişkisi bağımlı, yoğun ve mahrem yapısından dolayı bilhassa kuvvetli aktarım reaksiyonlarını tetikler.

Terapist aktarılan bu duyguları tolere edebilmeli ve danışanın aktarım reaksiyonunun dışavurumunu erken kesmemelidir; çünkü bu onun öfkeli, huzursuz veya utanmış hissetmesine neden olur. Bunu Roger'da yapmamaya özen gösterdim. Aktarımı nazik ve hoşgörülü bir şekilde yorumlamam sayesinde Roger, kendini uzun vadeli algısal ve davranışsal modellerinden ayırmaya cesaret etti.

Korku ve düşmanlık erotikleştirilmiş aktarım hareketinin diğer yüzleridir. Roger söylediğim şeylerle sık sık alay etmesine rağmen, yine de eleştirimden korkuyordu. Sarkastik yorumların ve şüpheci ifadelerin ardına saklanarak bana karşı taşıdığı olumlu hislerden kendisini genellikle korumaya çalıştı.

Negatif aktarımlar terapide mutlaka yorumlanmalıdır. Deneyimlerime göre, babayla olan daha düşmanca ve travmatik erken ilişkiler, psikoterapide, bastırılmış en yoğun öfkeyi yaratmaktadır. Roger bir çocukken, kişiliksiz babasından hiç doyum almadı. Eşcinsel yönelimli pek çok erkek gibi o da "O adamı asla alt edemem" izlenimine kapıldı ve kendi ilişkimizde sıklıkla şeytanın avukatını oynadı.

Bu nedenle, mesafeli ve soğuk terapistler eşcinsel danışanlarla asla iyi çalışamaz. Geleneksel psikanalitik yöntemle eğitilip Freud›un önerdiği gibi "donuk" olması öğretilen terapistler, eşcinsel danışanlara karşı hoşgörüsüzdürler. Eşcinsel danışan, duygusal olarak mevcut olan bir adamla, gerçek kişisel temas kurmayı arzu ve talep eder. Terapist asla katı, soğuk veya otoriter olmamalıdır.

Roger ile olan ilişkimde, iyi bir baba olmaya çalıştım -duygu-

sal açıdan mevcut, aktif ve zorlayıcı olan ama her zaman kabul eden bir baba. Aylar geçtikçe, Roger kademeli bir değişim dizisi geçirdi. Tıpkı sallanan ama çizdiği yayı yavaşça küçülten ve sonunda merkezde duran bir sarkaç gibi, Roger da sonunda eşcinsellik meselesinde kendi bakış açısını buldu.

"Eşcinsel kimliğinden, bir nevi ahlâki inanç vesilesiyle değil, tecrübe vesilesiyle vazgeçiyorum. Eşcinsellik benim işime yaramıyor," dedi.

İki yıllık grup tedavisi ve bireysel tedavinin ardından, tedaviyi sonlandıracak kadar memnun hissediyordu.

Sonraki yıllarda, ayarlamalar için ara sıra gelirdi. Artık heteroseksüel ve eski-eşcinsel arkadaşlarından oluşan güçlü bir çevresi vardı ve Perry'ye olan eski bağımlılığını aşmıştı. Eşcinsel davranışlar nadiren sorun oluyordu. Tökezlediğinde, eyleminin nedenlerini anlıyordu. Kendisi hakkındaki olumsuz duyguların izini sürdü ve giderek, bu davranışın gerçek kimliğini temsil etmediğini hissetti. Bana, "Taşkınlık yaptığımda bile, bunu tam olarak neden yaptığımı biliyorum," dedi. "Bu seks ya da aşkla ilgili değil; aslında duygusal ihtiyaçlarımı doğru şekilde karşılamayı unutmakla ilgili."

9

Erkekler Bir Arada

Grup Terapisi Nasıl İyileştirir?

Grup seansları değişim terapisinin çok önemli bir parçasıdır. Sadece destek ve bilgi alışverişi sunmakla kalmaz, en önemlisi, sağlıklı erkek ilişkileri için kaynak sağlar. Bu kitapta anlatılan sekiz beyefendinin hepsi bireysel seanslar için benimle görüşürken grup terapisine de katıldılar.

Onları grupta geçirdikleri zamanın sorumluluğunu üstlenmeye davet ederim. "*Kendiniz* için bir şeyler yapın. Aklınızda, üzerinde çalışacağınız bir veya iki konu olsun. Bunları ortaya koyun ve bu konularda hangi noktada olduğunuzu gruptakilerle paylaşın."

Onlara, "Uğraştığınız sorunları gruba bildirin ve kendinizi hesap sorulmaya açık tutun!" derim. "Bu zorluklar merdivendeki basamaklar gibidir; yani tutunacağınız ve kendinizi yukarı çekeceğiniz şeylerdir. Eğer aklınızda hiç hedef yoksa sadece dolanırsınız ve hiçbir yere varamazsınız."

"Diyaloglarımızda, erkek desteğine olan ihtiyacımızı, terapötik meydan okunmaya olan ihtiyaçla dengelemeyi unutmayalım," derim ve onları uyarırım, "Fakat birbirimize meydan okumamız, düşmanlık maksadıyla olmasın."

"Buraya, duygu ve deneyimlerimizi paylaşmaya ve birbirimize destek olmaya geldik."

Ayrıca onlara, "Unutmayın, biz kendimizden sorumluyuz, ama aynı zamanda diğer beyefendiden de sorumluyuz. Birbirimize yardım etmenin yolu biraz araştırmacı, biraz iddialı olmak, birinin bize kızma riskini göze almaktır. Nazik olma isteğimize rağmen zaman zaman, provokatif olmak zorundayız," derim.

"Pekâlâ beyler" dedim. "Canınızı sıkan bir şey var mı?"

İlk konuşan Steve oldu. "Geçen hafta Hollywood tepesinde halletmem gereken işlerim vardı. İşim bittiğinde yakınlardaki bir porno kitapçıya gittim.

"Kendi kendime dedim ki, '*Playgirl*'ün son sayısını görmem *lazım*!'" Grup kıs kıs güldü. "İçeri girince, oradaki adamlar dönüp bana baktı, içlerinden genç olanı geldi ve yanımda durdu."

"Kasıklarıma baktı ve bu gerçekten beni tahrik etti. 'Hmm... Bu adam eğlenceli olabilir.' diye düşündüm önce. Sonra da 'Tanrım, eğer bir şey yaparsam Dr. Joe'ya söylemek zorunda kalacağım ve bunu istemiyorum' diye düşündüm. Ardından 'Peki, *ne olmuş yani* söylemek zorundaysam?' dedim" dedi .

Daha fazla kahkaha yükseldi.

"Sonra aklıma başka bir düşünce daha geldi. 'Eğer bunu yapacaksan, en azından biraz seçici ol.' O adam tam olarak benim tipim değildi. *Playgirl*'ün parasını ödedikten sonra dükkândan çıkıp Valley'e döndüm."

Gruptan çıt çıkmıyordu, ben de bekledim. Nihayet Charlie, Steve'i sorguladı. "*Playgirl*, porno dükkânı için biraz... şey gibi geliyor, *uslu*. Oraya sadece bunun için gittiğinize emin misiniz?"

Steve zor durumda kalmış gibi görünüyordu. "Sanmıyorum. Kafam karışmıştı. Belki de bu bir uzlaşma gibiydi."

"Oynadığımız oyunlar," diye mırıldandı Dan.

Sonra Steve, kendini kurtarmak istercesine devam etti, "Ama en azından adamı reddettim. Bununla ilgili olarak iyi hissediyorum."

Charlie ısrar etti. "Evet, tipin olmadıklarında kolay oluyor." (Grup kahkahası.)

Steve'e dedim ki, "Adamı reddettiniz ama cinsel uyarı zaten sisteminizdeydi. Böyle bir yere girdiğiniz anda döngünün başladığını fark etmenizi istiyorum. Belli bir ayartıya hayır deseniz bile, sisteminizi canlandırmış olursunuz ve bağımlılık yapan o çemberi tamamlamak istersiniz -porno videosu kiralarsınız, dergi okursunuz, her neyse, o döngüyü takip etmek istersiniz."

"Bu yüzden..." kaçınılmaz soruyu sordum, "size sormalıyım, sadece eve gittiniz ve uyudunuz mu?"

Steve önce tereddüt sonra kabul etti, "Hayır. *Playgirl* ile mastürbasyon yaptım."

"Elbette. Döngüyü gerçek bir erkekle değilse de bir dergiyle tamamlamanız gerekiyordu."

Charlie, "Küçük mucizeler için Tanrı'ya şükürler olsun," diyerek içe yansıtma yaptı.

Beyler kıs kıs güldüler.

Odanın karşısında bulunan Ed'e baktım. Açık saçık ifşaatlardan ürkmüş görünüyordu. "Pekâlâ, en azından bunları ideolojinin *bu* tarafından duyuyor," diye düşündüm.

Steve incinmiş görünüyordu, onu Roger kurtardı. "Steve'in, bir şeyi başardığını ve onu bunun için takdir etmediğimizi düşünüyorum," dedi Roger. "The Rage'de 'hayır, hayır, hayır, hayır, hayır' diyerek beş saat geçirebilir, sonra da iyi hissederek bardan çıkabilirim, arabaya binerim, eve giderken cinsel açıdan harekete geçmeye mecbur kalarak porno kitapçısında durabilirim. Dediğin gibi Joe, bu döngüyü tamamlamak zorundayım."

Roger sözlerine şöyle devam etti: "Eskiden Santa Monica Bulvarı'nda çok gezerdim. Biliyorsunuzdur, erkek fahişelerin takıldığı yer. Orada durup, herhangi bir adamı seçip 20 dolara onunla birlikte olabilirdim. Bence bir bağımlılık döngüsünden daha fazlası var aslında. Kafamın içinde bana gerçekten hak ettiğim şeyin böyle bir pislik olduğunu söyleyen küçük bir sesle alakalı."

Gruptaki birkaç kişi başlarıyla onayladı ve bir an için sessizlik oldu.

Albert, "Roger eğer bitirdiysen, üzerimde ağırlık yapan bir şeyden bahsetmek istiyorum," dedi.

"Bitirdim."

Albert özel seanslarımızda birçok kez kendi zayıf ve çaresiz imajından yakınmış; bana, hayal kırıklıklarını ve kaygılarını gruba söyleyecek cesareti toplamayı umduğunu söylemişti.

"Geçen hafta," diye başladı Albert, "aramızdan biri erkek kardeşi hakkında içimde yankı bulan bir şeyi gündeme getirdi. Kim olduğuma dair berbat, çok berbat bir hisse sahip oluşumun, ailemde her zaman kurbanı oynamış olmamdan kaynaklandığını farkettim," Artık sesi yüksek ve endişeli çıkıyordu.

"Doğduğum günden beri tamamen güçsüz ve kontrolden çıkmış olduğumu hissettim. Bunların hiçbiri şaşırtıcı olmamalı sanırım. Yani, benim orijinal iki rol modelime bir bakın. Birincisi, üvey kardeşim David. Onunla ilgili ilk izlenimim, çeneme bastırdığı yumruğu, bacaklarıma attığı tekmesi, karnımdaki dirseği oldu. Bana verdiğini hatırladığım şey bu. Saldırganlığını dışarı atması ve bir şekilde sert davranması gerekiyordu, onun yöntemi de beni dövmekti."

Albert konuşurken hepimiz onun hayal kırıklığını hissettik. Grup dikkatle dinlerken, Albert devam etti.

"Uğraşmam gereken diğer rol model ise babamdı. Duygusal olarak mevcut olmayan bir baba. Beni hiçbir konuda onaylama-

dı. Birkaç kez beni yanında spor salonuna yüzmeye götürdüğünü hatırlıyorum. Balık gibi yüzebilir ve oraya gitmek için heyecanlanırdım, ama sonradan soyunma odasında birdenbire beceriksiz ve yetersiz hissederdim. Bir sürü çıplak adam... önlerinde soyunmalı mıydım? Duş almalı mıydım? Sonrasında ne yapacağımı bilmezdim. Beni asla kanatlarının altına almaz, ne yapacağımı göstermezdi. Bunu kendi başıma çözmemi bekledi." İç çekti. "Eğer babam bana ilgilenildiğimi hissettirseydi, benim için çok büyük anlamı olurdu."

Albert dik oturdu, kararlı bir tonda konuştu. "Ama son zamanlarda kendime 'Hayır, bu geçmişte kaldı ve bunun için ağlamaktan bıktım. Bu son bulmalı. Artık kontrolü ele almanın zamanı geldi,' dedim. Hayatımda ilk kez, kendimden nefret etmiyorum diyebiliyorum."

Durdu, halkadakilere baktı ve ardından devam etti. "Cehennem gibiydi, ama canlanmaya başladığımı görüyorum ve 'Tanrı'ya şükür. Zamanı gelmişti,' diyorum. Geçen ay, eski geyler konferansında yaşlı bir adam yanıma yaklaştı ve dedi ki, 'Çok şanslısın çünkü henüz gençken hayatını düzeltmeye başlıyorsun. Göreyim seni!'"

Bazen grup, diyalog için değil, sadece dinlenilme fırsatı için kullanılır. Bazen duyguları; tavsiye, geri bildirim veya yorum olmadan ifade etme ihtiyacı olur, sadece duyulsunlar istenir. Albert şimdi böyle bir ihtiyaç hissediyordu.

Sonra zor bir soru sordu. "İlerleyişim konusunda iyi hissetmeme rağmen, gittiğim yönde başarılı olmam halinde iğdiş kalacağımdan korkuyorum. Demek istediğim, bir insanla asla romantik bir ilişki yaşamamaktan, kadın ya da erkek hiç kimseye asla âşık olmamaktan bahsediyorum. Kimi seveceğim ben? Cevapsız kalan sorum bu."

Grup bir süre sessiz kaldı. Sonra Charlie konuştu. Onun yavaş ama güçlü ritmi, Albert'in gergin ritmiyle keskin bir kont-

rast yapıyordu. "Bu soruya ilişkin olarak, şahsen hangi noktada olduğumu söylemek istiyorum Albert."

Charlie uzunca duraklayıp tel çerçeveli gözlükleriyle düşünceli bir şekilde Albert'ı incelerken, hepimiz bekledik. "Ben de aynı endişeleri yaşadım. Eşcinsel çekimi yok edersem cinsiyetsiz mi yani cinsel açıdan bir hiç mi olacağım? Ama kanımca, şu anda hayatımda bu çekimleri azaltmaktan daha önemli bir şey yok. Belki bir gün bir kadınla birlikte olabilirim, belki olamam. Ama şimdilik, hayatımın kontrolden çıkmış ve son derece stresli olan bir kısmı üzerinde kontrol gücüne sahip olduğum için minnettarım. Ve artık bu çekimler, daha çok, dikkat dağıtan şeylere dönüştü diyebilirim."

Böldüm, "Birlikte çalıştığım erkeklerin yaklaşık yarısı kadınlara çekim duyar hale geldi; bazıları evlendi. Diğer yarısı da heteroseksüel açıdan güçlü bir çekim hissetmiyor ama rahatsız edici ve son derece ızdıraplı buldukları duyguları kontrol edebildikleri için rahatlamış durumda."

Albert "Sanırım adım adım gitmeliyim, bir kerede bir meydan okumayı ele almalıyım. Şu anda hisettiğim mutluluğa güvenerek gelecekle meşgul olmasam iyi olur," dedi.

Düşünceli bir sessizlik oldu.

Sonra en genç üyemiz olan Edward, konuyu değiştirmek için söz aldı. "Bazı gey sahne görevlilerinden yenilerde duyduğum birtakım dedikodular beni rahatsız etti. Bana, gey olduğumu ve sahne uzmanlarından biriyle dalgama bakıyor olabileceğimi düşündüklerini söylediler." İçerlemiş görünüyordu. "Zaman zaman hemcins çekimi hissetsem de kendimi gey olarak yaftalamam!"

"Bu, kişiyi nasıl tanımladığımızla çok alakalı bir soru" dedim. "Aslında acı gerçek şu ki, gey dünyada, bir kimsenin cinsel duyguları o kişinin temel kimlik etiketi olarak kabul edilir. Sonra da tüm yaşam tarzı bu karşıtkültürel gey kimliği etrafında döner."

Charlie söylemek istediğim şeyi özetledi. "Gey sanatı erotik sanattır, gey şiiri erotik şiirdir ve gey sineması da erotik sinemadır. Oldukça seks odaklı bir kültürdür bu."

Steve, "Ed'in yaşlarındayken liseye yeni başladığımı hatırlıyorum, antika dükkânı olan yaşlı bir adamla tanışmış ve onun bana bir şeyler yapmasına izin vermiştim. Vitrininde seramik bir penis ve dükkânın her yerinde seksi eşyalar vardı. Aynı dükkânda çalışan yaşlıca bir adam daha vardı; ikisi bana gey dergisinde kırbaçlı ve zincirli çıplak adamların resimlerini gösterdiler," diyerek ilave etti.

Ed üzerine basa basa konuştu. "Şu gey dergilerinin arkasındaki 'sosyal' ilanları görmelisiniz. Gerçekten şaşırtıcı."

Bir sonraki toplantının başında Peder John, ömür boyu süren bir hayal kırıklığını dile getirerek başladı.

"Tanrı'ya, gerçekte kim olduğumu bilmeme izin vermesi için dua ettim. Çünkü iki sahte benlikten çok zarar gördüm. İlk önce itaatkâr çocuktum, sonra da itaatkâr bir rahip rolünde buldum kendimi. Bunca yıldır, bu iyi çocuk saçmalığının altında gömülüyüm. Bunun *ben* olup olmadığımı bile bilmiyorum artık."

"Şimdi de Papaz ile başım belada gibi görünüyor. Anlaşmazlıklarla, daha iddialı biçimde yüzleşmeyi öğreniyorum. Bu, sahte ve itaatkâr beni bir kenara koymak anlamına geliyor ama Monsenyör buna alışkın değil. Aslında, onun *'ben'*den hoşlandığını sanmıyorum. Dün akşamki yemekte nihayetyüzleştim onunla. Her defasında sabah 6.00 ayinini yapması gereken kişi olmaktan usandığımı söyledim. Bana bakakaldı, şarap bardağını neredeyse düşürüyordu."

Grup kıs kıs güldü.

"Onu suçluyor musunuz?" diye sordum.

"Yani, o kadar çok içmemeli." Grup daha fazla gülüştü...

"Hiç şikâyet etmediğiniz halde, ilk ayini size verdiği için adamı suçluyor musunuz?"

"Sanmıyorum. Belki de benim erkenci kuş olduğumu zannetmiştir" diyerek güldü. "Ki değilim. Yaşadığım gece hayatıyla yataktan bu kadar erken kalkmak kolay olmadı."

"Bana, bulduğunuz bu gerçek benlikten biraz daha bahsedin," dedim.

"Gerçek benliğimle yaşarken kendime ve başkalarına karşı dürüstüm. Doğrudan konuşuyorum ve artık iyi çocuk rolü yapmıyorum. İnsanların -hak edersem- bana 'hıyar' demesinden korkmuyorum çünkü hâlâ iyi ve sevilebilir olduğuma dair içsel bir inancım var."

Dan, "Sanırım bu odada bunu istemeyecek kimse yoktur," dedi.

Öfkeyi dışa vurma ve hâlâ sevilebilir hissetme ihtiyacını, herkesten çok Öfkeli Dan anlamıştı diye düşündüm.

Peder John, Dan'in yüzünü inceledi ve sonra başıyla onayladı. "Ben, hep iyi adam rolünü oynadım. Her zaman gülümseyen ve zarif biri olarak göründüm. Çoğu zaman insanları memnun eden biriyim ve bu kolay geliyor. Ama dürüst olduğum insan sayısı çok az."

Peder John, birçok eşcinsel danışanın ortak bir özelliğini tarif ediyordu; kendini korumayla ilgili aşırı bir endişe. "İfade etmek istediğim ama asla etmediğim çok şey var. Bu grupta bile ne kadar konuşacağımı biliyorum. Bazen bir şeyleri azar azar ortaya koyuyorum ve bunun insanların keyfini kaçırıp kaçırmayacağını öğrenmek istiyorum. Hâlâ, 'Seni önemsiyorum' diyebilecekler mi?"

Dan kendi deneyimini anlatmak için konuştu. "Başka birinin benim hakkımda ne düşünebileceğine dair aptalca şeyler uydurmaktan paranoyaklaşıyorum. Durumu aşırı abartıyorum."

"TV kanalında birileri için endişelendiğimde başkalarını yardıma çağırabilirim. Ama kendim için birini arayıp da, 'Hey, acı çekiyorum bana yardım et' demek neredeyse imkânsız. Arkadaşlıkları ilerletmiyorum çünkü o kırılganlık duygusundan nefret ediyorum."

Peder John, "Yeniden incinmek istememek tamamen bir risk meselesidir," dedi.

Dan, Peder John'u sorguladı. "'Yeniden' mi dediniz? İlk seferde nasıl incinmiştiniz?"

Rahip, "Hatırladığım ilk gerçek incinme, babamın açıkça ağabeyimi tercih etmesiydi," dedi. "3 yaşlarındaydım ve bende yanlış bir şeyler olmalı diye hissettim. Annemle aramda yoğun bir ilişki olduğunu hatırlıyorum ama fiziksel bir yakınlık yoktu. Annemin bana veya diğer kardeşlerime sarıldığını hiç hatırlamıyorum," dedi.

"Dokunulduğumu hatırladığım tek an, yıllar sonra cinsel tacize uğradığım zamandı. Muhtemelen hiç yoktan iyidir diye karşılık verdim... Ve -bu tarz erişkin erkek- oğlan çocuk ilişkilerinde sık rastlandığını bildiğim üzere- heyecanın etkisi geçtiğinde bir kenara atıldım. Hissettiğim buydu. Bunu hiçbir zaman anlayamadım."

Onları dinlerken, bu iki adamın birbirini duyup anladığını görmekten mutlu oldum. Bu türden bir kendini ifşa etme diyaloğuna girmenin her iki taraf için de zor olduğunu biliyordum.

Bu seanslarda, her birinin terapötik sürecinin gelişimini görme ayrıcalığına sahip oldum. Bu grup, bazı beylerin girmesi ve bazılarının çıkmasıyla birlikte sekiz yıl boyunca devam etti. Çoğu erkek bir iki yıl, diğerleriyse kişisel sorunlarına ve gelişim hızlarına bağlı olarak üç dört yıl kalır. Her grup üyesinin gelişimini görmekten gurur duyardım ama bizden ayrılmalarından uzun süre sonra da iyileşme sürecinin devam edeceğini bilirdim.

İki ay sonra Steve, bir dargın bir barışık sevgilisi Randy ile olan acılı ilişkisinden usulca koptuğunu açıkladı. O konuşurken satır aralarında, güç mücadeleleri ve narsisistik rekabet gibi bazı tanıdık gey meselelerini gördüm.

Steve gruba, "İlişkimiz ilk tanıştığımız günkü gibi değil, tamamen farklılaştı," dedi.

"O zamanlar bütün işleri yürüten bendim ve insanlarla görüşmekten keyif alırdım. Bir sürü arkadaşım vardı. Hep dışarıdaydım ve mutluydum. Randy ile kavga etmiş olsam da bu beni rahatsız etmezdi. Enerjimi onunla ilgilenerek ziyan etmezdim. Kendimi güçlü hissediyordum ve bu da ilişkimizin kontrolünü bana veriyordu.

"Şimdiyse işleri yürüten Randy. Bir restorana ortak oldu ve işini iyi yapıyor. Yeni yerlere gidip yeni insanlarla tanışıyor. İlgi odağı oldu. Pozisyonlarımız değişti. Şimdi de bana tıpkı benim ona davrandığım gibi davranıyor, yani pislik gibi. Onu suçladığımı söyleyemem."

Sonra düşünmeden sordu: "Bir ilişkide kontrolü elinde tutan bir kişi mi vardır her zaman?"

"Hemcins partnerler arasında doğal bir rekabet vardır, özellikle erkekler arasında," dedim. "Bu yüzden bu durum erkek çiftlerde oldukça yaygındır."

Steve, onun için alışılmadık, titrek bir sesle şöyle ekledi: "Tanıştığımızdan beri rekabetçi bir ilişkiydi bu -birbirimizi fena hırpaladık. Ben güya daha yakışıklı olandım. Biz dışarıdayken insanların baktığı bendim. Sonra o, eskiden benim yaptığım gibi spor salonunda çalışmaya başladı. Bu ilişkide kadınsı olana dönüşmek; daha zayıf ve yaltaklanan adam olmak beni rahatsız ediyor. Şimdi durum, insanlar ikimizi caddede yürürken gördüklerinde önce ona baktıkları bir hale geldi. Kulağa bencilce geliyor ama kendimi berbat hissediyorum."

Steve durakladı. Hepimiz onun devam etmesini bekledik ama o tek kelime söylemedi. Bizimle konuşurken, yaşadığı kaygıyı ve güçsüzlük hissini duyabiliyorduk. Charlie sonunda, "Bu ilişkide kontrolün elinden çıktığını hissediyordun," dedi.

Steve başıyla onayladı.

"Bu ilişkinin senin için nasıl olmasını istedin, önemli olan bu Steve?"

Bu, beylere sık sık sorduğum bir soruydu ve şimdi onlar tarafından, birbirlerine yardım etmek için benimseniyordu.

"İlişkilerimde kendim için üzülmekten bıktım," dedi Steve. "İyi hissettiren bir ilişki istiyordum ama bağımlılık gibiydi. Bırakamadım. En büyük sorunum hep izolasyon oldu. Her zaman bir sürü arkadaşım oldu ama erkeklere güvenemiyorum sanki. Onlardan iyilik kabul edemiyorum. Kimsenin benim alanımı işgal etmesini, benim hayatıma karışmasını istemiyorum. En azından ilişki düzeyinde değil. Birine âşık olduğumda kontrolü tamamen kaybediyorum, sonra yüzüstü bırakılıyorum. Yakınlaşmak istemiyorum çünkü kapana kısılmış gibi hissettiriyor," dedi.

Steve itiraf etti, "Geçen hafta, aklıma bir düşünce geldi, 'Keşke Joe ile terapiye hiç başlamasaydım. Cehalet mutluluktu.' Sonra kafama dank etti -'Hayır, bu doğru değildi. Bu mutluluk değildi.' İlişkide yaşadığım mücadeleler yine devam ediyor olurdu, üstelik bunu neden yaptığımı da anlayamazdım."

Steve'in sevgilisiyle olan güç mücadelesini tarif etmesi bana eşcinsel ilişkileri 'yüksek oranda değişken' olarak tanımlayan geniş literatürü hatırlattı. Hem eşcinsel hem de heteroseksüel pek çok çiftle çalışmalarımda, en şiddetli aile içi tartışmalar erkek ilişkilerinde yaşandı.

Aylar geçtikçe Steve, pek çok kez geriye kayarak ve yavaş bir şekilde de olsa Randy ile olan mutsuz ilişkisinden uzaklaşıyor-

du. Grup, ayrılmasını sürekli destekledi ve teşvik etti. Steve'in kararsızlığının yoğunluğu, onun ve Randy'nin karşılıklı bağımlılığının hâlâ devam eden etkisini açıkça gösteriyordu.

Bir hafta, Roger'ın San Francisco'ya yaptığı son geziyi bildirmesiyle konuşmayı açtık. Roger bir spikerin sesini taklit ederek, "San Francisco J.O. Kulübü'ndeki erkeklerden en son haberler, yenilikleri takip etmeyenleriniz için bildiriyorum, orada kulaklarını deldirmek yerine penislerini deldiriyorlar," diye anons yaptı.

Albert sahte ızdırapla karşılık verdi. "Ah-h-h! Ayrıntı verme lütfen!"

"Bunu gerçekten yapıyorlar mı?" Peder John yüzünü ekşiterek Dan'e fısıldadı.

"Yapıyorlar! Yapıyorlar!" diye cevapladı Roger hareketli bir şekilde. "Esasen cinsel sakatlanmalara meyilliler. Delikli penisleriyle cinsel ilişkiye giriyorlar."

Albert sahte acısını tekrarladı. "Ooo, hayır!"

"Ne yapmaya çalışıyor bunlar?" diye sordu Ed.

Charlie başını salladı. "Gecenin çocukları onlar. Delilik işte."

"J.O. Kulübü nedir?" diye sordu Ed.

Roger, "The Jerk Off Club [Mastürbasyon Klübü]" diye cevap verdi. "Her büyük şehirde bir tane vardır. Prensip olarak bir giriş ücreti ödersiniz, bütün giysilerinizi çıkarıp bir dolaba koyarsınız. Sadece ayakkabı giymenize izin verilir; moda anlamında farklılık yaratmanın tek yolu budur. Size karton bir bardakta ücretsiz olarak vazelin gibi bir şey verilir ve adamlar elleri birbirlerininkinin üzerinde yürüyerek mastürbasyon halkasına girerler. Güvenli grup seks âlemi böyle yapılır."

Gruba, "Peki ya bu delinmiş penisler meselesi nedir?" diye sordum. "Kendini sakatlamanın sadomazoşist temasını anlıyor musunuz? Bunun neyi temsil ettiğini biliyor musunuz?"

"Evet. Bu, eşcinselliğin gerçek karanlık yüzü," dedi Roger.

"Hemcinse hissedilen çelişik duygular hakkında söylediklerimizi hatırlayın," dedim onlara. "Homoerotik cazibelerin tümünde bir hınç vardır, reddeden babayla olan ilişkiden kaynaklanan bir öfke. Homoerotik çekim babaya hınç duyarak ve onun tarafından reddedilmenin cinselleştirilmesiyle başlar. Dolayısıyla, tüm erkek sevgi nesnelerine karşı ezelî bir düşmanlık beslenir. Bu yüzden eşcinsellikte bu kadar çok sadomazoşizm görüyorsunuz."

"Ama nasıl hem sevgi hem de düşmanlık olabilir ki?" diye sordu Ed. "Pekâlâ... eşcinsel kişinin bir nevi dikkat çekmeye çalışan küçük bir çocuk olduğu söylenebilir ama kendisinin bu ilgiye layık olmadığını düşünür. Aynı zamanda babasına öfkelidir çünkü onun peşinde koşmak zorunda kalmak gibi adaletsizce engellenmiş bir pozisyondadır."

The Advocate isimli gey dergisindeki ilanların %20'sinde erkeğin erkeğe şiddet uygulamasının istendiğini gösteren yakın tarihli bir araştırmadan bahsettim. Bu şiddet unsurları kamçılamak, şaplak atmak, birbirinin üzerine işemek, yumruk sokmak, rektuma nesne sokmak, sözlü aşağılama ve benzer şeylerdi.

Roger, "Evet, ama bu sadomazoşizmi heteroseksüel ilişkilerde görmüyor muyuz?" diye sordu.

"Görüyoruz ama çok daha az karakteristik bir şekilde. Öte yandan, gey dergileri BDSM (Bağlama Domine Etme ve Cinsel Sadomazoşizm) konulu porno fotoğraflar yayınlar."

"Polis üniforması giymiş adamlar, kamçılar, deri botlar; süper sert erkeksi tipler," diye ekledi Roger.

Tom, "Söylediklerini anlayabiliyorum, Joe," dedi. "Bazen erkeklere baktığımda içimdeki öfkeyi hissedebiliyorum ve seksin bu öfkenin genital bir ifadesi olduğunu görüyorum. Cynthia ve

ben evlenmeden önce, bir keresinde bir adamla şiddete dayalı, sertçe vurma ve acı verme de içeren bir oyun oynadığımı hatırlıyorum; aniden saldırıp bana yaptığı şey için ona para ödememi istemişti. Ödemeyi önceden yapmazsam muamele görmeye değmezmişim gibi . Bütün şehvetim zayi oldu gitti," dedi.

Peder John huzursuz olmuştu. "Bir de gençlik ve güzelliğe karşı büyük bir ilgi var. 'Sen iyisin çünkü gençsin, çekicisin, yapılısın, büyük penisli falansın,' ama 'Ben iyi değilim çünkü yaşlıyım, o kadar çekici değilim, kelleşiyorum, göbekleniyorum.' Ve orgazm biter bitmez arkasından suçluluk, utanç, korku, kendinden nefret ve benim gerçekte ne olduğumu görmeden önce (beraber olduğum) çocuğu kapı dışarı etme arzusu geliyor. Sonra *meshuga* triplerine giriyorum."

Ed sözünü kesti, "Ne tribi?" Yeni bir sapkınlık duyduğunu düşünüyor gibiydi.

Sözlerine ara verip öğretmen rolüne bürünen Peder John, "*Meshuga* delilik, nevrotik bir manyaklık demektir," dedi. Ed başıyla minnettar bir şekilde onaylayınca Peder John hummalı hızıyla anlatmaya devam etti. "Çocuğu kapı dışarı ederim ve 'Oo Tanrım, AIDS kapabilirim ve bunu da hak ediyorum çünkü ben boktan biriyim,' diye düşünürüm. Bu döngünün tamamı öyle kendini engelleyici bir şey ki," dedi ve ekledi, "Bütün bu manyaklıktan uzaklaşmak güzel. Gey dünyasında delilikten başka bir şey görmedim."

Bu üç adam -Charlie, Peder John ve Tom- grubun en bilge ve en konuşkan üyeleriydi, ancak hayatlarının mahrem ayrıntılarını benimle yaptıkları özel seanslar dışında pek açıklamazlardı. Onlar, gençlere yardım etmek isteyen bir nevi liderlerdi.

Albert, "Bazı yönlerden, bu maceranın ve çılgınlığın cazibesine kapıldığımı düşünüyorum," dedi.

Charlie onayladı, "Seks bize sadece kabul edilme hissini değil, erkek erkeğe eğlence, coşku ve macera duygusunu da getirdi. Bence eşcinsel adam, erkek enerjisine katılmak istiyor."

"Gey barlarda bu kadar cazip olan şey bu işte. Çocukken görmediğimiz bir çılgınlık var," diyerek onayladı Albert.

"Eşcinsel erkekler genellikle bastırılan iyi çocuklardı," dedim. "Çocukluklarında engellenmişlerdi, bu yüzden yetişkinlikte Act-Up'a [Harekete Geç] katılarak bunu telafi ettiler."

Peder John, "Artık yeni bir eski-gey örgütü var, *Grow-Up* [Büyü Artık] diyorlar," diyerek şaka yaptı.

Albert, "Ama bu çılgınlık için ödediğimiz bedelle ilgili bir şeyler öğrendiğimi düşünüyorum," dedi. "Birkaç ay önce, anaokulunda çalışmaya başlayan bir adamla tanıştım. Gerçekten cana yakındı. 'Bu adam terapide konuştuğumuz türden bir arkadaş olabilir. Seks olmadan sağlıklı ve iyi bir erkek arkadaşlık kurabilirim' diye düşündüm. Birbirimizi birkaç kez gördükten sonra, kız arkadaşını da davet ederek içmeye gittik ve ben biraz kafayı buldum. Bir şekilde beni üçlü ilişkiye (ménage à trois) bulaştırdılar. Duygusal bir enkaz haline geldim. Bu adamla ilişkimi hemen kestim. Çocukken tacize uğradığım zamanlardaki gibi tamamen kontrolden çıktığım ve kullanıldığım duygusunu hatırlattı.

"Sarsılmıştım. Kuzenimle yaşadığım tecrübenin yaralarını sarmışken bütün o eski acılar geri döndü. Ayrıca utanç içindeydim. Ben bir erkek değildim, saygın değildim. Kendini utanç verici bir duruma sürükleyen, zayıf, çaresiz, küçük bir yaratıktım. Özsaygımı ve kimliğimi kaybettmiştim.

"Bu olaydan sonra gerçek ilişkiler kurabilmek için gruba katıldım," diye ekledi.

Bir süre kimse konuşmadı.

Peder John, "Bunu yaptığına çok sevindik, Albert," diyerek sessizliği bozdu.

Birkaç hafta sonra, erkeklerdeki eşcinsellik durumunun bir parçası olan pasiflik, savunmadaki eksiklik ve "yanlış bir şey yapma korkusu"nu konuşarak seansa başladık. Beyler iş değiştirme korkularından ve daha iddialı olma çabalarından bahsettiler.

Dan yakın zamanda televizyon kanalındaki işinden çıkarılmıştı. Para biriktirmek için geçici olarak annesiyle yaşamak üzere eve döndü. Terapisinde bir aksilik yaşadığı açıktı çünkü eşcinsel çekim hisleri intikam alır gibi yeniden ortaya çıkmıştı.

Dan bunu, "Son birkaç haftadır gerçekten kendimden kopmuş hissediyorum," diyerek açıkladı. "Kontrolü tekrar kaybettiğimi hissediyorum; önceden hep olduğu gibi."

"Kontrolü kaybetmiş hissetmenizin sebebi nedir?" diye sordum. "Kanaldaki işten çıkarılmak sanırım," dedi.

"Ve eve geri dönüp annemle kalmak."

"Kontrolü kaybetmek" -bu şikâyeti kaç kez duydum! Bu, beylerin hayatlarına dair genel hislerini anlatmak için sürekli, tekrar tekrar kullandığı bir tabirdir. Güçsüz ve çaresiz hissederler. Hemcinse duyulan cazibeyi azaltmak için kendine hâkim olma hissi kazanmaları şarttır.

Dan şöyle diyordu: "Geriye savrulduğumu, bütün kazanımları kaybettiğimi hissediyorum."

"Sizce bu neden oluyor?" diye sordum.

"Yine annemle yaşamak zorunda olduğum için sanırım. Yani ben, neredeyse 40 yaşındayım. Liseden mezun olduğumda evden ayrıldım. Şimdi annemin bana yardım etmesinden rahatsız oluyorum. Kendimi çok bitkin ve çaresiz hissediyorum."

Derin bir nefes alarak devam etti. "Kendim için bu grupta belirlediğim hedeflerden biri, daha aktif ve sosyal olmaktı ama şu anda kendimi zayıf ve herkesten kopuk hissediyorum."

"Bu konuda bize daha fazla bilgi verin," diyerek meydan okudum.

"Kendimi kopuk hissediyorum. Gruptan bile. Düşüncelerimi daha fazla ifade edebileceğimi sanmıyorum. Kendimi içe doğru büzüşmüş, kendi duygu yğunluğundan nefes alamaz halde hissediyorum ve nasıl kurtulacağımı bilmiyorum."

Dan'in *kara delik* dediğim durumda olduğunu anladım; bu duygusal bir kördüğümdür. Bir tür uyuşukluk -hissedememe veya hislerini ifade edememe- ile karakterize olan bir duygu batağı ve ezici bir güçsüzlük hissidir. Saatler ya da günler sürebilen bir durumdur. Bu duygu ilk olarak çocukluğun erken dönemlerinde, anne baba çocuğu duygusal felce uğratacak kadar çelişkili mesajlar verdiklerinde ortaya çıkar. Erken yaşlardaki çevresi, çocuğun gerçek benliğini ifade etmesini önemsemediğinde ve desteklemediğinde, anne baba çoğunlukla sahte benlik ifadesini tasdik ettiğinde, çocuk kendi özgün ifadesine güvenmemeyi öğrenir. Daha sonra yetişkinlikte, özellikle de stresli ve zorlu zamanlarda, kendine acıma gibi öz tatmin sağlayan fantezilerle oyalanıp, duygusal dalgalanmalardan pasif kopukluğa geçerek kendi içine çekilmek cazip gelir.

Kara delikten çıkmanın tek bir yolu vardır; o da iç duyguları dış ifadeyle eşleştirmektir. Bir kişi hisleri ile davranışını doğru bir şekilde eşleştirdiğinde, kendi doğal enerji akışıyla yeniden bağlantı kurar.

Duyguları başlatmanın ve eril benlikle bağlantı kurmanın yanlış yollarından biri, eşcinsel davranıştır. Bununla ilintili duygusal heyecan veya keyif, kısa bir süre için, kişinin kendi gerçekleşmemiş erkekliğiyle anında bağlantı kurmasını sağlıyor gibi görünür. Ancak bu, sürekli bağlantılı olma hali sunmakta yetersiz kalır. Erkeklikle yeniden bağlantı kurmanın *asıl* yolu, duygularını erkek bir arkadaşa ifade etmektir. Bu seçenekte bağımlılık

yaratan yoğun coşku ("rush") yoktur; ancak bu seçenek daha samimi, daha uzun süreli, daha derin memnuniyet verici bir bağlanmışlık sağlar.

Dan'ın kara deliğinden çıkmasına yardım etmek için Eugene Gendlin'in kelime ile duyguyu eşleştirmeye odaklanma üzerine olan terapötik tekniğini kullandım. Bu yöntemin, tıkanıp kalmış erkeklere çok faydalı olduğunu düşünürüm. Zaman içinde, bu yöntemi kendi kendilerine kullanmayı öğrenirler.

Grup sessizce dinlerken "Şu anda ne hissediyorsunuz?" diye sordum.

Dan; düz, monoton bir sesle, "Hiçbir şey hissetmiyorum," dedi. "*Hiçbir şey hissetmemek* nasıl bir duygu?"

"Ne?" dedi, şaşkın görünüyordu.

"*Hiçbir şey hissetmemek* nasıl bir duygu?" diye tekrarladım.

"Kafa karışıklığı," diye cevap verdi.

"İyi. Şimdi o karışıklık hissiyle kalın. O duyguyu sindirin. Bakın bakalım bu duygu başka bir duyguya dönüşecek mi? Karışıklıktan daha iyi bir kelime bulabilecek misiniz, bir bakın."

Etrafındaki diğer grup üyelerine bakarak sessizce oturdu. Ama sonunda kendi bedenine doğru baştan aşağı baktı. Bu iyiye işaretti. İnsanlar göz hizasında yanlara doğru baktıklarında, düşündükleri anlamına gelir. Yukarıya baktıklarında ise hatırladıkları anlamına gelir. Fakat insanlar Dan'in şimdi yaptığı gibi aşağı baktıklarında bir duyguyu ararlar.

Sonunda, "Sanırım bu duygu, hayal kırıklığına uğramış olmam," dedi.

"'Hayal kırıklığına uğramış' dediklerinde genellikle 'öfkeli' derler," diye açıkladım. "Güzel. 'Hayal kırıklığına uğramış' ile kalın. Bu sözcük şu anda nasıl hissettiğinizi gerçekten tarif ediyor mu?" diyerek onu yüreklendirdim.

Kaşlarını çattı. "Sanırım öfkeliyim. Kontrolden çıktığımı hissettiğim için fena halde kızgınım. Moralimi yüksek tutmak için günde üç kez mastürbasyon yapmak zorundayım."

Duygular şimdi serbest kalmıştı. Hepimiz Dan'ın şimdi hakiki bir şekilde var olduğunu görebiliyorduk. Daha fazlası için bekledik.

"Konu annem değil," dedi. "Annem her ne kadar beni çileden çıkarsa da, bu benimle ilgili." Başımızla onayladık. "Her şey hayatımı düzene sokmakla ilgili. Bir şey *yapmakla*. Kontrolü ele almakla."

Dan artık duygularını tamamen hissediyordu; önce kendine öfkelendi, sonra yavaş yavaş, grubun yardımıyla, kendisine yardım etmek için ne yapması gerektiğine dair bir netlik kazandı. Dan'in memnuniyetini görünce Roger konuştu.

"Son zamanlarda aynı sorunlarla uğraşıyorum," dedi. "Bununla beraber, pasifliğe sıkışıp bir şeyler yapmakta başarısızlık da yaşayabiliyorum. Mesela şu anda, on on beş kadar rutin angarya işle yüzleşmek zorundayım; dişçiye gitmek, ehliyetimi yenilemek ve gözlüklerim için yeni bir reçete almak gibi. Bu küçük şeyleri yapmadığım için kendimi suçladıkça daha da pasifleşiyorum. Ya o kara deliğe tıkılıp kalırım ya da sorumluluklarımı yerine getirmeye başlarım."

Edward, "Ben de bir karar yüzünden sıkışıp kaldım," dedi. "Bir arkadaşım, provamızın olmadığı zamanları doldurmak adına Hamburger Hamlet restoranında garsonluk işi yapalım diye ısrar ediyor. Ama dürüst olmak gerekirse garsonluktan ölümüne korkuyorum. Bir oyunda rol yapabiliyorken bir restoranda tabakları düşürmek, siparişleri karıştırmak gibi şeylerle kendimi aptal durumuna düşüreceğimden, başarısız olacağımdan, beceriksiz hissedeceğimden ya da bana güleceklerinden korkmam çok komik. Müdürün bana bağıracak olması da cabası.

"Fakat korkumun ve pasifliğimin üstesinden gelmek için bunu yapmam gerektiğini de hissediyorum," diye ekleyen Ed, daha sonra, grubu garsonluğun artıları ve eksileriyle ilgili verimsiz bir sohbete çekmeyi başardı.

Sonunda Charlie, "Ed için esas konu 'Garson olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu,'" diyerek araya girdi.

Steve, "Olaya bu şekilde Shakespeare'i de dâhil etmesi çok güzel değil mi ama?" diye fısıldadı.

Grup kıs kıs güldü. Tom, Steve'e dönerek "Espri yaparak konuyu değiştirme stratejisi," dedi.

Charlie bu defa asıl meseleye işaret ederek, "Hepimiz karar verme korkusunun üstesinden gelmek zorundayız," dedi. "Hepimiz verdiğimiz herhangi bir kararın potansiyel olarak yıkıcı olabileceğini hissediyoruz."

Ed, "Bu işten kazanabileceğim ekstra paraya gerçekten ihtiyacım var. Eğer bu fırsatı *değerlendirmezsem* kendi kendimi engellemiş gibi hissedeceğim. Bunu yapabilmeliyim. Korkunun üstesinden gelmeliyim. Mükemmel bir şekilde olmasa da sadece gidip bu işi yapmalıyım," dedi.

"Ah o mükemmeliyetçilik," diye araya girdi Charlie. "Mükemmeliyetçilik sahte imajın bir parçasıdır. Mükemmeliyetçiliği bir kenara bırakmak, eski yetersizlik kaygılarını ve duygularını uyandırır."

Ed, "Büyürken mükemmel olmam, asla hata yapmamam gerekiyordu. Asla göze batmamaya, eleştirilmemeye dikkat ediyordum. Öte yandan, sahneye çıkabildim ve hiç tedirgin olmadım. Bu tuhaf değil mi?" dedi.

"Hayır, hiç de tuhaf değil," dedim. "Sahte rol bu. Sahneye çıkar çıkmaz, sen olmayan birini canlandırıyorsun. Anonim bir seyircinin önüne çıkmak, bir adamla baş başa olmaktan daha kolaydır."

Steve, "En acı anılarımdan bazıları, yaşıtlarımın önünde düşmem ve onların bana gülmesidir. O kadar acı verici ki, insanların bana gülmesine neden olabilecek şeylerden kaçınmaya çalışıyorum," dedi.

"Bütün çocuklar akranlarının kendine gülmesinden korkar," dedim onlara. "Ancak çoğu direnç gösterese de, bazı çocuklar kendilerini o kadar çökkün hisseder ki gelecekteki tüm zorluklardan kendilerini soyutlarlar. Eşcinsellik öncesi evredeki erkek çocuğun öğrendiği yanıt, geri çekilmektir. Hayal dünyasına çekilip çizim ya da müzik gibi bireysel aktivitelerle meşgul olur. Bir şekilde diğer çocuklardan daha iyi ve özel olduğu inancıyla kendini teselli eder. Annesi, özel olduğu konusunda onu çoğu zaman destekler."

Bu noktada Peder John, "Ben de kendimi müziğe verdim, piyano çalarak geri çekildim," dedi.

Pek çok çalışma, eşcinsellik öncesi evredeki erkek çocuğun tiyatro ve oyunculukla ilgilendiğini göstermektedir. Danışanlarımın çoğu, çocukluğunun ilk dönemlerinden beri piyano çalıyordu. Ben bunu, yaşam mücadelesinden, sahte benliğin güvenli limanına bir geri çekilme olarak görüyorum.

Albert, "Benim kaçışım doğa yoluyla oldu," dedi. Sık sık, evden kaçıp heybetli ağaçların bulunduğu bir koruluğa gittiğimi hatırlıyorum. Bir ağaca tırmanırdım, bir dalın üzerine otururdum ve kendimi küçük bir kuş olarak hayal ederdim. 'Beni burada kimse bulamaz' diye düşünürdüm," dedi.

Değişim terapisinin genelinde olduğu gibi, konuşmalarımızın çok azı seks ile ilgiliydi. Erkekler daha çok, kimlik duygusuyla alakalı yaşadıkları sıkıntılardan bahsetti.

Peder John şöyle devam etti: "Burada pasiflikle ve umutsuzluk duygularıyla savaşmayı öğrendim. Önceden kendimi pornografi bağımlılığına kaptırırdım. Şimdi bile, papaz evindeki

odamda kapılar kilitli, perdeler kapalı porno film izlerken, 'Bu dürtünün neyle ilgili olduğunu biliyorum,' diyorum. 'Bu, erkekler kulübüne girme isteğiyle ilgili.' 'Erkekler kulübünden dışlanmışlık' durumunu gerçekten anlayabiliyorum. Hayatım boyunca böyle hissettim."

Charlie, "O tanıdık hüzün duygusuna geri dönme isteğini, ruhun karanlığında kapana kısılmayı anlıyorum. Kasvetli geliyor, ama en azından tanıdık."

Peder John, "ruhun karanlığında" kelimelerini düşünürmüş gibi dalgın görünüyordu. "Önceden keyif kaçırıcı olarak değerlendirdiğim bu deneyimleri," diye devam etti Charlie, "artık dönüşüm için birer fırsat olarak görüyorum. Kahramanım Colin Cook *başarılı bir başarısızlık* derken bunu kastediyor."

Ed, "Nasıl başarılı bir şekilde başarısız olabilirsiniz?" diye sordu.

Peder John, "Başarısızlıklarım, porno ve mastürbasyonun beni günler boyu kontrol altına almasına müsaade etmek - eskiden haftalar sürerdi," dedi. "Ama başarılı bir şekilde başarısız olmak demek, eğer başarısız olacaksam o anları -bütün çirkinliklerine rağmen- Tanrı'yı yüceltme fırsatına dönüştüreceğim demektir."

Albert kuşkulu görünüyordu, şüphe gözlerinden okunuyordu. "Eşcinsel maneviyatına benziyor," dedi.

Peder John, "Hiç de değil," dedi. "Günahlarımın sorumluluğunu üzerime almıyor değilim. Ama bu boku hayatımda istemiyorum. Öncesinde hatam, günaha girdiğim zamanlarda Tanrı'yı hayatımdan çıkarmak olmuştu. Colin Cook, 'Tanrı'yı işin içinde tut,' diyor.

"Erken dönem Hıristiyan ilahiyatçılar, *felix culpa* ya da 'mutlu günah'tan bahsederler, çelişki gibi görünüyor ama başarısızlık dönüşüm için bir fırsat olabilir."

Seansı sonlandırmanın zamanı gelmişti. Grup dağılırken, beyler aralarında fısır fısır konuşarak, iki ya da üç kişilik gruplar halinde usulca ofisimden ayrıldılar.

Eski-eşcinsel danışman ve yazar Colin Cook, cömertçe finanse edilen bir rahiplik kürsüsüne atanmış ve eski-eşcinsel hareketinin ulusal aktörlerinden biri olmuştu. Bir süre sonra Colin, danışmanlarıyla cinsel ilişkiye girdiğinde skandal patlak verdi. Bu skandal eski-eşcinsel camiada şok etkisi yarattı. Eşcinsel hakları savunucuları ve değişim terapisini eleştirenler, Colin Cook'un hikâyesini eşcinsellerin değişemeyeceğinin kanıtı olarak kullandılar. Yine de eski-eşcinsel hareketinin diğer liderleri boşluğu doldurmak üzere öne çıktılar. Joe Dallas (*Desires in Conflict* kitabının yazarı), Alan Medinger ve Andrew Comiskey (*Pursuing Sexual Wholeness*) eşcinsellikten kurtulmak isteyen erkeklere kalıcı katkılarda bulundu.

Bir sonraki oturumumuzda Tom daha önceki psikoterapi deneyimlerini anlatmaya başladı.

"Diğer terapistler bana cinsel yönelimimi kabul etmem gerektiğini söyledi. Ama bu tavsiyeyle hiçbir yere varamadım. Erkeklerle olan ilişkilerim evliliğimle bağdaşmadığı için yıllarca iki ayrı dünyada yaşamaya çalıştım. O terapist beni bir kazığın üstünde bıraktı; sivri ucu kıçımdayken üstelik!"

Steve yüksek sesle güldü, sonra özür dileyerek, "Affedersin Tom. Ama az önce söylediklerin bana komik geldi," dedi.

Peder John, "Bu kazığın sahibi Şeytan'dır," diye fısıldadı.

Charlie, "İlk defa bir psikiyatriste gittiğimde, ben de Tom'unkiyle aynı sorunu yaşadım. Adam bana, 'Bununla yaşamayı öğrenmelisin. Diğerleri bununla yaşadı, sen de yaşayabilirsin,' dedi. 'Ama ben yapamam,' dedim. O da 'Bunu kabul etmelisin, çünkü hissettiklerini değiştiremezsin. Bu *sensin* ve kendine karşı dürüst olmalısın,' dedi."

Onlara "Bu meslekteki pek çok kişi, varoluşsal bir probleme, siyaseten uygun bir çözüm getirileceğine inandı. Yönelimlerinin heteroseksüelliğe eşdeğer görülmesini isteyen gey psikologların baskısına boyun eğdiler. Bu bana eski bir fıkrayı hatırlatıyor," dedim. "Adamın biri doktorun ofisine gider ve 'Doktor, ne zaman kolumu büksem, zonklayan bir acı duyuyorum, der. Doktor da, 'Kolunu bükme,' der. Psikiyatri, halinden memnun olmayan eşcinsellere böyle yanıt verir. Adam terapiste gidiyor çünkü eşcinselliğinden memnun değil. Terapist, 'Memnuniyetsiz olmayın' diyor." Danışanlarım gibi erkekler -ben onlara gey olmayan eşcinseller diyorum- uzun yıllardır ruh sağlığı mesleği tarafından göz ardı ediliyorlar. Onlar psikiyatrinin politikleştirilmesinin kurbanlarıdır."

Charlie bir seansı babasıyla ilgili eski bir problemi gündeme getirerek açtı.

"Futbol oynamaya gitmediğimde, babama, onu şahsen reddediyorum gibi gelirdi. Oynamak istemediğimde bunu, *onu* ve *onun* futbola olan sevgisini reddetmem olarak algılardı. Evdeki işlerin belli bir şekilde yapılmasını istediğinde de aynı duyguya kapılırdım. Karşı çıkmaya başlarsam, onu şahsen reddetmiş oluyordum. Muazzam bir egosu vardı."

"Sanki sadece onun için varmışsınız gibi," dedim.

Bu noktada, grupta genellikle pek konuşmayan Dan, "Bu bana da oldu. Babama takım sporlarıyla ya da silahlarla ilgilenmediğimi söylediğimde tiksinmişti," dedi.

"Evet. Sanki kişisel bir hakaretmiş gibi," diye ekledi Charlie.

Dan, "Babam için futbol, onun ilk aşkı gibiydi," diye devam etti. "Maçlar ailesinden önce gelirdi, daha önemliydi. Ayrıca silahlar da. Bodrumunda silah yapımı için üç bin dolarlık bir torna atölyesi vardı."

Beyler basmakalıp beklentilere sahip babalarını hayal kırıklığına uğratmaları ve bu beklentileri karşılayamama konusundaki derin başarısızlık hisleriyle ilgili anılarını paylaşmaya devam ettiler.

Sonra Roger eski sevgilisi Perry hakkında uzun uzun konuştu. İlişki sona ermiş olsa da, aralarında, kişisel sınırların yok olmasıyla oluşan bağımlılığın devam ettiği açıktı.

Birlikte geçirdikleri dokuz çalkantılı ay boyunca Roger ve Perry heteroseksüel olmaya çalıştı. Eşcinselliklerini değiştirmeye zihnen kararlı olsalar da, genellikle geri gittiler ve bu da hem kendi değişimleri hem de birbirleri hakkında çelişkili duygulara sebep oldu. İlişkileri sona erdiğinde Perry değişme kararından aniden vazgeçmiş ve yeni bir sevgili bulmuştu. Klinik deneyimlerimden yola çıkarak diyebilirim ki, değişim terapisi görmeye olan kararlılığı, hiçbir şey, eski bir âşığın yeni ve başarılı gibi görünen bir aşk ilişkisi kurması kadar sarsamaz. Yeni ilişki hakkındaki güzel haberler, danışanın kendi karşılanmayan duygusal ihtiyaçlarını hatırlatır.

Roger dürüst olma cesaretini topladı ve bize terapiye devam etme konusunda gerçekten şüpheleri olduğunu söyledi. Ancak duyguları bunun tam tersiydi. Perry'nin yeni aşk hayatını kıskanıyordu ama bu tür ilişkilerin onun için hiçbir zaman işe yaramadığını biliyordu. Bir dakika sonra fikrini değiştirdi ve bu seçimi yan çizmek olarak eleştirdi. "Arabamdayım, radyo dinliyorum, şu konuşma programlarından birini, ve adamın biri gey olduğu için ne kadar mutlu olduğunu, değişmeye çalıştığı yıllarda ne kadar mutsuz olduğunu anlatıyor, benzerine rastlamışsınızdır, sıradan bir açılma hikâyesi. Düşününce bu adamın hikâyesinde daha fazlasının olması gerektiğini biliyorum, ama itiraf etmeliyim ki kulağa çok çekici geliyor. Her gazete okuduğumda ya da televizyonu her açtığımda böyle şeylerle karşılaşıyorum."

Roger'ın haklı olduğunu düşündüm. Eşcinselliğini değiştirmeye çalışan adam iki cephede savaşır; kendi duygularına karşı iç cephede, mücadelelerine kıymet vermeyen ve anlamayan topluma karşı da dış cephede.

Sonra Roger gruba, "Ne zaman bir erkekten etkilensem, içimdeki ses bana, 'Evet, ama neticesi ne olacak? Diğer tüm ilişkilerim gibi olmayacak mı?' diye soruyor. Bunu çözmeye çalışmaktan bıktım. Kendimi zayıf ve çok yorgun hissediyorum," dedi.

Roger'ın, terapiden çıkma kararını anlamayacağımdan ya da kabul etmeyeceğimden endişe duyduğunu görebiliyordum. Bana dönerek, "Ne yapmalıyım?" diye sordu. Sesi şimdi tiz ve öfkeliydi.

Yıllarca edindiğim tecrübeler sonucunda değişim terapisini savunmak için muhalif bir tutuma girmemeyi öğrendim. Aksine, tedavinin kendisi için bir değer taşıyıp taşımadığını belirlemeyi danışana bırakırım. Tarafsız bir tavır benimseyerek, onu kendi istikametini belirlemenin acısından kurtaracağım yönündeki beklentilerini boşa çıkarırım.

Roger'ın ızdıraplı kararsızlığı devam ediyordu ve onun adına karar vermem için aklımı çelmeye çalıştı. Nihayet, biraz rahatsız olduğumu söyledim, "Bakın Roger, benim görüşümü biliyorsunuz. Ancak bunun sizin için doğru olup olmadığına kendiniz karar vermelisiniz. Ben -hepimiz- eğer isterseniz size yardım etmek için buradayız."

Peder John, nazik bir sesle şöyle dedi: "Değişimimizi sadece negatife karşı koyarak değil, daha ziyade, pozitife doğru ilerleyerek sağlıyoruz. Hepimiz için doğru yol, bu işin içinde Tanrı'yı bulmak Roger."

"Ne istediğimi bilmiyorum Peder John. Tanrı'nın bütün bu olayların neresinde olduğunu bilmiyorum. Kendi adıma karar vermek bana imkânsız geliyor. Bu işi hep başkalarına devretmek

zorunda kalıyorum. Başkalarına fikrini sorup bana ne yapacağımı söylemelerini istiyorum."

Charlie dalgın bir şekilde, "Tavsiye, cevabı zaten bildiğimiz ama bilmiyor olmayı dilediğimizde istediğimiz bir şeydir," dedi. "Şüphelerinin, eski erkek arkadaşın mutlu bir aşk yaşadığı için ortaya çıktığını sanmıyorum. Bunun sadece, senin değişmeye dair kendi kararsızlığını harekete geçirdiğini düşünüyorum."

Roger, "Kendimi labirentteki tüm yollardan geçen ve kendini başlangıçta bulan küçük, beyaz bir sıçan gibi hissediyorum," dedi. "Kaç yan yola saparsam sapayım, kaçtığım bütün o şeylerle tekrar yüzleşiyorum."

Roger vermesi gereken kararı ona söylemeyeceğimizi net olarak anladı, artık bize kızamaz. "Çaba gösterip sorunlarla yüzleşmek istiyor muyum? Gerçekten değişmek istiyor muyum?" diye sordu.

Charlie daha ileri itti, "Bu kimin 'gerekli'si? Senin 'gerekli'n olduğundan emin ol Roger, başkasının değil. Aksi takdirde, kendini bu terapiye hınç duymaya hazırlamış olursun."

Roger bana döndü ve "Ne hissettiğimi anlıyor musunuz?" dedi. Ben daha cevap veremeden, "Sadece yapmak üzere eğitildiğim şeyi yaptım, o da başkalarından talimat almak ve itaatkâr çocuk olmaktı," dedi.

"Kesinlikle," diye yanıtladım. "Değişim terapisinde bazı erkekler diğerlerinden daha fazla acı çekerler. Bazıları için bu tek seferlik bir karar değildir. Onlar doğru yönü bulmadan önce defalarca ileri geri giderler."

Charlie, "Çelişki canavarın doğasıdır; canavar ise eşcinselliktir," dedi.

Tom Roger'a döndü ve yumuşak bir şekilde, "Sırf çabalamış olduğun için vicdanın sızlamasın. Burada olmak zorunda değilsin," dedi.

"Biliyorum," dedi Roger kısık ve üzgün bir sesle.

Karşılıklılık, değişim terapisinde önemli bir kavramdır. Eşcinsellik sorunu olan erkekler, erkek ilişkilerinde karşılıklılık ve eşitlik duygusu oluşturmakta zorluk çekerler. Güç dengesizliği olan ilişkiler geliştirmeye meyillidirler; ya karşısındakini değersizleştirirler ya da onu yere göğe sığdıramazlar.

Grup üyelerinin dışarıda görüşmesini yasaklayan geleneksel psikoterapinin aksine, değişim terapisi, eşcinselliğin tipik izole olma etkisine karşı koymak için arkadaşlıkları teşvik eder. Albert ve Steve, grup dışında da sosyalleşiyorlardı ve ben de bu ilişkiyi destekliyordum çünkü bunu sağlıklı bir karşılıklılık için bir fırsat olarak görüyordum.

Steve'in olmadığı bir seansa Albert, Steve'den şikâyet ederek başladı. "Steve'i birçok yönden çok teşvik edici buluyorum, ama bir sorun var," dedi.

"Nedir?" diye sordu Charlie.

"Emin değilim," dedi tereddütle.

Albert bu arkadaşlıkta yanlış giden şeyin ne olduğunu belirlemekte açıkça zorlanıyordu.

Eşcinsel erkekler için sorun, diğer erkeklere aşırı ya da az değer verme eğilimine karşı sürekli tetikte olmaktır. İlişkilerde pasif olmaya eğilim ya da güç ve sınır meselelerinin kontrolden çıkmasına izin verme olabilir.

Albert şöyle devam etti, "Steve benim için çok olumlu bir rol model oldu; kendi gelişimimde olmak istediğim yerde. O bana çok güven veriyor. Ama geçtiğimiz birkaç hafta içinde beni rahatsız hissettirdi." Beyler sorgulayarak sağa sola bakındı. Albert telaşla, "Aramızda cinsel bir şey yok," dedi. Sonra devam etti. "Bir filme gittik, adamlardan biri gerçekten sevimliydi ve Steve şakalar yaptı; hep böyle yapıyor."

"Peki, ne var bunda?" Albert'in endişelerini tereddütlü ve dolambaçlı bir yolla dile getirmesinden ötürü sabırsızlanmıştım.

"Steve sık sık sokaktaki erkekleri işaret ediyor, cinsel göndermeler yapıyor ve-" tereddütle, "dürüst olmak gerekirse, bana bu bir nevi tahrik gibi geliyor. Steve'in çılgın bir mizah duygusu var. Ona göre birbirimizle dalga geçmemiz çok sıradan bir şey," dedi ve durdu.

Sonra, "Ne yapacağımı bilmiyorum," dedi. "Belki de çok hassas davranıyorum. Steve'e karşı dürüst olmak istiyorum ama onun dostluğunu kaybetmek istemiyorum," dedi.

Eşcinsel ilişkilerde çoğunlukla karşılıklı bağımlılık vardır. Erkeklerin ihtiyaçları birbirine karışır, birininki diğerininkinin yerine geçer, onu örtbas eder. Karşılıklı olarak örtüşen ihtiyaçların araştırılıp bulunmasına, Albert'in duygularıyla başlanması gerektiğine karar verdim.

"Tamam, basit bir soruyla başlayalım: 'Onun yorumları seni nasıl hissettiriyor?'" dedim.

"Yani... Üzülüyorum," dedi.

"Burada kalın. Bana biraz daha detay verin," dedim.

Sonra gerçek çatışmayı gördüm. "Yani... Şakalarının ve yorumlarının beni heyecanlandırdığını itiraf etmeliyim. Steve beni erkekler hakkında düşünmeye itiyor, bende de gerileme başlıyor." Gergin bir şekilde güldü.

Sessizce bekledik.

"Ama ilişkimizde istediğim bu değil."

Tom, "Yani Steve senin içinde bir çatışma yaratıyor," dedi. "Bu duygulardan hoşlanıyorsun ama onları gerçekten istemiyorsun." Tom'un Albert'in hislerini yansıtması, örtülü bir onay sağlayarak akışı başlattı. Neşeli bir şekilde, biraz da kendini beğenmişlikle, Albert cevabı yapıştırdı, "Evet, yani, benim ondan gelecek

böyle bir şeye gerçekten ihtiyacım yok. Dikkatimi o şeylere çekerek bana yardım etmiş olmuyor. Vazgeçmeye çalıştıklarımın yerine başka zevkler koymak istiyorum. Hedefime ulaşmakta beni desteklediğini hissetmiyorum."

"Müthiş!" dedim.

Albert kendinden emin görünüyordu. Kendisini rahatsız eden bir meseleyi açıkça ortaya koymuştu. Van den Aardweg'in söylediği gibi, "bu *şikâyet* değil, haklı bir ihtiyacın ifadesi"ydi. Bir sonraki adıma geçtik.

"Peki, Steve'e ne söyleyebilirsin?" diye sordum.

Albert olduğu yerde çökmüş kalmış görünüyordu. Uzunca bir süre durup boş boş baktıktan sonra, "Steve'i incitmek istemiyorum. Şey demek istemedi o..." diyordu ki işlerin yine çetrefilleşeceğini tahmin ederek sözünü kestim; "Niyetini boşverin. Bu konuda sadece Steve konuşabilir. Şu anda sizin sorunuz şu: 'Steve'e ne söyleyebilirim?'"

"Sanırım şunu söyleyebilirim, 'Bak, art niyetinin olmadığını biliyorum ama cinsel şakalarının ve diğer erkekler hakkındaki yorumlarının bana bir yardımı olmuyor. Ve *bize* de yardımı olmuyor!'"

"Doğru." Albert'in eşcinsel ilişkilerin çok karakteristik bir özelliği olan düşmanca bağımlılığı çözmek için gerekli olan iki adımı atabilmesinden memnun oldum: (1) diğer adamın ihtiyaçlarından ayrı olarak ihtiyaçlarını belirlemesi ve (2) bu ihtiyaçları etkin bir şekilde anlatması. Bu iki adım, olduğundan daha basit görünür ve karşılıklılığı yeniden oluşturmak için gereklidir.

Albert sordu, "Ama ona nasıl hissettiğimi nasıl *söylerim*?"

Eşcinsel yönelimli erkeğin kendine başka bir adamın davranışları hakkında sormayı unuttuğu tipik soru şudur: "Bu adam beni nasıl hissettiriyor?" Bunun yerine, öteki kişiye odaklanma

eğilimi vardır; arkadaş olarak kaybedileceği korkusuyla sorgulanamaz ve meydan okunamaz.

"Steve'le konuşmanıza engel olan nedir? Ona ne söylemek istediğiniz konusunda netsiniz. Karşılıklılık sağlamak neden zor olsun ki?"

"Siz açıklayın."

"Siz ve Steve eşitsiniz. Aranızda eşitlik kurdunuz. Biriniz diğerinden daha iyi ya da daha az iyi değil."

Albert "Sanırım onu gözümde fazla büyütüyorum," diyerek itiraf etti.

"Sizin için meydan okuyucu olan durum, eşcinsellik sorunları olan bütün erkekler için meydan okuyucu olan, diğer erkeklere aşırı değer verme ya da olması gerekenden az değer verme eğiliminizi dizginlemektir. Ona söyleyecek bir şeyiniz varsa Steve'in sizin hakkınızda ne düşüneceğinden korkmayın. Duygularınızdan bahsedin ve onu gözünüzde fazla büyütmeyin."

Eşcinsel adamın ihtiyaçlarını, isteklerini ve korkularını kelimelere dökebilme isteğinin ne kadar güçlü olduğunu düşündüm. Eşcinsel, öteki adamın liderlik etmesine müsaade etme, güç ve sınır sorunlarının kontrolden çıkmasına izin verme eğilimindedir.

"Haklısınız!" dedi Albert. Birine ne düşündüğümü söylemeye gerçekten korkuyorum.

Tom, "Bu sorunu Steve grupta değilken gündeme getirdiğini fark ettim. O bu akşam burada olmadığından, duygularını ifade etmek senin için çok daha kolay. Ancak hislerini Steve'e doğrudan iletmenin senin için daha iyi olacağını düşünüyorum," dedi.

Grup oturumları, yavaş ama istikrarlı bir ilerleme sağlıyordu. Beyler diğer erkeklerle daha etkili bir ilişki kurmalarına yardımcı olacak iletişim tekniklerini yavaş yavaş benimsiyorlardı.

İki hafta sonra grupta, Steve'in de içinde olduğu, bir arkadaşa yer ayırmayla ilgili, görünürde önemsiz bir olay gündem oldu.

Steve grupta, diğer tüm grup üyelerinden daha yoğun duygular uyandırabiliyordu. Dışa dönük, girişken tarzı, kimi zaman olumsuz tepki alsa da, dikkatleri üzerine çekiyordu.

Bu grup toplantısında Dan her zamanki gibi çok sessizdi. Fakat son yirmi dakika boyunca, daha önce hiç olmadığı kadar içtenlikle konuştu.

Steve'e dönerek, "İşin nereye varacağını bilmiyorum ama seninle konuşmak istiyorum Steve," dedi. Sonra gruba döndü. "Geçen Cumartesi, Steve ve arkadaşlarıyla bir konserde buluşmak için plan yapmıştım ama konsere geç kaldım. Steve'in yanında boş bir koltuk vardı. Benim için ayrılıp ayrılmadığından emin olmadığımdan, 'burada oturan biri var mı' diye ona sordum. Steve, 'Evet, bu koltuk dolu,' dedi. Bu beni gerçekten üzdü çünkü birlikte oturacağımızı düşünmüştüm.

"Bunu duyunca orada öylece kalakaldım. Sonra afallamış bir halde geri çıktım. Steve uzun süre bir şey söylemedi. Konser salonundan çıkmaya niyetlendiğimde bana, 'Yaa şaka yapıyorum,' dedi. Bu noktada gerçekten çok kırıldım ve sinirlendim."

Dan Steve'e döndü, çok yumuşak ve ciddi bir şekilde, "Steve, bunu söyleme şeklin bana kırıcı ve haince geldi," dedi. Arkadaşlar arasında yapılan eşek şakalarının (komik ama kırıcı) niteliği, beylerimiz için acı verici bir mesele haline geliyor. Kolayca göz ardı edilebilecek basit bir olay, anlamak için bir mücadele başlatabiliyor. "Çok mu hassasım? Gülüyorlarsa, bu neden acı veriyor? Bende, bu saldırgan şakaları tetikleyen ne var?"

Eşcinsel yönelimli adam, erken yaşlarda babasının ihmalinden ya da düşmanlığından yaralandığından dolayı, erkeklerin en ufak bir reddetme imasına karşı hassastır. Muzip bir şaka-

nın, "bu eğlence mi yoksa düşmanlık mı?" sorusunu sorduran ikircikli mesajı, babayla başlayan eski meseleyi harekete geçiriyor: "Ona karşı kazanamam." Ardından akıllara şu soru geliyor: "Duygularıma sadık kalıp kendimi adaletsizliğe karşı savunursam, erkekler tarafından kabul edilemez bulunma riskini göze almış olur muyum?" Burada aidiyet ve kabul edilme ile ilgili derin sorunlar söz konusudur.

Dan, grup onu seyrettiği sırada bir an sessizliğe büründü. Sonra çok yumuşak ve kararlı bir şekilde şöyle devam etti, "Bundan bahsetmemin nedeni... *bu şekilde muamele görmek istemiyor oluşumdur.* Söyleyeceklerim bu kadar."

Grupta hiç kimse konuşmadı. Sonunda Steve, "Katılıyorum. Hiç kimse incinmek istemez. Ben özür dilerim. Böyle anladığın için çok üzgünüm," dedi. Sonra savunmacı bir şekilde, "Çevremdekilere sorsan, muzip bir şakacı olduğumu söylerler," diye devam etti. "Sana yer ayırmamı söylemiştin, ben de ayırdım." Steve tartışmacı bir üslupla devam etti. "Yer ayırmamı söylemene memnun oldum; peki yer ayıracağıma neden güvenmiyorsun?"

"Emin değildim. Senin arkadaş grubunun bir parçasıymışım gibi hissetmek istedim. Bir koltuk ayrılacağını umuyordum."

Sonra Roger konuşmasını böldü. "Bütün gece, seni bir şey rahatsız ediyormuş gibi görünüyordun Dan. Neden daha önce bir şey söylemedin?"

"İncindiğimde çenemi kapıyorum," diye cevap verdi Dan.

Steve, "Artık sana şaka yapmayacağım, Dan," dedi. "Benden istediğin şey bu galiba."

"Şöyle açıklayayım. Bana *o şekilde* şaka yapma." Çok ciddi bir ses tonu vardı.

"Yani nasıl şaka yapacağımı sana soracağım, öyle mi?" Steve'in sesinde rahatsızlık vardı.

"Yani..."

Steve böldü. "İzin mi almam gerekiyor? Mesela 'Dan, şimdi şaka yapabilir miyim?' gibi."

Nasıl hissettiğine geri dönen Dan, "Yaptığın şeyin ne kadar acı verdiğini göremiyor musun?" diye sordu.

"Elbette! Kesinlikle! Benim de başıma geldi," dedi Steve. Davasını savunarak devam etti, "Fakat her şaka geri tepebilir, yanlış yorumlanabilir."

"Her şakanın incitici bir yorumu olduğuna inanıyorsan, o zaman senin mizah anlayışın bana göre değil."

"Birine şaka yollu takılmanın doğası böyle," diye ısrar etti Steve. "Birinin zayıf tarafıyla dalga geçmek fakat bunu önemsememek. Bu sadece..."

Dan öfkeyle böldü, "Demek eşek şakalarının kastının bir insanın zayıflığıyla dalga geçmek olduğunu söylüyorsun. Bende gördüğün bir zayıflıkla kafa mı buluyordun?"

Steve savunmacı bir şekilde "Hayır, bunu yapmıyordum," dedi.

Tom, "Hadi Dan, büyütme bu kadar," diye ekledi.

Dan gözlerini Steve›den ayırmadı. "Hayır. Benim zayıflığımla dalga geçmeyi son derece eğlenceli buldun."

Steve iç çekti, usanmış görünüyordu. "Seni orada ayakta bekleterek içine işlemesini görmek de şakanın bir parçasıydı. Eğer hemen..." Steve sözünü yarıda keserek, "bak, komik olması için seni öyle ayakta bekletmem gerekliydi tamam mı," dedi. "Eğer hemen gülseydim, bir etkisi olmayacaktı." Steve çaresizce debeleniyordu. "Komik olması için beklettim."

"Komik mi bu? Tüm bu deneyimi komik mi buluyorsun?" Dan ona neredeyse küçümseyerek baktı. Albert yumuşak bir sesle konuştu. "Sadece şaka yapıyordu Dan."

Steve, "Sana zarar verdiğini görünce, münasebetsiz bir şaka yaptığımı anladım," dedi. "Ama bir keresinde şöyle demiştin." Dan sözünü kesti, "Bunun beni incittiğini anlamadın mı? Bunun beni incittiğini görmedin mi?"

"İlk başta değil. Hayır, sen konuyu açana kadar görmedim." Steve samimi görünüyordu.

"Peki sonra, bunu yine de komik buldun mu?"

Steve'in kafası karışmış görünüyordu. "İncinmeni mi? Hayır. Yine de özür dilerim."

Dan bastırmaya devam etti, "Peki sonra? Beni incittiğini gördüğünde, bunu hâlâ komik buldun mu?"

"Sonra mı?" Steve şaşırmış kalmıştı. "Hayır. Eğer sen gülseydin komik olurdu. Eğer sen komik bulsaydın ben de komik bulurdum."

Diğer beyler bu usandırıcı diyaloğa tanık olurken çaresiz hissederek sessiz kaldılar.

Dan inatla devam etti. "Yani bir eşek şakası sadece güldüğümde komik olur, öyle mi?"

"Doğru," dedi Steve. "Sadece diğer adam güldüğünde, gerçekten komik olur."

Sessizlik devam etti.

Bir kez daha arayı düzeltmeye çalışan Steve umutsuz görünüyordu. "Yani, gülmedin. O yüzden fiyaskoydu, başarısız oldu. Komik değildi. Özür dilerim."

Bir cevap bekledi. Hepimiz bekledik. Dan dâhil.

Sonunda Steve derin bir nefes aldı ve tekrar denedi. "Bu tür güvensizliklerinin olduğunu bilmiyordum. Şimdiyse ayrılmış bir koltuk hakkındaki şakanın bu duyguları nasıl harekete geçirdiğini anlayabiliyorum. Seninle birlikteyken kahkaha atamayacağımı düşünmek istemiyorum ama eğer durum buysa saygı göstereceğim."

Bir an duraklayan Steve devam etti. "Aslında itiraf etmeliyim ki seninle arama mesafe koymanın en iyisi olduğunu düşünüyorum ama bunu yapmak istemiyorum. Belki de senin güvensizliklerini anlamam gerekiyor." Derin bir iç çekti, sonra doğrudan Dan'a baktı. "Aslında, bundan bahsettiğin için memnunum, çok memnunum."

Dan kendinden emin bir tonda, tane tane, "Ama ne yaptığını *biliyordun,*" dedi.

"Seni incittiğimi mi?" Steve kuşkulu görünüyordu. "Canını yakmak istediğimi mi?"

Dan yavaşça başını salladı, "Evet."

Steve, "Eğer buna gerçekten inanırsan, incitir," dedi.

"Seni kasten inciteceğime, sana kasten zarar vereceğime inanıyor musun?" İçini çekti, "Oğlum, hiç görüşmeyelim biz olsun bitsin."

Charlie araya girdi, Dan'a dönerek, "Abartıyorsun. Kendi yaran için sorumluluk almaya başlasan iyi olur diye düşünüyorum. Suçu onun üstüne atabilirsin, o da özür dileyebilir. Ama biraz sorumluluk almalı ve hepsini Steve'e yıkmamalısın," dedi.

Dan hafifçe "Bu ne anlama geliyor?" dedi.

Charlie, "Steve'e güvenmek zorundasın .Onu tanımalı ve kişiliğinin nasıl olduğunu bilmelisin. Bunların sorumluluğunu üstlenmelisin. Steve koltuğun dolu olduğunu söylediğinde, 'Sizinle oturmak istediğimi biliyordunuz, neden koltuğu verdiniz?' diyebilirdin. Onun yerine sessizleştin ve incinmiş olarak kaldın."

Dan hüzünlü bir şekilde, "Çünkü bu beni incitti," dedi.

Charlie'nin sesi güçlüydü. "Bunun için biraz sorumluluk al ve ona karşılık ver."

Dan yumuşak ama kesin bir şekilde, "Senin de benim üzerime gelmenden hoşnut değilim Charlie, gerçekten değilim," dedi.

Charlie "Yuh artık!" diyerek sertçe cevapladı.

Dan "Tamam! Ben sadece söylüyorum," dedi.

Charlie "Bunu duymaktan hoşlanmadığını biliyorum. Her şeyi Steve'e yıkmayı tercih edersin," dedi.

"Saçmalık!" Dan şimdi kızgın görünüyordu. "Sorumluluğu kabul etmek istemediğimi söylemiyorum. Bunun beni nasıl incittiğini söylüyorum."

"Hepimizden, dikkatli olmamızı istiyorsun," dedi Charlie.

Dan, "Beni yargılama," diye karşılık verdi. "Gözlem yapıyorum."

Charlie sakince "Üstüme gelme şeklini sevmiyorum. Sanki ben yanlış bir şey yapmışım gibi," dedi. "Mücadeleni biliyorum. Ben sadece daha fazla sorumluluk almanı istiyorum."

Charlie konunun özüne iniyordu.

Charlie ona, "Senin etrafındayken sürekli nasıl davranacağımıza dikkat etme konusunda sorumluluk alamayız," dedi. "Sadece kendimiz olmamıza izin vermeli, sonra sadece kendimiz olduğumuzda da daha fazla incinmeyeceğine karar vermelisin".

Dan sakince, "Baştan o şekilde söyleseydin bunu anlayabilirdim," dedi.

Charlie yüksek sesle şöyle yanıtladı, "İyi! Ben mükemmel değilim, Dan." Ve daha nazikçe, "Bu şeyler üzerinde çalışmalıyız. Bu noktaya gelmek hepimizin çok zamanını aldı," dedi.

"Gayret ettiğimize ve aşama kaydettiğimize dair Steve'e güvenmek zorundasın, bana ve bize güvenmek zorundasın. Acına kapılıp başkasını suçlayamazsın, çünkü o zaman kendini bizden uzaklaştırıyorsun."

Herkes sessizce oturdu. Sonra Dan, "Steve'e güvenmiyorum. Güvenmiyorum işte," dedi.

Charlie, "Bu senin için ciddi, ama çok ciddi bir zayıflık," dedi. "Eğer bu odadaki adamlara güvenemezsen, hiçbir adama güvenemezsin."

Dan sessizce, "Dediğimi diyecek kadar güveniyorum Steve'e," dedi.

Charlie ise "Sanmıyorum, yoksa bu konuyu ona şahsen açardın," şeklinde yanıt verdi. "Bu konuyu sadece herkes burada olduğu için açtın. Böylesi daha güvenli."

"Hı-hı." Sonra Dan uzun süre durakladı.

"Biraz daha az gergin ol, seninle olan ilişkimizi daha fazla kabullen. Aksi takdirde bize çok fazla katkı sağlamayacak veya kendin için çok şey kazanmayacaksın," dedi Charlie.

"Bu tamamen benim sorumluluğum mu?" diye sordu Dan.

"Dışarıdaki dünya alttan almayacak, Dan," dedi Tom. "Biz biraz alttan alabiliriz, ama dışarıdaki diğer adamlar almayacak. Eğer burada başaramazsan, orada asla başaramazsın."

Roger söze girdi. "Dan, ben de aynı şeyi yapıyorum. Eğer çok hassaslaşıyorsam, diğer kişinin değişmesini bekliyorum. Asla işe yaramıyor. Bunun yerine algımı değiştirmek zorundayım."

Roger devam etti: "Fakat şunu söylemeliyim ki diğer erkekleri değiştirme motivasyonumuz, onlarla özdeşleşememiş olmamızdan kaynaklanıyor. Onları değiştirmek istiyoruz, çünkü onları oldukları gibi anlamıyoruz."

Peder John bu esnada araya girdi. "Böyle bir şaka, büyük kırmızı alarm düğmesine basar: BAŞKA BİR ERKEK TARAFINDAN YİNE İNCİTİLDİ! Her yerde olabilir ama burada, bizim aramızda olmaz diye düşünebilirsiniz."

Steve Dan'e döndü, sonra samimi bir şekilde "İncindiğin için üzgünüm. Eğer seni incitecek bir şey yaparsam, belki bir dahaki sefere daha erken konuşabilirsin."

Bu seans, değişim terapisine temel teşkil eden bir meseleyi gündeme taşıdı. Diğer erkekler tarafından kabullenilme duygusu geliştirmek için öfke ve güvensizlik üzerinde ayrıntılı bir çalış-

ma yapmalıydım. Beylerin her biri Dan'la konuştukça, ona güven verdikçe, bu temel dersi kendileri için de pekiştirmiş oluyorlardı.

Öfkeyle ilgili sorunlar grup terapisi sırasında kaçınılmaz olarak ortaya çıkar. Başka bir adamın öfkesini hissetmek, babanın açtığı eski narsistik yaraları tetiklediğinden dolayı özellikle acı vericidir.

Çocukken, bu adamların çoğunun herhangi bir muhalefet ifadesi göstermesine izin verilmedi; tek savunmaları geri çekilmek ve surat asmaktı. Onlara öfke yöneltildiğinde bu, derin bir acı, onların kırılgan benliklerinin duygusal bir yıkımı olarak hissedildi. Bu yüzden çocuklukta alınan iki ders derinlerde yerleşmiştir: (1) Öfkemi ifade etme hakkım yoktur -ifade etmeye değmez- ve (2) bana yöneltilen erkek öfkesi, yok etmeye eşdeğerdir.

Birbiriyle anlaşmazlığa düşen iki üyenin bulunduğu bir grup seansında, bu iki dersin kalıcı etkileri açıkça belli olur. Öfkenin ifadesi, alıcı için olduğu kadar onu ifade eden için de zordur. Öfkesini açığa çıkaran adamın, öfkesinin duyulduğunu ve saygı gösterildiğini yaşaması için bu yeni fırsata ihtiyacı olabilir. Diğer yandan, alıcı taraftaki kişi, kişilik olarak saldırıya uğramış ve reddedilmiş hissedebilir. Tekrar dengesini kazanmakta ve diğer adamın arkadaş olarak kendisinin yanında olacağından emin olmakta çok zorlanabilir.

Grup sürecine duyulan güven, temel bir meseledir. Beyler, yardımseverlikle bir araya gelen bir grubun özünde bir hakkaniyet anlayışının olduğunu öğrenmeliler. Beylerin kendi bireysel farklılıklarını uzlaştırma yeteneğine güvenmeyi öğrenmeliler. Aşırı duyarlılıklarında, kırılganlıklarında ve savunmacılıklarında, ortak bir mücadele içinde bir araya geldiklerini unutmamalılar.

Danışan, dışarıda bırakılmaya, önemsenmemeye ve takdir edilmemeye dair eski duygusunu zamanla geride bırakır. Dikkat çekmek için pasif bir şekilde beklemek veya manipüle etmek yerine, kendini ifade etmeye ve diğer erkeklerle temas kurma-

ya başlar. Başkalarıyla temas kurarak ve kendisine meydan okuyarak, incindiği ve çaresiz olduğu yönündeki eski varsayımı yavaş yavaş aşacaktır.

Sonra Roger'a döndüm. "Kısa bir süre önce, terapide kalma konusundaki kararlılığınızla ilgili ciddi şüpheler yaşıyordunuz. Bu şüphelere ne oldu?"

"Erkeklerde ne aradığımı şimdi çok daha iyi anladığım için, kaygının büyük ölçüde azaldığını hissediyorum," dedi. "Terapiye başladığım zaman çılgın bir durumdaydım ve kendi kontrolümü elde etmem gerektiğini biliyordum. Benim ilişkilerim -Perry'le olduğu gibi- çılgınca şeylerle doluydu ve duygusal anlamda umutsuz durumdaydım. Acı veren arzular ve özlemler içindeydim. Bir dereceye kadar bunlar hâlâ mevcut ama şimdi bunları biraz kontrol edebiliyorum. Çünkü ben bunları olduğu gibi görüyorum ve ne anlama gldiğinin farkındayım. Bunları asla gideremem. Gerçekleştiremem de."

Peder John, sesinde bir kutlama tınısıyla, "Başardınız," dedi.

Roger gülümseyerek, "Böyle bir farkındalığın benim kendimi kabullenmemin bir parçası olduğunu anlamaya başlıyorum," dedi.

"Bu kendini kabul etmektir," dedim. "Bu istenmeyen eşcinsel kısmın reddedilmesi, paradoksal olarak kendini kabul etmektir."

Edward, "Ne demek istiyorsunuz?" diyerek araya girdi, şaşırmış görünüyordu.

"Eşcinselliğe hayır diyerek, daha derin bir şeye evet diyorsunuz. Burada olma seçiminiz, eşcinselliğinizden daha çok *sizin kim olduğunuza* evet demektir."

Roger düşünceli bir şekilde başını salladı. "Benim hakkımda bir zamanlar söylediğin bir şeyi anlamaya başladım. 'Geri dönmek için çok şey biliyorsun, Roger.'"

"Çok şey biliyorsunuz gerçekten. Her ikisine birden sahip

olamazsınız," diye hatırlattım.

Roger sanki kendi kendine konuşuyormuş gibi, "Bu mücadele zor ama kendime bunu seçenin ben olduğumu hatırlatmak zorundayım. Bunu kendim için yapıyorum."

"Bunu kendim için yapıyorum," diye tekrarladım. "Bu güçlendirici bir ifade. Bu kişisel güçle ilgilidir; hayatınızın kontrolünü ele almakla ve güçlü hissetmekle ilgilidir. 'Bunu kendim için yapıyorum' dediğinizde ne olur?"

Roger yavaşça, "Tamamen farklı bir his var. İdareyi ele alma hissi."

"Terapinin anlamı da budur; kendinizi daha güçlü hissetmeniz ve hayatınızın sorumluluğunu almanız."

Roger'ın terapiye devam etmeye karar vermesine memnun oldum. Aylardır, terapinin gerekliliğinden açıkça şüphe ediyordu. Sonra haftada bir kez Yenice Beach'teki kafede buluştuğu Charlie ile destekleyici bir dostluk kurdu. Charlie Roger'ı, erkek yakınlığına olan korkusunu daha yakından incelemeye yönlendirdi ve Perry ile olan ilişkisinde neyin yanlış gittiğini analiz etmesi için cesaretlendirdi.

Üyelerin bu seanslarda kaydettikleri ilerlemeden memnundum. Beylerin hepsi, terapinin bu boyutu sayesinde, mücadelelerini birbirleriyle paylaşma sayesinde, geliştiler. Grup terapisi onlara, tüm kıymetine rağmen bireysel seansların sunamayacağı destek, öz kıyaslama ve özdeşleşme fırsatı sunuyordu.

10
Değişim Terapisi Nasıl İşler?

Bana sık sık "Değişim terapisi nasıl işliyor?" diye soruluyor. Psikanalize dayanan her tedavi türü gibi, değişim terapisi de bazı çocukluk gelişim görevlerinin tamamlanmadığı varsayımıyla ilerlemektedir. Danışan çocukken, ebeveynlerinin bu gelişimsel aşamalarda kendisine yardımcı olmakta başarısız olduğu anlaşılmıştır.

Psikoterapinin en iyi tanımlarından biri "anne babamızın bize vermediğini kendimize verme fırsatı" olmasıdır. Yine de başkalarının yardımına ihtiyaç duyarız. Değişim terapisi, erkek terapistlerin, erkek arkadaşların ve erkek psikoterapi grup üyelerinin aktif katılımını gerektirmektedir.

Değişim terapisinin temel önermesi, eşcinsel danışanların büyük çoğunluğunun eril cinsiyet kimliği eksikliği sendromundan muzdarip olduğudur. Kişinin kendi erkekliğinin tamamlanmamış olduğuna dair iç algısı, homoerotik çekimin temelini oluşturur. Değişim terapisinin nedensel kuralı şudur: "cinsiyet kimliği, cinsel yönelimini belirler." Kendisiyle özdeşleşmediğimiz şeyi erotize ederiz. Bu nedenle de tedavi, danışanın eril cinsiyet kimliğinin tam olarak gelişmesine odaklanır.

Değişim terapisi hem *geçmişin* hem de *günümüzün* sorunları üzerinde çalışır. Geçmiş üzerinde çalışmak, ebeveynlerle olan erken çocukluk ilişkilerini anlamayı kapsar.

Danışan genellikle, annesi çok sevecen biri olsa da kendisinin otantik eril kimliğini doğru şekilde aksettirmekte büyük ihtimalle başarısız olduğunu fark eder. Anne, küçük iyi çocuk olarak adlandırılan oğlunda genellikle yanlış bir kimliği beslemiştir ve gerçekçi olmayan aşırı yakınlık ile karakterize bir ilişki kurmuştur; bu ilişkide anne sırdaş, ruh eşi veya en yakın arkadaştır. Danışanın ayrıca büyükannesi, teyzesi veya ablalarıyla da aşırı bir özdeşleşimi olabilir.

Anne genellikle aşırı karışırken, baba sıklıkla çok ilgisiz ve duygusal olarak çekiniktir. Tipik olarak, baba çocuğu hem özerk bir birey hem de erkeksi bir çocuk olarak onaylamakta başarısız olmuştur. İlişkinin doğru rotada gitmesi için oğluna duygusal olarak ulaşamayan baba, ya bu ilişkide neler olduğunun farkında değildir ya da bunu düzeltmek için bir şey yapmaktan acizdir. Büyük ihtimalle -benim tabirimle- *uysal baba*dır. Babanın duygusal ihmali, tedavi sırasında ele alınması gereken ve bilhassa acı veren bir anıdır.

Geçmiş üzerinde yapılan diğer çalışmalar, erkek akranlarla olan yaralayıcı çocukluk ilişkilerini ve sıklıkla, baskıcı bir abiyle olan yaralayıcı ilişkiyi anlamayı kapsar. Akranlarla veya yaşça büyük erkeklerle erken yaşta edinilen eşcinsel deneyimlerin tetkike ve yorumlanmaya ihtiyacı vardır. Danışanın çocukluk döneminde cinsel taciz yoluyla mağduriyet öyküsünün ortaya çıkması, alışılmadık bir durum değildir.

Bugünkü durum üzerinde yapılan çalışmalar, danışanın kendi içsel gücünden nasıl vazgeçtiğini anlamayı da içerir. İçsel güç, kişinin kendini ayrı ve bağımsız olarak görmesidir. Cinsiyet kimliğine bütünüyle sahip çıkmakta başarısız olunması her zaman içsel güç kaybına neden olur. Bir danışan bunu,

"Bir çocuk olarak, istediğim şey için kalkıp da talepte bulunmadım. Başkalarının benim ne istediğimi bilmesini umuyordum, bu yüzden sadece bekledim durdum," diyerek ifade etmişti.

"Peki istediğiniz şeyi elde edemediğinizde?" diye sordum.

"Hayatım boyunca, sakladığım sırlar olmuştu. Gücümü gizli tuttum."

"Ne gücü?"

"İstediğim şeyi dolaylı yollardan elde etme gücü, demek istediğim, manipüle ederek."

Değişim terapisinin merkezinde, danışanın, eril yetersizliğinin, idealize edilmiş erkeklere nasıl yansıtıldığını anlaması yer alır: "Diğer adam benim sahip olmadığım bir şeye sahip, bu nedenle [cinsel olarak] ona yakın olmam gerekiyor."

Değişim terapisi özünde başlatıcıdır. Bu sadece, edindiği içgörü üzerinden pasif bir şekilde düşünmeyi değil, aynı zamanda yeni davranışların aktif olarak başlatılmasını da gerektirir. Danışan yakın, samimi, cinsel olmayan erkek arkadaşlıklar kurabilmek için erkeklerden kaçınan ve savunmacı soyutlanma yapan eski kalıplarını kırmaya çabalamalıdır.

Terapi, danışanı, erken yaşta yapılmadığı için kaçırılan, cinsiyetle ilgili görevlerde ustalaşmaya zorlar. Danışanın gelişim çizgisi, bu görevlerdeki ustalığı yetişkinlik döneminde kazanmayı gerektirmektedir. Heteroseksüel adamın yıllar önce başardığı şeyi yakalaması ve başarması istenir. Bu yüzden zamanla heteroseksüel bir noktaya ulaşabilir, ama farklı bir yönden.

Baba ve diğer önemli erkek figürlere duyulan ilk hisler erkek terapiste aktarılacaktır. Terapi, bu reaksiyonları detaylı biçimde ele almak için değerli bir fırsat sunacaktır. Erkek terapiste yönelik duygular arasında reddedilme ve eleştiri beklentisi, bağımlılığa eğilim -düşmanca bağımlılık dâhil- ve ayrıca cinsel duygular ve öfke bulunabilir.

Tüm psikoterapilerde olduğu gibi değişim terapisi de *anlam değişimi* yaratır Bu anlam değişimi danışanın içgörüyle kazandığı şeylerin neticesidir. İstenmeyen davranışlarının ardındaki gerçek ihtiyaçları fark ettiğinde, bu davranışa dair yeni bir anlayış kazanır. Davranışın istenmeyen romantik cazibesinin gizemi bozulur. Bunları, çocuklukta karşılanmamış meşru sevgi ihtiyacının -erkeklerden gelen ilgiye, sevgiye ve onaya duyulan ihtiyacın- ifadeleri olarak algılamaya başlar. Bu tür ihtiyaçların -erotik olmayan bir şekilde- giderilebileceğini öğrenir.

Bu anlaşıldığında, anlam değişimi gerçekleşir -"Bir erkekle seks yapmayı gerçekten istemiyorum. Bilakis, gerçekten arzuladığım şey erkekliğimi onarmak."

İyileşme, erkeklerin ilgi, sevgi ve onayına duyulan meşru sevgi gereksinimleri karşılandığında ortaya çıkar.

Anlam değişimi sadece zihinsel kavrayışı (içgörüyü) değil, aynı zamanda yeni davranışlar *yapma* deneyimini de kapsar. Somutlaşmış deneyim -yani, bedenin bu dünyada *olmayı* yeni bir şekilde deneyimlemesi- kişisel kimliği dönüştürür. Kişisel kimlikteki dönüşüm, kişinin başkalarıyla ilişkilerde kendini tekrar tekrar farklı hissetmesi yoluyla gerçekleşir; cinsiyet eksikliği ve eşcinsellik durumunda, kişinin kendi erkekliğini sahiplenmesi arttıkça diğer erkeklere duyulan erotik çekim azaltmaktadır. Erkeklik hissinin kademeli olarak içselleştirilmesi, daha önce sıkıntı veren iğva durumlarını uzakta tutar.

Son yıllarda eşcinsellerin cinsel yönelimlerini kabul etmesine ve onaylamasına yardımcı olmak için Eşcinsel Olumlayıcı Terapi (EOT) uygulaması ortaya çıktı. EOT, yaşam tarzından hoşnut olmayan eşcinsellerin ancak toplumun içselleştirilen önyargılarından kurtulabildikleri takdirde memnun olacaklarını varsayar. EOT, değişim terapisini, bir erkeğin kendini kandırmasıyla, suçluluk duygusuyla ve düşük özsaygısıyla sö-

mürülmesi olara görür. Eşcinsel olduğunu ilan etmenin, eşcinsel danışanın tüm sorunlarına cevap olduğuna dair despotça bir varsayımda bulunur.

Öte yandan değişim terapisi, eşcinselliği gelişimsel bir eksiklik olarak görür. Değişim teorisine göre Eşcinsel Olumlayıcı Terapi, danışanın, patolojisiyle özdeşleşmesini ve buna da "sağlık" adını vermesini bekliyor.

William Aaron (1972), *Straight* (*Eşcinsel Olmayan*) isimli biyografik kitabında şöyle diyor: Bir kimseyi, beklentilerini azaltarak ve içten nefret ettiği bir şeye (eşcinsellik) razı olarak, pratik bir şekilde topluma ve kendisine uyum sağlayacağına ikna etmek çözüm değildir." (s. 26).

EOT, eşcinselliğin doğal ve sağlıklı bir cinsel varyasyon olduğunu varsayar. Daha sonra, eşcinsel erkeğin kişisel ve kişiler arası her tür problemini toplumsal veya içselleştirilmiş homofobiye bağlar. Bu teorik model, danışanın hayat deneyimlerini mağduriyet bağlamında çerçeveler, kaçınılmaz olarak onu geleneksel toplumla karşı karşıya bırakır.

EOT'nin değişim terapisinin bariz faydalarını -artan özsaygıyı ve azalan sıkıntıyı, endişeyi ve depresyonu- nasıl açıklayacağını merak etmekten kendinizi alamazsınız. Diğerleri ile daha iyi ilişkiler kurmak ve rahatsızlık veren dikkat dağıtıcı şeylerden kurtulmak, değişim terapisindeki erkekler tarafından tipik olarak bildirilmektedir.

İlginçtir ki, EOT ve değişim terapisi eşcinsel adamın neye ihtiyacı olduğu ve ne istediği konusunda hemfikirdir; diğer erkekleri sevmek için kendine izin vermelidir. Fakat EOT bu ilişkilerin erotikleştirildiği gey ideolojisi dâhilinde çalışırken, değişim terapisi, erkekler arasındaki seksi, olgunluğa erişmek için gereken karşılıklılığı sabote etmek olarak görür. Değişim terapisi, eşcinsel erkeği diğer erkekleri sevmekte özgürleştirir; seks partneri olarak değil, eşiti ve kardeşi olarak sevmekte.

Grup terapisi her erkek için özel bir meydan okuma teşkil eder. Kimin, ne kadar süre, ne hakkında ve hangi amaçla konuşacağına grup karar vermelidir. Her erkek, grubun yardımını nasıl kullanacağına kendi karar vermelidir. Her üyenin konuşmasında ve sözel ifade akışında kendine yer edinme sorumluluğunu üstlenmesi beklenir.

Grup terapisi, erkekleri eski pasif dinleme alışkanlığını bırakmaya zorlar. Pasif dinleme; konuşmacıya verilen aktif bir tepki yerine, kişisel çağrışımları tetikleyen, uzaktan ve benmerkezci bir dinleme yöntemidir. Savunmacı soyutlanmanın bir sonucu olan pasif dinleme alışkanlığı, duygusal izolasyonu sürekli kılar.

Aktif dinleme ise tam aksine, konuşmacıyla kurulan güçlü bağı devam ettirmek için kendisini unutmak anlamına gelir. Aktif dinleyici karşısındakinin söylediklerine içsel bir tepki hisseder. Ardından, bu tepkiyi soru, yorum veya tavsiye şeklinde ifade etmeyi seçebilir.

Grup terapisi, erkeklere, diğer erkeklerle sağlıklı ilişki kurma fırsatı sunar. Bu, çocuklukta asla tam olarak öğrenilmemiş bir derstir. Yeni bir danışanın bana dediği gibi, "Çocukken nasıl arkadaş olunur bilmiyordum. Eğer bir çocuktan hoşlandıysam, çok güçlü, çok yoğun ve çok sahiplenici bir şekilde üstüne üstüne giderdim. Bugün, eğer potansiyel bir arkadaşla karşılaşırsam, hâlâ aynı şeyi yaparım. 'Haydi, akşam yemeğine çıkalım, sinemaya gidelim, kahvaltıda ne yapıyorsun?' diyerek ilişkiye başlarım."

Çoğu danışan kendileriyle aynı sıkıntıyı yaşayan diğer erkeklerle cinsellikleri hakkında hiçbir zaman açık bir şekilde konuşmadı. Bu korkutucu ama heyecan verici yeni bir maceradır ve her danışan ilk grup toplantısında temkinli, hatta kaygılıdır. Belki de, yakınlık hatta cinsel ilişki kurabileceği çekici bir adamla tanışmayı bile hayal eder.

Her ne kadar ilk grup seansları her ne kadar birbirine duyulan yoğun bir merakla karakterize olsa da, kişisel meseleleri açıklamak konusunda büyük bir kaygı da mevcuttur. Bu beyler cinsel yönelimleriyle gurur duymuyorlar ve yüzleşmeleri gereken bir tür utanç duygusuna sahipler. "Tanrı beni tanıdığım biriyle karşılaşmaktan korusun!" düşüncesi vardır. Fakat neticede dostlukların oluşmaya başlamasıyla birlikte bu endişeler geri plana düşmektedir.

Grubun bir parçası haline gelen her erkek, burasının, kabul görmüş ve anlaşılmış hissedilecek bir yer olduğunu fark eder. Grup; beylerin ortak sorunları, zor kazanılmış içgörüleri ve ilhamı paylaştığı bir yerdir.

Bir beyefendinin açıkladığı gibi, "Benim için grup, miyopken bir gözlük takmak gibiydi. Önceleri yalnızca bulanık görüntüler ve örüntüler görebiliyordum."

Başka bir danışan ise, "Buraya gelmeden önce bu erillik eksikliğinden muzdarip olduğumu anladım. Bununla ilgili olarak ne yapacağımı bulmak konusunda yardıma ihtiyacım olduğunu bildiğim için geldim. Daha önce fazla ilerleme kaydedemememin nedeni bir boşlukta çabalıyor olmamdı; büsbütün yalnızdım, kimseyle konuşmuyordum," dedi.

Haftalık grup tartışmalarımızdaki iletişim üç seviyede ilerler: Dıştan, İçten ve Arasında.

Birinci Seviye, "Dıştan," her grup seansının tipik olarak ilk kısmıdır. Hem bireysel hem de grup terapisinde, tehlikesiz ısınma sohbeti olarak hizmet eder. Genelde hafta içinde ne olduğuna dair bir konuşma içerir ve iç motivasyon göz önünde bulundurulmadan dış olaylar bildirilir. İkinci Seviye, "İçten," iki veya daha fazla kişi, bir üyenin bildirdiği olayların ardındaki motivasyonları araştırmaya ve açıklığa kavuşturmaya başladığında gerçekleşir. Olayların meydana gelmesine sebep olmakta üyenin nasıl bir rol aldığını anlamaya yönelik ortak bir girişim vardır.

Üçüncü Seviye, "Arasında," en terapötik seviyedir. Kişisel olarak en meydan okuyucu ve en riskli olanı bu süreçtir fakat güven inşa etmek için en büyük fırsatı sunar. Bu durum, grubun en az iki üyesinin birbiriyle o esnadaki ilişkileri hakkında konuşmasıyla ortaya çıkar. Zamanlama bu üçüncü seviye için çok önemlidir ve üyeler şimdiki zamanda konuşmalıdır. O anda birbirlerine karşı hem olumlu hem de olumsuz duygularını dile getirirken yaşamakta oldukları şeyi tarif ederler.

Üçüncü Seviye'deki doğrudan diyalog durumuna geçmek için bir hayli zaman gerekebilir. Grup üyeleri bu seviyede kolayca incinebilir ve çok fazla yaklaşma-kaçınma ve hata bulma vardır. Bir üye incindiğini hissettiğinde grubun kendisine gerçekten yarar getirip getirmediği konusundaki şüphelerine sık sık üstü kapalı göndermeler yapar. Bir sonraki hafta gelmemekle tehdit edebilir. Ama tüm gruplar için Üçüncü Seviye en faydalı olanıdır. Meydan okuma ("cesaret verme") ve destek ("sırtını sıvazlama") dengesine sahip olmasından dolayı, karşılıklılık deneyimi yaşama fırsatı verir.

Yeni kurulan bir grubun ilk birkaç oturumunda, hata bulmanın ilk aşaması yaşanır. Grupla özdeşleşmeye karşı bir direnç vardır, şikâyetler uçuşur. "Benim tipim değiller," "Bunlar çok yaşlı" veya "çok genç," "Çok cinsel ilişki kuruyorlar" veya "çok deneyimsizler," "Çok dindarlar" veya "yeterince dindar değiller." Bu hata bulma, savunmacı soyutlanmanın bir belirtisidir, Brad Sargent'in (1990) deyişiyle *ezeli biriciklik*'i sürdürmektir, "benim benzersizliğim diğer erkeklerin beni anlamasını imkânsızlaştırıyor" düşüncesidir. Bu fantezi her erkeği duygusal olarak yalnızlığa terk eder; çünkü bu adam önem teşkil eden bütün erkek ilişkilerinden iki tür erkek yaratmak gibi faydasız bir örüntüye hapsolmuş durumdadır. Ya değersizleştirir, küçültür, reddeder ve diğer adamları alt bir pozisyona koyar; ya da yüceltir, hayran olur ve aşırı değer verir.

Bir adamın başka erkekleri bu ölçekte yerleştirdiği yer, *tip* ile belirlenir; bu, kişinin bilinçdışı olarak sahip olmadığını hissettiği ve diğer erkekte olduğunu varsaydığı kıymetli erkeksi özelliklerin sembolik bir temsilidir. Bu niteliklerin kişinin karakteriyle genellikle pek ilgisi yoktur. Gerçekçi bir aşinalık bir kere gelişti mi söz konusu kişi erotik çekiciliğini eninde sonunda kaybeder.

Grup sürecimizde danışanlarımızın iki tür erkek arasında yaptıkları ayrıma sıklıkla geri döneriz: sıradan ve gizemli. Gizemli erkekler, danışanı hem şaşırtan hem de büyüleyen esrarengiz maskülen niteliklere sahip olanlardır.

Bu tür erkeklere aşırı değer verilir, hatta danışanın ulaşmak istediği niteliklerin vücut bulmuş hali oldukları için idealleştirilirler.

Duygusal olarak zarar veren bu derecelendirilmiş önem örüntüsü, grup sürecinde her zaman tekrarlanır. Tiple ilgili saplantı, eşcinsel ilişkilerdeki öfke ve hayal kırıklığının büyük kısmının kaynağıdır ve eşcinsel ilişkinin kararsızlığından ve istikrarsızlığından büyük ölçüde sorumludur.

Diğer erkekleri değersizleştirmek veya aşırı değer vermek dışında, mümkün olan üçüncü bir tepki modu vardır: karşılıklılık. Bizim ulaşmak için çaba gösterdiğimiz budur. Karşılıklılığa dayanan bir ilişki, dürüstlük, açıklık ve eşitlik niteliklerine sahiptir. Başka bir erkekle yapılan derin paylaşım; yaş, statü ya da yaşam deneyimi gibi dengesizlikler söz konusu olduğunda bile, dengeleyici olarak hizmet eder. Grup psikoterapisinin amacı ilişkilerde karşılıklılıktır,çünkü iyileşme bu seviyedeki insan etkileşimiyle gerçekleşir. Karşılıklılık, maskülen özdeşleşimin gireceği bir açıklık yaratır. Bu her erkeğin şifaya giriş yaptığı geçittir.

Bir grup üyesi, "Eğer terapiye diğer erkeklerle yakınlaşmaya yönelik herhangi yeni bir olumlu istikamet olmaksızın seksten uzak durmak zorunda olduğum düşüncesiyle gelseydim, ger-

çek bir değişim için umudum olmazdı sanırım," demişti. "Artık gerçek samimiyete -bunun cinsel dışavurumuna değil- olan ihtiyacımı kabul ettim."

Başka bir grup üyesi kendi deneyimini anlattı: "Benim grubum, her gün ihtiyaç duyduğum eril enerjidir. Güçlü, yoğun ve zenginleştirici bir deneyim. Grubumuz, hayatımızın ilk yıllarında hepimizin ihtiyaç duyduğu ve bulamadığı babamız oldu. Aramızda bizi vermeye, iyileşmeye ve umursamaya devam ettiren bir güç, bir duruş var."

Tedavinin bütünü, gelişmeye karşı olan bazı direnç biçimlerinin üstesinden gelmelidir. Çok basit şekilde, eşcinselliğin tedavisi, erkeklere yönelik savunmacı soyutlanma direncini ortadan kaldırmaktır. Grup terapisi erkeklikle özdeşleşmeyi reddeden bu soyutlanmayı etraflıca ele almak için önemli bir fırsattır.

Zaman zaman bütün grup üyelerimiz birbirini iten negatif yüklü mıknatıslar gibi görünür.

Her ne kadar birbirlerine karşı bir duyarlılık ve samimi bir alaka varsa da, tüm grup sürecini sabote edecek bir savunmacılık ve eleştirellik de mevcuttur.

Savunmacı soyutlanma, erkeklerle bağlanmayı ve özdeşleşmeyi engelleme süreci olarak daha önce tanımlanmıştı. Başlangıçta, çocuklukta erkeklerden incinmişliğe karşı bir koruma olan durum, yetişkinlikte erkeklerle dürüst samimiyete ve karşılıklılığa engeldir. Eşcinsel, iki rakip dürtü arasında bölünür; erkeklerle olan sevgiye duyduğu doğal ihtiyacı ve erkek ilişkilerinde korkuyu ve öfkeyi sürdüren savunmacı soyutlanması.

Savunmacı soyutlanmanın belirtileri grupta düşmanlık, rekabetçilik, güvensizlik ve kabul konusunda kaygı olarak ortaya çıkar. Grup üyeleri ihanet ve kandırma konularına son derece duyarlıdır. Ürkeklik, kırılganlık ve savunmacılığın yanı sıra, ilişki-

lerin kırılganlığını ve uzun vadede gelişebilen,test etme ihtiyacı duyan ve en ufak bir yanlış anlamayla kolayca parçalanan bir güven de görürüz.

Öte yandan tanıdık, gizemli olmayan erkeklerle arkadaşlıklar kurmaya karşı bir direnç vardır. Sıradan erkekler değersizleştirilir, bazen küçültücü biçimde reddedilir. Bir danışan erkeklere bakış açısını, "Etkilendiğim belli biri olmadığı sürece erkekleri hiçbir zaman ilişki kuramadığım ve küçümsediğim duyarsız, Neandertal tipler ve tekdüze maço şeyler olarak algıladım," diye tarif etmişti. Bu tür bir yanlış algı sonucunda, çoğu danışanın karşılıklılığa dayanan ancak az sayıda erkek ilişkisi olmuştur veya hiç olmamıştır. Danışan, erkekleri bu iki kategoriden birine yerleştirerek, kendi soyutlanmasını haklı çıkarır. Arkadaşlık için gerekli olan karşılıklılığı kuramayacak kadar aşağı ya da fazla üstün hisseder.

Gizemli olmayan erkeklerle arkadaşlığa olan bu direnç, danışanın duygularının, diğer grup üyeleriyle tanışmaya dair ilk ilgi ve heyecanın ardından genellikle hayal kırıklığına dönüşmesinin bir nedenidir. Grubun diğer üyelerini, "benim kadar zayıf" görür ve onları küçümser. Daha efemine ve daha duygusal olan ve kırılgan kişilik özellikleri sergileyen "daha zayıf" grup üyelerinden özellikle tiksiniyor olabilir. Bu direncin bireysel tedavide ele alınması önemlidir.

Esas terapötik deneyim, erkeklerin seks objesinden gerçek kişiye (eros'tan agape'ye [saf sevgi]) dönüştürülerek gizemden arındırılmasıdır. 28 yaşındaki bir danışan, bu iki farklı algıyla ilgili deneyimlerini izah ederken, "Her eşcinsel deneyimin hemen ardından, sanki bir şey eksik gibi geliyor," demişti. "Bir adamla bir türlü, istediğim gibi bir yakınlık kuramadım. Yapmak istediğim şey seks değil duygusuyla kalakalıyorum. Bu, he-

teroseksüel arkadaşım Bob'la olan ilişkimin tam tersi. Onunla cinsellik yaşama ihtiyacı hissetmiyorum. Ona çok yakın olmak, arkadaşlığımızdan istediğim her şeyi almak ama seks hakkında düşünmemek -kendime gerçekten böyle arkadaşlıkların *içinde* olma izni verdiğimde- çok güçlendirici oluyor."

Grup üyeleri sosyal olarak bir araya geldiklerinde, cinsel ilişkiye girme ihtimalleri her zaman vardır. Nadir durumlarda, böyle düşüşler olmuştur. Cinsel temas, kaçınılmaz bir şekilde dostluğa zarar verir, fakat bu durum onu tamamen yok edebilecek olmasına rağmen, daha derin bir dürüstlük yoluyla gelişmesi için fırsat da sağlayabilir. Böyle bir düşüşün etkileri hem ilgili bireyler hem de bir bütün olarak grup için önemlidir. Bu nedenle, bu işin içindeki erkeklerden, kendilerini ifade etmelerini ve diyalog sürecine dâhil olmalarını talep ederim.

"Düşüşten sonra" erkeklerden, aşağıdaki sorulara cevap vererek birbirleriyle konuşmaları istenir:

1. Bir cinsel deneyim olasılığı ilk olarak ne zaman aklıma geldi?
2. Seni bu duruma hazırlamak için ne yaptım?
3. Bu cinsel olayın ikimizde ne gibi bir duygusal etkisi oldu? Kişisel sınırını ihlal ettim mi?
4. Sana karşı herhangi bir öfke hissediyor muyum?
5. Manipülatif miydim? Bencil miydim? Kendi ihtiyaçlarımı seninkilerin önüne mi koydum?
6. Senin tarafından tatmin edilmesini istediğim özgün duygusal ihtiyaçlar nelerdi? Konfor, ilgi, güvenlik, sevgi, güç, cinsel rahatlama?
7. İstediğimi aldım mı? Eğer almadıysam, onun yerine ne aldım? İlerlememizi engelledik mi?
8. Cinsel davranış, ilişkimizin kalitesini nasıl değiştirdi?

Onlara geleceğe dair sorular da sorarım:

1. Şimdi seninle ilgili hangi hakiki duygusal ihtiyaçlarım var?
2. Şimdi *benden* ne istiyorsun?
3. Gelişimini nasıl kolaylaştırabilirim?
4. Erkek arkadaşlığı hakkında benden hangi dersleri öğrenmek istiyorsun?
5. Halihazırda ostluğumuz vesilesiyle, ihtiyaç duyduğun ne tür deneyimler edinebilirsin?
6. Beni affetmeni istemeli miyim?
7. Şimdi, birbirimiz için nasıl olmalıyız?

Bu sorular, ne kadar acı verirse versin, dürüstçe cevaplanırsa, bu iki adam kendilerine ve birbirlerine yardım etmenin yeni, erotik olmayan yollarını bulacaktır.

Kadim gey fantezisi, erkek arkadaşlık içinde seksin mümkün olmasıdır. Ama grup, iki erkek arasındaki cinsel temasın, kaçınılmaz bir şekilde ilişkilerinin kalitesini kalıcı olarak değiştireceği gerçeğinin farkındadır. Cinsel ilişkiye girenler, yıkıcı bir olayın gerçekleştiğini inkâr edebilir. Ya da 'bir şey' olduğunu kabul edebilir, ama bunun hiç önemi olmadığı konusunda ısrar edebilir. Ama şunu vurgulamalıyız ki seks asla sağlıklı erkek arkadaşlıkların bir parçası değildir.

Grup aylar boyunca pek çok sorunu ele alır. Bunların çoğu, kişinin kendini ortaya koymasıyla ilgilidir. Beyler sıklıkla, erkek onayı için kendilerini "kaybetme" veya kendilerinden ödün verme eğilimi gösterdiklerini bildirirler. Bir mağdur olma hissi ve ötekinin kabulünü kazanmak için yapması gerekene yönelik öfke söz konusudur. Beyler düşmanca bağımlılıklara kendilerini ne kadar çabuk kaptırabileceklerini görürler.

Psikoterapi, bütünlüğe doğru gelişmenizi sağlayan bir süreçtir. Gruba, sözde konu eşcinsellik olsa da, altta yatan sürecin esasen evrensel olan kabul etme, gelişme ve değişim olduğunu söylerim.

Beyler, her birey için, tam anlamıyla yetişkinliğe doğru ilerlemenin meydan okuyucu bir süreç olduğunun farkındalar. Heteroseksüel olsun eşcinsel olsun; danışan yahut terapist olsun her bireyin, duygusal gelişimindeki geçmiş başarısızlıklara dayanarak üstesinden gelmesi gereken engeller vardır. İnsanın kendi üzerine düşünme ve olumlu değişimi seçme yeteneği, insan doğasının gerçek mucizelerindendir.

Bana sık sık, "Bir eşcinsel gerçekten heteroseksüel olabilir mi?" diye sorulur.

Eski-eşcinsel hareketinin önde gelen liderlerinden Alan Medinger (1992), kendi değişimini anlatırken bir kaygısına dikkat çeker: "Eşcinsel çekimin neredeyse her çeşidini geride bıraktıktan, cinsel ilişkiden aldığım meşru zevki evliliğimde bulduktan yıllar sonra bile beni rahatsız etmeye devam eden bir unsur vardı. Çekici bir adam ve çekici bir kadın bir odaya girse, ilk baktığım erkek olur." (s. 1-2)

Değişim terapisini eleştirenler aslında fantezinin bir adamın cinsel yönelimini belirlediğine inanıyorlar. Ancak, heteroseksüel bir adamın eşcinsel bir fantezisi varsa, bu onu eşcinsel yapar mı? Birinin bir şey çalma fantezisi varsa, bu onu hırsız yapar mı?

Bu değişim sorusuna, Dr. Salman Akhtar'ın "İki Çiçek Vazosunun Menkıbesi"ni anlattığı *Broken Structures* (*Bozuk Yapılar*) isimli kitabında bir cevap bulabiliriz.

Dr. Akhtar, klinik psikoloji stajı yapan öğrencilere karakter patolojisi dersi verdiğini anlatıyor. Bir öğrencinin "ciddi şekilde rahatsız bir danışan, psikoterapi ile tamamen, her zaman iyi uyum sağlamış bir kişiden ayırt edilmeyecek kadar iyileşebilir mi?" sorusuna şöyle yanıt verir:

> Bir an düşündüm. Ardından içimdeki sesin yönlendirmesiyle kendiliğinden aşağıdaki cevabı buldum. "Peki, farz edelim ki Çin porseleninden yapılmış iki güzel çiçek vazosu var. Her ikisi de karma-

> şık bir biçimde işlenmiş ve benzer bir değere, zarafete ve güzelliğe sahip. Sonra bir rüzgâr esiyor ve biri yerinden düşerek parçalara ayrılıyor. Uzak diyarlardan bir uzman çağrılıyor. Uzman, parçaları sabırla, adım adım bir araya getiriyor. Kısa bir süre sonra, kırık vazo yeniden sağlam oluyor, suyu sızdırmadan tutabiliyor, ona bakan herkese kusursuz geliyor. Yine de bu vazo artık diğerinden farklıdır. Dünün yadigârı olan incecik çizgiler, deneyimli bir göz için her zaman fark edilebilir olarak kalacaktır. Ancak hiç kırılmamış olan diğer vazonun bilmediği bir şeyi, kırılmanın ve yeniden bir araya getirilmenin ne olduğunu bildiği için bilgelik sahibi olacaktır." [s. 375]

Büyük araştırmacı Dr. Irving Bieber ile 82 yaşındaki ölümünden birkaç ay önce yaptığımız son görüşmede ona sordum: "Tedavi ettiğiniz eşcinsel danışanlar *gerçekten* içeriden mi değiştiler, yoksa sadece davranışlarını kontrol altına mı aldılar?"

Kendinden emin bir şekilde anında cevapladı, "İçeriden tabii ki! Hastalarımın çoğu tamamen heteroseksüel oldu."

Devam ettim, "Ama genellikle, bazı homoerotik düşünceler ve hisler kalmış gibi görünüyor."

Aynı eminlik ve hazır cevaplılıkla, "Bunlar elbette var. Her zaman bir şeyler kalabilir," dedi ve omzunu silkti.

Yaşlı bir bilge ile tartışmak istemiyordum, sustum, ama sonra "Irving Bieber bariz bir çelişkiyi nasıl bu kadar kendinden emin bir şekilde ifade edebilir?" diye düşündüm.

Akhtar'ın metaforu buna bir cevap sunuyor. Heteroseksüel adamlar, yumuşak kilden yapılma vazolar; düşmenin ve kırılmanın travmasını da yeniden bir araya gelmenin getirdiği bilgeliği de bilmiyorlar. Halbuki diğer vazo... bir kez kırıldı... ama şimdi suyu sızdırmadan tutabiliyor ve ona bakan herkese de güzel görünüyor. Sadece kırıldığı hat boyunca yer alan çok ince çizgiler, dünkü travmanın bir yadigârı olarak kaldı.

Dizin

H

I

İ

J

K

M

N

O

Ö

P

R

Eşcinsel hayat tarzını benimsemeyi denemiş fakat bundan memnun olmamış, hayat tarzını değiştirmek için başvurduğu psikoterapi sürecinden ise fayda görmüş erkeklerin gerçek yaşam öykülerini dinliyoruz.

Eşcinsel Değişim Terapisi'nin en tanınır ismi, klinik psikolog Dr. Joseph Nicolosi, bu kitapta 12 yıl boyunca 200'den fazla eşcinsel danışanla paylaştığı terapi tecrübesine ayna tutuyor. Karşılaştığı birbirinden farklı kişilikleri temsil edebilecek nitelikteki 8 danışanın hikâyesini bu kitapta bir araya getiriyor.

Bu adamlar "iki cepheli bir savaş"a girişmişler; birinci cephede kendi istenmeyen arzularının içten saldırısına karşı koymaya çalışırken ikinci cephede mücadelelerini ve değerlerini anlayamayan popüler kültürün dıştan saldırısıyla baş etmeye çalışıyorlar.

Erkeklerle erotik olmayan sağlıklı ilişki kurma çabasındaki bu adamların hikâyesini kendi ağızlarından dinliyoruz. Hayatlarındaki erkeklere duydukarı korku ve öfkeyi, hiçbir zaman anlayamadıkları babalarıyla olan gergin ilişkilerini dinliyoruz.

Nicolosi'ye göre her erkekte, kitapta hikâyesine yer verilen 8 danışanın bazı yönleri mevcut. Albert'in kırılganlığı, Charlie'nin dürüstlüğü, Dan'in öfkesi, Steve'in narsistliği, Roger'in kararsızlığı bu yönlerden bazıları.

Okuyucular Dr. Nicolosi'nin terapi tarzındaki yönlendirici vurguyu hayretle karşılayabilir. Kısmen diyalog metinlerinin editoryal açıdan sentezlenmesinden meydana gelen bir uslup bu. Öte yandan, Değişim Terapisi'nde, geleneksel "tarafsız, renksiz psikanalist" modeli bir kenara bırakılarak "belirgin, öne çıkan bir erkek mevcudiyeti" örnekleniyor. Dolayısıyla bu terapi, müdâhil bir terapist/müşfik bir provokatör gerektiriyor. Baba-oğul modeline uygun olarak terapistin, aktif meydan okuma ile şefkatli teşvik arasında bir denge kurması gerekiyor.

"*---umutsuzluğa gömülmüş çok sayıda eşcinsele ümit vadediyor.*"

-Prof. Charles W. Socarides

Albert Einstein Tıp Fakültesi, Klinik Psikiyatri Bölümü

"*... Dr. Nicolosi'nin kitabı, psikiyatri ve psikoloji alanında çalışanlara moral veriyor..*"

-Prof. Benjamin Kaufman

California Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Psikiyatri Bölümü

"*... terapist ve danışanların istifade edeceği, rahat okunur, aydınlatıcı bir kitap.*"

-Arno Karlen

Cinsellik ve Eşcinsellik kitabının yazarı

ISBN 978-975-256-670-5

kaknüs
/kaknusyayinevi
www.kaknus.com.tr

